

(Innehåller sidd. 97—144.)

W i e t i s t e n.

Trettiondeandra årgången,

innehållande

Predikningar öfwer våra nya Högmessotexter.

Fjerde Häftet.

December 1873.

Stockholm,

tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Utstiebolag, 1874.

Anmäljan.

Den på omslaget till förra häftet annonserade prenumerationen å Predikningar öfwer första årg. af svenska kyrkans predikotexter af Rosenius och Waldenström förändras så till wida, att prenumeration mottages intill utgången af Januari 1874. Priset blir för prenumeranter 5 Rdr, hvaraf 2 Rdr 50 öre insändas på samma gång, som prenumerationen sätter, samt resten vid första delens mottagande. För dem som genast insända hela afgiften nedfättes priset till 4 Rdr 75 öre Rmt. På hvarje tionde exemplar lemnas ett gratis.

N Prenumeranter måste uppgifwa icke blott sin postadresz utan framförallt den sjöstad eller jernvägsstation, dit deras exemplar skola sändas, äfvensom den kommissionär, till hvilken de der skola adresseras. Och emedan på somliga redan insända prenumerationssidor detta icke är iakttaget, så uppmanas härmendé, som försummat det, att ofördröjligi insända dyliga uppgifter till Tidn. Pietistens Expedition, Stockholm.

Obs. ! Af de årgångar af Pietisten, hvilka innehållit predikningar, neml. årg. 1867—1872, finnas fullständiga, sammanhäftade exemplar af årg. 1867 och 1871 (d. v. s. tjugondesjette och trettonde årg.). Priset är för hvarje årgång 80 öre. Men när tio exemplar eller deröfwer på en hand tagas, lemnas hvarje exemplar för 70 öre; när tjugu exemplar tagas, lemnas hvarje exemplar för 60 öre. Dessutom lemnas alltid på hvarje tionde exemplar ett gratis. Det, som requireras, tillståndes requiranten kostnadsfritt på den sjöstad, jernvägsstation eller postanstalt, som han önskar. Dock förutsättes vid dessa wilkor alltid, att kontant liqvid medföljer requisitionen. För dem, med hvilka expeditionen håller kredit, blir priset 80 öre per exemplar med 25 proc. rabatt, hvarvid alla fraktkostnader betalas af requiranten och intet friexemplar får beräknas. — Af de öfriga årgångarna finnas endast lösa häften, hvilka säljas å 25 öre. När minst fyra häften tagas, lemnas hvarje häfte för 20 öre; fyratio häften (motvarande tio årgångar) lemnas för 7 Rdr 50 öre och åttatio häften (motvarande tjugu årgångar) lemnas för 12 Rdr. På hvarje tionde exemplar lemnas ett gratis. Det requirerade tillståndes requiranten kostnadsfritt — allt detta dock under wilkor, att kontant liqvid medföljer requisitionen. På skriftligt ingående förfrågningar, om det eller det löshäftet finnes, förbinder sig expeditionen ej att svara, derest icke frimärke medsändes. Ifall de häften, som kontant requireras, icke finnas, återsändas penningarna (med afdrag af porto och rekommendations- eller postanvisningskostnaden), derest ej requiranten tillkännagifvit, att han i detta fall tager exemplar af sådana häften som finnas.

Meddelande

1874. 10. 1. Predikotexten i Stockholm S. K. och Thun

Hos Expeditionen af Pietisten, Stockholm, requireras:

Om försoningens betydelse af P. Waldenström. Andra till-
öfta upplagan. Pris 50 öre samt hvarje elfte ex. gratis. På
kontant requisition sändes denna skrift kostnadsfritt till den sjöstad,
jernvägsstation eller postanstalt, som requiranten önskar.

Anmälan

af

Missionstidning för Israel.

Gud har icke bortkastat sitt folk, det gamla förbunds- och egen-
doms-folket, Rom. 11: 2. Det lefver ibland of och i all werlden,
wisserligen landsflyktigt, förströdt, förblindadt och måste derigenom
inför alla folk wittna om Guds rättvisa domar öfwer nådens för-
aktare, men det är dock icke bortkastadt. Det bewaras under tidernas
lopp för en stor framtid efter löftena i Esaias 60: 15; 62: 4; Osea
1: 10; Rom. 11: 26 m. fl. Och att denna framtid icke torde vara
så fjerran, derpå tyda många tidens tecken. Vi nämna blott den
werkshet för judarnas omvändelse till tron på Jesus Kristus, som
under senare tider ifyhnerhet i andra länder utvecklat sig och burit
icke ringa frukt. Åfwen i vårt land har Herren på några ställen
uppwäckt missionswerkshet för Israels frälsning; och wi tro af
flera anledningar tiden vara inne, att åfwen Sveriges kristna skola
mera allmänt börja att bedja och werka för det målet, att detta så
länge föraktade och glömda folk må winnas för evangelium.

För att kalla och uppmuntra till deltagande för egendomsfolkets
frälsning hafwa wi ansett en missions-tidning vara ett werkshet
medel och derför i Herrens namn beslutit att från och med nästa
år härifrån utgifwa Missionstidning för Israel med affigt att
deri intaga 1:o betraktelser företrädesvis öfwer texter ur gamla Te-
stamentet, 2:o meddelanden om missionswerksheten bland judarna
samt berättelser om enkilda judars omvändelse till tron på den kors-
fäste Frälsaren.

På tidningen, som utkommer med ett nummer i hvarje månad,
prenumereras vid postanstalt med en r d r r m t för helt år jemte
tillägg af 10 öre postbefordringsafgift för hvarje exemplar; men när
minst fem ex. tagas på en hand, funna prenumerationens medlen in-
sändas direkt till Red. af Missionstidning för Israel, Stockholm,
eller till Pietistens Expedition i hwilket fall redaktionen betalar post-
befordringsafgiften. När tio exemplar eller derutöfwer dersammastäd-
des på en gång requireras, lemnas desutom på hvarje 10:de exemplar
ett friexemplar.

Stockholm i December 1873.

Ang. Lindström.

P. Waldenström.

Till Pietistens läsare och männer.

När vi åter affluta en årgång samt gå att tillkännagifwa, det vi äfwen nästa år ämna fortsätta Pietisten, då känna vi ett behof att säga våra läsare och männer ett ord, och det icke ett ord af oss utan ett ord af Gud. Och detta ord är: **Jesus Kristus är kommen i verlden att frälsa syndare.** Detta är ett fast ord, ty det är Guds ord, och Skriften kan ickewarda om intet. Det är alldeles säkert, att det är så, som det här står skrifvet. Annars skulle Gud vara en ljugare, men det wore det samma, som att Han upphört att vara Gud, och det är omöjligt. Men är det ett fast och pålitligt ord, så är det också ett ord wärdt att annammas. Ty det wore ju därärtigt att icke annamma ett ord, som är säkert. Men hvilka äro då de, som höra annamma det? Swar: inga andra än de, hvilka det ordet anger. Men hvilka anger det? Swar: endast syndare. Ja, det är saligt: allt, hwad Gud i Kristus gjort, anger syndare. Och till syndare är det dersöre detta ord talar. Så stola då syndare säkert weta, att de äro frälsta. Sådant är förvisso en salighetens kunstap. Och o huru behöfwa vi den ej! När vi se på det flydda året med alla deß synder, strider, nöd och uselhet, då är det godt att twers öfwer alla deß dagar läsa: "Vi äro frälsta". Och när vi såda fram öfwer det år, som kommer, då är det godt att likasom på vermen af deß ännu oupplåtna bok läsa: "Det är säkert, att vi äro frälsta. Gud har gjort det." Och detta var det vi wille säga våra männer, icke såsom något nytt utan såsom en påminnelse. Gud hjelpe oss att behålla det till befästelse i tron och till kraft uti gudaktighet och alla goda gerningar, ja såsom vår själs ankargrund i lif och död. Frid öfwer Guds Israel!

Pietisten utkommer, will Gud, äfwen 1874 efter samma plan som hittills. Vi wilja med Guds hjelp fortsätta behandlingen af vår kyrkas nya högmessotexter så, att framförallt textens egen rätta mening får komma fram, förvisso som vi äro, att all sann och fast uppbyggelse måste hvila på det rätta ordaförståndet.

Priset blir detsamma som hittills, neml. 1 Rkr 25 öre för hvarje exemplar, postbefordringsafgisten deri inberäknad. Prenumeranter på mindre än 10 exemplar höra helst prenumerera på närmaste postanstalt. Det öfverensstämmmer bäst med deras egen fördel. De slippa då all porto- och rekommendationskostnad; göra också dermed tidningens expedition en tjenst. Prenumeranter på 10 exemplar eller deröfwer erhålla hvarje elste exemplar gratis, när medlen kontant insändas till Tidningen Pietistens expedition, Stockholm.

■ Alla penningemedel sändas under rekommendation.

Wåra prenumerantsamlare hembära vi vår tacksamhet för all deras hjelp.

Till sist: Guds frid, som öfvergår allt förstånd, förware våra hjertan i enskuldigheten i Jesus Kristus. Amen.

Uppsala den 28 December 1873.

B. Waldenström.

Johannes Döparens dag.

Text: Luc. 1: 5—25.

Uti Herodes, Judee konungs tid war en prest utas Abie skifte, benämid Zacharias, och hans hustru Elisabeth. De woro båda rätsärdiga för Gud o. s. w.

Alla fyra evangelisterna börja sina evangelier med Johannes döparens historia. Detta göra de dersöre, att Johannes döparen war den genom profeterna utlofswade förelöparen, om hwilken det heter: "En ropandes röst är i öfnen, bereder Herrens väg, görer Hans stigar rätta." Det war dersöre wiktig för evangelisterna att framhålla förelöparen, emedan hans framträdande skulle vara ett tecken till Christi ankomst. Af Matth. 17: 10 se wi ock, att de skrifslärda emot Herren hafwa begagnat denna be-
visning: "Enligt profetiorna skall Elias före Christus, nu säger denne Jesus från Nazareth, att Han är Christus, men det kan Han icke vara, eftersom ännu icke Elias kommit". På det nu folket icke af dylikt måtte blifwa förwilladt, wisa de, att Elias verkligent är kom-
men, nemligen Johannes döparen. Och de stödja sig der-
wid icke blott på Christi egna tydliga ord (Matth. 11: 14), utan Lucas går än widare och wizar, att sådant war genom en utomordentlig uppenbarelse omedelbart före hans födelse af Gud genom en ängel tillkännagifwt. Här om handlar den berättelse, som texten innehåller.

Här berättas först om Johannes döparens föräldrar. Zacharias war en prest af Abie skifte, d. ä. af den åttonde bland de 24 prestklasserna.*). Hans hustru Elisabeth war

*) I 1 Chrön. 24 kap. omtalas, huru David indelade presterna i 24 klasser, hwilka erhölllo sina namn efter Eleazars och Ithamars (Aarons söners) söner. Ibland dessa war Abia (en af Eleazars söner). Dessa klasser skulle skiftesvis förrätta tempeltjensten hvar sin wecka. Inom den för weckan tjänstgörande klassen bestämdes för hvarje dag genom lottning Första årg. II.

och af Aarons efterkommande. Med denna anmärkning har evangelisten welat påpeka Johannes döparens presterliga börd. Hvilket icke har skett utan anledning. Ty under det gamla testamentet hade det levitiska prestadömet till sin uppgift att genom offergudstjenstens skötande peka på det kommande försoningsoffret. Och nu vid gamla testamentets ände uppträder den störste af det levitiska prestadömets män för att icke med offer och bilder utan tydligt och direkt peka på det Guds Lam, som bär werldens synder. Sålunda när detta prestadömet sin fulländning och sitt slut i Johannes döparen, med hvilken det viser för att lemna rum åt Christus, efter hvars uppenbarelse det icke vidare behöfves.

Nu heter det om Zacharias och Elisabeth, att de varo båda rättfärdiga för Gud, wandrande i alla Herrens bud och stadgar ostrasseligen. Det är deras högsta och herrligaste äretitel, emot hvilken den presterliga bördens och det presterliga embetet äro alls intet att räkna. Ta, hwad äro alla titlar, wärdigheter och embeten i werlden att förlifna med denna wärdigheten att vara rättfärdig inför Gud? En konungs och kejsares wärdighet är väl hög och förträfflig, men med all sin höghet är den dock idel förgänglighet och fåfänglighet — efter några år står kejsaren såväl som den ringaste af hans undersåter inför Guds dom, der intet anseende är till hans höga wärdighet.

Deremot är det omöjligt att uttala den väندliga herrligheten af det, att vara rättfärdig inför Gud. Denna herrlighet skiner väl icke mycket inför menniskor, fallas derföre icke en rättfärdighet inför menniskor — ehuru om de wille se dertill, skulle de nog skåda någon skymt deraf — men inför Gud är den så mycket större.

Men hwad menar då evangelisten för en rättfärdighet? Han swarar sjelf derpå, när han säger, att de varo rättfärdiga för Gud, wandrande i alla Herrens bud och stadgar ostrasseligen. Detta låter nu först, som ville evangelisten om intet göra evangelii predikan om rättfärdigheten af tron allena. Men det är icke så. Ty först

hvilken af presterna, som skulle upptända rökelser; såsom och öfwerhuswud de olika göromålen förbelades genom lottning. Rökelser stedde hvarje morgon och aften.

och främst, om han ock på detta ställe talade endast om deras lefwernes rättfärdighet, så kunde han dock intet derom tala, dereft icke denna härflöt från trons rättfärdighet. Ty utan tron kan väl hos menniskan finnas ett sådant lefwerne, hwilket inför menniskor gäller säsom heligt och rättfärdigt. Men inför Gud gäller intet menniskans lefwerne för heligt och rättfärdigt utom det, som har sin rot i trons rättfärdighet. För det andra: när evangelisten säger "Herrens bud och stadgar", menar han hela gamla testamentets inrättning och anordning, således icke blott alla stadgar om ett fromt och heligt lefwerne, utan ock alla stadgar om gudstjensten med hwad vertill hörde, hwilket allt syftade på den utloswade frälsaren. I dessa stadgar hafwa Zacharias och Elisabeth wandrat så, att de i hjertats tro hwilat wid de både genom ord och utwertes bilder gifna löftena samt i denna tro utan skrymtan wandrat i Guds fruktan och lydnad för Hans bud. Säsom det ock heter om Simeon, att han var rättfärdig och gudfruktig, wäntande efter Israels tröst (Luc. 2: 25). Detta är ock den rätta christliga rättfärdigheten. Hon består icke i den eller den gerningen, icke i de eller de utwertes åthäfsworna. Ty att gerningarna icke funna göra menniskan rättfärdig inför Gud, är klart allaredan deraf, att menniskan först måste vara rättfärdig för att funna göra rättfärdighetens gerningar. Ty gerningarna hemta sin egentliga beskaffenhet från personen, som gör dem. En orättfärdig menniska kan dersöre icke göra andra än orättfärdiga gerningar. Hwad som är födt af fött, det är fött, äfwen om det har ett utwertes godt ske. All den berömmelse inför Gud, som på sådana gerningar grundas, är falsk. Säsom Paulus säger: "Hwad säga wi, att Abraham, vår fader, wunnit efter föttet (d. ä. af gerningarna)? Det säga wi: är Abraham rättfärdig worden af gerningarna, så har han berömmelse, men icke inför Gud."

Deremot består den rätta christliga rättfärdighetens wäsende uti intet annat än deri, att hjertat hänger wid Christi werk och gerning, hvarigenom synden är borttagen. Hwilket ske allena derigenom, att syndaren hör evangelii ord och tror derpå. Ty evangelium är icke ett

ord allenast utan ett sådant ord, som i sig gömmer och innesluter Christus med allt Hans werk, så att omöjligt är, att man skulle funna antingen annamma eller förakta evangelium utan att på samma gång annamma eller förakta Christus, som är deruti. Sålunda hafwa och Zacharias och Elisabeth med sina hjertan wandrat i Guds bud och stadgar om offren, hwari blifvit dem förebildadt, huru de i kraft af den kommande förlofning, som offren betecknade, woro från alla sina synder rengjorda inför Herren. En sådan rättfärdighet har ock Abraham haft, och David och profeterna hafwa alla wetat att wittna derom. Men af denna rättfärdighet följer, såsom wi sade, äfwen en lefvernets rättfärdighet, ty såsom trädet är, sådan blir ock frukten. Detta är ock en rättfärdighet inför Gud, icke i den meningen som skulle wi i densamma bestå inför Gud, nej utan i den meningen att Gud har allt sitt behag uti samt såsom rättfärdigt dömer ett sådant lefwerne, som af trons rättfärdighet kommer. Hvilket man kan se af Abrahams exempel och för öfrigt af hela Skriften. Fördenskull gäller ock sådan lefvernets rättfärdighet såsom bewis och wittnesbörd om trons rättfärdighet. Såsom ock Jakob pekar deruppå, då han säger, att Abraham blef rättfärdigad af gerningarna, när han sin son Isak offrade på altaret, d. ä. då blef den rättfärdighet, som Abraham i tron egde, uppenbarligen bewist såsom en sannskylig rättfärdighet, emedan den bar frukt uti sådan lydaktighet. Ty trons rättfärdighet blir känd allenast genom lefvernets rättfärdighet. Dersöre säger man ock nu: Den eller den är ett rättfärdiggjordt Guds barn, ty han har kärlek till Guds ord samt visar stor angelägenhet om att kunna rätteligen tro och lyda Herren Jesus, för Hans skull älska och tjena nästan, synnerligen dem som tro på Herren o. s. w. Icke som låge rättfärdigheten och barnaskapet i eller grundade sig på dessa gerningar, men sådana gerningar witna om trons rättfärdighet. Såsom man ock, der sådana gerningar och sådan lydnad för Guds bud icke finnes, måste säga: Den eller den tror icke på Herren Jesus, ty ja eller så lefwer han emot Guds ord och bud.

Men att evangelisten säger, att Zacharias och Elisabeth

wandrat i Guds bud och stadgar så, att de warit ostraffliga eller otadeliga, dermed will han ingalunda säga, att de hafwa warit utan synd, utan allenast det att de med sådant allvar och sådan hjertans uppriftighet winnlagt sig om att hålla Guds bud och stadgar, att ingen funnit med rätta tadla eller straffa dem för ett ogudaktigt lefwerne. Hvilket och är en god berömmelse, hwilken alla christna böra eftersträfwa. Ty det bringar Christi namn och ord ära, att en christen lefwer efter Guds ord ostraffligt, medan det deremot gör stor skada, att han här eller der beträdes med det, som lasteligt är. Sådant har och Paulus lagt sig synnerlig winning om, hwar före wi och se, huru han här och der emot beläckarenas onda tungor berömmer sig af sitt goda lefwerne och sitt samwetes wittnessbörd, såsom han säger: "Wår berömmelse är detta, nemligen vårt samwetes wittnessbörd, att wi uti enfaldighet och Guds renhet wandrat på werlden" (2 Cor. 1: 12). Så förmanar han och de christna: "Winnlägger eder om det, som ärligt är inför hwar man" (Rom. 12: 17).

I ett sådant hem, der både man och hustru hafwa fått af Guds eget ord ett sådant wittnessbörd — och! det är icke många, som i Skriften så prisas! — skulle man nu wänta, att Gud skulle hafwa gjort allt, hwad de fära makarna åstundat. Men annat hafwa de fått erfara. Medan de hos sina grannar sett det ena barnet efter det andra födas, hafwa de sjelfwa förgäfves suckat och bedit Gud om ett barn. Deraf har följt, att de blifvit försmädade, såsom det bland Judarna aftades för en stor wanära och Guds ogunst att vara barnlös. Ja, wäl har djefwulen predikat för dem och sagt: "Si I åren juft rätta Herrens tjenare. Der står i Skriften: "Herren gör, hwad de gudfruktiga begära". Nu hafwen I begärt ett barn, men förgäfves. Deraf är klart, att så wift Guds ord är fanning, så wift är och eder gudaktighet icke rättsskaffens." Likasom den lede fienden än i dag mästerligt kan samma konst att wrida Guds ord till blödiga samwetens förskräckelse, så wäl som till de förstöckades widare försöfning. Ty hwarest han ser någon, som fruktar Gud, der kommer han icke på ett groft sätt för att draga honom med sig i köttets lustar, utan han kom-

mer mycket fint, som hade han nit om en riktigt rättsskaffens gudaktighet, sägande t. ex. "Si der står: allting förmår jag genom Honom, som gör mig mäktig, det är den äkta trons bekännelse, men nog wet du, huru det är med dig" o. s. w. Eller: "Gud har lofvat att försörja de sina, så att de icke skola behöfwa sakna dagligt bröd, men här ser du, huru Han låter dig sida sådan nöd; Han bryr sig ingalunda om dig; din tro är icke af rätta slaget." På detta och på många andra sätt förskräcker han de fära christna i de mörka dalarna, der det är så mörkt, att de icke se, att det är lögnens fader, som talar med dem, utan tro, att det är sanningens Ande. Stundom låter han det dock icke derwid bero, att han hos dem uppwäcker twiswel på deras tros äkthet, utan bringar det än widare, så att de betwifla Guds ords sanning, ja t. o. m. huruwida ens någon Gud är till. Mot sådan förskräckelse skola nu tjena of exemplen af de helgon, hwilka Skriften omtalar och med hwilka Gud har handlat till en tid efter utseendet annorlunda, än Han lofvat. Guds ord måste på sifstone få rätt, såsom det heter: "Att du warder rätsärdigad i dina ord och öfwerwinner, när du går till rätta" (Ps. 51. Rom. 3).

Nu hände sålunda en gång, då Abie skifte hade tjenstgöringen i templet, att det "efter presterfkapets sed" (d. ä. genom det bland presterna sedvanliga sättet att medelst lott sinnemellan fördela göromålen) föll på Zacharie lott att upptända rökelsen i det heliga. Medan han var inne i templet, befann sig folket i förgården bedjande. Då syntes för Zacharias en Herrens ängel ståndande på högra sidan wid rölkaltaret. Nu skulle Zacharias hafta blifvit glad, när han såg, att Gud wille tala med honom. Men så blödigt är genom synden vårt samwete, att äfwen fastän man är genom tron rätsärdig, så är dock icke ännu tron så fullkommen, att icke en sådan oförmodad uppenbarelse i förstone måste väcka förskräckelse. Det samma se wi på herdarna wid Bethlehem, qwinorna wid grafwen, Petrus wid fiskafänget m. fl. andra exempel ur Skriften. Af detta kunna wi emellertid något förstå, hurudan de ogudaktigas förskräckelse och ångest skall vara, när de få skåda Herren på den yttersta da-

gen. Men då skall uti de trognas hjertan ingen sådan räddhåga mer vara, ty de äro förwandlade. Emellertid må de kära christna, hwilka ännu måste kännia en wiß häfwan wid tanken på att träda inför den lefwande Guden, såsom synnerligen kan vara fallet, när en hastig olycka med dödsfara hotar, af detta Zacharie exempel hemta tröst, seende, att sådan fruktan icke bewisar, att deras tro är falsk om än swag.

Men ängelen lät icke Zacharias länge vara i sådan räddhåga. War icke förfärad, Zacharias, säger han, ty din bönn är hörd. Här war ju ingenting att förfäras öfwer. Ty de heliga änglarnas göromål är icke att skada utan att tjena Guds barn. Såsom det heter: "Åro de icke alla tjensteandar, utsända till deras tjenst, som skola ärfwa saligheten" (Ebr. 1: 14). "Och åter: Herrens ängel lägrar sig omkring dem, som frukta Honom, och hjälper dem ut" (Ps. 34: 8). Men då han säger: "ty din bönn är hörd", då ligger deri ett nytt skäl, hwarföre Zacharias icke borde rädas. Ty huru skulle han rädas för honom, som är Guds sändebud för att tillsäga honom bönhörelse.

Men när ängelen säger: Din bönn, då blir fråga, hwad han menar för en bönn. Derom hafwa några tänkt, att Zacharias wid röfaltaret ännu bedit om ett barn; och att ängelen menat denna bönn. Denna mening har dock i sig intet, som hindrar, att den kan vara riktig. Ty att man har inwändt, att Zacharias icke wid röfaltaret bort bedja om en sådan enskild sak, det må väl så vara, men der hjertat är uppfylldt af en angelägenhet, der succar och beder det idkliget om denna sak, utan att göra skilnad på rum eller tillfället. Såsom dock ofta händer, att christna komma till sammans för att bedja om Guds stora riksangelägenheter; men eburu hjertat då skulle vara helt upptaget af dessa, ser dock Gud här en och der en annan i hopen, hwars hjerta är så upptaget af någon enskild nöd, att eburu han bjuder till att slå bort den för att kunna vara med i de stora böneämnen, så lyckas det dock icke, utan hans hjerta skriar och succar öfwer den enskilda nöden desto mer, ju mer han will hindra det. Widare: att Zacharias och hans hustru warit framfridna i ålder, det hindrar ingalunda, att deras

hjertan ännu bekymrats öfwer deras barnlöshet, hwilket bekymmer inför Gud warit en brinnande bön såsom Moše bekymmer wid röda hafwet. Men att Zacharias, om han ännu fortfarit med en sådan bön, icke hade wid ängelens förkunnelse bort yttra sådana twifwel, som han gjorde, det må wäl wara, men just så der är vårt hjerta, att wi allt för ofta sucka och bedja i vår nöd, men tro ingen bönkörelse. Det är, som både wi i sömnen. O ja, huru många gånger bedja wi icke så, att om Gud genom en ängel läte tillsäga os bönkörelse, så skulle wi just som Zacharias säga: "Ack, det är aldrig möjligt!" Men skulle då wäl Gud hafwa hört en sådan af twifwel och otro uppfylld bön? Swar: Likasom om det wore olikt Honom! Visserligen wille Han, att wi skulle bedja i en fullkommen tro, men när wi likwäl äro klena och jäammerliga i tron, hwad skall Han göra? Hans hjerta står dock alltid dertill, att Han skall hjälpa och frälsa os. Så sinnad har Han icke blifvit genom någon vår böns wärdighet, och då lärer Han förvisso icke genom vår böns uwärdighet så ett förändradt sinne. Han blifwer den Han är, och när Han ser syndären på långt håll, är Han genast färdig att löpa emot honom, mycket mer då att gå de stapplande och stammande barnen till möte!

Dock hafwa andra om Zacharie bön haft en annan mening, nemligen den att Zacharias längesedan uppgifvit allt hopp och all bön om att få någon son, samt att han här warit inbegripen i den stora bönen om Israels frälsning genom Messias. Då skulle ängelens ord betyda så mycket som så: "Din bön, Zacharias, om Israels frälsning är hörd, nu är tiden, då löftena skola uppfyllas, och du skall med din hustru afla och föda den man, som enligt profetiorna skall vara Messie förelöpare." Denna uppfattning har dock mycket sannolikhet för sig. Också är det så likt den käre Guden, att när Han ämnar gifwa Zacharias till son den störste bland dem, som äro födda af qwinnor, då låter Han honom först wara alldeles utan barn, så dock i åratäl förgäfves bedja derom, widare se sin hustru råka i mer niskors försmädelse för sin ofruktksamhets skull, under tider lida mycket anfäktning i sitt samwete äfwensom twifwel på Guds trohet samt slutligen

såsom barnlös komma till den åldern, att han nu intet hopp och ingen bön vidare har för något barn, utan endast för folkets frälsning genom Messias. Så plägar Gud gå till väga, när Han ämnar göra det, som är riktigt stort. Först tömmer och frammar och torkar Han riktigt ur det käril, som Han skall bruksa, och sedan upp-fyller Han det öfver bräddarna. Såsom Han här gör med kärilet Zacharias, hwilket Han först tömmer och torkar och ställer undan, som ännade Han aldrig bruksa det, men sedan tager fram det och gör dermed wida mer, än någon hade funnat tänka eller bedja.

Hvilkenkendera meningen man nu än må hafwa om Zacharie bön, så är den full med uppbyggelse. Men ängelen säger och, att det barnet, som skulle födas, skulle hetta Johannes. Ty eftersom det icke skulle vara ett vanligt barn, så war det ingalunda likgiltigt, hwad namn han hade. Men namnet Johannes betyder: "Gud är nådig", såsom Zacharias betyder: "Gud ihågkommer", och Elisabeth betyder: "Guds ed", eller: "Gud har swurit". Så ligger nu i dessa namn uttryckt Guds nåd, sanning och trofasthet. Men namnet Johannes syftar icke allenaft derpå, att denne sonens födelse war en Guds nåd till Zacharias, utan syftar fastmer på denne sonens embete, som ju skulle vara ett riktigt nådeembete. Ty äfwen när Johannes, förde en skarp och dömande predikan, syftade dock allt på Guds nåd. Dersöre förstår man icke Johannes embete rätt, derest man icke besinnar, att hans väsendtsliga göromål war att peka på Guds Lam samt genom syndens uppenbarande drifwa syndare till detta Lammet. Och är det fördensfull willfarelse, om någon menar, att han drifwer Johannes embete, när han blott dundrar på med gerningar, hot och dom. Marcus säger uttryckligt om Johannes historia, att hon är begynnelsen af Jesu Christi evangelium (Marc. 1: 1). Ty Johannes förnämsta predikan har warit denna: "Si Guds Lam, som borttager werldens synder." Deraf heter han med rätta Johannes. Såsom och Mattheus berättar, att han börjat sin predikan sålunda: "Görer hättning, himmelriket är kommet hardt nära." Der sätter han Guds rike i ljuset fram och låter hela werlden weta, att det utan någons

gerning eller bättring är allaredan kommet, samt att, emedan det sålunda är kommet, man ju bör omvända sig till Herren och annamma det. Dersöre är det wīst en förskräcklig ting, när en, falskeligen förebärande Johannes embete, icke visar syndare till Guds Lam utan twertom håller dem tillbaka under lagens dom och of. Sådana äro lika mycket Johannes, som Antichrist är Christus. Alltså skall man icke se Johannes der, hwarest någon ondgöres deröfwer, att stora syndare gå till Jesus och tro rening i Hans blod. Nej, der är den rätta Johannes, hwarest det wid underrättelsen derom, att syndare gå till Jesus, heter så: "Den som bruden hafwer, Han är brudgummen, men brudgummens wän, som står och hörer Honom, han fröjdar sig af brudgummens röst. Denna min fröjd är nu fullbordad. Honom bör wexa till, mig bör förminkas" o. s. w.

Utterligare säger ängelen: Dig skall warda glädje och fröjd, hwilket icke war underligt. Ty att föräldrar fröjdas öfwer sina barns födelse, det är alldelers naturligt; det är of Gud ingalunda emot, såsom wi här se, allenaft wi fröjda of öfwer detta, så som öfwer allt timligt, med båfwan, brukande barn såwäl som hustru och hela werlden, som brukade wi dem intet. Har of Zacharias fått lefwa, tills han sett sin sons slut, då har wäl i glädjens kalf mycken bitter malört blandat sig. Ty Gud will wäl, att wi glädjas öfwer Hans hafvor men så, att wi dock alltid äro färdiga lenina Honom dem igen, när Han begär det. Men ängelen tillägger: Och många skola fröjdas af hans födelse. Därmed menar han icke den Sudarnas lättfinniga och korta fröjd, som omtalas i Joh. 5: 35, utan den fröjd, som de skola känna, hwilka af Johannes blifvit visade och drifna till Guds Lam. Ty uti Israel woro utan twifvel många, som wäntade och längtade efter förlofning. Nu, såsom alltid arbetande och betungade själar fröjdas, när någon kommer till dem med evangelii predikan, så hafwa of de succande i Israel fröjdats åt Johannes predikan om Frälsarens närvaro. Och o huru många tusenden hafwa icke allt sedan fröjdats, att den predikant blef född, som höll denna predikan: Si Guds Lam, som borttager werldens synder!

Thy han skall blifwa stor inför Herren, säger ängelen widare. Och wisserligen behöfdes det, att han sade: inför Herren, thy inför menniskor war hans storhet ingen. Klädd i en mantel af kamelahår, lisenärande sig med gräshoppor och wildhonung, predikade han i öknen, tills han efter en fort werksamhet fastades i fängelse och måste lempna sitt hufwud till pris åt en lättfärdig qwinna. Sådan war hans storhet inför werlden. Ack, det war ju ingen storhet alls utan twertom idel uselhet. Tänk huru underligt, ja huru galet för allt förnuft. Der sänder Gud en ängel för att säga till, att det skall blifwa något synnerligen stort utaf. Och när det blir, så ser det så der ut. Men så skall det alltid blifwa. Hwad som skall wara stort inför Herren, det måste inför menniskor wara föräktadt, ja ett affskrap, såsom hela Skriften och framförallt Herrens eget exempel wittnar. Derföre säger David: "När du förnedrar mig, gör du mig stor." Men hwad storhet ängelen här åsyftar, det så wi och höra af hans ord. Han syftar nemligen på hans embete att omvända själar till Herren Jesus. Thy att omvända synnare till Herren deras Gud, det är det största werk, hwar till en menniska kan blifwa utförad. Thy det är ett rent guddomligt werk, ett ewighetswerk. Och ehuru det af denna werldens barn intet aktas, ja aktas såsom en skada och ett förderf, så är det dock så stort, att intet annat werk kan derwid liknas. Häröm säges nu först: Win och starka drycker skall han icke dricka, d. w. s. åt Herren och Hans tjenst skall han vara inwigd. Orden innebära nemligen, att han skulle wara Nazir, såsom de kallades, hwilka antingen för en wiž tid eller för hela sitt lif inwigde sig åt Herren; hwilka och allt förtärande af win och starka drycker war förbjudet (4 Mos. 6: 8). Därmed är nu sagt, att Johannes hel och hållen till sin person och alla sina krafter skulle tillhöra Herren, till att werka Hans werk, samt att han fördenksfull skulle afhålla sig från allt sådant, som funde wara honom till hinder i det werket. Deri hafwa och wi christna och synnerligast alla predikanter ett helsamt exempel, huru wi böra föra ett återhållsamt och nyftert lefwerne, waktande of för swalg och dryckenkap och allt sådant, som är egnadt att

förtynga våra hjertan samt hindra os i löpandet på Herrens vägar. Ty os, som tro på Herren Jesus, tillkommer det att förgäta det tillrygga är och sträcka os efter det, som frammantill är, att lefwa för Honom, som är död för os, att alla stunder waka och vara såsom de tjenare, hwilka wänta sin Herre, när Han igen komma skall. Men dermed låter sig icke ett omåttligt lefwerne förenas. Nu må dock Gud hafwa pris dersör, att nästan öfwer allt i vårt land bland de christna fullständig återhållsamhet iakttages från starka drycker. Gifwe Gud, att wi dock med samma flit winnlade os om återhållsamhet från allt öfwerflöd i mat, kläder, husgeråd och annat dylikt. Ty äfwen af sådant öfwerflöd funna wi blifwa förtynghda och hindrade i loppet. För att icke tala derom, huru wi äfwen i dessa stycken höra gifwa werlden ett christligt exempel. Gud göre os i detta stycke rätt wakna!

Emot förtärandet af win och starka drycker sätter ängelen: *Han skall straxt från moderlifvet blifwa uppfylld med den Helige Ande.* Såsom dock Paulus säger i Eph. 5: 18: "Dricker eder icke druckna af win, af hwilket ett oskickligt wäsende kommer, utan uppfyllens af den Helige Ande." Dermed är nu sagt, att det werk, hwartill Johannes war utkorad, det skulle han endast genom den Helige Ande funna utföra. Hvilket dock icke gäller Johannes ensam. Nej alla de, som skola vara rätta lärare till att leda själar till Guds Lam, måste hafwa den Helige Ande. Annars duga de icke till detta werk utan blifwa allenast legoherdar. Men att Johannes redan i moderlifvet blef uppfylld med den Helige Ande, det är ett för os outgrundligt förhållande, hwilket dock kan genom tron tjena os till stor tröst, när wi deraf se, huru vår Herre Gud högt uppöfwer allt vårt begrepp har sitt werk genom den Helige Ande i de små barnen. Ty att detta berättas serskilt om Johannes döparen, det betyder ingalunda, att det är honom ensam wederfaret. Såwida icke Johannes har warit ett barn af annat slag än andra menniskobarn, så hafwa wi uti detta ett exempel och omedersägligt bewis på barnahjertats mottaglighet för den Helige Ande och Hans werksamhet; och såwida hos Gud intet anseende är till personen, hafwa wi här en

fast grundad räti att wixt tro en sådan den Helige Andes närväro och werksamhet hos de späda barnen, om den ock icke gifwer sig hos dem till fäんな i samma grad eller på samma utomordentliga sätt som hos Johannes. Ty om än den Helige Andes närväro icke yttrar sig hos alla lika utan annorslunda hos en Johannes, en Paulus o. s. w. än hos wanliga christna, så följer dock deraf ingalunda, att icke uti dessa bor och werkar samme helige Guds Ande som uti de förra. Annars skulle de icke höra Christus till. Ty, säger Paulus, den som icke hafwer Christi Ande, han hörer Honom icke till.

Widare heter det: Och han shall omvända många af Israels barn till Herren deras Gud. Här höra wi nu hwad sjelfwa frukten af Johannes embete skulle vara. Icke så som wore menniskors omvändelse ett menniskowerk. Nej detta werk kan endast i den meningen tillägas en menniska, att hon får vara ett medel i Guds hand att göra det. Men hwad det är, att en menniska omvändes till Herren Gud, det kunna wi häft lära af erfarenheten. När wi se en menniska wandra fritt och ledigt efter werldens sätt utan bekymmer för sin själ, utan behof af Herren och Hans nåd, utan andra omförsorger än sådana, som röra sig omkring de hedniska frågorna: hwad skola wi äta? hwad skola wi dricka? hwad skola wi kläda os med? då se wi en menniska, som wandrar borta från Gud, på den breda vägen. Nu kan det yttere wäsendet vara antingen mer ogudaktigt och lastbart eller mer ärbart och fromt — det gör till sjelfwa saken ingenting, under det ena eller det andra yttere wäsendet är dock hjertat lika fremmande och dödt för Herren. Tänk nu när du får se en sådan menniska börja upptäcka, att hon befinner sig på den breda vägen, börja deröfwer förskräckas och ängslas, ropa och bedja om nåd samt i Guds ord söka efter vägen till lifvet. När nu widare Guds ljus lyser in i hennes själ, så att hon ock upptäcker Guds ewiga frälsningsråd i enfödde Sonen samt i detta får frid med Gud och ett alldeles nytt lif, då ser du, hwad det är, som Skriften kallar omvändelse. Och att detta är omvändelse, det synes deraf, att den samma menniskan från den stunden börjar wandra en alldeles

ny wäg. Allting blir nytt. Hennes tankar i alla andliga ting blifwa nya, hennes inre fröjder och sorger blifwa nya, hennes förhållande till Gud blir nytt, hennes förhållande till werlden blir nytt. Hon behöfwer nu Gud och Hans nåd dagligen och stundeligen, hon kan nu icke hafwa ro i någon synd, hon kan nu icke med werldens barn löpa i samma wäsende som förr. Ja! der sådant Guds werk är på färde, der börjar sjelfwa werlden tala om nyheter.

Men hwad är det, som werkfar sådana nyheter? Hela werlden wet, att det är en wiß flags predikan, som gör det. Det är icke våld, icke utsigter på ära, makt eller rikedom eller annat af det flag, som plägar sätta werldens barn i rörelse. Nej, blott en predikan och det icke en predikan af mensklig skarpsinnighet eller hög lärdom eller stor wältalighet, utan en ringa, däraktig och föräktad predikan, som gemenligen har det wisa, lärda, mäktiga och förträffliga i werlden emot sig, och som dock är så mäktig, att den nedslår alla fästen, som resas emot. Och hemligheten af deß makt är, att hon är Guds ord och ett ord, som ställer menniskans samwete inför Guds dom, och som, sedan hon dragit själen till rätta, förläter synder och bjuder henne nåd, rättfärdighet och salighet utan penningar och för intet. Denna predikan har Johannes fört, denna predikan hafwa Herren och Hans apostlar fört, genom denna predikan hafwa de upprättat Guds rike på jorden, genom samma predikan är det ock Guds rike ännu i dag består och utwidgar sig. Hvar du frågar en omvänd, det ware i den ena werldsdelen eller den andra, i det ena århundradet eller det andra, öfwer allt skall du få det swaret, att hans omvändelse kom af denna predikan. Hon allena är den säd, hwaraf lefswande Guds barn födas.

O det är en underlig predikan detta ord, som wifar syndare till det forsfästa Guds Lam. Der hon går fram och blifwer annammad, der börjar öknen och ödemarken att blomstra som en lilja, der warda de trötta händer stärkta och de maktlösa knän wederqwickta, der börja de halta springa som en hjort och de döfstummas tungor att loffjunga, såsom det står i Esaias 35. Saliga de, som öppna sina hjertan för hennes guddomliga kraft! O att

alla I, som henne hören, willen sålunda öppna edra hjertan! Det är förskräckligt, att när man wet, hwilken salighet denna af Gud i werlden sända predikan innebär, å andra sidan se så oräknligt många dyrköpta själar henne till trots wandra bort till ewig död. Och o huru gerna wille icke Herren Jesus samla åfwen alla sådana olyckliga själar under sina nådewingar, allenast de sjelfwa wille låta försona sig med Gud.

Men att ängelen säger: **Herren deras Gud**, dermed målar han Guds trofasthet, likasom wille han säga: **Churu de äro afvikna och affälliga**, står dock Herren fast vid sitt förbund såsom deras Gud. **Hafwa de affallit**, han har icke affallit, hafwa de förgätit Honom, han har icke förgätit dem, hafwa de wändt Honom ryggen, han har icke wändt dem ryggen, wilja de icke hafwa Honom till Fader, han will hafwa dem till barn, fråga de icke efter Honom, han står för dörren och flappar. Korteligen: huru de än hafwa syndat och brutit, han är dock densamme i trohet och nåd, ty såsom Hans trohet och nåd icke stå på deras gerningar, så falla de icke heller med deras synder. O det är trösteligt att till syndare få bärta en sådan predikan, att få säga dem, att Gud ännu will vara deras Gud, så att de icke genom egna böner och gudaktighetsgerningar behöfwa omvända Hans hjerta till nåd emot dem, såsom wore i Hans hjerta annat än nåd mot syndare, utan att det är de, som nu, sedan det offer är fullbordadt, hwarigenom deras synder äro borttagna, böra wända sig till Honom. Vi funna nu ropa: "**I arma syndare, hwarföre wiljen I dö**, när eder Gud har lust dertill, att I omvänden eder och lefwen? **Tänken eder dock före!** Gen, huru eder Gud räcker sina armar ut efter eder!"

Widare säger ängelen: **Och Johannes shall gå före Honom med Elie ande och kraft**. Före Honom d. ä. framför Herren deras Gud. Här är nu den bestämda profetian om Herrens förestående ankomst. Enligt dessa ord skulle Johannes vara såsom en härold, hwilken reser straxt före sin konung för att gifwa till kärrna, att konungen är i antågande. Men att här säges, att Johannes skulle gå före Herren deras Gud, då der menas, att han skulle gå före Messias, det sker efter samma betraktelse-

sätt, som Paulus har, då han säger: *Gud war i Christus, och åter: I Christus bor all guddomens fullhet lefamlien, och åter: Gud är uppenbar worden i föttet.* Fördensfull hafwa wi här utan twifwel ett witnesbärd om vår Herres Christi sannskyliga guddom. Före Honom, den sanne Guden, som i Christus uppenbarades i fött, skulle Johannes gå, utrustad med den guddomliga ande och kraft, hvarmed en gång i gamla testamentet Elias warit utrustad.

Till att omvända fädernas hjertan till barnen d. ä. i barnen uppwäcka samma hjerta, som warit i deras troende fäder; och de ohöriga till de rätsärdigas synällhet d. ä. omvända de mot Gud ohörsamma syndarena till den rätta hörsamheten, hwilken är utmärkande för de rätsärdiga. Ty deri framträder flaraft skilnaden mellan de ogudaktiga och rätsärdiga, att medan hos den ogudaktiga ingen fråga är om att lyda Gud, så är för den rätsärdige intet så wiktigt som att finnas mot Herren lydig och hörsam. Deraf kommer också för den rätsärdige allt detta lidande, som synden förorsakar honom och för hwilket han ofta önskar sig döden. Bodde icke i honom denna hörsamhetens ande, då hade han sannerligen intet sådant lidande, hwilket också de ogudaktigas exempel tydligt visar. — Till att göra Herren ett beredt folk, d. ä. göra folket beredt att emottaga Herren, när Han uppenbaras. Dessa ord uttrycka huwudsumman af Johannes embete. Ty hans likasom alla rätta predikanters werk war icke att draga folket till sig eller bilda något parti, icke heller att allenast hålla folket i utwertes skick o. s. w.; utan hans werk hade ett långt högre mål, nemligen detta ena: bereda rum i syndares hjertan för Herren Jesus. Detta werk uträttade han, såsom wi redan hafwa sett, genom sin predikan och sin döpelse. Men hvad är då ett för Herren beredt folk? Swar: det skola wi flaraft förstå, genom att besinna ändamålet med Christi ankomst, nemligen att frälsa syndare. Deraf följer, att det för Honom beredda folket är de syndare, hwilka kommit till en sådan kännedom af synden, att de icke funna lefwa utan Herren Jesus. Dem sjelfwa synes wäl ingenting orimligare, än att de skulle vara beredda för Herren. Twertom är allting i ordning: icke är deras bön, icke

är deras ånger eller bättring, icke heller något annat, sådant det skulle vara. Men för Herren äro de just då som bäst beredda, emedan de då äro i den ställning, hwari den förlorade sonen war, när han war "långt ifrån", d. ä. i den ställning att de icke weta mer än ett att säga: "Fader jag hafwer syndat i himmelen och för dig! Gud misskunda dig öfwer mig syndare". Deremot hwar-est huset är "rent sopadt och wäl tillpyntadt", d. ä. hwar-est syndaren tycker om sin egen bättring och fromhet samt synes sig sjelf vara wäl beredd, der träder en annan in (Luc. 11: 25) men icke Herren Jesus. Fördenskull skola elända själar, hwilka, efter hwad de tycka, aldrig funna bliswa rätt beredda, rätt allwarliga o. s. w., icke gifwa sig öfwer utan upphöra med allt eget arbete och weta, att just så ovärdiga, just så der odugliga som de äro, will Herren Jesus vara deras frälsare, just så der förlorade i allt de se sig, skola de hwila blott på Jesus och den förlofning, som är i Honom. Ty Christus är fördenskull död och uppstånden, icke att Han skall vara de helbregdas och rätsärdigas utan de frankas och syndares frälsare. Men är det så, då äro ock de franka syndare de, som äro det för Honom beredda folket. Men är någon frank, så är det wisserligen den, som blisvit syndare, olycklig och förtappad på allt. Så skall då en sådan vara driftig mot djefwulen och tro på Herren Jesus.

När nu Zacharias hörde sådan ängelens profetia, så trodde han icke utan begärde ett tecken. Märk: och detta war dock en rätsärdig man, som wandrade i alla Herrens bud och stadgar ostrafflig. Så ser jag då, att helgonen icke alltid äro starka i tron utan ock stundom svårt försynda sig med otro. Ty skåda här, huru denna Zacharias genast släpper ordet, som han hört, ur sigte samt wänder sig till att skåda på sin egen och sin hustrus höga ålder, menande att Guds allmakt är ett intet emot detta hinder. O huru eländigt det dock i grunden är med allt kött, äfwen heliga Guds män. Med de allra största Guds löften funna de dock här och der af både utwertes och inwertes omständigheter bliswa så förbryllade, att Guds jannärdighet och makt synes dem vara ett intet. Borde wi icke t. ex., när wi hafwa ett Guds löfte om dagligt

bröd, vara lugna och trygga, som låge det lofwa de brödet redan på vårt bord? Men se, huru wi i stället göra? Hvilka onödiga omsorger och bekymmer, hvilken oro för framtiden kan icke sarga våra hjertan, dereft wi för tillfället icke hafwa någon annan säkerhet än Guds ord. Har man några tusen riksdaler i en bank, då kan man sofwa lugnt, det gifwer så eller så stor ränta, och det kan man lefwa på; skulle man då icke vara trygg? Men har man blott Guds ord och löfte, ho skulle då våga vara trygg? Skulle Gud vara lika säker som banken? Det är förfärligt att tänka på, huru skamligt otrogna wi äro mot en sådan Gud. Likaså: hafwa wi ett löfte om ewig nåd, skulle wi då icke i samvetet vara wissa och trygga emot alla våra synder och allt lagens hot? Men se huru wi äro! Få wi blott på allvar fäんな, att wi äro syndare, straxt bete wi oꝝ, som more den ewiga nåden icke mer wärd än vår fromhet. Likaså: hafwa wi ett Guds löfte om daglig hjelp emot alla våra fiender, samt ewig seger och salighet, skulle wi då icke löpa emot detta mål med den trygghet, att det more för våra hjertan alldelers afgjordt, att wi en gång skola ärfwa himmelen? Skulle wi då icke ropa: "Kom snart, Herre Jesu!" Men se hvilken tröghet i lopandet, hvilken sömnaktighet och hvilket wacklande det är uti allt vårt wäsende! På huru många är det wäl man kan se, att de werfligen tro, att de äro på wäg till himmelen? Sannerligen, när man börjar rätt ransaka, huru det är med vår tro, då hafwa wi allt skäl att blygas och ropa: Herre, hjelp vår otro!

Men se nu, huru Gud gör! Zacharias blir näpst för sin otro, men månne Guds ord går tillbaka? Nej, nog går löftet i fullbordan, ehuru Zacharias tro icke är sådan, som den skulle vara. Ty Guds löftes sanning hvilade icke på Zacharie tro och kunde deraföre icke blifwa om intet genom hans twifwel. Låtom oꝝ här lära, hwad Gud och Guds ord är. Bergen skola wäl wika och den bergfastaste tro likaså, högarna skola wäl falla och den högsta fromhet likaså, såsom många helgons exempel wizar, men Guds ord är en sak för sig: när allt annat förgås, då blifwer ännu ordet fast till minsta prick. Och hwad annat är det wi i sjelfwa werket få erfara? År det efter sitt

löfte eller efter vår tro, som Gud gifwer os dagligt bröd? År det efter sitt löfte eller vår tro, som Han dagligen förlåter os alla våra synder och ändtligen förer os till ewig salighet? Vi hafwa nytt sett, hurudan vår tro är. Handlade Gud med os efter des wärdighet, då skulle wi icke mycket hafwa. Men nåden, förlåtelsen och saligheten hwila på den förloftning, som är skedd i Christus Jesus, på hwilken all vår synd är lagd, och den grunden är alltid lika säker, ehwad min tro wacklar eller icke. Och så wiht som jag aldrig skall kunna bygga ett hus så högt, att solen skall behöfwa wika af vägen för detsamma, så sannt skola aldrig heller mina synder kunna blifwa så höga, att för deras skull Guds nåd och trohet skall kunna rubbas. Nej, Herrens nåd och ord blifwer ewinnerligen. Att min tro wacklar, det skall väl ådragta mig näpft och många bekymmer, men rubba Guds löfte skall det icke kunna.

Men nu torde någon säga: Behöfves då ingen tro? Hvar blifwer då allt Guds ord om tron? Swar: här är icke fråga om de ogudaktiga eller werkhelgon, hwilka i sin färlef till werlden eller sin inbillade fromhet föräfta Guds nåd. Utan här är fråga om förtappade syndare, som behöfwa Guds nåd, som och gerna wille tro samt fördensfull i hjertat hafwa sitt tillhåll wid Jesu förs men under tiden få erfara, huru deras tro wacklar och är i allo eländig. Dessa råka här och der i nød, att eftersom deras tro är klen, så skall det och vara klen med Guds nåd emot dem. Men de skola här af Zacharie exempel lära, att de wäl behöfwa bedja om trons förökelse, men att de dock icke böra tänka, att Guds nåd skall wackla eller vara swag som deras tro, när de dock i all sin uselhet hålla sig wid Jesus. Helt annat är det med de ogudaktiga och werkhelgon, ty hos dem är ingen swag tro, som åstundar Guds nåd och gerna wille vara starkare, utan hos dem är förakt för och fiendskap mot Guds nåd. Så skola de och i ewighet blifwa densamma förutan. Ty Gud låter icke gäcka Sig.

Detta är nu en del af de hufwudlärdomar, som denna text gifwer os. Herren hjelpe genom sin nåd, att vi må behålla dem samt rätt bruksa dem till förkofran i tron och ett gudaktigt lefwerne. Amen.

Michaelidag.

Text: Marc. 10: 13—16.

Och de hade barn till Jesus, att Han skulle taga på dem. Men lärjungarna näpste dem, som dem fram hade etc.

Detta är en skön och älsklig historia, hvilken äfven Matteus och Lucas omtala. Ty hon visar os, huru Herren är sinnad emot de små barnen, samt huru Han will taga Sig dem an och välsigna dem, gifwer os och derigenom en helsosam lärdom, huru vi böra anse och behandla dem. Tillika säger hon os, huru en menniska skall funna ingå i Guds rike, hvilket ju är vår allra högsta lifssfråga.

Först heter det, att der woro några, som hade barn till Jesus. Dessa hafwa utan twifwel warit sådana, som sjelfwa trodde på Honom. Ty hade de icke trott på Honom, så hade de icke bekymrat sig om att föra sina barn till Honom. Såsom nu dock af werldens wäsende thvärr är alltför uppenbart. Ty hos henne ser man icke någon angelägenhet att föra barnen till Herren Jesus. Om de än föra dem till det heliga dopet, så göra de det icke för att föra dem till Jesus, utan allenaft för plägseds skull. Och se sedan huru de dyra barnens själar gemenligen från begynnelsen handteras i denna werlden! Hwad är föräldrarnas wiktigaste hjerteangelägenhet med afseende på barnen från deras födelse under hela deras uppwext? Mårne det är, huru de skola funna rätt uppfostra dem åt Herren Jesus? Ser man väl något uttryck af en sådan angelägenhet? År det något dagligt samtalsämne för deras hjertan med Gud, att Han måtte winna barnens hjertan, att Han måtte behålla dem i sin nåd, att Han måtte bruка hwad medel Han will, allenaft Han icke släpper dem o. s. w.? Eller ser man hos dem någon hjertans sorg och bedröfwelse deröfwer, att barnen visa sig lif-

nöjda för Herren och Hans ord eller att deras hjertan börja dragas alltmer till werlden? Ser man hos dem någon hjertlig fröjd och något Guds lof, när något tecken till Andens werk i barnens hjertan visar sig? Ser man hos dem någon bön om nåd att rätteligen kunna tala med barnen om Jesus samt föregå dem i tron och Guds fruktan? Åt, om man går ur hus i hus med dessa och andra dylika frågor, då skall man se förskräckliga ting. Då får man se föräldrar, hwilka icke tyckas weta, att deras barn hafwa några själar, som behöfwa vårdas, utan som låta det vara alldelens nog, om de hafwa allt, hwad detta liffvet tillhör. Tänk, huru ofta man hör föräldrar yttra sin glädje deröfwer, att det går barnen wäl, att de äro friska o. s. w. forteligen att dem fattas intet. Men frågar man dem: "Nåwäl, höra och dessa barnen Herren Jesus till?" då blifwa de förlägna och stumma. Eftersom de sjelfwa icke hafwa någon angelägenhet att för egen del tillhöra Herren Jesus, så äro de och fremmande för all omsorg derom för barnens del, och dersöre kunna de vara glada, som fattades intet, ehuru det ena nödwändiga fattas. Och dessa falla sig christna, wilja heta rätta fäder och mödrar och weta icke med sig, att de med afseende på barnen egentligen hafwa något på sitt samwete?! Men ännu widare: Ser man icke hos ogudaktiga föräldrar rent af arbete, omsorg och bemödande att dra barnens hjertan till werlden? Vi tala nu icke om de hem, der sjelfwa det naturliga ögat kan se förödelsens styggelse, der barnen uppfostras genom exempel af swor- dom, dryckenskap, försmädelse af Guds ord och heliga ting; nej vi tala om sådana hem, som i denna werlden anses t. o. m. för mönster af sedlig ande, ja som och kunna hafwa en yttre anstrykning af en wiß, naturligtvis måttlig, gudaktighet. Åfwen i sådana ser man tusen och åter tusen barn uppfostras i kärlek till werlden, girighet, fåfänga, flärd o. s. w., hwilket allt der är så mycket farligare, som genom den sedliga, ja stundom fromma yta, hwarmed det hela belägges, de arma barnen, förr än de ega förmåga att besinna sig, derjemte införas i en egenrättfärdighet, hwilken sedan utgör det starkaste wärn emot Andens väckelserop. Ja! spörjes i barnen ett sannit nå-

dens werk, då blir der icke fröjd utan sorg i föräldrarnas hjertan. O I arma föräldrar, hwad wiljen I swara på den dagen, när Herren skall fråga eder: Hvar äro barnen, som Jag har gifvit eder? I menen nu, att det är ingen fara, men hafwen I wäl läsit Herrens ord: "Den som förargar en af dessa små, honom wore bättre, att en qwarnsten hängdes wid hans hals och han fastades i hafwets djup?" Annu gifwer Gud eder tid till besinning. O att I kunden kärrna den tiden!

Deremot, hwarest föräldrarna först tro på Herren Jesus, der är det dem, såsom wi här se, angeläget att och föra barnen till Honom. Dock behöfwa äfwen christna föräldrar taga förmanning i detta stycke. Ty äfwen många sådana äro alltför försumliga i denna del, så att de hwarken med det brinnande hjerta bärta dem i sina böner fram till Herren Jesus, som de borde, icke heller med tillbörlig omsorg acka på, huru de måtte i ord, i undervisning och exempel, ja i allting draga deras hjertan med sig till Herren Jesus. Ja i detta stycke blifwa alla christna föräldrar till synd och skam. Dock äro somliga mer andra mindre försumliga deri, såsom erfarenheten wisar. Fördensfull är här af nöden att se till, huru wi måtte på allvar göra bättring. Eller skåda allenast på din umgängelse i ditt hem bland dina barn, om denna din umgängelse är så helgad, att dina barn funna i dig se en lefande bild af ett Guds barn och en Jesu lärjunge? Huru mången fader är det icke, som tycker sig hafwa så mycket göra, att han så godt som alls ingen ledighet har att serskildt wärda sig om sina barns själar, ja som icke tycker sig hafwa tid att en enda gång på dagen samlas i sitt hus omkring Guds ord? Likaså ser man alltför ofta en moder, som har så mycket att göra i sitt hushåll, med barnens mat, kläder m. m., att det juft går, som det kan, med wården om deras själar. Eller säg, du fader och moder, som will vara en christen: huru är det hos dig? Vi weta wäl, att hos dig är en willig ande, att i grunden ingenting är för dig i afseende på barnen så angeläget, som att de måtte bewaras hos Herren eller dragas till Honom, men är du och riktigt waken öfwer din pligt i detta afseende? När du ser på dina barn, är du

och waken deröfwer, att de äro Herrens lam, omkring hwilka går ett rytande lejon för att uppfluka dem, och att du är satt till deras väktare? År du waken deröfwer, att Herrens ögon hwila på dig till att se, huru du umgås med Hans dyrköpta egendom? Att dessa barnens änglar se alltid deras Faders ansigte, som är i himlarna? Du måste kanske slå dig för ditt bröft och säga: "Gud misskunda Dig öfwer mig syndare!" Nuwäl, låt det icke derwid bero, utan se ock till, huru det i denna del må blifwa annorlunda! Ty det är en öfwer all måtta makt-påliggande sak, der wi behöfwa allmänt wakna upp och se oß före. Ty wi hafwa syndat grufligt i detta stycke. Och Herren, som skådar allt vårt elände, will äfwen hjelpa oß derur. Låtom oß då på allwar söka den hjelpen!

Men, säger du, icke är det menniskowerk att bewara barnen eller draga dem till Herren. Gör icke Herren det, så är allt vårt bemödande förgäfwes. Sannt säger du. Låt blott icke djefwulen wända denna sanning till din försöfning, så att du deri skulle söka en tröft eller ursäkt för din försömlighet! Will du bekänna dina misgerningar och såsom en misgerningsman söka nåd, då skall nåd gifwas dig. Men will du icke gifwa dig helt skyldig och taga nåd utan i din försömlighet söka tröft genom ursäkter, då skall du blifwa försöftrad. Och se nu: wäl är det rätt, att det är Herrens werk att bewara eller omwända dina barn, men du kan genom din ställning såsom fader eller moder, mer än någon annan, vara Honom i detta werk ett hinder eller ett werktyg. Till ett werktyg will Han bruка dig, men till ett hinder blir du, om du förgäter eller försömmar din kallelse att amma detta barnet upp åt Herren, såsom apostelen förmanar: "Uppföder edra barn i tuft och Herrens förmaning" (Eph. 6: 4). Ne, om du skulle stå i wägen för ditt barns salighet! Du will det icke, ja du kanske ryser wid en sådan tanke, men se då äfwen med Guds nåd till, huru du måtte så besinna, hwad din kallelse såsom fader eller moder tillhör, att du icke emot din wilja genom försömlighet och slummeraktighet må blifwa dem en stötesten. O, det går lättare, än man tror, att något litet inslumra i ett wikt stycke, så att man icke widare är rätt wa-

ken öfwer deß wigt. Synnerligen är detta fallet i sådana stycken, på hwilka man, sålänge man har ett wafet samwete, alltid måste blifwa en arm fattig syndare. Der will så gerna i längden infinna sig ett uppträttande, en förlamning, ett blundande eller hwad man nu må falla det: allt nog — det är, som wille samwetet blifwa förlöadt, så att det icke widare är lika fänsligt för synder i dessa stycken, som i wissa andra. Till sådana stycken hör i synnerhet hwars och ens serskilda fallelse och icke minst den fallelse, som man har i sitt hem bland sina barn och sitt hussfolk. Deraf kommer det ock, att man kan få se christna wara mycket mer fänsliga för synder i umgängelsen bland fremmande menniskor än i umgängelsen uti sitt hus och bland de sina. Men om wi hafwa erfarit något sådant, då är ock af nöden, att wi äro serskildt åt det hållet på wakt emot djefwulen. Herren hjelpe os!

Vi återvända till texten. De, som framburo barnen till Herren, gjorde det, på det att Han skulle taga på dem, d. ä., som wi funna se af versen 16, lägga händerna på dem och wälsigna dem. Det war äfwen wanligt, att man förde barn till synagogföreståndare, på det dessa skulle bedja för dem. Handpäläggningen brukades äfwen derwid icke blot som en bild utan såsom ett medel för meddelandet af det, hwarom man bad. Nu kommo dessa till Herren Jesus, hwilken de utan twifwel kände såsom en barnawän, och wille, att Han skulle sammalunda meddela deras barn sin wälsignelse. Här hafwa wi ett skönt exempel af tron. Ty dessa föräldrar, som bärta de små barnen, se icke på sin egen ovärdighet eller annat sådant utan allenast på Herrens Jesu kärlek, den de af andra exempel, äfvensom af egen erfarenhet, känna, dragas ock deraf att icke allenast sjelfwa komma utan ock hafwa sina små barn med sig. Och ehuru de icke begripa, huru dessa barnen, som intet förstå, skola funna hafwa någon nyttja af, hwad Herren gör och säger, så följa de dock icke sitt förnuft, utan äro genom tron fast förwissade, att Herren förmår göra med dessa barnen långt öfwer deras förnuft och begrepp. Ja, ehuru lärjungarna, som skulle wara de förnämsta i tron, här all-

deles fara i wädret efter sitt förnuft och wilja hindra dem att komma fram till Herren, menande, att det wore allenaft att utan gagn beswära Herren, så låta de sig dock icke afvisas. Det är en stark tro. Ty annars hade den wäl lidit skeppsbrott på dessa lärjungars stora anseende, hwilka och icke allenaft i saftmod bedja dem gå utan och blifwa förtörnade, så att de näpfa dem. Ett liknande exempel hafwa wi uti de blinda, som sutto wid wägen, der Herren framgick, och ropade: "Jesu, Davids son, warfunna Dig öfwer os". Folket näpste dem, men de ropade ändock desto mer efter Herren. Sådan tro behagade Herren så wäl, att Han här blef mislynt på lärjungarna och näpste dem inför allt folket, så att de måste skämmas för sin flokskap. Ty det är ingenting, som Herren kan så litet lida som det, att man will hindra någon att komma till Honom. Ty huru wille wäl det rimma sig, att, när Han kommit för att uppsöka det förtappade, Han skulle lida, att någon wille hindra de förtappade att komma till Honom? Och ehuru lärjungarna gjorde det i wälmening, så gjorde de dock synd, emedan de handlade utan och emot Guds ord.

Men det är icke nog dermed, att Han tillrättawisar dem, samt befaller att man skall låta barnen komma till Honom, utan Han säger tillika: Sådana hörer Guds rike till. Såsom wille Han säga: "I menen, att Guds rike tillhörer eder allena, samt föräkten dessa små, men Jag will säga eder, att ehuru I uti dem sen endast hjelplöshet och oduglighet, så icke allenaft tillhör Guds rike dem, utan de äro de, hwilka i all synnerhet Guds rike tillhörer." Härmed will Herren lära os att rätt wärdera de föra små barnen, i det Han upphöjer dem och gifwer dem den rätta hedersplatsen i Guds rike. Såsom Han och en annan gång, då fråga war emellan lärjungarna, hwilken som war den störste i Guds rike, tog och ställde ett barn midt ibland dem, sägande: "Hvilken sig nu så förnedrar, som detta barnet, han är den störste i himmelriket". Ty barnen weta icke om någon egen wärdighet eller fromhet, fråga icke heller efter bud eller gerningar, hwarmed de kunde winna Guds nåd, utan äro helt öfwerlåtna åt Herren, att Han må göra eller låta göra med dem, huru

Han will. Och sådana är det Guds rike tillhör. Ty detta rike tål ingen vår egen berömmelse, will och kan dersöre icke haſwa något att ſkaffa med dem, ſom synas ſig ſjelfwa något wara, eller ſom wilja med egna gerningar och fromhet beſtå inför Gud, utan det will helt och hållet wara ett näderike, ſom med en ewig rättfärdighet öſwertäcker idel ſtora, ovärdiga ſyndare, de der, i ſig ſjelfwa hjelplöſa, endaſt öſwerlemina ſig åt Herren, att han må göra med dem, ſåſom Honom godt synes.

Dersöre tillägger Herren ytterligare: Hvilken ſom icke undſår Guds rike ſom ett barn, han kommer der aldrig in d. w. ſ. den ſom will tänka på att ingå i Guds rike, han måſte haſwa ett sådant ſinne ſom barnen, ſå att han icke ſtår på egen fromhet och wärdighet utan låter all egen berömmelse fara ſamt öſwerlåter ſig allena åt Guds nåd.

Detta är en afgörande dom öſwer all egen rättfärdighet och werkheſighet men tillika en dyrbar och tröſterik lärdom för alla i anden fattiga ſyndare, ſom fråga efter Guds rike. Ty här hör du, att det icke duger icke heller behöfves för den, ſom will ingå i Guds rike, att ſe ſig om efter att ſjelf något wara eller göra. När dersöre djeſwulen kommer, angriper ditt ſamwete och will förhindra dig att enfaldigt annamma Guds rike, ſägande: det eller det borde du dock förſt göra, eller, ſå och ſå beſkafſad måſte du förſt wara, du måſte dock förſt få i hjertat ett rätt hat till ſynden, ſå ock en rätt ånger och kraſt att öſwerwinna henne o. ſ. w., då gäller det, att du icke låter dig ſålunda omsöras i gerningar, utan att du alle naſt enfaldigt ſom ett barn i all din fattigdom hör evangeliū och låter det gälla dig. Ty börjar du grubbla på, hwad du ſjelf ſkulle wara eller göra, och will icke annamma evangeliū om Guds rike, förrän du ſjelf bliſwit ſå eller ſå god, då ſkall du ewinnerligen få bliſwa borta från Guds rike. Ty ju mer du rör och gräſwer i ditt eget hjerta, desto mer ſkall du finna af idel orenliget och ſynd, och desto mer aſlägsnad ſkall du finna dig från allt, ſom kan fallas gudaktighet. Alltſå har du intet annat råd än att, juſt sådan du nu är, annamma Guds rike, d. ä. ſåſom werkliſen ogudaktig öſwerlemina

dig åt Guds nåd. Ty tänk sjelf efter, hwad det är, att Guds rike är ett nåderike. Det kan ju icke betyda, att det är förbjudet för syndare att gå der in. Eller hwad ser du derom i evangelium? Ser du, att Herren tilläf-wentyrs säger: Kommer till Mig alla I, som ären fromma och gudaktiga? Eller: Jag är icke kommen att falla syndare utan räitsärdiga? Eller: Si Jag utsträcker mina händer hela dagen till ett gudfruktigt folk? Eller hwad ser du? Jo du ser en inbjudning ställd till fattiga, blinda, halta, arbetande, betungade, publikaner och sköfor, syn-dare, som icke penningar hafwa. Hwad månde detta be-tyda? Skulle det vara sannt detta? "Utan twiswel", säger du. Men är det sannt, då måste det wäl ock duga att lita på? Men duger det att lita på, då handlar du ju illa mot dig sjelf deri, att du icke enfaldigt gifwer Gud rätt och tryggar ditt hjerta derwid. Eller är det icke mer än billigt däraktigt att hafwa något ewigt fast att trygga sig wid och ändå gå ovisz och otrygg, som hade man in-tet? Du kan i alla fall intet annat förebära än dina synder och din owärdighet. Men däraktigare förebärande kan du aldrig komma med, ty det är ju just till följd af dina synder, som du sålunda är bjuden att komma på nåd. Blir du en gång wärdig, då skall det heta: Guds rike är icke för dig?

Men wilja wi rätt förstå, hwad det är att annam-ma Guds rike som ett barn, då skola wi tydligast se det på deras exempel, om hwilka Skriften säger, att de haf-wa rätteligen trott och annamat Guds rike. Låtom os då börja med Abraham, alla troendes fader! Till honom gifwer Gud det löftet, att i hans säd skola alla slägter på jorden blifwa wälsignade. Nu, hwad är det för lik-het emellan detta löfte och det, som han ser för ögonen? Ingen son har han, sjelf är han kommen till den ålder, att efter naturens ordning ingen möjlighet är för honom att föda barn. Samma är förhållandet i ännu högre grad med Sara. Men huru beter han sig? När han hör ordet, ser han hwarken på defz rimlighet eller orimlighet utan tager det alldeles enfaldigt som ett barn. Ja, den som här hade mer brukat sitt förstånd, skulle hafwa sagt: "Käre Abraham, du är då enfaldig som ett barn, att du

fan tro något så orimligt". Ja, just så, just så! Ty deri låg Abrahams starka tro, att han trodde enfaldigt. Se nu här ett exempel, som Gud själv i Skriften särskilt låtit framhålla för hvar och en, som will weta, hwad det är att tro. Just så som han trodde emot all rimlighet, blott dervore att det war ett Guds ord han hade att tro på, just så will Herren, att du emot allt, hwad du efter din wärdighet finner rimligt, skall tro, att äfven du är i den säden wälsignad, d. ä. fri från den förbannelse, som dina synder hafwa förtjenat. Det låter underligt, men menar du icke, att det ock ljöd underligt i Abrahams öron det der löftet? Men ännu ett exempel! När ängelen Gabriel bådade jungfru Maria, att hon utan mans tillhjelp skulle blifwa moder åt werldens frälsare, huru tror du det ljöd i hennes öron? Der war allt emot natur och wärdighet: emot naturen war det, att hon skulle föda utan mans tillhjelp, emot wärdighet, att hon, en oansenlig jungfru i en föraktad stad, skulle föda werldens frälsare. Men huru gjorde hon? Hon hörde och trodde enfaldigt som ett barn, ja fallar sig genast Herrens tjenarinna och är så wiß, att hon, innan hon ännu har någon yttre besegling, gifwer sig åftad för att berätta det för Elisabeth. Hon icke ens tänker: Det låter besynnerligt, men för Gud är ingenting om öjligt; dock will jag tiga dermed, tills jag finner saken bekräftad. Nej, att det är Guds ord, det är för henne bekräftelse nog. Se nu här åter ett exempel! Och märk, att sådant är oß förehålllet till lärdom, huru ock wi, så snart wi hafwa ett Guds ord, böra vara alldeles otwifweläktigt wissa om den sak, som ordet innehåller.

"Men," säger du, "huru fan jag vara så wiß som Maria? Till mig har ju ingen ängel särskilt kommit och sagt, att evangelium hörer mig till." Aft, du kan vara mycket wissare än Maria, ty eftersom evangelium är ett ord till alla, så behöfwer du allra minst frukta, att det är något mißtag, om du tror det, såsom jagt till dig, allenast du har detta kännetecken, att du är en af de alla, som äro af syndelig säd födda. Men ännu ett exempel. När Herren Christus redan war upphöjd på korset, wände sig en till sammans med honom försäkt röf-

ware till Honom, bedjande: "Herre tänk på mig, när Du kommer i ditt rike!" Derpå får han till svar: "I dag skall du vara med Mig i paradiset." Det ordet gömmer han i sitt hjerta och dör saligt derpå. Menar du nu icke, att djeſwulen skall hafwa försökt göra hans tro om intet genom att förehålla honom, huru orimligt det war att tänka, att han, en sådan brottsling, skulle få ingå i paradiset? Utan twifwel har han predikat och sagt: Si, hwadan du är kommen! Från ditt röfwarelif har du kommit i fängelse, från fängelset har du enligt förtjenst kommit hit upp på forset, och nu menar du, att du skall komma härisfrån i Guds rike? Menar du det är en rimlig nådesordning? Men så har den arme röfwaren likwäl blifvit fast wid Herrens ord, enfaldig som ett barn, så att han har tillslutit ögonen och sagt wid sig sjelf genom den Helige Ande: "Ack, wäl är ingen rimlighet för handen, att denna vägen skall bära till paradiset, men hwad will jag göra, när den färe förfäste Herren säger det. Icke kan jag gifwa mig till att straffa Honom för lögn?" Det är en ren tro, fri från gerningar.

Så är nu det det rätta barnasättet att annamma Guds rike, att låta allt hwad gerningar heter, det ware goda eller onda, fara och allena enfaldigt lempa sig på Herrens nåd, sådan denna är of i Christus gifwen och i ordet och sakramenteren tillförsäkrad. Såsom Paulus säger: "Honom, som håller sig wid gerningarna, wärder lönen räknad icke af nåd utan af pligt, men den som icke håller sig wid gerningarna utan tror på Honom, som rätfärdigar den ogudaktige, hans tro wärder honom räknad till rätfärdighet." Den som icke med sådan tro annammar Guds rike, han kommer der aldrig in, men den som sålunda med barnaensfald tror "utan penningar och för intet" nåd, honom skall det icke slå fel, att ju Guds rike skall tillhöra honom.

Ehuru denna text icke närmast handlar om de små barnens dop, är den dock af allra största betydelse för den frågan, och dersöre funna wi icke undgå att beröra des betydelse i den saken. Att det har warit späda di-

barn, som man burit till Herr en Jesus, det säger of Lucas tydligt, då han i denna berättelse (Luc. 18: 15) på ordet "barn" brukar ett grekiskt ord, hwilket egentligen betyder "foster, som ännu är i moderlifvet" (såsom det oft brukas Luc. 1: 41, 44), sedan oft "nyfödt barn", "di-barn" (1 Petr. 2: 2). Det är alltså först wist, att det är om sådana Herren här säger, att himmelriket tillhörer dem. Men då han nu tillika framställer dem såsom exempel för hvor och en, som will ingå i Guds rike, samt sålunda icke allenaft hos dem erkänner en mottaglighet för Guds rike utan oft rent af säger, att de äro i den sinnessförfattning, till hwilken hvor och en fullwuren måste komma, om han annars will ingå i Guds rike, då ligger deri utom allt twifvel ett det starkaste stöd för barndopets berättigande. Ty hwilka äro wäl de, som böra döpas, om icke de, som annamma Guds rike på ett med Christi evangelium öfverensstämmande sätt? Öfverallt i nya Testamentet se wi, att dopet framstår såsom ett upptagelsefakrament i Guds rike. Sålunda t. ex. när de, som af Petri ord fingo ett stygn i sina hjer-tan, frågade: "I män och bröder, hwad skola wi göra?" så fingo de af Petrus till svar: "Görer hättning, och hvor och en af eder låte sig döpa i Jesu Christi namn till syndernas förlåtelse." Så war of Herrens besällning: "Görer allt folk till mina lärjungar, döpande dem till Fadrens, Sonens och den Helige Andas namn och lärande dem hålla allt, hwad Jag hafwer eder besallt." För att alltså vara skicklig till dopets undfående måste mänskan vara skicklig att ingå i Guds rike. Men måste nu den fullwuren för att vara skicklig till dopets undfående komma till samma sinnessförfattning som barnen, äro då icke dessa barnen sjelfwa skickliga till dopets undfående? Det wore ju annars underligt att de, som sjelfwa icke wore skickliga för dopets mottagande, skulle framställas såsom exempel på den sinnessförfattning, utan hwilken en fullwuren icke är skicklig att undfå dopet! Ty märkom igen: utan att vara skicklig att ingå i Guds rike, är han icke heller skicklig att undfå dopet, och utan att blifwa som barn, är han icke skicklig att ingå i Guds rike. Å andra sidan se wi icke heller, att någon, som war skick-

lig att ingå i Guds rike, ansågs oskicklig att undså dopet. Detta skulle då allenast gälla dem, som framför alla andra äro skickliga att ingå i Guds rike, nemligen barnen? Hwem kan tro sådant? — Men säger någon: Barnen hafwa icke tron och äro dersöre icke skickliga att undså dopet! Swar: äro barnen skickliga att utan tron ingå i Guds rike, då äro de ock skickliga att utan tron döpas. Men hvor står det för resten skrifwet, att barnen utan tron äro skickliga att ingå i Guds rike? Skriften gör intet undantag från den regeln: "Utan tron är omöjligt att täckas Gud." När wi dersöre se, att Herren säger, att himmelriket tillhör barnen, då sluta wi deraf med rätta, icke att barnen utan tron täckas Gud, nej, men att barnen funna hafwa tron. — Men, säger du, Paulus lärer, att tron är af predikan, och der göres intet undantag för barnen, dersöre funna dessa, då de icke hafwa hört predikan, icke heller hafwa tron. Swar: "Käre, du som utan Guds ord menar, att Gud har för barnen ett annat sätt att ingå i Hans rike än för de fullwerta, hwarföre är det dig så orimligt, att Gud skulle hafwa för barnen ett annat sätt att komma till tron än för de fullwerta? Utan Guds ord är det ena antagandet lika orimligt som det andra, ja det förra, eller att barnen skulle hafwa ett annat sätt att ingå i Guds rike än genom tron, är långt mindre rimligt, emedan det för barnens del upphäfwer den allmänna frälsningsordningen. Men hafwa wi werkligen i Skriften intet, som wittnar om de späda barnens tro? Låtom os se! Wi weta, att, när Abraham trodde till rättfärdighet, erhöll han ock omvärelsen såsom ett insegel på trons rättfärdighet (Rom. 4). Men nu besallde Gud, att omvärelsen skulle gifwas alla Abrahams mansliga barn på åttonde dagen. Märk alltså, att det är Gud sjelf, som besaller, att inseget till trons rättfärdighet skulle gifwas de åtta dagars gamla barnen! Skulle wi nu mena, att Gud besallt gifwa inseget till trons rättfärdighet åt dem, som icke hafwa tron och således icke heller trons rättfärdighet? Hwad skulle då inseget betyda? Sannerligen, har Gud gifvit de späda barnen inseget till trons rättfärdighet, då har antingen han gjort något misstag, eller ock fara de wilse, hwilka mena, att bar-

nen icke funna hafwa trons rättfärdighet. Och här hjälper det icke, att man förnekar den enkla sanningen, att omvärelsen är dopets förebild (Col. 2: 11, 12), ty äfwen om omvärelsen alls intet hade med dopet att skaffa, står den dock såsom insegel till trons rättfärdighet fast till bewis derpå, att de små barnen funna hafwa tron. Och mer behöfwa wi icke.

Huru wi nu skola begripa detta, det är en sak för sig. Tron ser endast efter, hwad som står skrifvet. Det har utan twifvel varit äfwen så för lärjungarna i vår text, att de icke hafwa funnat begripa, huru de små medwetslösa barnen funnat hafwa någon nyta af Christi handpåläggning. Det har ju synts dem, att dessa barnen icke funnat hafwa tron, och då hafwa de tänkt: hwad tjenar handpåläggningen till, då de icke hafwa tron? Men Herren prisade icke deras stora förstånd. Nej, Han tog barnen upp i saminen, lade händerna på dem och välsignade dem. Ty Herren ser icke så mycket efter den medwetna kunskapen, som efter den rätta sinnesbestaffenheten. Den förra kan icke finnas hos barnen, men väl den sedanare, och det är den, som äfwen hos den fullwerte utgör hufwudsaken eller det wäsendtliga uti tron, såsom wi och af vår text funna se. Ja! hos de fullwerta utgör den medwetna kunskapen det medel, hwarigenom denna sinnesbestaffenhet födes.

Men, säger någon, hwarföre befallde Herren icke, att dessa barnen skulle döpas? Derpå funna wi till swar fråga: Hwarföre befallde Han icke, att den Samaritiska qwinnan och alla andra fullwerta, hwilka tro i evangelium omtalas, skulle döpas? Med sådana frågor uträttar man intet. Derjemte måste wi besinna, att det var först wid sin skilsmessa från jorden efter uppståndelsen, som Herren gaf den allmänna befallningen om dopet. — Men, säger åter någon, hwad behöfwa barnen döpas, då Guds rike derförutan tillhör dem? Derpå funde wi åter fråga: Hwarföre behöfwa de uppwerta, som komma till tron, döpas, då Guds rike redan genom tron tillhör dem? Men wi fråga heldre så: Hvilka äro de, som böra döpas, om icke de, hvilka Guds rike tillhörer? Ar det väl mening, att wi skola döpa dem, hvilka

Guds rike icke tillhör? Men hvarföre befallses då ingenstädес serskildt barns dop i nya Testamentet? Derpå funna wi med lika stort skäl fråga: Hvarföre förbjudes ingenstädес barns dop? Sedan Herren hade gifvit den allmänna befallningen om dopet och wi derjemte weta, att wid hedningars öfvergång till judendomen upptagelsen skedde genom omvärelse och dop, derwid äfwen de minsta barnen döptes, då förstå wi, att ingen serskild befallning om barns dop behöfdes, ja att det twerton hadе måst serskildt tillrägas af Honom, dereft Han hade welat hafwa barnen undantagna. Men hvarföre skulle Han welat hafwa dem undantagna, som Han sjelf hade fallat de största i Guds rike? Wille man från sådan grund förneka barnens dop, då måste man ock säga: Det står ingenstädес serskildt sagt, att Christus är de små barnens frälsare, det står ingenstädес sagt, att man bör bedja för små barn, likaså icke heller att qwinnor böra gå till nattwarden, alltså är ock icke Christus barnens frälsare, alltså bör man icke bedja för barnen, alltså böra icke heller qwinnor begå nattwarden o. s. w. Men huru wille det rimma sig? Korteligen: till alla sådana serskilda frågor, öfwer hvilka Skriften icke med uttryckliga ord utläter sig, måste man hemta swaret ur sjelfwa den saks natur, omkring hvilken frågan rör sig. Och det hafwa wi beträffande barndopet uti det föregående gjort. Dersöre funna wi ock fritt förbigå alla sådana frågor, som wi nu hafwa sett, och andra dylika. Står det fast, att dopet inrättades såsom ett medel till själens inhypning i Christus och Hans församling, står det widare fast, att för dopets undsäende erfordras en wi finnesbestaffenhet, som gör menniskan skicklig att ingå i Guds rike, står det slutligen fast, att denna finnessförfattning finnes hos barnen, då funna wi tryggt blifwa derwid, att barnens dop är ett rätt, christligt dop. Ja wi wilja med Guds nåd wärja och bewara det, såsom en rätt kostelig perla eller ädelsten, så att wi icke låta det ifrån oß tagas.

O Herre Jesu, Du käre barnawän, wi besalla våra barn åt Dig! Sköt och bewara dem Du, såsom wi ock wilja i dopet och i daglig förbön bära dem fram till Dig. Gif oß det rätta barnasinnet, att wi ock må funna ingå i ditt rike. Amen.

Allhelgona dag.

Text: Matth. 5: 13—16.

I ären jordens salt. Är det så, att saltet mister sin sälta, hwarmed shall man då salta? o. s. w.

I denna text gifwer Herren v̄ en helsosam lärdom och förmaning beträffande goda gerningar. Ty churu Han närmast afser sina apostlars embete och förmaningen fördensfull egentligen angår dem, som hafwa till sin fallelse att predika evangelium, så kan dock lätteligen inses, att den äfwen kan lämpas på christna i gemen, emedan de alla äro bertill fallade att "förfunna Hans dygd, som dem fallat hafwer från mörkret till sitt underliga ljus" (1 Petr. 2: 9). Hafwa de än icke alla det offentliga embetet, så äro de dock alla af Gud satta till wittnesbörd i denna werlden, att man uti dem må se Herren Christus såsom uti en spegel. Nu säger Han först:

I ären jordens salt. Näst förut har Han låtit dem weta, att de skola hafwa att vänta, att blifwa försinadade, förföljda, förtalade och beljugna för sin tros och bekännelses skull. Nu underwistar Han dem här, att de så mycket mindre böra förundra sig deröfwer, som deras embete är af den beskaffenhet, att dylik förföljelse icke kan undvikas. I ären, säger Han nemlig, jordens salt. Därmed betecknar Han werlden, såsom den der är stadd i andlig förruttnelse. Ty såsom den lekanligen döda kroppen ju mer och mer upplöses och ruttnar, så sjunker och den andligen döda werlden ju mer och mer ned i synd och förhårdelse. Till en del kan man se detta med de naturliga ögenen, nemlig den hwareft någon mer än wanligt förfaller i laster synnerligen sådana, hwilka framför andra utpregla sina werkningar i mänskans utwertes warelse, såsom dryckenkap och otuft. I sådana fall plägar det och bland de hyfsade och an-

ständiga werldsbarnen sägas, att den sålunda förfallne är i sedligt afseende stadd i förruttnelse. Men det andliga ögat ser djupare och skådar död och förruttnelse äfven under en sådan yta, som för det naturliga ögat synes herrlig och skön. Nu, säger Herren, skolen I vara ett salt i denna förruttnelse, d. ä. genom eder predikan af Guds ord och genom edert wittnande mot all ogudaktighet motverka densamma. Det är eder kallelse. Men det kan icke aflöpa lugnt och stilla. Ty sådant wittnande swider i dem, som det träffar, så att de måste ropa dervid samt kasta sig öfwer eder, såsom de der äro ett förverfligt folk. Och huru har det icke alla tider så gått! Evangelium är den allra stillaste och saktmodigaste predikan i werlden. Ty det predikar endast nåd och synnernas förlåtelse samt bjuder rätfärdighet och salighet genom en annans gerning, utan vår förtjenst. Och dock är det ingen predikan, som går med sådant buller genom werlden. Öfwer allt hvor hon kommer, stöter hon emot, och det derföre att hon öfverallt träffar förruttnelse, samt tränger in som ett swidande salt i den förruttnelsen. Ovcl, det kan icke hjelpas, utan här gäller det, att de, som föra evangelii embete, icke blifwa försagda och modfällda samt med tyftnad låta de dyrköpta själarna gå till den ewiga döden. Nej, här gäller att oförskräckt hålla ut i Herrens namn med att predika, warna, truga och förmana. Hwarest Guds ord upphör, der intränga menniskofunder, der är allt förloradt. Förruttnelsen genomtränger så alla och allt, att och ändtligen hela folkets undergång följer. Såsom är att skåda af Judafolkets historia. Ty när detta folket föraktade Guds ord, snärjdes det i menniskofunder, egen rätfärdighet och fäst gudstjenst, tills det ändtligen försäste lifwets Herre samt sjelst hemföll under Guds rättwisa wrede till undergång.

Derföre så de, som föri evangelii embete, icke låta sig förhindras deraf, att werlden icke förstår, huru det är med henne, icke heller inser sitt eget bästa. Utan här måste de allenaft se på Christi besättning, hwilken will, att de skola vara jordens salt. Han ser uppå den arma werlden med de ögonen, att han gerna wille hjälpa och rädda henne; med samma ögon will han ocf, att Hans

lärjungar skola se på henne. Men hwarest först sådan kärlek är i hjertat, der skall det ock bli swa lätt att lida smälek och förföljelse och ändå hålla ut i Herrens werk, såsom ock Herren Christus sjelf willigt lidit allt intill blöds och döds blott för att rädda och frälsa dem, af hvilka Han sålunda blifvit slagen och dödad.

Widare tillägger Herren: **I** ären werldens ljus. Dermed betecknar Han först werlden, såsom den der af sig sjelf wandrar i mörker. Men detta mörker är twåfaldigt, dels förståndets mörker dels hjertats mörker. Förståndets mörker består deri, att den naturliga menniskans förstånd är i alla andliga ting förblindadt, såsom Paulus säger: "Den naturliga menniskan förnimmer intet af det Guds Ande tillhörer, ty det är henne en galenskap" (1 Cor. 2). Hon känner hvarken Gud eller sig sjelf, icke heller vägen till lifvet, wet och ser icke heller, hwad det är för en väg hon wandrar, såsom Johannes säger: "Den som wandrar i mörkret, han wet icke, hwart han går." Hjertats mörker åter består i den andliga försoffning och sömn, som gör, att werlden icke heller bryr sig om att lära känna Gud eller vägen till det lif, som är i Honom. Hvilket ock af all erfarenhet är uppenbart. Ty det är ju öfvermåttan förskräckligt att skåda, huru den arma menniskan wandrar alldeles trygg och sorglös för sin själ, så att det väcker uppseende såsom något sällsamt, att den eller den börjat fråga: Hwad skall jag göra, att jag måtte bli swa salig? då det deremot borde väcka allmän förundran såsom något ovanligt, att en gäswes, som icke först bekymrade sig om sin själs frälsning. Nu i detta grusliga mörker är vår Herre Christus kommen såsom det rätta ljuset (Joh. 1), den der uppenbarar oþ Fadrens ewiga råd om vår frälsning. Det gör Han dels genom fina gerningar dels genom sin predikan. Genom gerningar gör Han det då, när Han gifwer sitt eget lif till skuldoffer samt dermed utför vår frälsning, genom predikan gör Han det då, när Han medelst sitt ord dels visar oþ vår förtappade belägenhet, dels uppenbarar oþ Guds faders hjerta samt bjuder oþ att nu stå upp och låta försona oþ med Gud. Så tillwida skulle nu ock lärjungarna

och alla, som hafwa evangelii embete, wara werldens ljus, att de förde samma predikan.

Men den som skall wara ett sådant ljus, han får icke tänka på att blifwa fördold. Nej, såsom en stad, hvilken är belägen på ett berg, är uppenbar för hvar man, så måste och en sådan predikant fram för menniskors ögon, måste underkasta sig att gå genom både ära och smälef, både ondt rykte och godt rykte. Det har sammalunda gått Herren sjelf. Det war icke allenast sådana som sa: Han är god, utan och sådana, som sa: Han hafwer djefwulen. Hafwa de kallat mästaren Beelzebub, ho äro då tjenarena, att de skulle draga sig undan samma smälef? Deraföre skola de hålla det wiht och klart för sina ögon, att de intet annat böra vänta, så att de, när smälef påkommmer för bekännelsens skull, funna säga: Wore mitt ljus allenast mer klart, så blefwe jag väl mer smädad. Allenast de derwid hafwa ett godt samwete, så att de icke lida för ogerningars skull såsom skrymtarena, de der och funna mästerligen skylla sig under dessa och dylika Herrens ord.

Men för att göra detta ännu wiktigare för lärjungarna tillägger Han med affeende på deras fallelse att wara jordens salt och werldens ljus först: Om nu saltet miste sin sälta, hvarmed skall det då saltas. Till intet mer är det nyttigt, utan att man fastar det ut och läter det trampas af menniskorna. Det är nu allwarliga ord. Liksom wille Han säga: "Wiljen I icke föra embetet med kraft och allwar, så att I rätt salten werlden och betygen öfwer henne, att hon, äfwen der hon är som häft och heligast, dock är död och förbannelsen underkastad, utan I gifwen wika för gunst eller ogunst, ära eller smälef, så att I blifwen henne lik och hon uti eder intet annat wäsende och ingen annan ande ser än sin egen, då ären I icke widare dugliga för mitt rike." Sådant bör billigtvis uppfylla evangelii predikanter med en helsosam förskräckelse, när den frestelsen påkommmer, att de kanske icke borde så bjert och påtagligt salta werlden, utan tala i mer allmänna ordalag eller "stryka öfwer" och falla undan, i synnerhet när det gäller sådana, som äro förmögna och mäktiga, eller sådana, som dock fara efter rätt-

färdighet, om det än endast är en egen rättfärdighet, de wilja upprätta, i botten fiendtliga mot Guds rättfärdighet. Nuwäl, wiljen I icke, säger Herren, frimodigt wittna utan skönsmål eller anseende till personen, utan i stället blifwen sådana, att werlden icke känner något salt i eder, då skolen I väl slippa hennes förföljelse, men berömmen eder då icke widare af att vara mina apostlar! I dugen icke mer för det embetet än det salt, som förlorat sin sälta, duger till att salta fött med. Nej, I ären då idel förkastliga, otrogna herdar, af hvilka werlden wärder styrkt i sin säkerhet, "tills allt är så förderwadt, att ingen hjelp, intet råd widare finnes" (Luther). Widare säger Han och om detsamma: Ide tändar man heller Ijus och sätter det under fläppan *) utan på en ljusstake, att det lyser alla dem, som äro i huset. Såsom wille Han säga: Lika onaturligt som det wore att tända ett ljus och gömma det under ett mått, så att ingen hade nycka af deß sken, lika orimligt wore det, om evangelii predikanter wille sticka undan den bestämda, allwarliga bekännelsen. Nej, såsom ljuset sättes på staken och derifrån sprider sitt sken ut öfwer alla, som ingå i huset, utan att fråga efter, om någon prisar eller föraktar det, utan att blygas öfwer, att det lyser klenare än många andra ljus, eller högmodas deröfwer, att det lyser flarare än andra, ty så länge elden är uti det, lyser det efter sin förmåga, tills det brunnit ut eller husbonden släcker det, alltså skola och Christi lärjungar, som hafwa evangelii embete, med sin predikan sprida omkring sig evangelii ljus utan att inbördes blygas, högmodas eller afundas — sprida omkring sig det ljuset till alla, som komma inom deras krets, utan att aftska ware sig beröm eller smälef — samt sålunda enfaldigt lysa, tills deras Herre löser dem ur tjensten och fallar dem hem att i Fadrens hus lysa såsom stjernor i ewighet.

Sådant menar Herren med de tillagda orden: Så låten edert ljus lysa för menniskorna, att de må se edra goda gerningar och prisa eder Fader, som är i himmelen. Såsom och Luther öfwer dessa orden säger: "Det fallar

*) Här menas det i huset befrintliga wanliga sädessmåttet, som rymde vid paß sem känner.

Han här goda gerningar, när man öfwar, drifwer och bekänner läran om Christus och läder dersör. Så kan du nu sjelf sluta, att Mattheus här icke bör auses tala om de wanliga gerningarna, som hwar och en af kärlek skall göra mot den andre, utan allra mest om det rätta christliga werket, som är att rättkäffens lära och drifwa tron samt deri underwisa, styrka och uppehålla". Att detta och är ordens egentliga mening, hafwa wi redan funnit af sammanhanget. Ty Herren talar här icke närmast om lärjungarnas lefwerne i allmänhet utan om deras serskilda embete att genom evangelii predikan vara jordens salt och werldens ljus. Så är det och i synnerhet genom detta werk den himmelske Fadren blir prisad. "Ty denna lära eller predikan tager ifrån os all helighets berömmelse och säger, att det finnes i os intet godt, hwaraf wi funna berömma os. Och twertom underwifor han samwetet, huru det skall skicka sig mot Gud, pekar för detsamma på Guds nåd och barmhertighet och på Christus i sin helhet; detta fallas att rätt uppenbara och prisa Gud" (Luther). De som och någonsin lärt att prisa Gud, de hafwa lärt det genom denna predikan. Men hwar denna predikan är borta, der kan intet rätt Guds lof vara, om än alla andra gerningar wore tillstädés. Ty denna gerning allena, nemligen att predika evangelium, är det, som kan lära menniskan känna Gud samt sätta sin tro och lit till Honom. Ta sjelfwa de gerningar, som Christus gjorde, skulle icke heller lära os känna och prisa Gud, dereft icke evangelium wore derwid, hwilket förklrarar, hwem denne personen är, hwem som har sändt Honom, hwad Hans gerningar betyda, samt hwad frukt och nyttja wi af dem kunna hafwa.

Dock såsom wi redan hafwa sagt: om wi än förstå, att denna text närmast handlar om evangelii predikanter och deras embete (om hwilket mer kan läsas i predikan på sjunde söndagen efter Trinitatis), så är dock uppenbart, att hwar och en christen har deraf mycket att taga till lärdom. Ty om wi än icke alla äro fallade till att i egentlig mening föra evangelii embete, så äro wi dock dertill satta att hwar på sin post genom Herrens namns bekännelse lyfa såsom ljus i denna werldens mörker. Men

såsom wi alltid hafwa sagt, så säga wi ock nu: bekännelsen har twenne sidor, nemligen en sida, som heter ord, och en sida, som heter goda gerningar. Och dessa begge sidor will Herren finna i oþ. Ty hvor den ena icke är, der blifwer den andra utan kraft. Har du orden men icke gerningarna, då är din bekännelse idel skrymteri, har du gerningar men icke ord, då skall werlden se i dig endast en from och förträfflig menniska. Men något wittnessbörd om Christus skall hon icke deri se, förrän orden komma dertill, som förklara gerningarna, såsom de der framspringa af tron på Christus.

Men bekännelsen genom ord sker då, när du med din mun wittnar om Christus, såsom den der kommit i werlden att frälsa syndare. Dertill hörer då ock, att du wittnar, att werlden utom Christus är idel orenlighet och synd, så att der ingen åtskilnad är, utan allesammans äro aßwifna och ingen är, som godt gör, icke till en. Men hwad angår en sådan bekännelses behöflighet, så är icke af nöden att derom mycket orda. I hwad stad eller by, i hwad slägt eller hus, i hwad embete eller yrke du är, wandrar omkring dig en stor skara dyrköpta menniskor, som icke weta, att de äro syndare, som icke heller weta, att Herren Jesus älskar och söker dem. O hwilka rika och wigtiga tillfällen att wittna om sanningen med munnens bekännelse! Men hwad wigt som uppå en sådan bekännelse ligger, derom talar Herren i Hes. 3, der Han, om wi icke åtwarna den ogudaktige, hotar att fräswa hans själ af oþ. Det är ju öfvermåttan tänkwärda ord. Sammalunda säger ock Herren Jesus, att den som icke bekänner Honom inför menniskor, den will icke heller Han bekänna inför sin Fader och de heliga änglarna. Gud gifwe oþ nåd att rått behjerta så allwarliga ting! Sannerligen — det är icke lifgiltigt, huruvida wi bekänna Herrens namn eller icke.

Dock, när du sådant hör, må du wäl wakta dig för den inbillningen, att det är allt wäl beställdt med din bekännelse, när du blott sagt ut åt den ogudaktiga. Nej, en sådan bekännelse will då Herren alls icke hafwa, uti hwilken du endast ser derefter, huru du sjelf må hafwa friat din själ och må kunna säga: "Tag har, Gud ware

lof, gjort min pligt." Ty en sådan bekännelse är ännu intet mer än en lagens gerning, hwars rot är endast fruktan för Herrens dom. Nej, den bekännelse, som Herren will hafwa, är en sådan, hwari du ser efter Hans ära och själarnas frälsning. Deraföre är det den rätta bekännelsen, icke när du tänker så här: "Det är Herrens besfallning, att jag skall bekänna, och om jag icke lyder, så kan jag sjelf icke blifwa salig", nej utan så: "Si dessa själarna, dem har Herren Jesus köpt, will och, att de skola frälssta warda och till sanningens kunskap komma, men de weta icke, huru det är med dem, icke heller hwad Herren har gjort för dem och will göra med dem, o skulle jag då icke säga dem det, jag som sjelf erfarit så stor oförskyld nad!" Ty bekännelsen skall icke vara en rätfärdighetsgerning för din egen räkning till salighetens winnande utan en färleksgerning till Herrens ära och syndares frälsning.

Bekännelsen medelst gerningar sker då, när du, jemte det att munnens bekännelse är i öfning, förer en helig umgängelse, tjenar och hjälper din nästa i färleken, hvor du kan, korteligen så handlar och gör som den, hwilken icke lefwer för sín utan för Herrens räkning.

Detta är nu de rätta goda gerningarna. Ty goda gerningar bestå icke deri, att jag gör den eller den saken, läser en bön, gifwer en almose, låter bli att stjäla, ljuger o. s. w. hwilket och ogudaktiga funna, utan deri att jag — märk: icke min hand, mun, fot o. s. w. utan jag, hela personen — lefwer i Herrens fruktan och färleken. Hvar nu sådan wandring i Herrens fruktan och färleken är uti hjertat, der blifwer och det utwertes wäsendet deraf regeradt, så att jag och länar mina händer, ögon, öron, mun och alla sinnen och gäfwor åt Herren till att utwertes göra nu det, nu det, allteftersom Herrens ära och nästans wäl det påkallar. I borgarligt afseende äro gerningarna goda genom sin utwertes beskaffenhet allena. Der heter det med rätta: Will du göra goda gerningar, så war ärlig i handel och wandel, sköt flitigt och ordentligt din tjänst och embete o. s. w. Men i Guds rike är det icke så hastigt färdigt med goda gerningar. Ty Guds rike ser icke egentligen efter gernin-

garna, så att man skulle kunna säga: gör det eller det, så gör du en god gerning! Utan Guds rike ser efter personen i första rummet men efter gerningarna, endast såsom de ver äro uttryck af personen. Där före lägger och Guds ord vid fråga om gerningarna allt vigt på fällan, hvarur de komma. År först personen helig och rengjord genom nåden, samt delaktig blifwen af Christi kärlek, då är allt hwad han, drifwen af denna kärlek, efter Guds ord gör, idel goda och förträffliga gerningar. Men är personen ännu uti otron och synden, då hjälper det honom icke, att han företager sig göra samma gerningar. Ty om han och utwertes gör detsamma som den, hwilken drifwes af Christi kärlek, ja ännu större gerningar, så blifwer det dock icke goda gerningar af. Ty såsom det till goda frukters frambringande fordras ett godt träd, så fordras och till goda gerningar en menniska, som är genom nåden rengjord, som twagit sina fläder och gjort dem hwita i Lammets blod.

Af detta är och lätt att förstå gerningarnas förhållande till tron. Eftersom goda gerningar endast kunna finnas der, hwarest personen först är rättfärdiggjord, så är klart, att rättfärdiggörelsen icke kan hafwa med gerningarna att göra. Ty såsom frukterna äro af trädet och trädet icke af frukterna, så äro gerningarna af rättfärdigheten men rättfärdigheten icke af gerningarna. Och detta gäller icke allenaft i begynnelsen af nådelifvet utan och under fortsättningen intill ändan: rättfärdigheten grundar sig aldrig på våra gerningar. Nej, der hafwa wi en utanför os liggande ewigt wiß och säker grund, nemligen den försoning som är skedd i Christus, och genom hwilken verldens synder äro borttagna. Och dock är ingenting mer vanligt, än att wi, sedan wi en gång äro komna till tron, tänka: i begynnelsen måste väl menniskan rättfärdiggöras af tron utan lagens gerningar, men sedan i fortsättningen fordras wandring i helgelse såsom wilkor för rättfärdighetens bestånd. Sa detta är det allra högsta evangelium, hwartill förnuftet kan komma. Men här må wi blifwa orubbliga: gerningarna må hafwa hwad wärde de kunna, men såsnart det gäller vår rättfärdighet inför Gud, då måste de stiga undan för denna enda ger-

ningen, Christi död, alldeltes som alla himmelsens stjernor måste stiga undan för detta enda ljuset, den kära solen. Vår rätsärdighet är från början till slut en rätsärdighet af tron allena, utan allt hwad gerning heter, ty hon är Christi rätsärdighet, os genom evangelium tillförsäkrad och gifwen.

Men det hafwa gerningarna, att de utgöra wittnessbörd om trons art såsom frukterna om trädets. Det är en hela Skriften genomgående lära. Der någon berömmmer sig af tron, men lefwer under tiden i synden, der är hans berömmelse falsk, alldeltes såsom det wore lögn att om det träd, som bär dålig frukt, säga: det är ett godt träd. Nej, såsom man känner trädet, så känner man och andarna af frukterna. Det är alldeltes wist och säkert, att tron utan gerningar är död. Men märk: der tron är död, der kan hon icke hjelpas till lif derigenom, att menniskan tager sig för att göra sådana gerningar, hwari den lefwande tron plägar yttra sig. Nej, gerningarna äro wäl wittnen om trons rätsärdighet, men trons rätsärdighet hwarken uppkommer af eller består på något sätt genom gerningar. När du dersöre märker, att ditt lefwerne bär dåligt wittnessbörd om ditt andliga tillstånd, försök aldrig bota saken genom att göra andra och bättre gerningar. Derigenom kan du lika litet blifwa christen eller blifwa bättre christen, som en simpel prest skulle blifwa biskop derigenom, att han toge sig före att göra sådana ting, som höra biskopens embete till. Nej, märk alltid, att rätsärdigheten och lifvet i alio bero blott på ditt förhållande till Christus. Och hurudant detta är, derom bär gerningarna wittne. Men att der, hwarest gerningarna bär wittne om ett dåligt inre tillstånd, wilja hjälpa samwetet till ro genom att göra andra gerningar, det är detsamma som att inför domstol wilja hjälpa sig genom anskaffande af falska wittnen.

Se dersöre, huru wigtigt det är att rätt betrakta gerningarna, så att man icke blandar dem in der, hwarest de icke skola vara, icke heller förbiser deras wigt der, hwarest de hafwa sitt rätta rum. Der det gäller samwetets upprättelse inför Gud, der måste alla våra gerningar vara borta, men der samwetet är i Christi blod renadt, der är och med detsamma en ny menniska född,

helig och willig till allt godt, hwilket och bewisar sig af det lefwerne, som deraf följer. Detta är ock, Gud ware lof, tydligt och klart af erfarenheten. Ty hwarhelft man ser en syndare komma till tron på Jesus, der får man ock med detsamma se ett alldeles förändradt sinne samt ett deraf följande nytt utwertes wäsende. Ja det ser ock werlden, fastän hon förargas deröfwer. Och äro ännu många synder qvar, så är dock den menniskans hela förhållande till synden ett annat nu än förr. Der ser man då, huru gerningarna wittna om trons rättfärdighet.

Men här reser sig genast den gamla menniskan upp, till att strida mot den nya. I det allra första, medan bröllopsglädjen ännu warar, kännes wäl icke hennes motstånd så synnerligt, men när det får gå någon tid, då börjar den kamp, om hwilken Paulus säger: "Köttet hafwer begärelse emot anden och anden emot köttet; de samma äro emot hwarandra, på det I icke skolen göra, hwad I wiljen." Om denna kamp bär ock de heligas historia wittne. Se der både uti det gamla och nya Testamentet, uti hwilken wedermöda och jämmer de heliga Gudsmännen ofta äro, emedan de icke funna göra, hwad de wilja. Se huru David skriar utur djupen och är i sådan ångest, att hans wätska borttorkas, såsom det om sommaren torrt wärder. Hör huru han ropar: "Förkasta mig icke från ditt ansigte och tag icke den Heliga Ande ifrån mig" (Ps. 50: 13). Hör huru Paulus ropar: "Tag arma menniska, ho skall lösa mig från denna dödens kropp" (Rom. 7). Men hvar är nu uti dem den nya menniskan och de gerningar, som wittna om deras tro? Swar: det ser du af sjelfwa deras ropande. Eller hwad är der uti dem, som skriar emot synden och så alldeles icke kan lida henne, att de tycka sig vara komna i eld eller watten, ja i sjelfwa helwetet, när de hafwa fallit i synd? År det wäl den gamla menniskan, som så ropar och är i sådan wända öfwer synden? Nej, Gud ware lof, det wet wäl Han, som känner, hwad Andens sinne är. Gannerligen der är den nya menniskans rop.

Men icke blott det. Se en annan tid, då dessa heliga Guds män äro upprättade ur nøden samt hafwa ett godt och gladt samwete genom nåden. Då skall du

å höra David bekänna: "När du mitt hjerta tröstar, löper jag dina budords vägar"; då skall du ock höra Paulus bekänna: "Allting förmår jag genom Honom, som mig mäktig gör." Ja, då skall du ock i hans historia likasom med egna ögon kunna se, huru nåden i honom warit kraftig till ett heligt lefwerne. Såsom han ock säger: "Guds nåd lärer of undfly all ovudaktighet och werldslig lusta, samt lefwa gudeligen, rättfärdeligen och tufteligen i denna werlden."

Men hwad är nu det, att Herren säger: På det menniskorna måga se edra goda gerningar? Skola då de christna göra goda gerningar, på det att werlden må se dem? Ingalunda! Twertom straffar Herren sådant hos fariseerna. Här åter är Hans mening endast den, att de christna skola öppet inför hvar man med en helig wandel wittna om Herren. Detta skola wi bättre förstå, om wi acka på det motsatta wäsendet. Det händer, Gudi flagadt, alltför ofta, att en christen i sin yttre beröring med werldens barn kan af mennisko fruktan bringas till att skicka sig så lift dessa, att ingen blifwer af hans umgängelse störd och ingen märker i hans umgängelse något, som tyder derpå, att han skulle vara christen. Sådant undanstickande af Herren är det, som här bestraffas, och i motsats deremot förmanar Herren lärjungarna att utan fruktan eller blygsel så i ord som i lefwerne öppet wittna om Honom. Det skall wisserligen icke behaga werlden, skall ock blifwa tungt och svårt för köttet, men det kan ju icke annorlunda vara, om wi annars wilja vara mästare trogna.

Men hwad sådan lefvernets bekännelse skall tjena till och afse, det lärer Herren, när Han tillägger: På det de måga prisa eder Fader, som är i himmelen. Men huru detta sker, det skola wi ock kunna bäst förstå, om wi först betrakta motsatsen. När en, som berömmmer sig af att vara en christen, icke wandrar såsom Christi evangelium wärdigt är, utan här eller der låter komma sig till last nu ett nu ett annat, tänk hwad deraf följer! Icke nog med det, att densamma menniskan blir smädad, drabbar äfwen försmäelse hela Guds rike, ja ock sjelfwa det evangelium, hwartill den menniskan bekänner sig.

Såsom och Paulus säger, att för sådanas skull Guds namn blir försmädat bland dem, som utan till äro. Hvilket och af all erfarenhet är uppenbart. Ty verlden ser gerna efter de christnas synder och är glad, som funne hon guld, när hon hos någon af dem finner något syndigt. Ja, hon kan wäl begabba dem för det, att de icke deltaga med henne uti hennes synder, men lyckas hon förleda någon af dem till sådant deltagande, då heter det: "Ja, sådana äro de, skenhelgon och intet annat." Och att hon, när hon finner något sådant, känner sig så förnöjd, det beror derpå, att det stärker henne i hennes säkerhet, då deremot den äkta christna bekännelsen alltid har något oroande för henne, äfwen om hon begabbar den. Å andra sidan tänk, huru kostligt det är, när Guds barn lefwa evangelium wärdigt. Der må man wäl instämma med en gammal andens man, att de christnas ord äro såsom spikar och deras gerningar såsom hammarslagen på de spikarna. Wäl skola icke alla derigenom funna bringas till att prisa Herren. Men alltid skola der några inse, på hwilkendera sidan Guds rike är att finna, samt till följd deraf bewekas att omvända sig, och för öfrigt är det alltid något, som i och för sig tjenar till Guds pris, att Hans barn lefwa så, att det af deras wäsende är uppenbart, att de på fullt allwar wilja tjena Herren. Sådant kan till och med stundom aftwinga de ogudaktiga ett erkännande, för att icke tala om, huru de inom sig måste erkänna det. Hvarföre och apostelen förmanar de christna att med goda gerningar tillstoppa lastarenas mun (1 Petr. 2: 15).

Men är det nu werkligent wid våra gerningar fråga om Guds pris, o huru skulle wi då icke besinna det. Øf synes det lätt, som wore det icke alltid så noga med vårt lefwerne, hwaraf följer, att wi icke så, som wi borde, hålla wakt öfwer vårt hjerta, våra lemmar, synnerligen vår tunga. Så göra wi øf skyldiga nu till ett nu till ett annat och besinna icke, hwad stora ting det gäller. Eller tänk allenast efter, huru du gör i det dagliga lifwet. Går det icke lätt, att du släpper din förtrytelse los öfwer dina läppar, när något går dig emot, att du låter af din mun utgå ett stickande, ett frän-

kande och förklenande ord, att du ock här och der vänder ditt öga efter mammon, att du här eller der försummar din pligt, ställer dig werlden lif, i dina åtbörder eller ord är alltför lättförlig o. s. w. — ho kan uppräkna all denna mängd synder! Säg nu ock, om du werkligent befinnar, att det vid allt sådant gäller din Faders åra? Kommer du ihåg, att de ogudaktigas ögon hwila uppå dig för att i ditt väsende finna något, på grund hwaraf de må kunna tala något emot den väg, på hwilken du wandrar, ja att de i allmänhet bedöma din väg efter hwad de se i ditt lefwerne? Kommer du ock ihåg, att de werkhelgons ögon hwila på dig för att i ditt lefwerne finna det, som kan gifwa dem stöd för deras misstro mot evangelium, såsom det der af sig föder en lösaftig christendom?

O när wi spegla vårt lefwerne i ljuset af Guds ord, huru väl behöfwa wi då icke åter och åter påminnas och förmansas! Så är nu Guds wilja, att wi, som tro på Christus, skola lefwa för Honom samt utgifwa vår lefamen till ett offer, som är lefwande, heligt och Gud behagligt. Och hwad wore väl billigare? Är icke Herren utan all vår förskyllan kommen till werlden för att frälsja os? Har Han icke tagit på sig, bortburit och i hafwets djup kastat alla våra synder? Ja, har Han icke för den sakens skull gått i döden? Huru skulle wi då widare lefwa för werlden? Skulle wi då icke lefwa för Honom, när Han är död för os? O att det ändtligen finge helst intaga våra hjertan, detta som Gud gjort, så att wi med apostelen kunde om våra gerningar säga: Christi kärlek twingar os så. Det är alldeles wist, att om Herren lekamliga uppenbarade Sig för os och frågade, hwem som wille göra Honom en tjenst, så skulle wi alla, som tro, vara williga dertill, ja wi skulle icke akta något wara för mycket. Ack der skulle wara en hjertans lust uti den tjensten, blott för att wi nu wisste, att det wore Honom wi tjenade, och att Han wille låta sig den tjensten behaga. Nu väl, Herren beder nu ock om vår tjenst och will låta den tjensten behaga Sig väl. Men frågar du, hvar du skall träffa Honom, att du må tjena Honom, så swaras: I din nästa. Ty Herren har två rum, der Han är att finna. Har någon det ären-

det till Honom att fråga efter nåd och syndernas förlåtelse, då träffas Han endast i evangelium, men frågar någon efter att kunna tjena Honom, då träffas Han allena i nästan. Och tänk, hwilka rika tillfället till tjänst du der har. Der är du i tillfälle att för Hans skull räcka den hungrige ett bröd, den törstige en bågare fallt watten, att trösta den bedröfwade, warna den sorglöse, vara ödmjuk, trogen, saktmodig, wänlig, barnihertig, fridstifftande o. s. w. Men säger du, för sådan tjänst blir jag blott smädad. Af hwem? Af dem jag will tjena? Hwad höra wi? Ar det icke Herren, du will med detta tjena? Och icke smädar wäl Han dig? Om några andra smäda dig, så kan du wäl säga: I beten eder så, att om det gällde eder, så wille jag icke mer tjena eder, men nu är det icke eder, utan min Frälsare jag tjinar. Eller skulle du werkligentröttna att tjena Herren för det, att de menniskor, i hwilka du tjinar Honom, smäda dig? Ja, är det ditt werkliga allwar att tjena Honom, och du will tjena Honom der, hwarest Han begär din tjänst och gifwer dig tillfälle dertill, då har du juft igenom menniskors förfärdelse ännu rikare tillfälle till sådan tjänst. Ty der du blir smädad, kan du ytterligare tjena Honom med förlåtande, tåligt lidande och undergifwenhet efter Hans eget exempel. Såsom du ser Honom sjelf stilla sida som ett lam samt hör Honom bedja för fienderna: "Fader, förlåt dem det, ty de weta icke, hwad de göra." Ja aldrig skall din tjänst kunna förherrliga Honom så, som när den af werlden blir illa lönad. Att du tjinar Honom, der menniskor se och prisa eller beundra dig, hwad är det emot den tjänst, der du utan tack eller lön af menniskor utgifwer din lefamen till Hans ära och pris i en ställning, som medförf den allra bitraste förfästelse för ditt fött? Sannerligen: der är det kärleken rätteligen pröfwas. Och efter kärleken — icke efter de eller de gerningarna — är det Herren ser. I den samma och icke i de eller de gerningarna ligger oc̄ wittnesbördet om trons lif.

O Herre Jesu, Du som utgifwit Dig för v̄s, hjelp os genom din nåd att oc̄ rätt bekänna ditt namn både med ord och gerningar, Dig till ära och vår nästa till gagn och salighet! Amen.

Predikningar

öfwer

Swenska kyrkans nya högmessoteger.

Andra Årgången.

Första Delen

af

P. Waldenström.

Stockholm,
Pietistens Expedition.

Stockholm,
tryckt hos A. & B. Normans Boktryckeri-Actiebolag, 1876.

Innehåll.

	Sib.
Första Söndagen i Adventet	1.
Andra Söndagen i Adventet	16.
Tredje Söndagen i Adventet	31.
Fjärde Söndagen i Adventet	53.
Juldagen	68.
Annandag Jul	85.
Söndagen efter Jul	95.
Nyårsdagen	107.
Söndagen efter Nyårsdagen	119.
Trettondedagen	132.
Första Söndagen efter Trettondedag	145.
Andra Söndagen efter Trettondedag	158.
Tredje Söndagen efter Trettondedag	175.
Fjärde Söndagen efter Trettondedag	190.
Femte Söndagen efter Trettondedag	208.
Söndagen Septuagesima	226.
Söndagen Sexagesima	244.
Fastlags-Söndagen. Första pred.	269.
Andra pred.	287.
Första Söndagen i Fastan	305.
Andra Söndagen i Fastan	319.
Tredje Söndagen i Fastan	337.
Midfasto Söndag. Första pred.	353.
Andra pred.	368.
Femte Söndagen i Fastan	385.
Palmsöndagen	403.
Långfredagen	418.
Påskdagen	434.
Annandag Påsk	449.
Första Söndagen efter Påsk	465.
Andra Söndagen efter Påsk	481.
Tredje Söndagen efter Påsk	501.
Fjärde Söndagen efter Påsk	529.
Böne-Söndag. Första pred.	546.
Andra pred.	563.
Tredje pred.	578.
Christi Himmelsfärdssdag	596.
Sjette Söndagen efter Påsk	616.

N:o 1.

Första Söndagen i Adventet.

Text: Luc. 4: 16—22.

Och Jesus kom till Nazareth, der Han uppsödd war, och gick om sabbatsdagen in i synagogan, som hans sedvänja war o. s. w.

1. Vi hafwa här en öfvermåttan tröstelig och lärorik text, hvilken och synnerligen väl lämpar sig för begynnelsen af kyrkoåret. Ty det, som här berättas, framställer i några få drag hela Kristi werk och embete, så att wi af dem kunna tydligt lära, hwad wi hafwa i vår käre Herre och Mästare, samt hwad wi fördenfull böra tillförsel of़ af Honom.

2. Det heter nu först, att Han kom till Nazareth, der Han war född. Ty ehuru Han der war mer förfatad än annorstädés, så wille Han dock icke lempna den staden utan tillfälle att omvänta sig. Herren gick icke och predikade, eftersom Han wistte sig vara mer omtyckt på den eller den orten, i den eller den staden, utan eftersom behöfvet påkallade det. Så gick Han om sabbaten in i synagogan, såsom hans sedvänja war, heter det. Därmed gifwer Han of़ ett efterdöme, huru och wi såväl annars som isynnerhet om sabbaten böra finnas der, hwarest Guds ord förchafwes. Ty i synagogorna lästes Moyses lag och profeternas skrifter. Också är det wäl behöfligt, att wi flitigt förehålla of़ detta Herrrens exempel, emedan det annars så lätt will ibland of़ insmyga sig ett sådant werldsligt wäsende, att sabbaten genom allehanda werldsliga ting, samqwäm och förströelser blifwer alldeles ohelgad och förspilld.

3. När nu Herren var kommen in i synagogan, steg Han upp och ville läsa. I synagogorna var brukligt, att synagogföreståndaren uppmanade den, som han ansåg lämplig dertill, att föreläsa det för sabbaten bestämda stycket af lagen och profeterna, hwarefter den, som hade något att säga till folkets undervisning, uppmanades att tala. Men Herren steg själf upp för att läsa. Med Honom war det ett särskilt förhållande. Kallelsen genom menniskor behöfde Han icke. Nej, såsom den der war ordets herre, war Han dock den mästaren, af hvilken alla andra måste lära, såsom Fadren wid hans döpelse sade: "Honom hören!" Han hade "ewiga lärwets ord", genom Honom war sanningen kommen (Joh. 1: 17). Men att Han för folket läste den heliga skrift samt grundade sin predikan på henne, dermed gifwer Han oss ett exempel, huru dock wi böra hålla oss till Guds ord, derefter pröfwa allting och alla andar samt i allt det, som wi uti andliga ting tro, se dertill, att wi kunna säga: Så står det skrifwet. Ty der wi icke hafwa Guds tydliga ord, der måste wi samla hit och dit och weta intet wift. Men der wi stå på Guds ord's säkra grund, der kunna wi troffa all höghet, makt, wisdom samt med werlden, djefwulen, döden och allt ondt och säga: Så står det skrifwet, och derwid blifwer det. Guds ord måste dock blifwa beståndande, när allt annat förgås.

4. När nu Herren öppnade profeten Esaie bok, fann Han det ställe, der det står: Herrens Ande är öfwer mig, deraföre att Han hafwer smort mig; till att förkunna evangelium för de fattiga hafwer Han sändt mig, till att läka de förkrossade hjertan, till att predika de fångar frihet och de blinda syn och de sönderslagna förlofning, till att predika Herrens behagliga år. Dessa ord, som af Lucas äro här fritt återgifna, efter evangelisternas sedvänja, återfinnas i Es. 61: 1, 2. Att nu dessa ord hos profeten syfta på Christus, det synes såwäl af deras innehåll som deraf, att Herren uttryckligt förklrarar i vår text: I dag är denna skrift fullbordad för edra öron. Låtom oss då se, hwad de innebära. Men Herren öppne våra ögon.

5. Först säger Han: Herrens Ande är öfwer mig,

derföre att Han hafwer smort mig. Derned framställes Herren såsom den Messias, hwilken folket enligt Guds löfte wäntade. Ty Messias betyder på vårt tungomål "smord", och nu säges här, att Herren är den, som Gud smort. Om hwilken smörjelse Petrus säger: "Gud hafwer smort Jesus af Nazaret med den Helige Ande och kraft". (Ap. G. 10: 38). Denna smörjelse skedde, då Herren wid dopet inwigdes till att börja sitt embete. Ty wäl bodde i Honom genom sjelfwa mandomsannammelsen all guddomens fullhet lekamliga, enligt Col. 2: 9, men här är icke fråga om hans person, utan om hans embete och smörjelsen dertill, hvarom wi läsa, att wid döpelsen den Helige Ande i synlig måtto, i dufwolsliknelse, kom ned öfwer Honom och blef sittande på Honom. Detta är wisseligen ett för oþ obegripligt förhållande, men det står så skrifvet i Guds ord, och derifrån wilja wi med Guds nåd icke wika.

6. Utterligare heter det: Han hafwer sändt mig. Och wi weta, huru Herren alltjemt emot Judarna framhöll det, att Fadren sändt Honom. Synnerligen se wi det i Johannis evangelium (t. ex. 5: 36, 38; 6: 29). Derned will Herren för oþ framhålla, att, hwad Han gör och talar, det gör och talar Han å Fadrens wägnar, såsom hans sändebud. Så säger Han: "Jag hafwer icke talat af mig sjelf, utan Fadren, som mig sändt hafwer, Han hafwer bjudit mig, hwad jag skall säga, och hwad jag skall tala" (Joh. 12: 49); och åter: "De ord jag talar till eder, talar jag icke af mig sjelf; Fadren som är i mig, Han gör gerningarna" (Joh. 14: 10). Deraföre fallas Han ock en medlare, emedan Han är den medelpersonen, i hwilken och genom hwilken Fadren handlar med oþ till vår frälsning, och genom hwilken wi hafwa att handla med Fadren. Sålunda heter det: "Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin Son; det hafwer warit behagligt för Fadren, att Han genom Honom (nemligen Sonen) allting försona skulle med sig sjelf; Gud war i Kristus och försonade werlden med sig sjelf; Han hafwer oþ utwalt i Honom" o. s. w. Korteligen: allt det Sonen gör och talar, det är den ewige Fadrens werk och ord genom Honom; hwarföre ock Herren säger: "Jag och Fa-

dren äro ett; den mig ser, han ser Fadren". Sådant framhåller Skriften öfverallt, på det vi måtte riktigt funna skåda vår före himmelske Fader in i hjertat samt blifwa desto fastare i tron, emedan här alldeles uteslutes den tanken, att den himmelske Fadren skulle i sitt hjerta tänka och döma annorlunda, än vi i ordet höra Herren Kristus säga. O det gifwer en öfverswinnelig trygghet, när vi weta, att vi i det, som Kristus talar och gör, höra och se den ewige, oföränderlige Gudens eget wissa ord och werk. Huru wille vi tänka eller begära en större trygghet? För allt hwad våra tankar och känslor werla, hafwa vi dock här en säker ankargrund för våra hjertan.

7. Men i hwad ändamål Fadren sändt Sonen, det säger ofz äfwen texten. Först heter det: Till att predika evangelium för de fattiga. Detta är nu icke så att förstå, som skulle Kristi ärende hafwa warit att endast vara en lärare eller predikare. Då skulle Kristus icke hafwa warit något mer än det gamla testamentets profeter eller det nya testamentets apostlar, om än den störste af dem. Nej, Honom tillhörde det icke blott att såsom dessa predika Guds frälsningswerk utan också att i sin person utföra det. Men här talas om hans predikan.

8. Märk nu, för hwilka Han will predika, nemlig för de fattiga. Men en fattig är en sådan, som saknar, hwad han behöfwer för att funna lefwa, och som dersöre måste dö, dereft han icke får det genom någon annan. Nu äro vi wäl alla af naturen fattiga så, att vi sakna den räffärdighet, med hwilken vi skulle bestå inför Gud. Dock menas här och annorstädes i Skriften med fattiga sådana, som också känner sin fattigdom och eländhet, såsom David ropar: "Jag är fattig och eländig" (Ps. 40: 18); och åter: "Herre böj ned dina öron och hör mig, ty jag är eländig och fattig" (Ps. 86: 1); och åter: "Jag är elände och fattig, mitt hjerta är bedröfwadt i mig" (Ps. 109: 22) o. s. w.

9. Detta låter wäl öfvermåttan orimligt. Skulle jag, säger syndaren, jag som ännu är syndens träl, så att jag icke allenast känner syndiga begärelser, utan också utwertes groft försyndar mig, är derjemte fall och hård för Gud som en sten utan förmåga att bedja eller att

ens riktigt affsky synden, utan tro, utan fromhet — skulle jag vara bland de fattiga, för hvilka evangelium skall predikas? Ack wore jag blott riktigt fattig; men jag är ju icke ens det. Nuwäl, käre, att döma af din fråga och din bekännelse tyckes du wisserligen icke höra till dem, som äro rika. Eller huru? Nej, är det sann, hwad du säger, så är det mycket uselt och fattigt med dig, så att du kanske till och med wore färdig att instämma i den jämmerliga wisan om "den eländes swaghet": "Mitt lif är hardt när helwetet; jag är aktad lik wid dem, som i fulan fara, jag är såsom en man, den ingen hjelp hafwer; jag ligger ibland de döda öfvergifwen, såsom de slagna, de i grafwen ligga, på hvilka du intet mer tänker och de ifrån din hand affskilda äro. Jag är eländig och wanmäktig, att jag så bortkastad är, o. s. w. (Ps. 88). Det der är mycket jämmerligt och fattigt. Men just så der blir det, när det, som wi af barndomen med munnen sagt: "Jag fattig syndig menniska", skall blifwa werkhett för våra hjertan. Men när nu så fattigt är, stöt då icke de fattigas nåd tillbaka!

10. Men äfwen sedan en syndare kommit till Herren Kristus, måste han fortfarande dragas med fattigdom. Det är en willfarelse, själar gemenligen fara uti, när de först äro fria gjorda, i det de mena, att de nu derefter skola få känna sig heliga och fromma. Twertom skola de få känna sin uselhet blott desto djupare. Ja, det skall wäl ändtligen gå med dem så, att de skola ingenstädes tyckas se sin like. Snarare skall det heta i hjertat: "Wistte blott någon precis, hurudan jag är, så skulle han aldrig kunna hålla mig för kristen". Man skall aldrig kunna tro, förrän man sålunda fått erfara det, att man är så alldeles i roten af sin warelse förderwad. Man wille öppna hela sitt hjerta för en broder och bekänna allt, men det går omöjligt, "det är alltför uselt, det är omöjligt, att någon annan skall kunna vara så eländig, att han skall kunna förstå mig". O! hjertat will ju alldeles brista ibland. Si der är fattigdom, stor fattigdom. Men för de fattiga will Herren predika.

11. Men hwad är det då, som Han will predika? Här står: Evangelium. Vi wille efter förnuftet predika

dom och bortkastelse, der sådan fattigdom är. Ja, uti de fattiga sjelfwa, är likasom ett begär efter att få höra en riktig dom öfwer sig. Det är ju omöjligt, att något annat skulle tillhöra dem. Men Herren, som predikar, "hwad Han har hört af sin Fader", predikar evangelium för de fattiga. Men evangelium är ett godt och ljufligt budskap, som förkunnar Guds nåd, syndernas förlåtelse, frid och salighet, eller just hwad de fattiga behöfwa. Ty der är uti deras hjertan rop efter nåd framför allt, nåd och syndaförlåtelse. Och evangelium swarar med förkunnelse af nåd och syndaförlåtelse. Täck blott på, hwad löften de fattiga hafwa i Guds ord! "Saliga äro de andligen fattiga, ty himmelriket hörer dem till!" (Matth. 5). "Du, Herre, hjälper det elända folket" (Ps. 18: 28). "De eländas hopp skall icke förtappadt warda ewinnerligen" (Ps. 9: 19). "Efter nu de elända förtryckta warda och de fattiga sucka, will jag upp, säger Herren" (Ps. 12: 6). "De elända skola äta, att de mätta warda, och de som fråga efter Herren, de skola prisa Honom; edert hjerta skall lefwa ewinnerligen" (Ps. 22: 27). "Herren leder de elända rätt och lärer de elända sin wäg" (Ps. 25: 9). "De elända skola ärfwa landet och lust hafwa i stor frid" (Ps. 37: 11). "Herren skall frälsa den fattige, som ropar, och den elända, som ingen hjelpare hafwer" (Ps. 72: 12). "Herren skall upprätta den eländes sak och den fattiges rätt" (Ps. 140: 13). "Herren hafwer grundat Zion, och der skola hans folks elända hafwa tillflykt" (Ez. 14: 32). "Du elända, öfwer hwilken alla wäder gå, och du tröftlösa, si jag will lägga dina stenar såsom en prydnning" (Ez. 54: 11). "Herren skall vara den usle och fattige nådlig, och de fattigas själar skall Han hjälpa" (Ps. 72: 13).

12. Sådant må wäl med rätta kallas evangelium för de fattiga, att Herren så alldeles will förgåta deras synder samt wärda sig om dem såsom om sina aldra käraaste barn och ögonstenar. Men på det wi måtte se saken klarare och wissare, tillägges: Till att läka de förkrossade hjertan, hwilket går på ett ut med det förra. Ty de förkrossade hjertan äro intet annat än de fattiga, alldenstund förkrosselsen kommer af fattigdomen. Såsom

och erfarenheten visar, att så snart den andliga nöden blir känd, så uppstår der ångest och förskräckelse. Ty då känner hjertat allenaft sin egen synd och Guds wrede. Såsom David säger: "Jag är allt för mycket förkrossad och sonderslagen" (Ps. 38: 9), och åter: "Herre, huru länge will du så allstinges wred vara" (Ps. 79: 5). "Gud, hwi förkastar du of alldeles och är så grymmeligen wred öfwer dina fosterfår" (Ps. 74: 1). Och sådant är ingen tom inbillning eller några grubblerier, som werldens barn mena, utan det är en lefsvande kändedom af, hvilken förskräcklig ting synden är. Ty der synden är upptäckt, der är omöjligt annat, än att Guds wrede måste bränna i samvetet.

13. I sådan nöd hjälper intet, ehwad man än företager. Ty synden är alltför svår, för att hon skulle kunna genom menniskors gerningar botas. Här måste dersöre en annan man tillkomma, nemligen vår Herre Kristus, som är sänd af Fadren för att läka sådana förkrossade hjertan. Hvilket sker derigenom, att Han å Guds vägnar tillräcker samvetet syndernas förlåtelse. Men der syndernas förlåtelse är, der måste all wrede och dom vara borta. Ty när Gud förlåter, så förlåter Han riktigt. Deraf kommer nu, att när samvetet sådant hör, så wärder det frigjordt, får frid och fattar en glad tillförsigt till den käre Fadren. Om sådant helande heter det i Ps. 147: 3: "Han helar dem, som ett förkrossadt hjerta hafwa, och förbinder deras sweda." Derom beder och David: "Låt mig höra glädje och fröjd, att de ben, som du förkrossat hafwer, måga glädja sig" (Ps. 51: 10). Detta är dock nu, hward wi med egna ögon kunna se öfverallt, hwarest Guds rike går fram. Der ser man själar krossas af lagen, komma i ångest öfwer sina synder, försöka nu ett nu ett annat för att hjälpa sig med, tills de måste helt förtwifla på all egen förmåga samt låta bota sig af den rätta själaläkaren, hvilken då alltid botar på det sättet, att Han predikar fri nåd. Dersöre skola dock sådana förkrossade hjertan med all dristighet wända sig till Honom. Ty känna de sig dock icke wärdiga hans hjälp, så skola de dock besinna, att Han är dertill sänd, att Han för intet skall läka de förkrossade hjertan.

tan. Men är Han dertill sänd, då skall Han ju handla med dem, icke efter som de förtjena, utan efter som Fadrens wilja war, som sände Honom.

14. Widare heter det: Till att predika de fångar frihet. Först weta wi, huru Skriften framställer menniskan såsom af naturen fången under synden. Att nu den naturliga menniskan icke känner denna fångenskap, utan menar sig vara fri, det betyder endast, att sjelfwa hennes wilja är fången, hvarigenom fångenskapen blott är så mycket förfärligare. Blifwa deremot genom Guds ord ögonen öppnade, så att menniskan får se sin fångenskap och börjar försöka göra sig løs, då först får hon på ett lefswande sätt erfara, huru olyckligt bunden och fången hon är. Hon är till spillo gifwen, och ju mer lagen med sina domar ligger på sammetet, desto hårdare blir träldomen, alldeles såsom Pharaos förvärrade Israels barns träldom i Egypten, när Moses började ropa, att han skulle släppa folket. Ty lagen kan icke försvaga utan endast stärka synden, så att hon riktigt öfwerflödar. Och nu: för sådana syndens trälar predikar Herren frihet och det så, att Han genom sin predikan försätter dem i frihet, såsom Han annorstädes säger: "Sanningen skall göra eder fria". Will dersöre någon blifwa fri, så måste han låta alla gerningar fara och endast höra predikan. Så säger äfwen Esaias: "Hören, så får eder själ lefwa!" Men denna frihet är twåfaldig: först sammetets frihet från Guds wrede genom syndernas förlåtelse, hvarom nyb är taladt, sedan och frihet ur träldomen under synden, så att syndaren genast börjar wandra i ett nytt lefwerne efter Anden. Begge delarna werkar det ena och samma evangelium. Hvilket och erfarheten visar. Ty evangelium har den Helige Ande med sig, men hvar den Helige Ande är, der skapar Han en ny menniska, som icke kan lefwa i synden. Dersöre skola de, som är syndens fångar men wilja blifwa fria, wända sig till att höra evangelium. Ty för dem är och denna predikan gjerd. Och om du än tycker, att det är omöjligt, att du skall få tro evangelium, medan du ännu är fången i synden, så skall du weta, att om du icke, just medan du är fången, börjar tro evangelium, så

skall du ewinnerligen få förbliswa i fångenkapen. Endast Sonen kan göra dig fri. Kom dervore till Sonen!

15. Men icke allenaft sådana, som i egentlig mening är syndens trålar, gäller detta ord utan och sådana, som werklig tro på Sonen. Ty ehuru de icke kunna fallas trålar i den meningen, att synden råder öfwer dem, så är de dock i wiß mening såsom fångar. De kunna icke vara sådana, som de efter det nya sinnet wille vara. De wille vara fullkomliga, men de måste under tiden känna, att de är fulla med synd och orenlighet; de wille löpa och icke förtröttas men måste känna, att de är mycket tröga; de wille vara brinnande i färleken, och de måste känna mycken kold; de wille i allt lefwa så, att genom dem Herrrens namn blefwe förherrligadt, och de måste i desz ställe se, huru de nu här nu der genom sina synder gifwa anstöt o. s. w. Si, detta är ju så som att vara en fånge. För sådana fångar will och Herren predika frihet, d. ä. dem will Han genom evangelium dag efter dag uppehålla, att de icke duka under, dagligen förlåta dem deras synder och twå deras fötter samt hjälpa dem att ju mer och mer döda köttets gerningar med Anden, tills Han helt och hållet får föra dem bort ur detta tråldomens land till den ewiga salighetens frihet. Såsom det heter: "När Herren Zions fångar förlossande wärder, då skola wi warda, såsom drömande" (Ps. 126: 1). O du som kanske ganska bittert får känna, hwad apostelen säger: "Jag är köttslig, såld under synden", som efter anden wille intet högre, än att du kunde vara rätt gudfruktig, men känner dig i allt hindrad af "den lag, som är i dina lemmar", ja som stundom är nära att tröttna upp och gifwa allt förloradt — håll ut ännu en tid! Här stundar en frigörelse, i hwilken du skall blifwa fri detta kött samt blifwa helt förvandlad till Kristi belätes likhet. "Ty Herrens förlösta skola igenkomma och komma till Zion med glädje, ewig fröjd skall vara öfwer deras hufwuden, lust och glädje skola de få och wärk och suckan måste bortgå". Så säger Gud (Ez. 35: 10).

16. Och de blinda syn, d. ä. genom evangelii predikan öppna de blindas ögon. Detta är nu alldesles det-

samma som det, hvilket förut med andra ord säges. Ty Kristi werk är allenast ett werk, nemligen att frälsa syn-
dare, men för vår swaga tros skull framställes det på
många sätt. Också blir derigenom vårt naturliga till-
stånd tydligare utmåladt. Sålunda framställas wi här
såsom blinda. Och att denna beskrifning träffar in på
os, det synes tydligt af hela werldens exempel, som med
de klaraste och tydligaste Guds ord för ögonen likväl
intet ser. Ta här och der ser man allvarliga, nitiska,
lärda prester, biskopar och teologer, som dock med all sin
fromhet och lärdom äro lika stenblinda, som de äro wissa
på, att de se. Och när wi tänka tillbaka på de förra
tiderna, wi som nu hafwa kommit till ljuset, i hvilken
blindhet hafwa wi icke warit? Hafwa wi icke haft Skrif-
tens tydliga ord och exempel lika wäl då som nu? Men
hwad sågo wi? Sågo wi wäl den dom, som hvilade öf-
wer os, eller den nåd, som bjöds os? Sågo wi wäl, i
hwems wåld wi woro? Sågo wi, huru Herren gick ef-
ter os med utsträckta armar och sökte os? Nej, wi sågo
intet, wi wandrade i andlig måtto på måsfå. Så kom
då Herren med sitt evangelium, och våra ögon öppnades.
Der fingo wi erfara, huru Han war kommen för att
predika de blinda syn. Densamma nåden will Han dock
alltfort bewisa dem, som ännu äro blinda. Wille de
blott låta hjälpa sig, Han skulle icke vara sen. O Så
blinda, hwarföre löpen I undan ljuset? Hwarföre arbe-
ten I för att få förblifwa i eder blindhet. O! att I
känden den tid, deruti Herren ännu söker eder.

17. Men hwad wi sade om fångarna, det gäller
äfwen här: äfwen de, som blifvit seende, behöfwa få sina
ögon ju mer och mer öppnade. Ty äfwen de, som se
klarast, se dock dunkelt, såsom Paulus visar i 1 Cor.
13. Ta understundom funna ju äfwen helgonen blifwa
så förbryllade, att de alls ingenting se, att de inför de
aldra största och herrligaste nådeord, i hvilka de förr
warit så saliga, stå alldeles tröftlösa och se icke, hwad i
dem ligger. Alldeles såsom de emmauntiska lärjungarna
sågo Herren, talade med Honom, hade Honom vid sitt
bord och sågo dock ingenting, förrän Herren öppnade de-
ras ögon. Ordet är wäl klart och tydligt, men hwad

vi skola hafwa deraf, det beror på Herrens gifwande, derpå att Han öppnar os ögonen. Men frågar nu någon: "hwem wet då, om Han will öppna mina ögon?" så swarar denna text: Han är dertill sänd, att Han skall predika de blinda syn. Deraf är alldes klar, att der en själ intet högre begär, än att Herren måtte leda henne i sanningen, der skall Herren icke låta henne fara wilse från vägen. Hon skall väl ändå funna i det eller det stycket taga fel, men att hon skulle gå miste om sjelfwa vägen till lifvet, det skall Han ingalunda låta ske. Nej, det må vi weta, att långt innan vi börjat bedja om öppnade ögon, har Herren warit angelägen derom, att vi skulle blifwa seende. Dersöre är det blott en djefwulens frestelse, när Herren för våra ögon framstår, såsom den der wore lika nöjd om vår frälsning.

18. Och de sönderslagna förloftning. Dessa ord lyda egentligen så: försätta de sönderkrossade i frihet. Men med de sönderkrossade menas de, som uti sina samweten äro för syndernas skull såsom sönderslagna. Aldrig funde heller ett sannare uttryck bruks för att beteckna det dermed afferda tillståndet. Ty det är verkligent så: när synden blir riktigt känd, blir mänskan inwertes, såsom wore hon sönderslagen. Det weta de, som hafwa erfarit det. Samma tillstånd uttryckes och med sådana ord som "smälta", "försmäkta", såsom då David säger: "Mitt hjerta i mitt lif är såsom smält wax" (Ps. 22: 15), och Esaias: "Du gömmer bort ditt ansigte för os och låter os försmäkta uti våra synder" (Es. 64: 7). Sådan erfarenhet är tung och bitter. Man wet då icke, hwart man skall göra af sig, det kännes, som wille man i sitt inre falla tillsammans, man rår icke med sig sjelf. Sådana är nu Herren sänd att försätta i frihet. Väl äro deras synder svåra, men Herren skall icke lemna dem deri. Han skall, heter det, försätta dem i frihet. Så säger hans ord: "Herren helar dem, som ett förkrossadt hjerta hafwa, och förbinder deras sweda" (Ps. 147: 3), och åter: "Tag ser till den elända och till den, som en förkrossad ande hafwer" (Es. 66: 2). "En förbråkad rö skall Han icke sönderbryta" (Es. 42: 3). Ta ännu mer: "De offer, som behaga Gud, äro en bedröfwad ande, ett bedröfwadt

och förfrossadt hjerta wärder du, Gud, icke föraftande" (Ps. 51: 19). Det är wäl underligt att höra sådana ord, när man tycker sig bestämt vara öfvergifwen af Gud i ett wrångt sinne. Men efter ordet skall det gå och icke efter vårt tycke.

19. Detta bör man isynnerhet under sådana tider gömma, då man mer än annars blir fällad och måste lida ihärdiga syndafrestelser, af hvilka man och här och der blir fullslagen. Då gäller det att kunna hålla fast i Guds ord, om man skall kunna stå. Ty då synes allting så afgjordt witna mot nädeständet, att det är, som wille man upplösas af idel motsägelser. På den ena sidan har man stora och säkra löften om hjelp; på dem åberopar man sig, frälanne inför Gud såsom en mask i stoftet. På andra sidan ser man idel hjelplöshet och elände. Man dömer sig sjelf och säger: Jag är falsk i anden, man går dermed till Herren och ropar utur djupen: Herre gör mig uppriktig! Men nej, det är, som hjelpte ingen-ting. Då — då wet man hwad det är att vara sön-derlagen. Men då gäller det också att icke släppa ordet. Om än djezwulen predikar: "Hwad tjenar det till, att du ännu försöker hålla fast, när dock Herren har släppt?" så håll dock i och säg heldre: Gå bort satan! Ty om än Herren som snarast i wredens ögonblick gömmer bort sitt ansigte, så skall Han dock icke ewinnerligen förkasta. Han skall dock förlossa mig af all ond gerning och frälsa mig till sitt himmelska rike. Och om än en sådan be-fännelse förekommer dig alltför djerf och driftig, tala likwäl så och uppmuntra dermed ditt hjerta! Ty känner du det för stunden icke så, har du dock Guds ord der-på, och på Guds ord må du wida säkrare våga en dri-stig bekännelse än på ditt eget hjertas wižhet.

20. Till att predika Herrens behagliga år, d. ä. ett för Herren behagligt, Honom tillhörigt år. För att förstå dessa ord måste wi weta, att bilden är hemtad från det israelitiska flangåret eller jubelåret, som inföll hwart femtioende år och war en förebild till nya testa-mentets tid. Detta år började på den stora försönings-dagen samt inleddes dermed, att man blåste i basun öfwer hela landet. På detta år skedde också ett återstäl-lande af alla ursprungliga förhållanden. All egendom,

som under de föregående åren blifvit såld, skulle nu utan all ersättning återlemnas åt de ursprungliga egarena, inga skulder, hwari Israeliter häftade, fingo det året utfräfwas, och alla Israeliter, som för fattigdoms skull måst under föregående år gifwa sig till trålar, skulle frigifwas för intet. Gifwe Gud, att vi kunde rätt besinna, att hwad sålunda klangåret med lekamliga ting förebildade, det har i andlig mening werfligen blifvit fullbordadt genom Kristus. Låtom os då forteligen betrakta de enskilda delarna.

21. Inga skulder fingo utfräfwas det året. Detta gällde hvarje sabbatsår men isynnerhet klangåret. Detta betecknar, såsom vi lätt förstå, det genom Kristus skedda utplånandet af vår syndaskuld. Men ho tror, att något sådant werfligen skett? Dock så betygar Guds ord. Först heter det, att Herren lastade våra synder på Sonen (Ef. 5:3). Widare heter det: "Si Guds Lam, som bär werldens synd" (Joh. 1: 29). Widare heter det, att Gud genom Sonen, Lammet, borttagit våra synder: "Detta är mitt testamente, då jag borttager deras synder" (Rom. 11: 27). "J weten, att Han war uppenbarad, på det Han skulle borttaga våra synder" (1 Joh. 3: 5). Detta skulle nu dock lifligt ställas Guds folk för ögonen på den stora försoningsdagen, då synderna lades på boken och denne sedan dres s ut i ödemarken. Och märk: Klangåret hörjade alltid på försoningsdagen. Men om denna hette det: "På den dagen warden S rengjorda från alla edra synder" (3 Mos. 16). Hvilket dock apostelen bekräftar, då han säger, "att Kristus genom sig själv werftällt vår rening från synderna" (Ebr. 1: 3). Men när denna vår syndaskuld war den mur, som skilde os från Gud, så uttrycker dock Paulus saken sålunda: "Gud war i Kristus och försonade werlden med sig själv" (2 Cor. 5), hvilket han själv förklrar i Col. 1: 22: "Nu hafwer Gud försonat eder genom Kristi kötts lekamen genom döden för att ställa eder heliga, ostraffliga och obesmittade i sijn åsyn". Ta derom är igenom hela Skriften ett sammanhängande wittnesbörd, ett öfverallt lika talesätt. Så wift will Herren, att vi skola weta, det vårt skuldebref är utplånat och nagladt vid forset (Col. 2: 14), samt att vi,

som genom våra synder varo under Guds wrede, nu ärö genom den i Kristus åt os återvunna rättfärdigheten från wreden frälssta och med Honom försonade. Och om vi annars ärö Israeliter, d. å. lefwa i Jesus, så skola våra skulder aldrig i ewighet utkräfwas, ty vårt klangår är ewigt.

22. På klangåret skulle all förlorad egendom återställas till de ursprungliga egarna för intet. Sålunda är och nu åt os genom Kristi försoning återställd all den egendom, som vi i fallet förlorade. Ty såsom allt, hwad vi hade derigenom, att vi varo rättfärdiga, förlorades derigenom, att vi föllo i synd, så är och genom syndens utplånande och rättfärdighetens återställande allt det återställdt, som genom synden förlorades. Men hwad detta var, weta vi, nemligen det ewiga lfwet. "Detta är wittnessbördet, att Gud os gifwit hafwer det ewiga lfwet, och det lfwet är i hans Son" (1 Joh: 5). Men hwad det ewiga lfwet är, det funna vi här aldrig tillfyllest utgrunda. Dock så mycket weta vi, att det är en ewig frihet från all synd, död, dom, sorg, lidande och allt ondt, hwilket och i klangåret betecknades dermed, att alla, som genom skuld blifwit trälar, skulle blifwa fria. Widare är det ewiga lfwet en fullkomlig förwandling till likhet med Herren Jesus, derigenom att vi få se Honom, som Han är, samt en ewig förening med Honom, hwilken förening aldrig mer skall genom synd eller frestelse funna störas, ännu mindre brytas. Från ewighet till ewighet skall der vara en oftörd lofång till Honom, som igenlöft os åt Gud med sitt blod, en ewig salighet och fröjd i den fullkomliga enheten med Honom och igenom Honom med Fadren och med alla dem, som och ärö ett i Honom.

23. Såsom klangåret började med försoningsdagen, så är och det rätta klangårets begynnelsedag den dag, då Herren borttog all werldens synd och öfwer sitt werk utropade: "Det är fullkomnadt". Ty på den dagen var det, som "öfwerträdesen blef förtagen och synden beträkt och misgerningen försonad och den ewiga rättfärdigheten framhafd" (Dan. 9: 24). Men såsom klangårets ingång skulle förkunnas genom blåfande i basun öfwer hela landet, så skall och det rätta jubelåret genom evangeliis predikan utbasunas öfwer hela werlden, och

sägas, att nu är det för Herren behagliga året, nu är salighe-
tens dag, nu är falset botadt, nu är himmelen öppen, nu är
öf gifwen en ny och lefwande väg genom förlåten in i den
ewiga herrligheten, från hwilken wi utan Kristi kropps offer
annars hade warit genom våra synder ewinnerligen ute-
slutna. Och säg! Hwad gladare eller ljuftware budskap
kan wäl tänkas än detta? Dersöre, ehuru ordet evange-
lium betyder god förkunnelse i allmänhet samt funde be-
gagnas om hwarje budskap, som innehölle något godt,
så skall dock denna förkunnelsen fransör andra, ja ensam,
med rätta heta evangelium. Ty hon går så högt öfwer
all annan förkunnelse som himmelen öfwer jorden.

24. Sålunda har Herren genom att på sig till-
lämpa denna text ur Esaias gifvit öf nyckeln till det
räcka förståndet af hans ord och werk och hela embete.
Huru det sålunda om Honom profeterade under hela hans
liv uppfylldes, det är, hwad wi skola efterse i alla här-
efter följande texter, såsom i nya testamentet öfwer huf-
wud. När Herren hade uppläst texten, lemnade Han bo-
ken tillbaka åt synagogans tjänare, satte sig och sade:
I dag är denna skrift fullbordad för edra öron, d. å. I
hören nu med edra egna öron den man predika, om hwil-
ken det är sagt, att Han skall predika de fångar frihet,
de blinda syn och de sönderslagna förlofning. Sedan
begynte Han göra en utläggning af profetens ord. Huru-
dan hans utläggning warit, det säger Lucas dermed, att
han omtalar, att det har warit ord af nåd. Ja! det
funna wi förstå. Tänk, huru Han der skall hafwa öpp-
nat Fadrens hjerta för det arma folket, huru Han måtte
hafwa bjudit, ja trugat och nödgat syndare att omvända
sig och lefwa! Wi funna något deraf förstå, när wi läsa,
huru folket förundrade sig öfwer de nådens ord, som
gingo af hans mun. Så måtte Han dock för öf upp-
låta sitt ords rikedomar samt gifwa öf öppnade öron
och hjertan att annamma dem så, att det deraf icke måtte
blifwa en öfvergående beundran allenaft utan en sann
tro till själens salighet.

Ja! Herre Jesu, predika äfwen för öf Herrens behag-
liga år! Led öf i din sanning och lär öf! Uppenbara för öf
den hemliga wisheten till tro och till gudaktighet. Amen.

N:o 2.

Andra Söndagen i Adventet.

Text: Luc. 17: 20—30.

Öh då Han frågad wardt af de fariseer, när Guds rike skulle komma, swarade Han dem och sade: Guds rike kommer icke med utwertes åthäfswor o. s. w.

1. Det heter här först, att fariseerna frågade Jesus, när Guds rike skulle komma. De wiste ju af gamla testamentets profetior, att Gud i tidens fullbordan skulle upprätta ett ewigt rike genom Messias. Nu hade de hört Herren Kristus så mycket tala om Guds rike äfvensom framställa sig sjelf såsom Messias. Emedlertid tyckte de icke, att det någonsin blef något Guds rike af. Ty de hade, såsom wi weta, wäntat ett utwertes herrligt konungarike. Därfor fråga de nu Herren frestande: Käre, du, som så mycket talat om, att Guds rike är hardt när, du som ock sjelf säger dig vara Messias, kan du då säga, när wi hafwa att wänta detta rike? Med denna fråga wille de bringa Herren i förlägenhet. Men Herren swarade: Guds rike kommer icke med utwertes åthäfswor, d. ä. Guds rike kommer icke så, att man på ett utwertes, sinnligt sätt kan iakttaga det.

2. Hwad närmaste meningen med dessa, ord är, det är lätt att förstå, allenast man besinnar, att Iudarna wäntade, att Messie rike skulle uppenbaras såsom en werldslig stormakt. Också förklrarar Herren sin mening, då Han tillägger: Icke heller wärder man sägande: Si här eller si der är det. Det är: den som will med sina naturliga ögon se efter Guds rike, han skall ingenstädes finna det. Hvilket ock wisade sig i fariseernas exempel.

Ty ehuru Guds rike redan war kommet, ja war midt ibland dem, såsom Herren säger: *Ty si Guds rike är midt ibland eder,*^{*)} så kände och sågo de det icke, alldeles såsom och Johannes Döparen säger: "Midt ibland eder står, den *I* icke känner."

3. Detta är, såsom wi lätt förstå, ordens närmaste och egentliga mening. Nu må wi och se till, hwad tillämplighet på *öf* de hafwa, samt hwad lärdom wi dersöre funna hemta ur dem.

4. Den första lärdom dessa ord då gifwa *öf*, är, att Guds rike aldrig kommer genom yttrre tillställningar och gerningar. Det är wäl sannt, att der Guds rike är, der yttrar det sig och i ett utwertes wäsende, men det kommer icke genom detta. Denna lärdom är dock ganska behöflig. Ty af naturen äro wi alltför mycket benägna att se efter utwertes åthäfwar. I alla tider hafwa dock sådana funnits, hwilka fört rotet till den förfallna kristendomen uti idel utwertes ting samt menat, att om blott det och det blefwe ändradt så eller så, då skulle förfallet lätteligen botas. Men Guds rike kommer icke genom sådant. Icke så till förståendes, som skulle wi höra anse det alldeles likgiltigt, hurudana de utwertes förhållandena äro, hwilket wore att falla från den högra sidan in på den wenstra. Twertom böra dessa och vara ett föremål för vår bön och vårt arbete, såsom wi ju äfwen lära af Skriften. Men det må wi alltid besinna, att dessa yttrre förhållanden, de må vara huru goda som heldst, kunna dock hwarken framkalla icke heller uppehålla det andliga lifvet. Der detta lif finnes, der må man wäl efter apostlarnas exempel se till, huru den yttrre ordningen må bli *öf*werensstämmande, men der lifvet är borta, der äro alla utwertes tillställningar förlorad möda. Der hjälper endast evangelii predikan. Såsom wi och se, huru Herren Kristus icke befattar sig med det yttrre skicket, som kunde genom deß förändring något uträttas, utan går allenaft omkring och predikar evangelium.

^{*)} Frälsarens ord kunna äfwen öfversättas sålunda: Guds rike är inwertes i eder, hwilket och gäfwe en sön och förträfflig mening, om han blott icke talado dessa ord till fariseerna, i hwillas inre allt annat än Guds rike hoppa.

5. Den andra lärdom vi härav hafwa att hemta, är, att Guds rike icke heller hos den enskilde kommer till stånd genom utwertes gerningar, icke heller derigenom upphålls. Dersöre är det alldeles förvänt, när själar, som blifvit rörda af Guds ord, låta allt vara nog dermed, att de ändra sitt utwertes väsende, aflägga de yttre synerna, öfvergifwa de förra sällskaperna, företaga sig allehanda gudaktighetsöfningar, antaga ett andligt tungomål o. s. w. eftersom de se, att det andliga lifvet gestalar sig hos dem, som äro kristna. I synnerhet är detta förhållandet der, hwarest allmännare väckelser egt rum. Ty der äro jemte de verkligent födda nädebarnen alltid några, som följa med, som inse och gilla det rätta, taga och del i rörelsen och funna, i synnerhet om något motstånd uppkommer, synas vara mycket lifliga, utan att dock i dem blifvit ett verkligt andligt lif. När nu dock dertill kommer, att de rätta kristna, som ju icke heller funna ransaka hjertan utan måste döma efter de yttre tecknen, måste handla med dem såsom med sanna nädebarn, då är det alltför lätt gjordt, att de mena sjelfwa, att allt är väl beställdt med dem. Kommer så den trofaste Anden och will väcka dem ur deras förwilelse, då äro de färdiga att hänsöra sådant till de anfäktelser för tron, hwilka de se och höra hos de verkliga nädebarnen. Och så gå de med namnet, att de lefwa, och äro dock döda, hafwa allt: bön, Guds ords bruk, en utwertes wandel, ja och ett slags erfarenheter, forteligen allt hwad till ett kristligt väsen hör, blott icke det väsendtliga, nemligen lifvet i Guds Sons tro. Gifwe Gud, att alla sådana "lätta medwandrare" wille rätt wakna deröfwer, att Guds rike icke kommer genom utwertes åthäfwar. O, huru nödig är icke den bön: Ransaka mig Gud och få weta mitt hjerta!

6. Ungefär enahanda är och förhållandet med dem, som en tid egt lif men så småningom somnat af, under det lifwäl det yttre väsendet förblifvit sig likt. Ett sådant exempel framställer för os Skriften uti Uppb. 2: 1 ff. Der heter det till församlingssläraren i Ephesus: "Jag wet dina gerningar och ditt arbete och ditt tålamod, och att du icke må lida de onda, och hafwer försökt dem,

som säga, att de äro apostlar, och äro dock icke, och hafwer besunnit dem ljugare, och du lider och hafwer tålamod och arbetar för mitt namns skull och är icke trött worden". Hör hwilken berömmelse! Men der war nu under allt detta utwertes kristliga wäsendet ett så wäsendtligt fel, att denne läraren säges vara "fallen". Men felet war, att den första färleken war borta. Der hade lifvet dött ut utan synbar förändring af det yttre wäsendet, och der stod nu denne läraren kanske såsom ett ljus i menniskors ögon, men fallen war han inför Gud. Och nu: skulle han icke hafwa några likar? Skulle det icke blifwa för os angeläget att fråga: Herre, huru är det med os? Låt os få weta sanningen om os!

7. Widare höra wi här, att Guds rike är ett för den naturliga menniskan fördoldt rike. Såsom wille Herren säga till fariseerna: I sen med edra lötsliga ögon framåt efter Guds rike; under tiden är detta rike i full gång midt ibland eder, nemligen i min person och mina gerningar, fastän I icke wiljen eller funnen se det. Ty ehuru Guds rike kan på en ort vara aldrig än så lifligt på färde, ser dock verlden deri intet Guds werk eller rike utan allenast förwilleller, galenstaper eller i bästa fall ett swärmisst wäsende. Ja, såsom Judarna så litet kände Guds rike, att de och förföljde Kristus, så har och ofta gått, att Guds rike till och med midt i kristenheten blifvit förföljdt både med lagar och wapen, såsom wore det den aldra swåraste pestsmitta. Dersöre skola wi icke förundra os öfwer sådant eller för deß skull fälla modet utan fastmer besinna, att det är ett af Guds rikes tecken, så att wi blott deß mer fröjdas. Herren känner wäl under allt de sina, såsom och Fadren kände sin Son, medan Judarna i Honom endast sågo en Guds namns förfmädare. Verlden kan icke känna detta rike, ty hon känner icke Herren.

8. Men såsom Guds rike icke kommer på ett utwertes synligt sätt eller genom utwertes tillställningar, så har det icke heller med utwertes ting att skaffa, frågar icke efter gods, ära och makt utan är alltigenom ett nåderike för syndare. Utan all vår gerning eller förtjenst är det kommet och uppenbaradt af himmelen genom Guds

Sons mandomsannamelse, är dock på jorden upprättadt och grundlagt genom Guds Sons werk, synnerligen hans död och uppståndelse, består dock än i dag och i ewighet på denna grund samt kommer till os genom evangelium för att i sig upptaga alla fattiga syndare, som finnas, upprätta dem från synden samt föra dem till ewigt liv och salighet. Och detta allt utan penningar och för intet utan afseende på någon vår beskaffenhet eller wärdighet, så att man icke kan säga: Guds rike kommer till dem och är för dem, som äro så eller så bekläffade. Ty det har allenaft med en vår beskaffenhet att göra, uti hvilken beskaffenhet wi äro alla lika, nemligen den beskaffenheten att wi äro syndare. Hvilken beskaffenhet det helst och hållit utplånar först genom syndernas förlåtelse, så att den icke gäller till fördömelse, sedan dock genom syndens öfwerwinnande och utrensande genom den Helige Ande medelst ordet och sakramenten samt allehanda förs och lidande, slutligen dock genom syndakroppens fullkomliga afklädande uti den lefamliga döden. Si det må man wäl med rätta kalla Guds rike. Ty denna werldens riken, när de äro som bäst, kunna på sin höjd betrygga min timliga utkomst och frihet, men för ett samwete, som är i nöd öfwer synden, weta de intet råd, kunna icke heller hjälpa från döden eller Guds wrede. Nej, der fordras ett annat och bättre rike, såsom wi nu korteligen sett.

9. Men är det nu icke jämmerligt, att detta rike, som är midt ibland os, så alldeles intet aktas, att det dock begäblas och förföljes såsom ett stadligt rike? För den trygghet, som denna werldens riken erbjuder, betalar man stora summor i skatt, men detta rike, som bjuder salighet och kostar ingenting, det måste man bjuda och truga på menniskorna och ser dock allenaft en och annan, som annammar det. Ja, hwarest ett eller annat tiotal syndare annamma det, der måste man säga, att en "stor" andlig rörelse är på färde. Sålunda liknar Herrn sjelf den andliga rörelse, som genom Johannes Döparen uppstätt, vid en stormlöpning på himmelsriket (Matth. 11: 12), och apostelen säger, att honom war i Corinth öppnad en "stor och kraftig dörr" (1 Cor. 16:

9). Och dock woro ju i jemförelse med den stora hopen de få, som annammade ordet.

10. Men Herren städnar icke vid det, att Han wederlägger fariseernas föttsliga föreställningar om Guds rike, utan, när de äro bortgångna, underwisar Han lärjungarna ytterligare om saken samt låter dem weta, att eburu hans rike såg så ringa och skräpigt ut, att man icke ens kunde märka deß tillwaro, dcreft man icke fick serskilda ögon dertill, så skulle dock en annan dag komma, då det skulle uppenbaras i oförgänglig herrlighet inför alla. Men deßförinnan will Han, att de skola bereda sig på sådana bedröfwelser, i hwilka det skulle se ut, som wore allt hopp ute. Derom säger Han först:

11. Den tid skall komma, att I skolen begära se en af menniskans Sons dagar, och I skolen icke få se den. Hwad Han nu menar med "en af menniskans Sons dagar", derom hafwa olika tankar warit. Dels har man fattat meningen så: "Den tid skall komma, då I skolen önska eder tillbaka en enda af de dagar, som I nu hafwen i umgänge och förening med mig". Dels har man fattat den så: "Den tid skall komma, då I skolen önska, att till eder wederwickelse få se blott en enda af de utloswade dagarna". Att den sednare meningen är den rätta, det funna wi dels förstå deraf, att ju lärjungarnas hjertan under de förestående bedröfwelserna snarare skulle sträcka sig framåt på de utloswade herrlighetsdagarna än tillbaka på de förflutna, hwilket wi äfwen af deras bref se, att de hafwa gjort; dels och i all synnerhet se wi det af versen 26, der Herren med "menniskans Sons dagar" alldelös tydligt betecknar dagarna för sin andra tillkommelse. Och då will Han med dessa ord förbereda lärjungarna på sådana bedröfwelser och sådan känsla af öfvergifwenhet, att de skola bedja om en enda dag af hans rikes uppenbarelse, men förgäfwas. Det skall och måste se ut för dem så, som Zion flagar: "Herren hafwer öfvergifvit mig, Herren hafwer förgätit mig" (Ej. 49: 14).

12. Och nu under denna bedröfwelsens tid säger Herren, att der skulle komma sådana, som skulle säga: Si här! si der! samt dermed försöka bedraga dem, hwar-

till möjligheten skulle ligga så mycket närmare till hands, som ju deras egna hjertan skulle vara fulla af längtan efter hans uppenbarelse. Ty när de, midt under det de sjelfwa suckade efter hans uppenbarelsenes dag, fingo höra det anfriet: Si här är Han uppenbarad! tänk huru lätt deras hjeran då skulle vara fångna deri! Dersöre warnar Herren dem för sådant och säger: Gåن icke åstad och följen icke heller! Ty menniskans Sons uppenbarelse skall icke vara sådan, att somliga skola se den och andra icke, och dersöre den ena behöfwa säga den andra: Si här eller si der är Han uppenbarad. Utan såsom ljungeldens skeen plötsligt frambryster och lyser öfwer allt det under himmelen är, så skall och Kristi uppenbarelse vara plötslig och ske uti en för alla menniskor på en gång synlig herrlighet.

13. Gud gifwe os̄ sin nåd, att wi måtte rätt funna besinna det, att Herren verklig en dag skall komma igen för att förherrligas i sina trogna och helgon! Det skulle vīt utöfwa den helsosammaste werkana på os̄. Först skulle det vara egnadt att hålla våra blickar stadigt wända framåt och uppåt, när det stode lefande för os̄, att vårt hem är icke här, och att wi icke ännu äro, hwad wi skola blifwa. Såsom Paulus säger: "Vårt medborgerskap är i himmelen, dädan wi och wänta Frälsaren, Herren Jesus". Och åter: "Jag förgäter det tillrygga är och sträcker mig efter det, som frammantill är, jagande efter målet" (Phil. 3: 20, 13). Och huru hafwa icke de första kristnas tankar och sinnen alltjemt warit wända på Herrens tillkommelse, hwilken de dagligen wäntade (1 Cor. 1: 7). — För det andra är detta egnadt att på det aldra kraftigaste trösta os̄ i all denna tidens wedermöda, då wi weta, att hon är allelnast fort och ringa, och att wi snart skola i herrlighet uppenbaras med Herren. Om man reser till ett färt hem, så fördrager man ju gerna, att icke alltid wägarna äro jemna eller gästgifwaregårdarna så goda, ty man tänker: "Det är snart slut", och är blott desto glädjare öfwer hwarje mil, som går. Huru mycket mer då, när wägen gäller vårt ewiga hem! — För det tredje är dock denna sat egnad att hålla os̄ ständigt wakande och

wäntande, eftersom wi icke weta, hwad dag menniskans Son kommer. Dersöre förmantar Herren: "Waren I lika de tjenare, som wänta sin Herre, när han igenkomma skall ifrån brölloppet, att när han kommer, då låta de honom straxt upp." Och tänk, hwad gruflig ting det wore, om någon, som en tid lef wat i Guds Sons tro, skulle hafwa insomnat, när Han kommer att förklaras i sina helgon! — För det fjerde hafwa wi ock här en kraftig maning att dagligen afkläda den gamla menniskan och fara efter helgelse. Såsom och Skriften säger: "Den som hafwer detta hopp till Honom, han rene sig, såsom och Herren är ren" (1 Joh. 3: 3), och åter: "Natten är framfaren och dagen är kommen; såtom oß dersöre bortkasta mörkrets gerningar och ikläda oß ljusets wapen, efter vår salighet nu är närmare, än när wi blefwo troende" (Rom. 13: 12). Bruden är ju icke likgiltig om, huru hon ser ut den dag, då hon kan hafwa att wänta sin brudgum. O så såtom oß då besinna, att ju wi kunna hafwa att wänta vår himlabrudgum när som heldst. — Slutligen är ock denna sak egnad att kraftigt mana oß att hålla frid och wandra i färleken inbördes. Vi wille ju icke befinnas i kif, nit, tråta eller dylikt den dag, då wi wäntade Herren. Om wi en morgon blefwe underrättade, att Herren skulle komma före aftonen, o hwad det då skulle blifwa oß angeläget att sluta frid med dem, med hwilka wi lefde uti någon ofrid och osämja. När man dersöre ser, huru de, som dock äro sanna kristna, kunna rätt illa misftänka hwarandra, tråta med hwarandra, fälla hårda domar öfwer hwarandra o. s. w., då måste man väl fråga: Mårne de weta, att de hafwa att wänta Herren Jesus af himmelen? Tänk, hwad mycket af det, som wi nu säga och göra, skulle blifwa osagdt och ogjordt den dag, om hwilken wi wiste: I dag kommer Herren. O så såtom då med Guds hjelp den tanken stå lefwande för oß hwarje dag: Kanske i dag kommer Han, och när djefwulen och vårt eget orena hjerta fresta oß till wrede, otrohet, onda misftankar, ofrid med bröder eller någon annan orenlighet, såtom oß då swara: Nej, jag kan icke följa, ty jag wäntar Herren Jesus af himmelen.

14. Gerskildt må wi så vara på vår wakt, när

det gäller de stridigheter, hwilka djefwulen är mest angelägen att uppväcka bland Guds barn, nemligen stridigheter angående andliga frågor. O hwad lätt det går att der få tillslutna ögon, emedan man tycker sig kämpa för en helig sak, nemligen för Guds fanning till själens frälsning, och dersöre har så svårt att misstänka något farligt i den striden. Tänk, huru der förekommer icke alltid, hwad som borde vara, ett broderligt undervisande, en hjertlig kärleks deltagande för den, som man såge fara wilse, nej utan ofta rent af tråta och bitterhet, fränkande infall och anspelningar och annat dylikt och det emellan dem, för hwilka Jesus dött, på det de skulle vara ett; emellan dem, som en gång wilja stå tillsammans för hans thron i ewighet! O Herre Gud, hjelp os att rätt wakna upp öfwer detta förhållande, att icke djefwulen må lyckas att ändtligen bringa os om lifvet! Det är dock en öfwer all måtta förskräcklig sak, när kristna finna mot hvarandra uttala de aldra hårdaste domar och det med samma lätthet, som gällde det endast att döda en fluga. Sådant är icke Herrens exempel, hwilket vi skulle likna. Nog dömde Han med allt allvar och frimodighet öfwer dem, som woro evangelii uppenbara motståndare, men mot de enfaldiga själar, hwilkas hjertas begär war att höra Honom till, men hwilka under tiden här och der foro wilse i kunskapen eller försyndade sig i lefvernet, mot dem förhöll Han sig, såsom den der blott wille båra deras bönda och twå deras fötter. Ja, till och med när Han talade om sina argaste fiender, finna wi aldrig, att Han talade på ett lättförmönt, bittert eller gycklande sätt, men wäl se wi, att Han satte sig ned och gråt öfwer den stad, som war besudlad med profeternas blod och som snart skulle utgjuta hans eget. Och tänkom sjelfwa efter: Skulle wi wäl den dag wi wiste, att Herren skulle komma, röra os i de andliga frågorna på samma sätt, som nu ofta ske? Käre wänner, låtom os icke blygas att bekänna, huru brottsliga wi i detta stycke äro! Låtom os fastheldorf blygas att deri fortsvara, men framförallt låtom os söka i Jesu blod rening samt nåd att rätt bätttra os häri, att finna, medan wi hårdt hålla bekännelsen, wandra i kärleken, os-

werallt spanande derefter, icke huru wi skola få något att lasta, utan huru wi skola funna tjena de swaga och felande med undervisning, med förbön, med bestraffning i all saktmodighet och godhet, såsom de der hafwa förnummit Herrens Jesu kärlek samt weta, att Han kommer snart.

15. Utterligare hafwa wi att här lära, huru wi i denna werlden skola hafwa idel wedermöda att wänta, så att wägen i sanning skall vara smal. Detta tycker man sig gemenligen ganska snart hafwa lärt men tager deri mycket fel. Ty ehuru jag wet det ganska väl efter kunskapen, behöfwer dock icke mycken utwertes wedermöda träffa mig, förrän jag beter mig nästan, som wore ingen Gud till; icke heller behöfwer mycken försmädelse drabba mig, förrän jag blir bitter mot försmädarna eller förästrar dem; likaså behöfwer jag icke mycket erfara af Guds undandragande, förrän jag undrar, om Han öfvergifvit mig med allo i ett wrångt sinne. Här skulle jag nu i stället riktigt prisa Gud för allt och weta, att det icke kan annorlunda blifwa, så att jag fastmer började undra, huru det wore med mig, dereft icke sådant wederfrees mig. Ty Gud har ännat sådan wedermöda dertill, icke att wi skola förbittras, utan att wi skola derigenom ju mer och mer lösgöras från werlden, ju mer och mer försfästas till vår gamla menniska, ju mer och mer öfwas i tron och kärleken, ju mer och mer dragas åt himmelen samt ju mer och mer påskyndas i loppet. Detta besinna wi allt för litet. Ty besinnade wi det, då skulle hwarje förargelse blott tjena till att öka vårt tålamod, hwarje lidande göra of blott mer stilla och undergifna, hwarje felslagen förhoppning göra of mer fasta i det hopp, som icke kommer på skam, hwarje försmädelse och förföljelse blott än mer upplifwa kärleken till själarna, hwarje Guds fördöljande blott drifwa of desto tätare intill Honom och göra of deß mer längtansfulla efter det hem, der wi skola se Honom utan återvändo, som Han är. Ach, Herren Gud hjelpe of till det bättre.

16. Men hurudant tillståndet skall vara i werlden wid hans tillkommelse, det säger och Herren här: Och såsom det skedde uti Noe tid, så skall det och ske uti men-

niskans Sons dagar. De åto, drucko, män togo hustrur och qwinor gåswos åt män intill den dagen, då Noach gif i i arken, och floden kom och förgjorde dem alla. Sammalunda och såsom det skedde uti Loths tid: de åto, drucko, löpte, sålde, planterade, byggde. Men den dagen då Loth gif ut af Sodom, regnade eld och swästrel af himmelen och förgjorde dem alla. Efter det sättet war det dock gående på den dagen, när menuiskans Son skall uppenbaras. Det är allvarliga ord, som wisserligen borde föra os till en rätt besinning. Noach war icke allenaft sjelf en rättfärdig man utan dock en rättfärdighetens predikare (2 Petr. 2: 5). Till honom sade Gud, att han skulle bygga arken till att rädda sig uti med de sina, medan hela den öfriga delen af menniskestället förgjordes genom floden. Nu har ju Noach otwifweltigt wittnat inför menniskena med sin predikan emot deras ogudlighet samt förkunnat dem den dom, som enligt Guds uppenbarelse skulle komma. I sjelfwa byggandet af arken har dock ett sådant wittnessbörd legat. Men huru akta de menniskena hans wittnessbörd? I begynnelsen torde de wäl (eller åtminstone många af dem) haftwa förundrat sig deröfwer såsom öfwer något fällsamt, men sedan när det led dag efter dag och ingen flod kom, haftwa de föraktat Noach och hans predikan samt begabbat honom såsom en dåre, pekat finger åt arken och sagt: Den gamle Noach lärer wäl få bygga sin ark upp emot mannen, innan någon flod kommer. Men Noach blef fast i tron, uthärdade försmädelse och fortsatte att bygga, tills floden kom. Och då funna wi lätt föreställa os, hwilken förskräckelse, som måste haftwa öfwerfallit allt folket. Detsamma se wi dock i Loths exempel. Han predikade i Sodom och förmanade till bättning, men man frågade intet derefter. Själens frälsning war en bifråga. Bygga, plantera, köpa, sälja, äta, dricka — det war hufwudsaken — tills det regnade eld af himmelen och förgjorde staden.

17. Sammalunda skall det dock, säger Herren, gå uti menniskins Sons dagar d. ä. de dagarna, då Han återkommer, hwilka dagar fallas hans dagar, emedan då skall för alla blifwa uppenbart, hwem Han är, och alla

Knän nödgas böja sig för Honom och alla tungor bekänna, att Han är Herren. Uti de dagarna, säger Han alltså, skall tillståndet på jorden vara detsamma som på Noe och Loths tider. Och hwad se wi nu för våra ögon? Predikas icke Guds ord? Wittnas det icke emot werldens ogudaktiga wäsende? Utgår icke evangelii bjudning till alla syndare att, medan det är tid, wända om och låta försona sig med Gud? Förfunnas icke öfwer werlden den dom, som komma skall, när menniskans Son blir uppenbar? Jo, men se nu, om wi icke i Frälsarens ord om Noe och Loths tider hafwa en beskrifning äfwen på vår tid? Hwem frågar efter, hwad som predikas? Ho tror vår predikan? Se hwilket jägtande, hwilken swindlande fart i allt, som rör detta timliga lifwet, att köpa, sälja, bygga, plantera o. s. w. Kommer någon med en uppfning, hwarigenom man kan förtjena mer penningar och hwarigenom den lekamliga utvecklingen och fördelen befrämjas, den winner gehör, straxt faller man till och gör bruk deraf, och om någon icke gör det, räknas han för dåraktig, men evangelii predikan, som visar till det ewiga lifwet, hon får förklinga onyttig för största delen. De flesta rusar henne förbi i sin rastlösa jagt efter de ting, som tillhöra werlden, men den dag nalkas, då deras lopp skall afbrytas — då Herren kommer, och we, we dem på den dagen.

18. O att hvar och en, som försöller den erbjudna nåden, wille besinna detta! Se der t. ex. en, som hängifwer sig åt gröfre utwertes laster, såsom dryckenkap, otukt, oörlighet eller annat. Tänk, hwilken eländig slaf han är! Hans wäg går efter köttels och sinnets lustar; att få tillfredsställa dem, det är hans förnöjelse. Gud fallar honom wäl, men han föraktar den kallelsen, begabbar den eller åtminstone bjuder till att begabba den, för att derigenom kunna hålla sitt samwete lugnt. Och så wandrar han fram utan Gud, utan frid, utan hopp såsom i ett rus till den dag, då han skall träda fram för domen. Frågar man honom, om han werkligent känner sig lycklig, så måste han swara nej; frågar man, om icke hans samwete understundom förnimmer Guds röst, och om han icke någon gång känner, huru

lasten förnedrar honom, så måste han inom sig svara ja. Och dock kan han icke bryta, han är fången, ja till den grad fången, att han ock ofta i lastens utöfning söker ett medel att döfwa känslan af sin olycka och förnedring. Och så wandrar han åstad, griper begärligt efter allt, som kan lugna honom på hans väg, tills han stupar i det ewiga förderfvet. Och dock hade ju Herren gifvit sitt liv i döden för att frälsa äfwen honom.

19. Men icke blott sådana wandra den vägen. Nej, jemte dem wandrar en stor skara, som ingalunda wilja heta drinkares, horkarlars, spelares, gudsföräktares likar, anständiga, fromma werldsbarn med ett utwertes ärbart och, menskligt att tala, fläckfritt lefwerne, men i hjertat fremmande för Herren. Och se, huru Herren här antyder detta. Han säger, att menniskorna skola wid hans tillkommelse såsom i Noe och Loths dagar äta, dricka, köpa, sälja, gifta sig, bygga, plantera. Det är ju allt lofliga gerningar, hwilka äfwen en kristen måste göra. Hwarsöre säger Han icke: De skola föräkta Gud, lefwa i otukt, dryckenkap och annat ogudaktigt väsende? Swar: märk här ett exempel på Herrens fina sätt att tala. Hade Han allenaft nämt grofwa laster, då hade alltid många fariseer funnat säga: Gud ware lof, till det folket höra icke wi. Men nu går Han mycket djupare och visar, att det, att du sysselsätter dig med idel lofliga, ja af Gud befallda ting — att icke ens det är något bewis på, att icke för dig Herrens tillkommelses dag skall blifwa en doms dag. Sammalunda talade Herren i liknelsen om den stora nattwarden. Den ene med den andre är hindrad att komma, och såsom hinder framställer Han idel lofliga ting, såsom att taga hustru, hafwa jordagods, oxar m. m. Därmed will Herren hafwa antydt, att midt under ett utwertes berömligt lefwerne kan bo ett hjerta, som är andligen dödt, ja att ock de aldra ofkyldigaste ting kunna blifwa ett hinder, derigenom att hjertat deraf upptages. Och tänk då, huru förskräckligt, när man skådar på dessa ärliga, redbara, älskliga menniskor, af hwilka ock många kunna wisa och hyxa aftning för Guds ord, men hwilka under tiden äro utan det liv, som är af Gud, och för hwilka Herrens tillkommelses dag skall vara

en förskräckelsens dag. När man betänker detta, o huru will man då icke ropa till de förwillade själsarna och bedja dem besinna sig, medan det ännu är tid.

20. Men huru det skall gå på den dagen, det visar och Herren straxt efter vår text, der Han säger, att två skola ligga i en säng, den ena warder upptagen och den andra warder qvarlåten, två skola mala på en qwarn, den ena warder upptagen och den andra warder qvarlåten. Nu i denna tiden äro de blandade om hwarandra, men då skola de skiljas. Och när man nu ser, huru i ett och samma hus finnas makar, syskon, tjenare, af hwilka somliga lefwa i tron, andra äro andligen döda, då kan man ju icke annat än tänka på dessa ord: Den ena skall blifwa upptagen, den andra warder qvarlåten. Man kan ju sjelf tänka sig, hwad jämmer det skall vara för dem, som blifwa qvarlåtna, aldra helst när de skola hafwa det medvetandet, att äfwen de woro bjudna, ja att uti deras närmastes wandring på lifwets wäg låg äfwen för dem en daglig påminnelse att wända om. Men Herren låter icke gäcka sig. Allt hwad Han har sagt, det måste ske intill minsta prick.

21. Detta bör nu billigtvis väcka alla sovwande syndare till besinning. Ty när du i werldens tjenst förlöst och förfarit din dyra nådetid, hwad har hon då till lön åt dig? Såsom Herren säger: "Hwad hjelper det nu menniskan, om hon förwärflvar hela werlden och tager dock skada till sin själ?" Eller hwad har hon då att igenlösa sin själ med? Der hjelpa icke guld och silfwer, icke goda wänner, icke ära och beröm, nej, ett allena gäller der, nemligen lif i Guds Sons tro, och när detta saknas, hwad gagnar dig det öfriga? Må du dersöre känna den tid, i hwilken du är fökt!

22. Men äfwen de kristna hafwa här wiktiga ting att lära. Ty äfwen de måste på denna jord vara sysselfatta med att köpa, sälja, bygga, plantera, taga hustru o. s. w. Och då wilja dessa Herrens ord lära dem att med alla dessa stycken umgås i fruktan, så att deras hjerta icke fastnar deri utan kan vara ledigt och löst till att öfwer allt se upp till Herren och säga: Herre, blott så länge du will. Såsom Paulus förmanar, att wi

skola bruka denna werlden, såsom brukade wi henne in-
tet. Döch såsom en tjenare, ehwad arbete han än före-
hafwer, låter falla sig derifrån, när hussbonden ropar,
samt tänker: det är dock icke mitt, det jag arbetar på,
utan hussbondens, alltså skulle wi och vara finnade. Men
huru wäl wi behöfwa påminnas derom, det visar oþ
erfarenheten, allenast wi betänka, huru lätt våra hjertan
upptagas af de lekamliga tingen och omsorgerna. Si
om det går endom allt wäl i händer, då uppfylles hjer-
tat så deraf, att ehwad man åter eller dricker, går eller
står, beder eller läser, ligger det ständigt i tankarna,
och man återkommer ständigt dertill i sitt hjerta. Sker
åter motgång, då will och den så taga hela personen i
anspråk, att det icke går mycket bättre, utan ehwad
man än förehafwer, ligger dock alltid det före, huru man
skall bota skadan, huru man nu skall reda sig o. s. w.
Dersöre säger och Herren fort efter vår text: Kom ihåg
Loths hustru d. ä. se du, som öfvergifvit werlden en
gång, se till, att du icke med ditt hjerta åter skådar till-
baka dit och förgås såsom hon. Dersöre må wi flitigt
bedja Gud om nåd att ständigt finna vara, såsom de
der wänta Honom. Ja, gif oþ det, o Herre Jesu, Amen.

N:o 3.

Tredje Söndagen i Adventet.

Text: Luc. 3: 1—15.

Uti femtonde året af Tiberii kejsardöme, då Pontius Pilatus war landsköfding i Judeen, och Herodes war tetrarcha i Galilicen, och Philippus, hans broder, tetrarcha i Itureen o. s. w.

1. Denna text handlar, såsom vi höra, om Johannes Döparens verksamhet. Först beskrifwer och Lucas noggrannt de tidsomständigheter, under hvilka Johannes uppträdt, att nemligen Pilatus och Herodes innehäft wälde i Judeen och Galileen samt Hannas och Caiphas warit öfwersteprester. Det har således både inom det verldsliga och andliga regimentet warit en hård och svår tid. Men så ställer Herren alltid, att man måste se, att Guds rikes framgång beror allena på hans kraft. Hade Nicodemus warit öfwersteprest och Josef af Arimathia landsköfding, då hade man om Guds rikes framgång funnat säga: "Ja intet under, när det började under så gynnsamma ytter omständigheter!" Men så går icke Gud till väga. Det skall man wäl och öfverallt af missionens historia finna, att der Han welat hafwa sitt rike fram, der har Han först låtit deremot upprepa sig otaliga hinder genom furstar och folk, genom krig och pest m. m. Och så har Han låtit det fortsfara, tills mänskorna måst förtwifla på allt fött såsom bara hö, alla naturliga medel, gäfwar, utsigter o. s. w. samt fasta hela saken på Herren.

2. Emedlertid kan detta Johannis exempel tjena os till tröst och uppmuntran. Det har ju efter utseen-

det warit en ömklig begynnelse af nya testamentet, att Johannes Döparen haft alla dessa stora och högt uppsatta männen till fiender, medan han sjelf warit mycket fattig och ringa samt måst lefwa ute i ödemarken. Sedan har han ock måst gå i fängelse och der inom kort lemna lifvet. Viſt såg nu allt ut så, som föraktade Herren Gud i himmelen Johannes och hans werk samt tänkte göra det om intet. Säkerligen har ock Johannes i samvetet stundom erfarit stor ångslan, att han kanſte miſtagit sig om sin kallelſe eller på något sätt förbrutit sig emot Gud, så att han nu icke wille bekänna sig till honom o. s. w. Men sådant är oþ sagt till den ändan, att när wi drifna af Kristi kärlek företaga något för Guds rikes befrämjande, wi då genaſt böra göra oþ så wissa på allehanda stötar, motgångar och förödmjukelser, att wi hwarje dag säga: De komma wäl i dag. Ty sådana stycken äro Guds bref, hvari Han underrättar oþ, att Han sett vårt förehafwande och will wara med derom, blott wi rätt förstå hans sätt att uttrycka sig.

3. Sedan heter det, att Guds besallning kom till Johannes, Zacharie son, i öknen. Här se wi, att han allaredan före sitt embetes begynnelse wistats i öknen såsom i en skola och till förberedelse. Der har han utan twifwel tillbragt tiden under flitigt umgänge med Herren i fasta, bön och ordets betraktande, hwarjemte han ock lidit allehanda svåra freſtelſer, hwarigenom hans tro warit hållen i ständig kamp och öfning samt blifvit pröfwad och kostelig befunnen såsom det guld, som pröfwas i eld. Här hafwa wi dersöre i exempel samma lärdom, som apostelen uttalar i 1 Tim. 3: 6, att ingen nykristen må sättas till lärare. Ty om han än i hjertats kärlek är brinnande och känner stor lust, har han dock ännu icke den kunſtchap och öfning i Guds ord, icke heller den andliga erfarenhet, har icke heller ännu warit i sådana freſtelſer, att han är skicklig till att wara lärare för andra, hwarförutom enligt apostelens ord freſtelsen till uppblåſning är för honom för farlig. Dersöre måste han först ut i öknen d. ä. den första bröllopsglädjen måste hafwa tagit slut, så att han kommit i andlig torka samt uti sådan torka under många freſtelſer med mycken nöd lärt sig att på blotta ordet

utan känsla och förnimelse tro. Ty den som skall göra andra rika, han måste till förene sjelf hafwa blifwit fattig, såsom Paulus säger: "Såsom fattiga och dock många rika görande." Ja, behöfwer någon i Guds församliug wara fattig, så är det predikanten, ty annars torde hända, att han började taga af eget förråd i st. f. af Herren, när han skall dela åt församlingen. Hvarmed då alltid det följer, att äran icke får hel gå hem till Gud utan stadnar hos predikanten, hvarigenom allt förderfwas. Deraföre måste predikanten mer än andra bo i öknen.

4. Men att Guds befällning kom till Johannes, att han nu skulle börja, det gifwer ofz en wiktig lärdom om fallelsen. På hwad sätt Guds befällning kommit till Johannes, säges här icke. Sannolikt har den kommit genom omedelbar uppenbarelse. Huru somheldst härmed må wara, synes dock här, att ehuru Johannes warit af Gud ämnad till predikare, har dock warit med de nödiga gäfhworna utrustad, har han dock icke välat framträda och börja utan Guds serskilda befällning och fallelse. Sådant är ett skönt exempel, huru och wi icke böra rusa åstad efter egen känsla eller fantasi utan wäntq, tills Gud på ett eller annat sätt visar, att Han will, det wi skola träda fram. Här är naturligtvis icke fråga om bekännelsen i det enskilda lfwet, hvarom Herren sade till en, som ville följa Honom: "Gå hem i ditt hus till de dina och förkunna dem, huru stora ting Gud hafwer gjort med dig". Deraf hafwa wi befällning att witna wid hvarje gifvet tillfälle. Men när det gäller att påtaga sig en predikares werk, då är af nöden, att wi hafwa en serskild anvisning af Herren. Ty till detta werk är icke hvar och en kristen fallad såsom till det att bekänna i det enskilda lfwet. I intet werk är wäl heller mer nödigt än i detta, att man är wif om sin fallelse. Deraföre må man här frukta att träda fram på eget bewåg samt wänta på Guds anvisning, hwilken icke skall uteblifwa, om Han annars will hafwa ofz till den tjensten. Will Han icke hafwa ofz dertill, eller dröjer Han med att falla ofz, då må wi alltid besinna, att wi ju icke äro så wiktig, att det icke skulle med Guds rike gå lika bra ofz förutan.

5. Dessutom skall man af det ordet "befallning" och något lära. Underfundom och isynnerhet i begynnelsen kan en synas så full af andlighet, att han icke tyckes nog fort komma till att predika. Men när Gud får sätta honom i öknen en tid, så blir det mycket annorlunda. Då måste Gud drifwa och nödga honom dertill, om det skall blifwa af. Då synes han sig så torr, fattig och död, att han tycker, det skall allenast vara till att kyla ut de andra, om han nu skall predika. Såsom och Jeremias, när Herren fallade honom, icke gerna ville deran utan ursäktade sig, så att Herren måste befalla honom. Den der stora ifwern att få predika, som stundom kan förnimmas, kan väl wid wissa tillfällen vara ett Guds drifwande, men ofta är den alldelens icke så andlig, som den först ser ut. De, som någon tid warit med och haftwa något mer öfwa de finnen, känna äfwen af egen erfarenhet, huru oren den ofta är, när de förnimma den hos sig, så att de fastmer måste straffa sig deraf än anse den för ett Guds werk. Dersöre skall man vara försiktig beträffande sådana predikanter, som sjelfwa jemt trängas efter att få predika! De, som sjelfwa erbjödo sig åt Herren till att blifwa hans sändebud, fingo undvikande eller nefande swar (Luc. 9: 57, 61).

6. Alltså må man lägga stor wigt derpå, att man är af Herren fallad och befalld till detta werk, så att man med apostelen kan säga: "Gör jag det icke gerna, så är mig dock det embetet befalldt, we mig, om jag icke predikar evangelium". Men sådan fallelse låter nu Herren efter regeln ske genom menniskor, nemligen dels genom de kyrkliga myndigheterna dels och omedelbarligen genom de trogna sjelfwa. Icke så till förståendes, som skulle icke både de ena och de andra kunna misstaga sig och falla en sådan, som Herren icke har fallat; nej men så, att der Herrens inre fallelse är, dertill och kommer hans yttre fallelse genom menniskor, innan man påtager sig en predikares werk. Men dem som komma utan Guds fallelse eller sändning genom menniskor, åberopande sig allena på anden, dem skall man undvika, ty de äro gemenligen intet annat än falska andar. Och är äfwen bland dem någon uppriktig, skall man dock

icke annamma honom såsom predikare, der han icke har den yttre fallelsen, utan fastmer underwisa och warna honom, att han icke må rusa åstad på eget bewåg.

7. Och Johannes kom i all den ängden wid Jordan och predikade bättringens döpelse till syndernas förlåtelse. Sedan han nu war kallad, då twekade han icke mer utan for oförskräckt fram, gifwande dermed alla predikanter åter ett exempel, huru de böra, när de hafwa fallelsen, troget följa den. Men att han predikade bättringens döpelse, det betyder, att han predikade och döpte till bättring. Såsom och Paulus säger: "Johannes döpte med bättringens döpelse och sade till folket, att de skulle tro på den, som komma skulle efter honom, det är på Kristus Jesus" (Ap. G. 19: 4).

8. Huru han nu wid denna predikan har burit sig åt, det visar Matth. 3: 2, der hans predikan säges hafwa warit denna: Gören bättring, himmelriket är kommet hardt när; det är, såsom Luther förklarar det: "Upphören med edert gudlösa wäsende och syndiga lefwerne, omwänden eder och bättren eder och bereden wäg för Herren, som är eder lofward och nu sänd, på det Han shall bringa eder all nåd och salighet, såwida I eljest wiljen undkomma Guds wrede och dom och hafwa del i himmelriket, som nu har kommit nära". Ty att göra bättring, det är intet annat än att af hjertat erkänna sina synder och Guds dom samt såsom en i allt förlorad syndare begära nåd. Blifwer icke synden sänd, så wänder sig menniskan aldrig till att söka nåd utan har beständigt nog i sig sjelf. Hwarföre och evangelium blir henne en alldeles fremmande predikan, huru mycket det än predikas för henne. Såsom nu och synes på hela werldens wäsende, huru hon kan höra de aldra innerligaste tillbud på nåd och ewigt lif, de aldra mest trugande bjudningar till Guds rike, ja hon kan tycka allt detta vara skönt och herrligt, men det bekommer henne ingen ting, blott derföre att hon ännu sofwer öfwer sina synder, tycker sig hafwa det rätt bra, som hon har det o. s. w., isynnerhet om hon för ett utwertes fromt och förträffligt lefwerne. Derföre kommer alltid Guds rike med denna predikan framför sig: Gören bättring!

9. Såsom nu, Gudi lof, många weta, betyder det ordet "bättring" egentligen "finnesändring" d. å. den förändring, som består deri, att människans sinne wändes åt ett annat håll än förr. Nu äro wi af naturen alltid wända åt werlden till att söka, hwad henne tillhör, samt följa hennes wäsende, det må nu ske på ett gröfre eller finare sätt. Och i den riktningen gå wi alltid, så länge "synden ännu är död". När deremot lagen kommer med sina fordringar öfwer samwetet, och synden får lif och själen söker att öfwerwinna henne men finner allenaft, att "ju starkare Moses drifwer sitt embete, desto större och mäktigare blir synden" (L.), då wändes sinnet åt annat håll, nemligen åt det hållet, hwari från predikan om Guds fria nåd och syndernas förlåtelse kommer. Men denna predikan kommer allena från Herren Jesuś, som är af Gud oß gifwen till en förlössare från alla synder, från döden och djefwulens våld.

10. Si der är nu den rätta bättringen å färde, till hwilken höra, såsom wi nu sagt, förnämligast dessa tre stycken: först att människan i samwetet känner sin synd samt Guds döm och wrede öfwer synden, för det andra att hon känner sin wanmakt emot synden, för det tredje att hon begärar nåd. Såsom wi se hos den förlorade sonen, hwilken först känner sin fattigdom och det rättvisa straff, som deri ligger, sedan dock får känna sin oförmåga att hjälpa sig själf, hwilket han dock försöker, när han tager tjenst hos borgaren der i landet, slutligen säger: Jag will stå upp, gå hem, bekänna mina synder och begära nåd.

11. Lär dersöre noga, att bättringen icke består deri, att du tager dig före att göra bättre gerningar än förr, såsom man wanligen i begynnelsen tänker, utan att du wänder ditt sinne till att wid känslan af ditt förtappade tillstånd begära nåd. Annars ske det ganska ofta, att man hör bekymrade själar säga: "O att jag kunde få nåd! men der är hos mig ännu ingen rätt bättring". Se der, hela deras sinne är deråt wändt, att de måtte finna nåd, hwilket juft är bättringens wäsende. Men under tiden se de efter något annat, som skulle heta bättring, nemligen sin egen fromhet med allt hwad grannlåt, som der-

till hörer. Så måste de då gå onödigt ängsliga under lagens dom och of, bedja om bättring och komma icke dertill, så att det tyckes, som wille Gud icke gifwa dem nåd till en rätt bättring. Der måste man nu komma dem till hjelp och säga: Käre, du är såsom en som står med foten på den klenod, efter hvilken han med ögonen ser flera alnar framåt och menar, att den icke kan vara så nära. Si det är den rätta bättringen, att du funnit din uselhet och hjelplöshet samt ropar efter nåd. Såsom och Luther säger: "Det fallas bättring, när jag tror Guds ord, som öfwerbewisar mig, att jag inför Gud är en fördömd syndare, och af hjertat förskräckes derföre, att jag tids och ofta warit min Gud ohörsam, aldrig rätt aktat eller betraktat hans bud, mycket mindre hållit det största eller minsta af dem, men dock icke förtwiflar utan låter wisa mig till Kristus, att söka nåd och hjelp hos Honom". Ty detta är wisserligen en förändring af sinnets riktning, såsom och uppenbart är af hela werldens wäsende, hvilken icke frågar efter någonting så litet som efter Kristus och den nåd, som är i Honom. Sådan bättring war det nu Johannis döpelse åsyftade och betecknade.

12. Men då Mattheus berättar, att Johannes sagt: "Bättren eder, himmelriket är kommet hardt när," då är det alldeles detsamma, som Lucas här säger, att han predikat bättringens döpelse till syndernas förlåtelse. Ty Guds rike är alltigenom nåd och syndernas förlåtelse. Såsom Luther häröfwer säger i Kyrkopostillan på 27 söndagen efter Trinitatis: "Detta rike är intet annat än förlåtande och borttagande af synden, genom hvilken samvetet befläckas, bedröfwas och orwas. Ty likasom ett werldsligt, timligt rike består deruti, att menniskorna lefwa i god ro och fridsamt försörja sig inbördes, så gifwer och Guds rike sådant andligen, sönderbryter syndens rike och är intet annat än syndens utplånande och förlåtande". Nu will Johannes säga: eftersom Gud har begynt ett sådant rike ibland eder, hvilket icke, såsom I haſwen menat, består i föttslig makt och herrlighet utan i det, som är wida bättre, nemligen syndernas förlåtelse, så sen till, att I nu omväänden eder, på det I och mägen bliſwa af sådan syndaförlåtelse delaktiga.

13. Men om syndernas förlåtelse skall man weta och hålla, att hon uti intet annat består än deri, att Gud icke handlar med os efter våra synder eller weder-gäller os efter våra misgerningar utan utstryker våra misgerningar såsom ett moln och våra synder såsom en dimma. Och det icke för någon vår närvärande eller tillkommande wärdighets skull utan allenaft för sin egen skull, såsom Han säger: "Jag, jag utstryker dina misgerningar för min skull och kommer dina synder intet ihåg". Hans hjertelag är nemligen sådant, att Han will icke handla med os efter deß förtjenst, då skulle Han fördöma och bortfesta os alla. Men är nu en jordisk fader, som dock ond är, så sinnad, att han gör allt för att rädda sitt wilsekomna barn, förrän han gifwer det förloradt, huru mycket mer då Gud, från hvilken allt fadersnamn är. Och wi behöfwa ju icke genom slutkonst leda os der-till, wi se det liksom med våra egna ögon. När du ser Guds enfödde Son födas af en fattig qwinna i ett stall, när du ser Honom wera upp i fattigdom, predika, göra under, försmädas, gråta, försfästas och dö, då ser du, om Gud har offrat något för vår räddning, eller om det är hans mening att handla med os efter våra synder. Ty hvard betyder allt detta hans enfödde Sons lif och lidande, annat än att Han bar våra synder? Men hwarföre lade Gud våra synder på Honom, om Han hade tänkt handla med os efter våra synder? Nej, heldre än Han lemnade os i vår synd, gjorde Han sin Son till synd för os, på det Han skulle ställa os ren, heliga och obesmittade i sin åsyn (Col. 1: 22), d. ä. på det att wi genom sådant Sonens offer skulle hafwa syndernas förlåtelse och bestå rättfärdiga för Gud. Ty derpå hängde ju vår salighet. Såsom orättfärdiga war för os ingen ingång i himmelen möjlig.

14. Så är dock nödigt, det wi weta, att Guds wilja är, att wi skola låta detta wara sagdt till os, som är syndare, samt låta det äfwen gälla. Detta synes wäl wara så naturligt, att det icke skulle behöfwa påpekas, och likwäl är det så wanligt, att wi umgås med detta ordet, som wore det en mycket wacker fabel allenaft, eller

på sin höjd ett ord för fromt och heligt folk, sådana som vi icke äro. Skulle jag, som syndar i mångahanda måtto dagligen, funna hafwa en sådan Gud, som icke will eller skall handla med mig efter mina synder, som väl skall hemsoka min synd med ris och mina missgerningar med plågor, men aldrig låta nåden rubbas utan t. o. m. fördensfull risa mig, på det att jag måtte blifwa qvar i hans nåd? Skulle jag, när jag på astonen ransakar min dag och finner, huru jag brutit alla Guds bud, skulle jag då få tro, att denna min synd redan är borttagen, samt lägga mig till sömns med Davids bönen: "Bewara mig, Gud, ty jag är helig". Tänk skulle jag, som wet, huru jag hela mitt lif syndat, vid dödens analkande funna få säga: "I mig hafwer han intet, ty jag är ren"? Och detta blott derigenom, att jag håller mig intill en annan man, nemligen Jesus, hwilken af Gud är dertill sänd, att Han skulle blifwa till synd för mig, på det jag skulle blifwa Guds rätfärdighet genom Honom? Sådant är ju så fremmande för vårt hjertas tankegång, att ehuru vi läsa och se det tydligt och af gjordt grundadt i Guds eget ord, vi dock så litet förnimma af den öfwerswinneliga salighet, som skulle uppfylla os, dereft wi trodde det på allvar. Och här stå nu de mest andliga och öfwaude Guds barn alldeles såsom nybörjare. De tycka väl det är något de se, men det är, som säge de det icke riktigt. Alldeles såsom den blinde mannen, som såg menniskor gå, liksom det hade warit träd; det war något han såg men kunde icke tydligt ursskilja det, huru han än ansträngde sin syn, förrän Herren ännu en gång lade händerna på hans ögon (Marc. 8: 22—25), sammalunda är det dock här: de heliga se väl, att der är något stort och herrligt, men det är som skymdt bakom någon förlåt. Men förlåten sitter i deras egna ögon och blifwer aldrig fullt borttagen, förrän Herren åter lägger sin hand på deras ögon och för alltid tillsluter dem för att gifwa dem sådana nya ögon, med hwilka de skola funna ewigt skåda allting klart.

15. Här anför nu Lucas widare profeten Esaias för att förklara, hwem Johannes rätteligen är. Profet-

ten säger nemligen: En ropandes röst är i öknen. Der är Johannes Döparen åsyftad. Men att der står icke: "en ropande" utan "rösten af en, som ropar", dermed har profeten welat gifwa till känna, att personen Johannes är intet, så att man skulle fästa sig vid honom, utan att han är allt, hwad han är, allenaft genom sin röst d. ä. sin predikan. Hvilket och gäller alla predikanter. Såsom äfwen Paulus fallar sig och Apollos för "intet" (1 Cor. 3: 7). Personen är intet, honom skall man låta fara, men predikar han Guds ord, då skall man och annamma det såsom Guds ord. Äfwen de största helgon funna fara wilse och falla; hänger man då wid dem, så faller man med dem. Guds ord allena är oswikligt och uppbär till ewigt lif dem, som bygga derpå. Dersöre skall man om dem, som predika Guds ord, tänka: "De äro fött och all deras herrlighet är såsom blomster på marken; men deras röst, den wilja wi prisa Gud för". Endast en är, om hvilken det gäller icke allenaft att höra rösten utan och att vara inplantad i personen, nemligen Kristus. Dersöre peka och alla rätta predikare, såsom Johannes Döparen, från sig på Kristus och fröjdas desto mer, ju mer människorna hålla sig till Honom. Han allena är den rätte herden för fåren.

16. Men Johannis röst är denna: Bereden Herrens väg, gören hans stigar rätta. Framför antågande konungar plägade en härold resa, som ropade till folket, att de skulle laga väg, der konungen for fram. Dersfrån är bilden lånad, så att Johannes will säga: Bereden väg till edra hjertan d. ä. öppnen edra hjertan för Herren, som nu kommer! Men detta beredande sker genom båttring: d. ä. syndens erkännande. Såsom sjelfwaden evangeliska historien klarligen visar: hwarheldst någon erkände sina synder, hos honom fann Herren alltid ingång, då deremot alltid den egna rättfärdigheten utgjorde ett sådant hinder, att Han aldrig fik ingång i de hjertan, der denna rådde. Hvilket och ännu sammalunda visar sig, då de aldra största syndare, publikaner och sköfkor, som erkänna och bedja: "Gud misskunda dig öfwer mig syndare", blifwa benådade, rättfärdigade och saliga, medan många, som mödat sig mycket med gudaktighet, blifwa

i sin fördömelse, blott dersöre att de förra genom syndens erkännande bereda väg för Herren, medan de sedanare stånga den genom den förtröstan om Guds wälbehag, som de hemligen sätta på sin egen fromhet. Tänk dock hwilket förskräckligt förhållande, när t. o. m. gudatigheksöfningar funna blifwa ett hinder i Herrens väg till hjertat, nemligen när själen har så mycket i dem, att hon icke som helst förtappad behöfwer annamma hel nåd. Hwilket dock visar sig deri, att hon tager illa vid sig öfwer den predikan, som intet afseende fäster vid hennes fromhet utan predikar fri nåd för de förlorade samt låter dem tro för ingenting.

17. Men att stigarna skola göras räta eller raka för Herren, det betecknar, huru wi böra taga saken på det aldra enfaldigaste, så att wi tro, som orden lyda, och weta, att de betyda just hwad de säga. Alldeles såsom Abraham trodde Gud utan att akta sin egen halvdöda kropp eller Saras döda moderlis. Annars hafwa wi wanligen allehanda besynnerliga ursäkter, wäl icke emedan wi så wilja, när wi en gång waknat ur sömnen, utan emedan wi tro, att det icke går an att taga emot Herren raka vägen. Det der ordet: "gör stigen rak", är ungefär, hwad wi skulle säga: "När Herren bjuder dig nåd, så fall genast till, låt icke din owärdighet hindra dig utan tro, just som du är". Men de förnuftskloka sofister hafwa en annan regel, nemligen "gör stigen krofig" d. ä. akta dig för att tro genast! Herren bjuder dig wäl sin nåd, men du måste bida med att annamma densamma, tills du genomgått de eller de graderna. Si, den regeln passar mycket bättre efter vårt förmörkade förnuft; och dersöre får Herren så ofta gå mycket krofiga vägar, för att finna ingång i våra hjertan. Fördenskull måste man flitigt ropa till syndare: "Gören stigarna raka! d. ä. wänden eder icke hit och dit; I uträdden dermed intet annat, än att I läggen för Herren hinder i vägen; låten nu säga eder och hören enfaldigt, att Herren will just nu förlåta eder alla edra synder".

18. Alla dalar skola uppfyllas d. ä. de som, förskräckta för sin stora owärdighet, hålla sig undan, måste taga mod till sig och annamma Herren. Det är en ogud-

aktig ödmjukhet, när en syndare så ser på sin ovardighet, att han löper undan Herren. Ty deri ligger intet annat än så mycket, som wille han säga: Det skall dock komma an på min wärdighet. Och alla berg och backar skola förfriedras d. ä. hwar och en, som tycker sig något vara, måste låta en sådan berömmelse fara samt förödmjuka sig och blifwa till skam. Det frokigt är skall rätt wärda, och det ojent är skall wändas i släta vägar d. ä. alla egna werk och tilltag, som menniskan gör för att hjälpa sig sjelf, farande hit och dit efter sitt eget förmörkade förnuft, måste öfvergifwas och menniskan rätt enfaldigt taga nåd för nåd. Ty här hjälper intet annat än detta ena: såsom förtappad och ovardig syndare kasta sig på Honom, som förlåter synder. Hwart helst man annars wille taga vägen, fore man wilse. Såsom Petrus sade: "Herre, hwart skola wi gå? Du hafwer ewiga lifwets ord." Och alla de, som äro rätta lärjungar, måste förena sig deri. "Wi äro stängda på alla sidor", måste de säga, "nåd för nåd är det enda, som kan hjälpa oss. Så wi icke taga det rätt och slätt, som det står, att Gud rättfärdigar den oghudaktige och att vår rättfärdighet är Kristi gång till Fadren, så är det ute med oss. Dersöre hafwa wi detta sättet: lefwa på nåd och dö på nåd; wi funna icke annat; wi fara wäl ofta åstad än åt höger, än åt wenster, men alltid olyckligt, så att wi måste tillbaka från de frokiga vägarna till samma sätt igen, nemligen dö och lefwa på fri nåd".

19. Och allt fött skall se Guds salighet. Allt fött d. ä. alla menniskor, Judar och hedningar lika. Skola se Guds salighet d. ä skola skåda den frälsning, som Gud gifvit, såsom Simeon, när han höll Jesusbarnet i sina armar, sade: "Mina ögen hafwa sett din salighet, hvilken du beredt hafwer för allt folk". Det är ju ett öfvermåttan tröstligt namn, att Herren Jesus sålunda kallas Guds frälsning. Deri ligger hela hans embete uttryckt, nemligen att det skall vara att å Guds wägnar frälsa. Hvilka då? Swar: när man talar om att frälsa, så ligger deri redan uttryckt, att några äro i swår nöd. Ty för dem, som ingen nöd lida, talar man aldrig om frälsning. O det är ju en besynnerlig natur wi hafwa,

att just då, när vi som häft känna behöfvet af att frälsas samt ropa ur hjertats djup: Herre, fräls mig, jag förgås! då just hafwa wi aldra swåraft att tro frälsning. Dersöre kan man här icke komma längre än till en daglig öfning. Emellertid: Kristus är alltigenom frälsning, såsom Han sjelf säger: "Ty icke har Gud sändt sin Son i werlden, att Han skall döma werlden, utan på det att werlden skall blifwa salig genom Honom". Allt hwad wi dersöre se Honom göra, det är idel frälsning, ja, Han har icke talat ett ord, som icke afsett vår frälsning nemligen ifrån synden och den ewiga döden. Allt hwad Han ännu gör för os, det är ock idel frälsning. Ta, Han säger ock sjelf, att det är hans mat att frälsa syndare. En rått läkare på ett slagfält, der tusenden ligga blödande, lärer icke se på deras uniform för att upptäcka, om de äro wänner eller fiender. Nej, han ser blott ett: att de blöda och ligga i dödens armar, och han betänker blott ett: att han är till för att hjälpa dem från döden, såwidt han kan. Alltså är det ock med vår Herre Kristus och o! huru oändligt mycket mer! Ingen läkare har sådant hjerta som Han, ingen läker de döende med sitt eget blod såsom Han, ingen håller ut så som Han, ingen hinner till för alla så som Han, forteligen tänk ut allt, hwad herrligt som finnes, och säg det om Honom, och du skall icke behöfwa frukta, att du säger för mycket, nej utan alldelens för litet.

20. Och Han är Guds frälsning d. ä. af Gud är Han sänd till frälsning, så att Han är en fullt säker och pålitlig frälsning. Och det är ju, hwad wi behöfwa. De, som något känna missionens historia, weta, huru hedningarna hafwa uttänkt allehanda frälsare. Ta huru hafwa icke de påfviska kommit i samma mörker, tillbedjande den ene det helgonet, den andre ett annat; och ännu mer: wandra icke midt ibland os, som dock ega evangelii ljus rent, tusenden, som hafwa allehanda frälsare? Men uti dem alla är intet wiſt. De kunna wäl försäkra; men de kunna icke wisa, att det håller att dö på. Det är allt endast en sjelfgjord frälsning. Håller den, så håller den, hvarom icke så briſter den. O hwad blindhet att sätta sin själs ewiga wäl på något så wiſt, för att icke tala

derom, att ju Guds ord säger, att det brister. Och kan wäl vara, att de arma hedningarna så göra. De weta icke bättre. Men att de göra det, för hwilka Guds frälsning är predikad, det är ju alltför grufligt. Att taga det ovissa, ja det som säkert swiker, i stället för det wissa, som säkert hjälper till ewigt lif, det är därskap. Måtte du, som läser eller hör detta, icke vara en sådan våre! Men du, som i själänöd ropar efter frälsning, lyft upp dina ögon och se, att Guds frälsning är i Jesus före din bön kommen och uppenbarad. Duger icke den? Jo, prisa Gud och sjung: Nu har jag säkerhet, för tid och ewighet. Det är wisserligen sannt det.

21. Så sade han till folket, som utgick till att döpas af honom: I huggormars afföda, ho hafwer eder föregifwit, att I undkomma skolen den tillkommande wreden?

Mattheus berättar detta noggrannare och säger, att det icke warit till folket i deft helhet, som Johannes sagt så, utan till de fariseer och sadduceer. Hwad werkän ett så skarpt tilltal haft på dem, se wi af Luc. 7: 30, der det berättas, att de icke läto sig döpas af honom, ehuru de hade gått ut för det ändamålet. Men då han kallar dem "huggormars afföda", will han säga så mycket som "arga, baksfluga, förderfliga menniskor". Fariseerna berömdes sig af sin fromhet och sadduceerna af sin upplysning, men Johannes säger dem, hwad de i sanning äro. Det är en stor frimodighet, ty att på allvar säga ut åt simpelt folk, det går mycket lättare än att säga ut till dem, som äro i stort anseende för lärdom, fromhet och andra dygder och företräden. De, som äro satta till herdar i församlingen, weta ock, huru mycket svårare det är att bekänna bland de fornäma, rika o. s. w. än bland allmogen. För dem är då här ett lärorikt exempel, och icke allenaft för dem utan för alla kristna i gemen. O Herre Gud, hwad det behöfwer blifwa mycket annorlunda med os i denna del.

22. Men då han talar om den tillkommande wreden, menar han den Guds wrede, som skall i den stundande domen uppenbaras öfwer alla otrogna. Såsom Paulus säger: "Efter din hårdhet och obotsfårdiga hjerta samkar du dig sjelf wrede till wredens dag, då Guds

rättvisa dom blifwer uppenbar" (Rom. 2: 5). Och nu säger han: *H*wem hafwer väl ingifwit eder att undfly den d. ä. I skolen icke funna undfly den. Såsom och Herren säger (Matth. 23: 33): "I ormar, I huggormars afföda, huru skolen I undfly helvets fördömelse?" Men hwad *H*an dermed åsystrar, det funna wi förstå deraf, att *H*an straxt hänvisar dem till att göra bättring. *H*an will då säga dem, att så widt icke en full sinnesändring mellankommer, skola de med alla sina heliga werk aldrig funna undfly den tillkommande wreden, det är, helvets fördömelse. Så äro ju ibland of tusen sinom tusen förblindade själar, som, tröstande på sin fromhet, mena sig skola undgå den tillkommande wreden och weta dock icke af, att någon bättring eller nyfödelse skett med dem. Dem måste man nu säga: Utan sinnesändring skolen I icke funna ingå i Guds rike eller undgå helvets fördömelse. I mågen göra eder aldrig än så säkra, weten dock wift: Guds wrede hwilar öfwer eder, och på den dag, då I wänter ewigt lif, skall twertom Guds rättvisa dom uppenbaras på eder.

23. Sedan angriper Johannes Döparen den falska tröstegrund, på hwilken de litade, nemligen att de hade Abraham till fader. Ty *J*udarna trodde, att de såsom Abrahams barn skulle ingå i Kristi rike, emedan de menade, att Abrahams rättfärdighet tillräknades dem. Och wi weta, huru de mot Herren i Joh. 8: 33 sade: "Vi äro Abrahams säd och hafwa aldrig någons trålar warit". Så funna wi och förstå, huru stark denna deras tröst måste hafwa warit, när wi se, huru eftertryckligt Herren låter dem weta, att de äro af den fadren djefwulen, samt att de, ehuru de woro "rikets barn", dock skulle uteslutas, medan hedningar från alla wäder skulle komma och sitta till bords med deras heliga fäder i Guds rike. Af, blott menniskan har en falsk grund för sin tro, nog kan hennes tro då vara stark. Såsom ännu hela werldens exempel visar. Annat är det med de arma helgonen, hwilkas tro hwilar på den rätta grunden, det behöfwes icke mycket, innan de darra och frukta, att deras tro är falsk.

24. Denna tröstegrund angriper Johannes här och säger, att den icke skall hjälpa, dereft icke en rätt sinnes-

ändring med deſſ frukter kommer till stånd uti dem. Ty jag säger eder: Gud är mäktig att trots edert barnaskap af Abraham utesluta eder samt deremot af dessa härömkring liggande stenar uppwäcka söner åt Abraham d. ä. sådana som äro äfta Abrahamssöner, hwilka icke hafwa en blott föttslig härkomst från Abraham, utan som wandra i hans tros fotspår, samt skola genom samma tro blifwa delaktiga af samma salighet som han. Det är sannt, will han säga, nog skola Abrahams barn blifwa saliga och icke skall någon blifwa salig utan att vara Abrahams barn, märk allenast, att här icke är fråga om barnen efter föttet utan om barnen efter löftet, de andliga barnen, hwilka och icke behöfwa vara lefamlingen födda af Abraham. I dessa ord har Johannes lagt en god grund till den lära, som sedermera isynnerhet Paulus predikade, nemligen om hedningarnas fallelse.

25. Men hwad tillämpning på oþ har detta? — det är ju en alltjemt nödig fråga, om wi annars skola hafwa gagn af Guds ord. Nu hafwa många af dem, som förheka barndopet, menat, det här wore den tillämpningen att göra, att såsom Iudarna hade sitt säkerhetsstöd deri, att de wro Abrahams barn och hade omvärelsen, så utgör nu barndopet hela den döda kristenhetens säkerhetsstöd och bör dersöre affkaffas. Ty, säga de, skulle wäl Herren hafwa inrättat ett sådant medel till att hålla otaliga själar sofwande? Men förutom det, att ju de ogudaktiga alldeles icke pläga åberopa sig derpå, att de äro döpta — säge den, som kan, om han hört någon otrogen hafwa denna tröst: "nog blir wäl jag salig, som i barndomen är döpt!" — förutom detta, så lära wi här, att om än de ogudaktiga hade sitt säkerhetsstöd deri, såsom Iudarna i omvärelsen, så följer ju deraf alldeles icke, att man bör förkasta barndopet och säga, att det icke är rätt (såsom ju Herren icke sade Iudarna, att deras omvärelse war orätt), utan allenast att man måste säga dem, att deras tillit till sitt barndop är falsk, om de mena, att de, blott emedan de äro döpta, skola ingå i Guds rike. Annars måste man och, när man ser, huru många de äro, som hafwa sitt säkerhetsstöd i det, att de flitigt läsa och höra Guds ord, säga: Detta Guds ords läsande och hörande är en

moder till andlig säkerhet och bör förhindras. Men så säga wi icke, utan wi befördra det fastmer men säga till de säkra: "Edert läsande hjälper till intet; djefwulen kan dock läsa; blifwen I icke födda på nytt, så är edert läsande förgäfwes". Nej, att man läser Guds ord, är godt, att man döper de kära små barnen, är godt, äro än tuffenden, som missbruks det ena eller det andra till säkerhet, så äro åter många, som deraf hafwa en rätt salig frukt och nytt. Alltså är nu här ingen tillämpning af hemta emot barndopet men wäl, såsom redan är antydt, emot allt förlitande på yttre andliga förmåner och gerningar, såsom böن, dop, Guds ord's bruk, nattwardsgång m. m. s., der dock hjertat icke är rätt för Gud eller pånyttfödt. Och denna lärdom är sannerligen behöflig. Gud gifwe oss nåd att rätt aftsämma. De äro wisserligen alltför många, hwilka bedraga sig med en yttre gudaktighets sken, medan frukterna wisa, att i deras gudaktighet är ingen ande eller kraft.

26. Men för att göra sitt bättringsrop ännu mer genomträngande, tillägger Johannes: Nu är allaredan hran satt till roten på träden; hwart och ett träd, som icke bär god frukt, warde afhugget och fastadt i elden. Likasom wille han säga: Det är tid på, att I gören bättring, ty afgörandet är alldes för dörren, hran är redan wid roten. Och här gäller icke, om trädet lekamligent uppwurxit ur Abraham eller någon annan, nej här är blott fråga om ett, nemligen om det är ett träd, som bär frukt. Bären I icke de rätta frukterna, då skolen I trots eder berömmelße af Abraham afhuggas och fastas i elden. Det är ju så gripande ord, att hwarje syndare genom dem borde wakna till besinning. Tänk ändå, att på den afgörande dagen blifwa afhuggen! Sedan trädgårdsmästaren här är efter år bedit för dig, att du måtte få stå ännu, medan han gräfwer omkring dig, om du så kunde bära frukt — tänk att då, sedan allt är förgäfwes försökt, blifwa afhuggen! (Luc. 13: 7 ff.) Det ligger något så förfärligt i denna tanke, att det icke kan fullt fattas. Men så skall det ske, ty så säger Gud. Saliga äro de, som passa på den tid, hwari de sökas, så att de genom en sann omvändelse kunna undfly wreden.

27. Men funde då icke fariseerna berömma sig af frukter? Woro de icke ifriga i fastor, böner, tiondes gifwande, bekänner icke Paulus, att de hade nit om Gud o. s. w.? Swar: nog hade de gerningar, men frukter hade de icke. Att göra lagens gerningar är ännu något helt annat än att bärta Andens frukter. De förra framdrifwas af lagens bud och hot eller deraf, att menniskan gör Guds nåd beroende af dem. Hvilket och märkes på de fariseers rädsla för predikan om fri nåd utan lagens gerningar. Ty eftersom de i sin egen erfarenhet icke känna någon annan driftkraft till goda gerningar än fruktan för nådens förlust, så mena de, att det är änden på all helgelse att predika fri nåd utan gerningar. Deremot är det Andens frukter, som framdrifwas genom den kärlek, hvilken födes af den fria nådens fulla besittning och omfattande. Och märkom alltid, att det icke är efter gerningarnas utseende utan efter deras fälla, Guds ord dömer. Sålunda kan wäl en menniska hafwa sådana gerningar, som t. o. m. att profetera i Jesu namn, att i hans namn utdrifwa djeflar, göra under, arbeta, lida med tålamod, gifwa sina egodelar åt de fattiga o. s. w. och med allt detta dock vara ett träd, som skall afhuggas, såsom det der icke bär frukt. Hvarom och Pontopidän säger i sin Crosspege: "En menniska kan wisa stor flit i sitt embete, stor trofasthet i sina ord och gerningar, hon kan weta hela bibeln, tillstå och erkänna hela des innehåll, tappert och ständaktigt bekänna den sanna läran, ja besegla den ned sitt blod, samt, om församlingens tillstånd så fordrar och Gud så will, göra tecken och under i Jesu namn men icke desto mindre fara till helvetet och vara i saknad af den rätfärdiggörande tron". Detta må wäl göra os den bönen wiktig: Utransaka mig Gud och få weta mitt hjerta. Ty kom det alltid ihåg: utan en hel nyfödelse skall du med alla dina utmärkta gerningar dock aldrig kunna undfly den tillkommande wreden.

28. Detta måste wi nu framför allt besinna, när wi betrakta de lärdomar, som Johannes här gifwer dem, hvilka fråga, hwad de skola göra, på det ingen må tänka, att han genom att utwertes göra dessa gerningar och genast skall

vara i en sann hättning. Nej, här är nu förut hos dem, som så fråga, det rätta sinnet, såsom och Herren sedemera wittnar, att allt folket, som hörde Johannes, och de publikaner gafwo Gud rätt och läto sig döpas med Johannis döpelße (Luc. 7: 29). Men hwarest det rätta sinnet först är, der följer och genast lust och begär att få weta och göra Guds wilja, och så först komma de rätta gerningarna fram. Sålunda frågar folket: *Hwad skola wi då göra?* Johannes svarade och sade till dem: Den der twå fjortlar hafwer, han gifwe den, som ingen hafwer, och den der mat hafwer, göre sammalunda. Derned will ju, såsom wi lätteligen begripa, Johannes ingalunda säga dem fria från pligten att göra allt annat, som Gud begär. Men att han nämner denna gerningen allena, det kommer deraf, att han här will angripa detta folkets hufwudsnynd, som warit egennytt och girighet, hwilken och gifvit sig till känna hos folket i gemen uti obarmhertigkeit mot de fattiga, hos publikanerua desutom i orätträdigt prejeri, hos krigsknektarna widare i öfwerwåld, oförrätt, knot och oförnöjsamhet. Sammalunda gör och Herren, när han har att handla med den rike, unge mannen, hwilken frågar, *hwad som fattas honom ännu.* Han angriper just då den hufwudsnynd, deri han satt fast, nemligen girigheten, sägande: "Sälj allt det du hafwer och gif de fattiga."

29. Alltså will nu Johannes säga, att de, om de wilja bewisa sig såsom rätta Abrahams barn, måste låta fara icke blott den eller den gerningen utan till och med sin aldra mest inrotade skötesynd. Såsom och Herren säger: "Om din hand är dig till förargelse, så hugg henne af", det är: någon synd må af naturen vara dig så kär och oumbärlig som din hand, fot och öga, dock måste du bryta med henne, ty lefwer du fort i henne, så föder hon af sig intet annat än döden åt dig. Och der det rätta sinnet är, der gifwer sig detta till känna deri, att man will bryta med allt, som är emot Gud, ehuru det för föttets skull icke blir fullkomligt utan alltid så, att ouphörliga förmaningar och bestraffningar behöfwas. Synderligen blir striden allwarsam och häftig med den synda-

böjelse, hwaraf man warit i otrons tillstånd mest beherrskad. Ty ehuru wi äro fulla af all synd, är det dock alltid någon böjelse, hwaråt vår natur mest lutar och drages. Den ene har ett, den andre ett annat, den ene har företrädesvis ett svårt humör, en annan drages med otuftiga begärleller, en tredje är benägen till girighet, en är för lättfinnig, en annan full af tunga omsorger för framtiden o. s. w. Si der blifwer nu genom anden en hård strid, som väl stundom frampressoar sådana suckar som: "Tag arma menniska, ho skall lösa mig från denna dödens kropp". Men hwar denna strid upphör, antingen derigenom att en kristen tröttnar upp och gifwer allt förloradt, eller derigenom att han åter fattar behag till och börjar följa synden, tröstande sig dermed, att det ju ändå måste blifwa bristfullt med vår helgelse, si der är nu redan fångenskap å färde. Då gäller det att åter stå upp, söka rening och hjelp till gudsfruktan och wandring i helgelse. Annars uppfylles på oþ apostelens ord: "Hwem I gifwen eder till tjenare att lyda, dens tjenare ären I, som I lydiga ären." Är det nu synden wi lyda, så bär hon till döden. Och dersför beware oþ Gud genom sin nåd.

30. Hwad slutligen angår de gerningar, som Johannes här nämner, må wi först märka, huru han hänwisar oþ icke till några stora, lysande gerningar för att deri bewisa vår tro, utan till det dagliga lifvet och vår fallelse, att wi der måtte bewisa Andens frukter. Ty der visar sig häft hwad kraft som är vår i gudaktighet. Ty det är mycket lättare att göra en pilgrimsresa till Jerusalem, gifwa tusental till kristliga ändamål m. m. än att i sin fallelse och sitt dagliga lif för Herrens skull vara trogen, saftmodig, gifmild, rättsskaffens, förlåtande o. s. w. och det så att man håller ut. Ad, här behöfwa wi stor bestraffning och rättelse. Ty det ligger i all vår natur, att wi tycka all vår fallelse vara mycket simpel och deremot se ut efter något stort. Hwadan följer, att en väl uti sitt hus kan som köpmann vara mindre samwetsgrann, som husbonde vara knarrig, som fader hård, som barn olydig, som tjenare otrogen, uppstudsig och genfwarig, som gäldenär mindre ordentlig o. s. w., medan

han dock med stor ifwer kan werka för misszionen m. m. såsom något riktig Gudi behagligt. Men låtom os; då märka, att ehuru ju Gud will hafwa äfwen sådan werk-
samhet af os; Han dock först ser efter troheten i det lilla. Judarna menade, att om de gåfwo till templet, hwad de annars bort gifwa sina fattiga föräldrar till underhåll, så komme deras penningar Gud mer direkt till ära. Och o hwad det samma ligger i all vår natur. Måtte wi der-
före väl besinna det och se efter, att wi icke i något stycke göra sammalunda! Syunnerligen i en sådan tid som vår, då genom Guds Andes mäktiga windar en' så ifrig mis-
sionswerkjamhet kommit i gång, är sådan waksamhet af nöden. Ty djefwulen blandar sig i alla heliga werk för att förderfwa dem och kan lätt göra det, om wi icke äro på vår wakt och wandra i fruktan. Det är dock sanner-
ligen hans lust, om han kan bringa det derhän, att de, som äro utanföre, finna med rätt säga om mig: "Nog är han ifrig, när det gäller misszionen, men så och så är han i sitt hus, hård mot hustru och barn eller sina gamla föräldrar, icke så trogen i sin tjenst och fallelse o. s. w." Då har jag gjort misszionen mer skada, än om jag aldrig hade befattat mig med den. Ty genom sådant sker icke allenast, att denna så utomordentligt wiktig Guds rikes angelägenhet råkar i wanrykte, utan dock att många blifwa befästade i sin otro och fiendskap, hwilkas winnande för Herren misszionen dock åsyftade.

31. Se nu här, huru wi, när wi ransaka vårt wäsende, finna otaliga anledningar att ropa till Gud om nåd och hjelp till en rätt waksamhet och daglig bätt-
ring! Ack, föra wänner, låtom os; se till, att wi icke ut-
sätta vårt goda för mennisks försmädelse (Rom. 14: 16). Vår sak är Herrens, hwilken will, att hans ord skall predikas för hela skapelsen. Ack, låtom os; då des-
mer se till, att wi icke genom otrohet i vår fallelse skämma bort den herrliga saken, i stället för att wi skulle i allt befordra den!

32. Till sist må nu om dessa gerningar, hwartill Johannes förmanar, märkas, huru wiktig det är, att wi dock akta deras serskilda innehåll, så att wi icke allenast icke äro i handel och wandel orättrådiga ware sig öppet

eller hemligen under sken af lag och rätt, utan också att vi äro förnöjsamma, såsom apostelen förmanar: "Låten eder nöja med det I hafwen; gudaktighet och ett förnöjdt finne är winning nog;" ja att vi också i all vår umgängelse bewisa en sjelfuppooffrande färlek uti oförtruten hjälpsamhet och wälgörenhet. Ty sådant tjenar till Guds ära och är också helsosamt, emedan det är en ständig öfning att döda det egna jaget, hvars natur är endast att söka sitt. Ja, Gud gifwe också den rätta färleken och offerwilligheten, och det en sådan färlek, som är willig att tjena icke allenast med den mat, hvilken är sådan, att vi icke funna äta den sjelfwa, icke allenast med de fläder, som äro så be-skaffade, att vi sjelfwa ingen nyttta deraf funna göra också utan måste låta malen uppäta dem, dereft wi icke gifwa bort dem — förtligen en sådan färlek, som icke tjenar med en smula af eget öfwerflöd, utan som begär att få tjena äfwen med uppooffring och försakelse för egen del af det, som annars kunde synas vara för också sjelfwa rätt behöfligt. — Här more nu mycket att ytterligare säga, men denna predikan är redan så lång, att vi måste sluta. Gud gifwe också en rätt bättring! Han lede också i sin sanning och fruktan till ewigt lif! Amen.

N:o 4.

Tjärde Söndagen i Adventet.

Text Joh. 5: 31—39.

Om jag wittnar om mig sjelf, då är mitt wittnesbörd icke sannt. En annan är, som wittnar om mig o. s. w.

1. Det tal, hvarur denna text är hemtad, föranleddes af den fiendskap, som Herren mot sig uppwäckte derigenom, att Han botade den sjuke i Bethesda på en sabbat samt tillika i sitt förswar för sin gerning "sade Gud vara sin fader, görande sig sjelf lik med Gud". (v. 18), hwilket syntes Judarna vara en hädelse.

2. Sedan Herren i detta tal hade framställt sin enhet med Fadren, visande, att allt det Fadren gör, det gör och Sonen, samt att Sonen intet gör eller talar af sig sjelf utan gör och talar endast Fadrens werk och ord, så förekommer Han här Judarna, hwilka i hans ord endast sågo sjelfberömmelse, och säger: Om jag wittnar om mig sjelf, så är mitt wittnesbörd icke sannt d. ä. om der icke gifwes om mig något annat wittnesbörd än mitt eget, så mågen I icke hålla det för sannt. Detta är en allmän regel, såsom ju och ännu hos os inför domstol en persons berättelse om sig sjelf icke får hållas för sann, derest icke andra bewis finnas än hans egna ord. Hwilet dock icke hindrar, att han werkligen kan tala sanning. Såsom ju och Herren, när Han wittnar om sig sjelf, talar sanning (Joh. 8: 14) men dock gerna will lemlna Judarna i deras rätt att misstro hans wittnesbörd, derest Han intet bewis har att styrka det med.

3. Os lemnar och Herren med detta ett godt föredöme, huru och wi icke böra afta menniskors wittnesbörd om sig sjelfwa, der intet är, hwarmed de kunna bewisa det.

Såsom på olika håll falska andar snyga omkring, inästla sig hos de kristna, för att tillnarra sig deras egodelar, gifwa sig ut för att vara predikanter men hafwa intet annat än sitt eget wittnesbörd. Der måste man säga dem: Hafwen I ingen annan, som wittnar om eder, då wilja wi intet wärde sätta på edert eget wittnesbörd, och wornen I än rätta andar, så måsten I dock hålla till godo, att wi wilja hafwa tydliga wittnesbörd derom, innan wi tro det; annars skulle wi blott gifwa falska andar en förewändning. Det wore godt, om de kristna alltid brukade en sådan försigtighet, ty då skulle icke så ofta, som nu är fallet, bedrägerier funna ske dem sjelfwa till skada samt Kristi namn och rike till wanära.

4. En annan är, som wittnar om mig, och jag wet, att det wittnesbörd sannt är, som Han wittnar om mig. Med denne andre menar Han Fadren. Och har någon Guds eget wittnesbörd, då gäller det mer än alla menniskors wittnesbörd. Men på hwad sätt Fadren wittnade om Honom, det säger Han icke genast utan låter nu allenast förstå, att Han wet med sig, att Han på sin sida har ett wittne, hwars wittnesbörd är oswifligt. Emot detta wittnesbörd skulle dock i alla tider alla motståndares så kallade forskningar och bewis förstummas och blifwa till skam. Låt vara, att deras bewis funna för tillfället synas slående, till sist skall dock Fadrens wittnesbörd hålla. Och sälla då de, som stå på deß grund.

5. I sänden till Johannes, och han gaf wittnesbörd till sanningen. Med dessa ord syftar Herren på det, som berättas i kap. 1: 19 ff., der det heter: "Och detta är Johannis wittnesbörd, då Iudarna sände prester och leviter af Jerusalem, att de skulle fråga honom: ho är du? Och han bekände och försakade icke, och bekände han: Icke är jag Kristus." Och sedan han sagt hwem han är, tillägger han: "Men midt ibland eder står, den I icke känner. Han är den, som efter mig komma skall, hwilken före mig warit hafwer, hwilkens skotwång jag icke wärdig är upplösa." Der bekänner Johannes tydligt enligt sanna förhållandet, att Kristus allaredan är tillstädes och skall snart börja sitt embete, säger dem dock,

att Herren är så mycket större än han själf, att han icke är wärd att få göra Honom den längsta och ringaste tjenst.

6. Men jag tager intet wittnessbörd af menniska utan säger detta, på det *I* stolen blifwa saliga. Läksom wille Han säga: Detta Johannis wittnessbörd anför jag icke, som wille jag åberopa mig derpå, det wittnessbörd, som jag will stödja mig på, tager jag icke från någon menniska. Men att jag anför Johannis wittnessbörd, det gör jag för eder frälsnings skull.

7. Här skull man nu åter märka, hurudant Herrens Jesu hjertelag är. Tänk, här har Han framför sig en skara menniskor, som äro fulla af mordlust emot Honom; till dem talar Han, och i detta sitt tal ser Han allenast efter ett, nemligèn dessas salighet. Så alldelens omöjligt war det att utsläcka hans färlek. Man månde bete sig, huru som helst, wist kunde Han med allt gudomligt allwar döma och utropa we öfwer sina fiender, men äfwen när Han det gjorde, så gjorde Han det, på det de skulle blifwa saliga. Alltid war det ändå färleken, hwilken, så att säga, skulle hafwa sista ordet. Ja, när Han ändtliggen war kommen på korset, då beder Han: "Fader, förlåt dem det, ty de weta icke, hwad de göra." Och när de smädade, så predikade Han: Det är fullkomnadt.

8. Sådant är of föremåladt både till väckelse, tröst och exempel. Ty hwad skulle wäl vara kraftigare att väcka en syndare till besinning än en sådan Herrens Jesu färlek. Tänk dock på, du som wandrar efter ditt kötts lustar, hwad det är, att du går och förderwar din egen själ, medan dock Herren Jesus älskar dig med en sådan färlek, att Han dock offrat sitt lif för din räddning! Att någon flyr undan den, som will göra honom någon skada, eller som will banna eller slå honom, det är icke underligt. Men att en flyr undan Honom, som kommer icke för att banna eller tillräkna och straffa, utan till att förlåta och frälsa, som äfwen då, när syndaren som wärst trotsar Honom, endast söker nytt tillfälle att kunna winna ingång i hans hjerta för att frälsa honom — att någon flyr undan Honom, det är dock himmelskriande. Echo du är, hör och märk: sådan är Herrens Jesu färlek, att hans hjerta brister af förbarmande med dig. Går

du fort på din väg, wifst går du till ewig död, men det skall du weta: nog war hans och Fadrens hjertelag för dig sådant, att det hade blifvit glädje i himmelen, om du hade welat låta rädda dig.

9. Men ännu mycket mer bör en syndare, som är i förskräckelse för syndens skall, taga sådant till sin tröst. Ty talar Herren, det Han säger till sina fiender, talar Han äfwen det, på det de måtte blifwa saliga, huru mycket mer måste då icke det afse själens frälsning, som Han talar till de elända. Fördenskull skall man sluta så: Allt, det Herren talar, syftar på vår salighet; fattar du dersöre något hans ord så, som wille Han icke frälsa utan bortstöta dig, då kan du weta, att du icke fattat det rätteligen. Nej, för hwarje kapitel i bibeln du läser, skall du säga: Och detta har Herren låtit säga mig, på det äfwen jag skall blifwa salig. Då ser du ordet från den rätta sidan och skall hafwa stor frukt deraf.

10. Så bör nu ock detta tjena os till ett exempel att äfwen i vårt umgänge efterfölja. Det lider ju intet twifwel, att wi skola blifwa på många sätt misshydda, försmädade, motsagda o. s. w. Ja om wi mena det aldrig än så redligt, om wi än aldrig så rent söka själars frälsning, skola dock alltid sådana finnas, som skola stå os emot, somliga af medweten fiendskap mot Kristus, somliga af misförstådt nit om lagen. Der will nu genast föttet resa sig, så att jag hade lust att säga ett hwaft och bittert och sårande ord till dem. Nuwäl, der skall då detta Herrens exempel tjena mig, så att jag säger: Nej, så gjorde icke Herren Jesus, utan Han passade i stället på att säga sina fiender ett ord till frälsning. Och så skulle wi efter detta exempel vara så, som de der öfwer allt spridde omkring os vällukten af Kristi evangelium. Men huru göra wi? Pröfwe sig hwar och en, om han räknar det så noga med ett ord här eller der. Ach, huru behöfwa wi icke här nåd till bätttring. Ty äfwen der wi ganska väl styra vår hand och fot, har dock ofta tungan alltför lösa tyglar till att utströ frön till omärlig själaskada.

11. Han war den brinnande och skiuande facklan. (grt) d. ä. han war den i gamla testamentet utlofwa de förelöparen. Hvilken Herren här fallar för en fackla

eller ett bloß, emedan Han genom sin predikan skulle för det förmörfade folket uppenbara Frälsaren, såsom man ju, när man i ett mörkt rum skall söka reda på något, tändar ett ljus eller en fackla att lyxa sig med. Märk och här, hwilken åtskillnad Herren gör emellan sig och Johannes Döparen, då Han i 8: 12 säger: Jag är verldens ljus, men här fallar Johannes en fackla. Och att detta icke är något tillfälligt, det se vi af 1: 8, der det med eftertryck säges om Johannes: "Icke war han ljusset, men han war sänd att wittna om ljuset". Herren är den rätta solen, före hwars uppgång Johannes har warit såsom en fackla i mörkret. Men såsom alla facklor måste släckas, när solen uppgår, så har och Johannes måst wika, när Herren begynt sitt embete. Denna åtskillnad framhåller och Johannes Döparen sjelf i Joh. 3: 31, der han om sig säger: "Den af jorden är, han är af jord, och af jorden talar han"; men om Herren: "Den af himmelen är, Han är öfwer alla; och det Han hafwer sett och hört, det wittnar Han." Deremot fallas apostlarna verldens ljus (Matth. 5: 14), nemlig medelbarligen såsom de der förkunnade evangelium om Kristus samt woro bärare för den himmelska fanningens fulla ljus, medan Johannes blott "sade folket, att de skulle tro på Honom, som skulle komma". (Ap. G. 19).

12. Men att Herren fallar Johannes den brinnande och skinande facklan, det är ett uttryck, hwarmed Han will säga, att Johannes troget låtit det ljus lyxa, som war honom gifvet. Detta återigen os — och isynnerhet alla predikanter — till ett godt föredöme, huru och wi, när wi hafwa det himmelska ljuset, evangelii ljus, icke böra behålla det för os sjelfwa utan låta det genom våra ord och all vår wandel lyxa rundt omkring os, att och andra må se det och prisa Gud. Men huru wigtigt sådant är, det funna wi förstå, om wi besinna, att det gäller att genom sådan bekännelse rycka dyrköpta själar ur döden och föra dem till ewigt lif, för hwilken saks skall Herren Jesus och har förnedrat sig ända till korsets död. O tänk, huru förfärligt det wore, att wi, som bekänna tron på Herren Jesus samt skulle hafwa någon gnista af hans kärlek i våra hjertan, skulle genom vårt förtigande blifwa vållande till, att själar finge

gå owarnade till den ewiga döden! Dersöre må wi väl dagligen bedja Gud om hjälp till sådan bekännelse, så och flitigt besinna, hwilken outgrundlig nåd är ož wederfaren, då wi utan all vår wärdighet blifvit Guds barn och arfvingar, på det våra hjertan derigenom måga blifwa uppfyllda af Kristi färlef. Ty här ligger ož naturen i vägen, hwilken icke will släppa sin egen ära eller fördel, samt i stället draga öfwer sig försmädelse och allehanda wederwärdigheter. Och mot hennes tröghet hjälper hvarken lag eller hot utan allena Kristi färlef. Men der denna färlef är, der kan hon och göra en willig och skicklig att såsom Johannes Döparen låta liewet för bekännelsen. Hvilket och alla martyrs exempel bekräftar.

13. Men huru Judarna hade betett sig mot Johannes, det säger Herren här widare: Och I willen en tid långt fröjdas i hans ljuſ d. ä. I förnöjden eder en fort stund öfwer det, att i Johannes en ny profet hade uppstått; och dermed war det slut, men bättning willen I icke göra. Också se wi af evangelium, huru stora skaror rusade ut till Johannes i öfnen, såsom till Messie förelöpare, men när de funno i honom en sådan predikant, som icke wille erkänna deras fromhet och berömmelse, så gafwo de honom snart öfwer. Detsamma se wi och än i dag för våra ögon. När någon ny, ovanlig predikant kommer till en ort, rusa ofta otroligt stora skaror till sammans, höra, beundra och prisa, forteligen: fröjda sig en stund i det nya ljuset. Men när denna predikant börjar angripa deras hjerta och lefwerne och det så, att det träffar dem, samt så att han icke blott straffar drinkare, horkarlar och andra brottslingar utan och låter domen gå öfwer alla utan åtskilnad, så att äfwen de bästa och frommaste blifwa afslädda all den berömmelse, hwarpå de litat, samt blifwa lika ställda med publikaner och skökor, då är det snart slut med fröjden i det ljuset. Alltid blifwa de få, som göra bättning. — Sammalunda hör man och ofta medlemmar af församlingar, till hwilka Gud sändt lefande lärare, berömma sig deraf, ja lyckönska församlingen dertill, att den fått en så förträfflig prest o. s. w., medan de för egen del alldeles icke bekymra sig om att göra bättning; ja när presten säger dessa beun-

drare: S, just S ären de, som måste göra bättning, om S wiljen undfly den tillkommande wreden, då är det snart slut med deras beröm, och de blifwa få, som taga ordet till hjertat, så att de omvända sig.

14. Derpå framställer Herren de wittnesbörd, som Han har: Men jag har ett större wittnesbörd, än Johannis wittnesbörd, ty de werk, som Fadren hafwer gifwit mig, att jag skall fullborda, de samma werk, som jag gör, wittna om mig, att Fadren hafwer sändt mig. Ett större wittnesbörd d. ä. ett wittnesbörd, som bewisar starkare än det wittnesbörd, som Johannes afgaf. De werk, som Fadren har gifwit mig att fullborda och som jag gör — de äro de mest afgörande wittnessbörd. Utan dessa werk hade wi och aldrig funnat känna oþ fullt trygga ware sig på Johannis eller apostlarnas predikans wittnesbörd. Men när wi se på dessa werk, då måste twiflet wika. Med dessa werk menas allt det, som Herren såsom vår Frälsare gjorde, således icke blott de under, genom hwilka Han gjorde de blinda seende, de döfwa hörande o. s. w., utan ännu mycket mer det stora hufwudsakliga werk, att Han genom sin död och uppståndelse fullbordade vår frälsning från synden och försoning med Gud samt genom sin predikan gjorde de andligen blinda seende, de andligen döda lefande o. s. w. Här är det wi hafwa den rätta hufwudgrundens. Kristendomens grundval är en gerning, och de säkra wittnessbördens om deþ sanning äro icke lärda bewissningar utan gerningar. När menniskors wishet uttömt all sin förmåga för att fullkasta Kristi werk, när och den ena tankebyggnaden efter den andra, som menniskor uppbyggt såsom förswarswerk för Kristi sak, äro raserade, när denna werldens wisa sjunga segersånger och försäkra, att "ingen tänkande menniska" mer kan tro på Skriften framställningar o. s. w., då stå ännu alltid dessa gerningar zwar såsom oomkullstötliga wittnen om, hwem Jesus war och är. Ta ännu mer, de stå der icke allenaft såsom genom den evangeliska historiens wittnesbörd bekräftade, utan midt ibland oþ ske ännu många af dem, i det syndare genom evangelii ord väckas, pånyttfödas, helgas samt sist, öfwerwinnande döden och helwetet, ingå i det ewiga lifvet. Nu är väl

sannt, att denna werldens myndiga förklara somt för fab-
ler somt för inbillning och swärmeri, men hwad de der-
med uträffa, det må de sjelfwa se till. När de sjelfwa
äro döda, begrafna och glömda och deras lärda werk
satta å sido med det wittnessbördet, att de woro såsom
blomster på marken, då stå ännu alltid dessa Kristi ger-
ningar qvar med ett ständigt nytt, friskt och kraftigt witt-
nessbörd om hans sändning af Fadren till vår frälsning.
Och medan detta wittnessbörd dagligen föder lefande
Guds barn, omvänder syndare från mörkret till ljuset
samt således dagligen af sig alstrar idel förnyade wittnes-
börd, weta deremot alla, att all den lärdom och skarp-
sinnighet, som deß motståndare härtills åstadkommit, ännu
aldrig omfåpat en syndare utan allenaft deß mer förhär-
dat, samt att hwarje ny ansträngning af dem efter några
år blott aflagt ett nytt wittnessbörd om fåfängligheten
af att spjerna mot udden. Och det helt naturligt; ty
evangelium stödjer sig på gerningar; de andra hafwa en-
dast stora ord, och är än deras skri högljutt, så håller
dock gerningarnas wittnessbörd längre ut. O hwad oöfwer-
winnelig trygghet!

15. Men om dessa werk säger Herren, att Fadren
har gifvit Honom dem, d. ä. att dessa werk icke äro
någon om än så wis och helig menniskas uppfinding
till vår salighet utan äro den ewige Fadrens egen anstalt.
Detta är Herren mycket angelägen att insfärpa. Och lå-
tom of wäl besinna, hwilken oöfwerwinnelig trygghet för-
tron det gifwer. Tänk ändå: när det gällde vår försoning
just med Honom, war det Han sjelf, som werkställde den-
samma och det genom att utgifwa sin Son. Aldrig hade
på något annat sätt säkerheten af försoningens fullgil-
tighet funnat blifwa så stor som derigenom, att Han ut-
förde densamma sjelf genom Sonen. — Widare heter det,
att Fadren har gifvit Honom dessa werk att fullborda,
icke att påbegynna, nej werkligent fullborda, så att det
war Fadrens uppdrag till Sonen, när Han sände Honom,
att Han skulle fullgöra allt, som till vår frälsning for-
drades, så att det sedan skulle funna predikas: Alla ting
äro nu redo. Så alldeles allena wille Fadren åtaga sig
den saken, eftersom uti of war intet, hwarmed wi skulle

hafwa funnat hjälpa till. — Slutligen säger Han dock om dessa werk, att Han gör dem, så att Han icke allenaft har uppdrag att göra dem utan gör dem dock werkligen efter Fadrens förordnande; ja nu kunna vi säga: Han har gjort dem. Såsom Han dock själv sedan säger: "Jag hafwer fullbordat det werk, som du mig gifwit hafwer, att jag göra skulle" (Joh. 17: 4).

16. Men jemte detta gerningarnas wittnesbörd står ännu ett annat Fadrens wittnesbörd, hvarpå Herren åberopar sig, nemligen det wittnesbörd, som Fadren gifwit genom fina heliga profeters ord. Derom säger Herren här: Och Fadren, som mig sände, Han hafwer själv wittnat om mig. Och att Han här menar ordets wittnesbörd, det se vi af v. 38, der Han säger: "Och hans ord hafwen icke blifwande i eder," så dock af v. 39: "Skrifterna äro de, som wittna om mig." I v. 46 säger Han dock: "Haden icke trott Moses, så haden icke trott mig, ty om mig har han skrifwit." Hwad profetiorna hade förfunnat, det hade gerningarna bekräftat, och derigenom war ådagalagdt, att de profetiska wittnesbördens om den kommande Messias gällde just Jesus af Nazareth och woro Guds wittnesbörd om Honom. Der war allt förutsagdt, huru Han skulle predika evangelium för de fattiga, läka de förfrossade hjertan, predika de blinda syn, de fångar frihet och de sönderslagna förlofning, samt predika ett nådeligt Herreus år. Der war förutsagdt: "En förbråkad rö skall Han icke sönderbryta, och en rykande weke skall Han icke utsläcka." Der stå hans lidande, död och uppståndelse beskrifna — forteligen de wäsendtliga dragen af hans lif och werk, sådana vi se dem hos Honom framträda, finna vi redan i gamla testamentet tecknade. Här är derföre en skön öfwerensstämmelse: Kristi gerningar bekräfta, att profetiorna röra Honom, och profetiorna förklara gerningarnas betydelse samt säga oss, att Han, som gör dem, är Herren vår rätfärdighet, är den mannen, genom hvilken Gud beslutit borttaga sitt folks synder på en dag.

17. Detta är nu, hwad Herren åberopade sig på, på detta stödde sig dock hans apostlar, på denna grundval står än i dag Kristi kyrka; och hon står säker på densamma, såsom vi redan sett. Men huru kommer det då till,

att så få verkligen tro? Herren förklarar det, när Han säger: **I** hafwen hwarken någon tid hört hans röst eller sett hans skepelse d. ä. för hans röst i ordet ären **I** döfwa, och för hans bild, sådan den i Skriften framträder, ären **I** blinda, så att, huru tydligt än ordet talar, hafwen **I** dock deraf intet, eftersom edra ögon och öron åro tillsyckta. Och att detta gäller ännu i dag, är uppenbart. Icke felar det på ordets klarhet, nog har Gud uppenbarat sig tillräckligt tydligt, men felet är, att mennisckorna åro blinda och döfwa, och det genom eget förvällande, eftersom de icke wilja blifwa seende. De göra sig sjelfwa i mörkret en bild af Gud, eftersom de känna, att de behöfwa Honom, för att kunna lefwa i fred på sin väg — och sedan wilja de intet annat höra eller se. Ja, den bild af Gud, som Skriften gifwer, bemöda de sig också att förvända till likhet med den bild, som de sjelfwa gjort. Såsom vi också se, huru Iudarna efter sitt eget sinne så alldeles förvände Guds tydliga ord och bild, att de också menade sig göra Gud en tjenst dermed, att de dråpo Herren Kristus, hwilken de ansågo skadligare än Barrabas och hans likar.

18. Och hans ord hafwen **I** icke blifwande i eder, d. ä. **I** läsen och hören väl hans ord, men **I** lemnat det intet rum till att blifwa och bo i edra hjertan, dersöre hafwen **I** intet rätt ljus deraf. Detta är också en lärdom för alla tider. Guds ord will icke blott blifwa läst och hördt utan också med hjertats tro annammat. Dersöre kan man väl vara en lärd teolog, som kan och wet Skriften's lära, och dock sakna det rätta ljuset. Såsom det också i alla tider har wisat sig, att wid bedömdet af andliga lissrörelser de lärdaste teologer samlat i lika tjockt, ja ännu tjockare mörker än de ofkunniga. De funna väl bekänna och bewisa, att Jesus af Nazareth war Kristus, Guds Son, alldeles såsom de skriftlärda också kunde bekänna, att de profeter, som deras fäder hade dräp坑, woro rätta Guds män, men hwad det är att lefwa i Guds Sons tro, derom weta de icke mer, än hwad de ur böcker läst, och dersöre när Herren börjar göra lif bland syndare, så weta de icke, hwad det är för en oro och "oreda", som nu uppkommit.

19. Men att hafwa Guds ord blifwande uti sig, det är att så omfatta det, att själen deri har sitt lif samt deraf regeras. Men huru detta är, det skall man tydligt se af de heligas historia och deras hjerteutgjutelser. Der se wi då först, huru oumbärligt Guds ord warit för dem. Så säger David: "Om din lag (d. ä. ditt ord) icke hade warit min tröst, så wore jag förgången i mitt elände" (Ps. 119: 92). Så swarar Petrus, när Herren frågar lärjungarna, om de och wille öfvergifwa Honom: "Herre, till hwem skola wi gå, du hafwer ewiga lifwets ord" (Joh. 6: 68). Der se wi då widare, huru Guds ord har uppehållit dem, såsom Jeremias säger: "Ditt ord håller of uppe, när wi det få" (Jer. 15: 16), och David: "Uppehåll mig genom ditt ord, att jag må lefwa" (Ps. 119: 116). Sammalunda se wi och, huru det har warit deras högsta fröjd och skatt, såsom Jeremias säger: "Ditt ord är vårt hjertas fröjd och tröst" (Jer. 15: 16), och David: "Det är min tröst i mitt elände, ty ditt ord wederqwickar mig" (Ps. 119: 50). "Ditt ord är sötare än honung" (Ps. 119: 103, 19: 11). "Dina rätter äro min wisa i mitt hus" (Ps. 119: 54). Widare och huru det warit deras sköld och tillflykt i alla faror och mot alla fiender, såsom Salomo säger: "Guds ord äro en sköld dem, som tro uppå Honom" (Ordspr. 30: 5), och David: "Du är mitt beskärm och sköld; jag hoppas på ditt ord" (Ps. 119: 114). Widare och huru ordet warit deras andliga kunskapskälla, efter hwars utsago de dömt allting, såsom David säger: "Herrens wittnessbörd är wikt och gör de enfaldiga wisa" (Ps. 19: 8). Widare och huru det warit deras böns stöd och grund, såsom David säger: "Mitt hjerta håller dig ditt ord före" (Ps. 27: 8). "Wederqwick mig efter ditt ord" (Ps. 119: 25). "Var mig en stark tröst, du, som lof wat hafwer att hjälpa mig" (Ps. 71: 3). "Herre, tänk på mig efter den nåd, som du ditt folk lof wat hafwer" (Ps. 106: 4). Widare se wi och, huru det har warit deras hjertas lust och skatt att funna wan- dra och lefwa efter Guds ord, såsom David säger i Ps. 119: "Min själ är all sönderkrossad för trängtans skull efter dina rätter alltid (v. 20). När du mitt hjerta tröstar, så löper jag dina bud's väg (v. 32). Det är

min skatt, att jag dina besättningar håller; Herre, jag hafwer sagt: det skall mitt arf vara, att jag dina vägar håller" (56, 57). På hans ord och löfte står dock deras hopp om den ewiga herrligheten, såsom Petrus säger: "Nya himlar och en ny jord vänta wi efter hans löfte, deruti rättfärdighet bor" (2 Petr. 3: 13).

20. Så lefwer icke den ogudaktige med och i Guds ord. Nej, brukar han ordet, så sker det antingen för plägseds skull eller för att winna blott kunskap eller för att dermed göra en gudaktighetsgerning, dereft han icke brukar det rent af i fiendtlig mening, men aldrig är hans lif i ordet. Detta: "Om I blifwen i mig och mina ord blifwa i eder", det wet han icke af. Deremot är det just, hwad som framförallt utmärker Guds barn, att deras hjertas lif är i ordet. Genom ordet äro de födda till barn, ordet är det, som dagligen bestraffar dem för deras synder, ordet är det, som tröstar deras samweten, ordet är det, som undervisar dem om och drifwer dem till helgelse. Dersöre icke allenaft brukar de ordet, utan de behöfwa och ordet; der är i deras hjertan en stor hunger efter ordet, så att de icke kunna vara det förutan. Och det icke allenaft i begynnelsen, nej twertom: ju längre de lefwa, desto mer behöfwa de ordet. Ty de finna ju mer och mer opålitsligheten af allt annat: utom dem är intet att hålla sig vid, och inom dem ännu mindre. Nej, all deras fromhet och förstånd är idel uselhet, och detta enda håller såsom deras själs ankargrund: Så talar Gud i sitt ord. Dersöre blir dem ju mer och mer nödwändigt att flart och wift weta, hwad Herren i ordet säger och dömer. Ty eftersom de icke wilja dö på något annat, så wilja de icke heller lefwa på något annat än den lefwande Gudens eget ord. Tag ifrån dem ordet, och de skola heldre wilja dö än lefwa.

21. Så ser man, hwad det är att hafwa Guds ord blifwande i sig. Sannerligen, det är icke ett wackert talesätt allenaft, nej, uttryck för en stor werflighet. Men att Judarna icke hade Guds ord blifwande i sig, det bewisar Herren, när han säger: Ty I tron icke Honom, som han sändt hafwer. Hade de haft Guds ord blifwande i sig, så hade de trott Herren, såsom han säger i v. 46:

"Haden **I** trott Moses, så haden **I** också trott mig, ty om mig har han skrifvit". Men nu bewisade deras förhållande till Herren helt annat.

22. Tänk nu, huru hård denna dom skall hafta låtit i deras öron. Skulle de, som så flitigt hörde Guds ord och så noggrannt efter deras tycke i lefwernet rättade sig efter ordets föreskrifter, skulle de nu dömas, såsom de der icke hade Guds ord i sig! Men det kan icke hjelpas; här står den pröfwostenen oswiklig och orubblig, enligt hvilken vi se och döma, att själens förhållande till Kristus bewisar, hwad hon har af ordet. Sålänge ordet är för henne endast ett funskapsämne eller en lefnadsregel och ännu icke blifvit henne ett medel, hvarigenom hon funnit Kristus och lif i Honom — sålänge har ordet icke blifvit boende i henne. — Å andra sidan är åter detta mycket upplysande och tröstligt för de elända, som gå och tycka, att Guds ord alltid blir utan frukt i dem, men hvilka under tiden icke funna lefwa utan Jesus. Si der, hwad är det annat än ordets wäsendtliga frukt och nyttå, att du kommit uti det förhållandet till Jesus, att du icke kan lefwa utan måste dö, om du icke får lefwa på Honom. Sådant bewisar mer än något annat, att Guds ord slagit rot och blifvit en lefwande såd i ditt hjerta.

23. Till ytterligare bekräftelse säger Herren: **I** ransaken *) Skrifternu, ty **I** menen eder hafta ewinnerligt lif i dem, och de äro de, som wittna om mig.

24. Att Judarna menade, att det ewiga lifvet var till finnandes i Skrifternu, deri tänkte de alldeles rätt. Ty Skrifternu äro Guds ord, som i sig innesluter Kristus, hvilken är wägen, sanningen och lifvet.

25. Detta säges wäl här egentligen om det gamla testamentets skrifter, men gäller ännu mycket mer om det nya testamentets skrifter. Uti dessa är Kristus och det ewiga lifvet gifvet icke åt Judarna blott utan åt hela werlden och det i vändligt högre klarhet än i det gamla testamentet. Ty gamla testamentet hade endast skuggan

*) Att detta är meningen, synes af sammanhanget. Annars kunnat orden i och för sig äfven öfversättas så: Ransaken Skrifternu o. s. w.

af det goda, som är gifvet i det nya. Men såsom det ewiga lifvet är i Guds ord, så är det dock icke annorstädes att finna. Nej, bedragen skall i ewighet den vara, som fört och trott sig finna det ewiga lifvet i något annat. Ty utom Kristus finnes intet ewigt lif: den som icke tror Sonen, han skall icke få se lifvet. Men utom ordet är icke heller Kristus att finna. Dersöre se wi dock af erfarenheten, att hvarhelsst en själ fått lif i Kristus, så har det alltid skett genom ordet. Ty det att få lif i Kristus, det sker genom tron, såsom Herren säger: "Den som ser Sonen och tror på Honom, han har ewigt lif", men tron kommer af predikan och predikan af Guds ord (Rom. 10: 17). Så blifwer det derwid: Den som will finna det ewiga lifvet, han öfvergifswe menniskors tankar och alla gerningar, samt wände sig till Skriften; der är lifvet, ty der är Kristus. Huru orimligt det än må ljuda, oåterkalleligen sannt är det dock, att det ewiga lifvet icke på annan väg kan finnas än genom hörande. Såsom Esaias säger: "Hören, så får eder själ lefva!" Och Paulus frågar de Galater, om det war genom gerningar eller genom trons hörande de hade fått Anden.

26. Detta är en svår stötesten för det naturliga förståndet och den egenräfffärdiga naturen. Ty för den samma är det alldeles klart, att det ewiga lifvet icke kan vara utan genom gerningar. Men för alla rätt förtappade syndare gifwes intet tröstligare budskap än detta. Ty när de hafwa försökt allt och på allt kommit till korts, då är deras enda återstående utväg den att låta tillsäga sig det ewiga lifvet af nåd genom en annans gerning, att fatta ordet med öronen, såsom det lyder, samt låta det gälla för hjertat. Hwarest dock sådant sker, der får själen äfwen en försmak af det ewiga lifvet. Se på en sådan, som i ordet nytt funnit Jesus! Se om icke något af det ewiga lifvet synes på honom — o-hwad fröjd och jubel der är! Något sådant har han aldrig i sitt lif förr smakat. Sedan blir väl denna första lifliga känsla mer undanträngd och lifvet blir mer fördoldt, ty här skall det vara ett lif i tro och icke i åskådning, men hvar få behöfves under ökenwandringen, får han här eller der känna en försmak af detta ewiga lif igen och då alltid

genom ordet. Denna werldens wisa och myndiga förundra sig, att deras flokkskap så litet uträttar emot "det der i wärmeriet", såsom de säga, men de weta icke, att det beror derpå, att de kristna hafwa smakat något af det ewiga lif, som är i ordet. Låt dem hålla på i århundraden med att bewisa, att Guds ord är en fabel, hopsatt af menniskor, dermed skola de hos dem, som funnit det ewiga lifwet i detta ord, uträcka jemt så mycket, som den skulle uträcka, hwilken ställde sig på ett torg och med wacker filosofi wille öfwerbewisa folket, att hela denna werlden endast wore en synwilla.

27. Men är nu uti ordet en så outvägligt herrlig skatt som det ewiga lifwet, så låtom os då flitigt blifwa derwid. Såsom Paulus förmanar: "Låten Kristi ord rikligen bo ibland eder" (Col. 3). Låtom icke werldens försämäelse afhålla os derifrån! Och skulle än icke alltid ordet smaka os så wäl, blifwom dock stadigt derwid. Ty ehwad det för tillfället smakar ljufligare eller torrare, bär det dock uti sig det ewiga lifwet. Fördenskull är det alldeles wißt och af erfarenheten tydligt bekräftadt: den aldra eländigaste syndare, som i all sin uselhet genom nöd och lust dock hänger qvar wid Guds ord, honom skall det icke fela, att han skall hafwa det ewiga lifwet. Å andra sidan åter är lika klart: det största helgon, som icke blir qvar wid ordet, kan icke heller blifwa qvar i lifwet. Nej, der ordet är borta, der är allt förloradt.

28. Men att Skrifternas wittna om Kristus, det betyder, att allt Guds ord ytterst syftar på Honom, såsom vi ofwansföre sagt. Hvarom och Luther säger: "Hvar och en, som will rätt läsa Skriften och förstå den, han bör deri söka Jesus af Nazareth; och när han deri finner Honom och tror på Honom, såsom den ende rätte förlossaren och saliggöraren, som ensam kan och will gifwa det ewiga lifwet åt alla dem, som tro på Honom, så är han en rätt den heliga Skrifts doktor."

O Herre Jesu, gör du genom din Ande ditt ord i os fruktbarande till ewigt lif! Amen.

N:o 5.

Juldagen.

Text: Matth. 1: 18—25.

Jesu Kristi födelse gick så till: När Maria, hans moder, var trolofwad med Josef, förr än de kommo samman, fanns hon vara hafwande af den Helige Ande o. s. w.

1. Hwad denna berättelse innehåller om vår Herres Jesu aflelse och födelse, går alldes öfwer vårt förstånd, och wi måste här ständna wid att, utom all vår förmåga att begripa eller förklara, låta evangelisternas berättelser gälla efter deras lydelse. Frågar någon: huru skall jag förstå detta orimliga förhållande, så må wi swara: Vi förstå det icke wi heller, men wi tro det, emedan det står så skrifwet i Guds ord, och wi funna blott säga: O hwilken djuphet i Guds wisdom!

2. Sålunda berättar Lucas, att ängelen, som förutsade Maria, att hon skulle föda denna sonen, på hennes fråga efter förklaring swarade: "Den Helige Ande skall komma öfwer dig och den Högstes kraft skall öfwerlygga dig, dersöre och det heliga, som af dig födt war der, skall fallas Guds Son". Liksom wille han säga: "Det är icke menniskowerk, hvarom jag talar med dig, utan Gud skall på ett öfvernaturligt sätt uti dig werka sitt werk, hwilket hvarken du eller jag kan förstå; tro dersöre mina ord och gif Gud äran; det som synes dig omöjligt, det är för Gud möjligt". Här berättar ock Mattheus i öfwerensstämmelße med Lucas, att Maria fanns hafwande, icke af Josef, utan af den Helige Ande. Härpå grundar sig, hwad wi om Kristus bekänna: aflat af den Helige Ande, född af jungfru Maria. De förmuftsloka må nu verom döma och ransaka, huru de wilja, må

smäda eller rosa denna bekännelse, wi hålla den dock med Guds hjelp fast, aftande "Guds därskap wisare än mennischor" och hans ord säkrare än alla lärda skolsskap.

3. Genom denna aflelse och födelse är det nu, som Guds enfödde Son blifvit menniska, såsom Johannes wittnar: "Ordet war Gud och Ordet blef kött och bodde ibland oþ, och wi sågo hans herrlighet såsom enfödde Sonens herrlighet af Fadren, full med nåd och sanning" (Joh. 1: 1, 14). Derom wittnar och Paulus: "När tiden war fullkommen, sände Gud sin Son, född af qwinna" (Gal. 4: 4). Och åter heter det: "Eftersom barnen hafwa kött och blod, är och Han deraf delaktig worden" (Ebr. 2: 14). Genom detta är det och, Han blifvit vår bröder, vår öfwersteprest och löftesman, alldenstund Han i och med antagandet af den mänskliga naturen äfwen åtagit sig hela mänskligetens sak, såsom Paulus säger: "Gjord under lagen, på det Han skulle förlossa oþ, som under lagen woro, att wi skulle få barnaskapet". Sannerligen: "Gudaktighetens hemlighet är stor: Gud är uppenbar worden i kött" (1 Tim. 1: 16). Dersöre bekänna wi och säga, att Han är Gud och menniska i en person, ja att i denna menniskan Jesus, Marias son, bor i följd af den öfwernaturliga aflelsen all guddomens fullhet lekamlig (Col. 2: 9).

4. När nu Josef märkte, att Maria hans trolofwade war hafwande, blef han förskräckt och menade, det hon hade fallit i synd. Ty han wiste icke, hwad som war skedt; Maria hade icke heller för honom omtalat den uppenbarelse hon haft utan måst öfwerlemla åt den käre Guden att uppenbara saken äfwen för Josef, emedan hon wäl wiste, att om hon sade något, skulle det för honom endast synas såsom galenskap. När nu Josef såg, huru det war, tänkte han öfvergifwa henne. Sålunda har Herren Gud ganska hårdt pröfwat den rena och ädla jungfrun. När Han vägrat henne till att vara moder åt "konungars Konung", tycker man wäl, att Han skulle hafwa låtit henne stor ära och heder wederfara. Men här ställer Han henne i ett annat ljus, låter henne komma i ondt rykte, ja låter henne och blifwa illa mistänkt af den man, åt hvilken hon gifvit sitt hjerta för att blifwa

hans maka. Sammalunda har ock Josef här erfärit ett ganska svårt och bittert lidande för sitt hjerta.

5. O huru underligt Gud ändå handlar med sina aldra käraaste, dem Han utkorat hafwer! Tänk, hwad vånda der måste hafwa uppfyllt Marias hjerta, huru hon har måst ligga på sitt ansigte, gråtande och ropande, att Herren måtte förbarma sig öfwer henne. Men sådant har Gud låtit ske, på det Maria icke skulle förhafwa sig utan blifwa i ödmjukheten. Ty vår natur är sådan, att om icke Gud låter sina nådegåswor åtsölijas af forset, så warda wi straxt uppblåsta, mena oþ något wara, rycka äran från Gud och förderfwa sålunda hans werk eller göra, att Han icke kan bruка oþ. Sålunda har ock Maria efter bebådelsen sagt: "Härester warda alla slägten mig salig fallande", har wäl och deri sagt sann, har ock i förstone funnat säga det i werklig ödmjukhet. Men eftersom hon warit af samma fött och blod som wi, har hon ock utan twiswel suart frestats till högmod wid tanken på alla de ärebetygelse, som skulle wederfaras henne af folket; har ock tänkt, att hwar hon framginge, skulle folket peka på henne och säga: Si der går hon, den utkorade! Men annat har hon fått erfara. Twertom har hon genom denna utkorelsen måst komma uti det rykte, som för en jungfru är det aldra mest kränkande. Sannerligen: har Gud utkorat någon till något serskildt stort werk i sitt rike, en sådan skall man icke afundas eller önska sig i hans kläder; ty är en stor nåd honom bevisad, så är äfwen forset tillmått derefter.

6. Nu heter det widare om Josef, att han har warit en rättfärdig man. Med det ordet har Luther förstått, att Josef warit en from man och att denna fromhet just gjort, att han endast hemligen welat öfvergifwa henne. Andra åter hafwa fattat evangelistens mening så, att Josef warit en man, hwilken welat rättfärdigt wandra i alla Guds bud och stadgar, samt att han derföre efter Mose lag tänkt öfvergifwa Maria, men att han å andra sidan efter sitt hjertas färlek icke welat röja henne d. ä. gifwa henne till pris åt offentlig wanära genom att skrifwa henne ett öppet skiljobref. Derföre war han sinnad att hemligen d. ä. genom enskild

öfwerenskommelse utan skiljobref upplösa sin förbindelse med henne. Sådant war väl icke enligt lagen, allde-
stund efter de gamla judiska lärdas wittnesbörd budet om
skiljobref (5 Mos. 24: 1) gällt äfwen trolofwaude. Men
der budets bokstaf syntes komma i strid med kärleken,
der har Josef wetat att låta bokstafwen wika för anden,
som är kärleken, för hvilken sak och evangelisten beröm-
mer honom.

7. Huru wi nu än fatta saken, gifwer os Josephs
förhållande en skön lärdom. Vi pläga wanligen efter
naturen, när os orätt sker, deraf gerna göra mycket wä-
jen och fråga icke efter, att vår nästa derigenom kom-
mer i dåligt rykte, ja wi funna väl anse det vara rätt
åt honom o. s. w. Emot sådant ogudaktigt förfarande
står här Josephs exempel, hvilken i en sak, som rör honom
på det aldra närmaste, dock öfwerlägger wid sig sjelf,
huru han må bete sig, på det att Maria, som så grus-
ligt (efter hans tanke) förorättat honom, dock må, så widt
möjligt är, räddas från wanära. Ja, när han här har
af Mose lag icke blott full rätt att handla offentligt, ja
t. o. m. att låta stena henne (5 Mos. 22: 23) — utan
han dock hade funnat tycka sig vara af lagen förpliktigad
att göra det, låter han dock kärleken råda öfwer sin rätt,
henne tillgodo, som förorättat honom. Må wi bedja
Gud om nåd att funna rätt följa ett sådant exempel,
samt rätt hellosamt blygas öfwer vårt så ofta olika
exempel. Såsom Petrus säger: "Wedergällen icke ondt
för ondt, bannor för bannor, utan twertemot wälsignen,
wetande att I ären dertill fallade, att I skolen ärfwa
wälsignelse" (1 Petr. 3: 9). Aldra helst böra wi sådant besin-
na, när det gäller dem, som äro våra bröder i tron, men
under tiden förgå sig antingen i lära eller lefwerne,
såsom ju icke annat är att wänta i detta eländiga lif-
wet. Der må wi aftsäkra allenaft uppå, huru wi må tjena
de felande till godo och icke förhasta os. Och det så
mycket mer, som wi lätt taga miste, äfwen der saken sy-
nes klar. Såsom dock här sker med Josef, att han synes
hafwa den klaraste sak under solen och gör dock ett svårt
misstag, så att Maria lider orätt af honom.

8. När det nu har warit kommet till det aldra

yttersta — o tänk, hwad Marias hjerta skall hafwa iwidit! Hwad det skall hafwa ijudit i hennes hjerta: Arma Maria, hvor är nu din Gud? — då har Gud efter sin owickliga sanning och trohet i rätta ögonblicket kommit dem till hjelp, i det Han uti en dröm genom änglauppenbarelse låtit säga honom: Josef, Davids son, räds icke att taga Maria, din hustru, till dig, ty det som är aflat i henne, det är af den Helige Ande. Se nu här den gamle trofaste Guden! Han försummar sig icke. Vi är så beskaffade, att wi icke kunna göras utförade annorledes än i bepröfwelssens ugn, dersör måste wi derin, och Gud låter det gå, så långt det kan — ju större helgon, desto längre in — men Han låter det icke gå längre, än som behöfves eller wi kunna uthärda. Nej, dertill håller Han ej för dyra. Och törst wäl någon stiga fram och säga, att Gud någonsin släppt eller försummat honom i ugnen? Nej, war blott trygg på hans trohet!

9. Räds icke, säger ängelen, d. ä. haf icke widare betänklighet wid att taga Maria, hon är ingen äkten-skapsbryterska. Men att han säger: Maria, din hustru, när hon ännu war endast trolofwad med honom, det är taladt från Guds synpunkt, hwilken fallar de ting, som icke äro, såsom om de wore (Rom. 4: 17), nemligen på grund af förutseende och förutbestämning. Hvarförutom och annars i den heliga Skrift sådant talesätt förekommer, såsom då Jacob i 1 Mos. 29: 21 säger till Laban: "Få mig min hustru" d. ä. få mig henne (Rachel), som med rätta tillhör mig att blifwa min hustru. Men först sju år derefter blef hon hans verkliga hustru.

10. Utterligare säger ängelen: Och hon skall föda en son, och du skall kalla hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder. Detta är hufwudordet i vår text och en fort sammansättning af allt Guds evangelium. Gud gifwe ej nåd att lära det wäl! Vi wilja här förnämligast höra, huru Skriften-sjelf utlägger det. Ty hennes utläggning deraf är säker.

11. Först märka wi här, att det är fråga om jyndares frälsning. Nu weta wi, att Gud hade af begynnelsen skapat menniskan helig och ren. Men i det henne förelagda profwet föll hon genom olydnad mot Honom.

Och detta fall stodnade i sina werkningar icke wid de första menniskorna. Nej, det är Skriften's klara lära: I Adam föllo wi alla. Ty i stamfadren war hela slägtet inneslutet, när han föll. Derom witnar Paulus i Rom. 5, att genom en menniska är synden kommen i werlden (v. 12), genom en menniskas olydnad gjordes de många till syndare (v. 19). Se der! I Adam har hela slägtet så fallit och syndat, att allt fött, som från honom härstammar, är genom sjelfwa födelsen af synden besmittadt och genomträngdt. Fortlesde än slägtet genom tusen och åter tusen led, skulle dock aldrig någonstädes någon sem deraf födas, som icke wore af synden förgiftad. Nej! såsom redan sagt, alla woro wi med inneslutna i det fall, som skedde, när Adam syndade.

12. Men med synden följer döden, såsom hettan med elden. Dersöre såsom synden gått och går igenom hela det slägte, som den syndige Adam födt, så har ock döden gått och går igenom hela samma slägte; såsom Paulus säger: "Och har så döden kommit igenom (grt) till alla menniskor, eftersom de alla syndade" (Rom. 5); och åter: "genom den ena menniskans synd dogo de många" (neml. i Adam, ty i sig sjelfwa hade ju icke ännu de syndat och dött, som då ännu icke woro födda). Såsom wi i Adam blefwo ett syndigt slägte, så blefwo wi ock ett döden underkastadt slägte. Ty synden och döden höra så ihop, att döden icke kan vara annorstädes än der, hwarest synden är, och att synden icke kan vara utan att hafwa döden med sig. Detta uttrycker Paulus, då han säger: "Döden hafwer genom den enes synd blifvit konung (grt) genom den der ene" (v. 17). Adam gjorde genom sitt fall döden till konung öfwer allt fött — tänk, hwilket betecknande uttryck! Sjelfwa saken ligger ock öppen för allas våra ögen, ty för denne konungen måste böja sig allt och alla.

13. Men det har icke stodnat dermed, att synden dragit den lekamliga döden öfwer os. Nej, den lekamliga döden är endast ett uttrhå af ett djupare andligt förhållande. Eddana wi af skapelser wero, wero wi rätsärdiga samt besunno os derigenem uti den innerligaste enhet och öfwerensstämmelje med Gud, hwilken då genom sin rätsärdighet war vårt ewiga lîf. Då kunde icke heller någon lekamlig död wara. Men när wi föllo och

blefwo orätfärdiga, medan Gud förblef rätfärdig, då uppstod emellan oþ och Gud en motsats, synden reste sig upp såsom en skiljemur emellan oþ, och likasom vårt ewiga lif låg i enheten med Gud genom rätfärdighet, så förföllo wi genom den skiljsmessa, som synden förförskade, i ewig död. Ty det att vara skild från Gud, det är ewig död. Och af denna död war den lefamliga döden ett yttre synligt tecken eller uttryck.

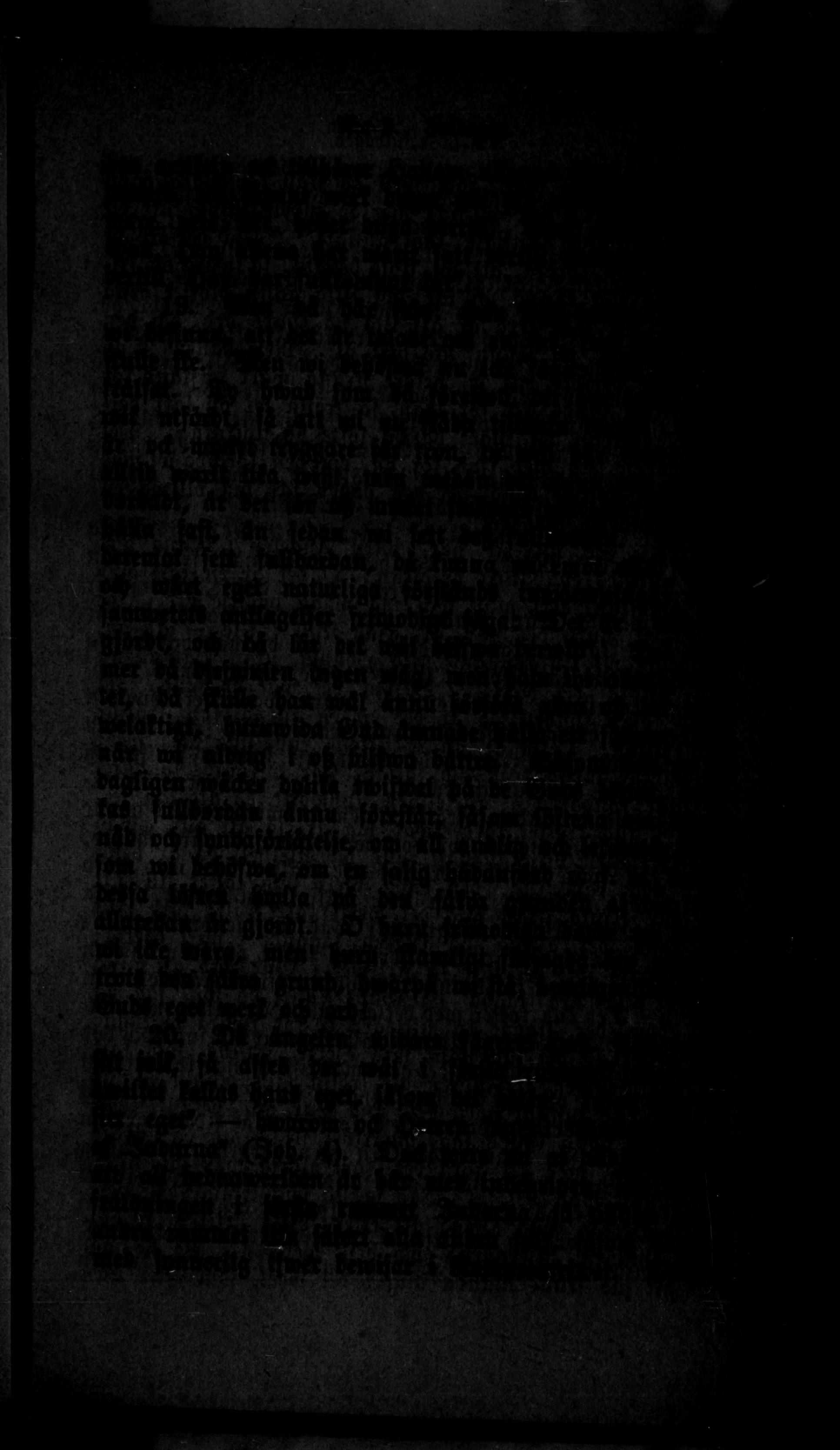
14. Men icke allenast så är syndens allmännelighet att fatta, att synden genom Adams fall trängde igenom till alla menniskor, utan ock så, att hon genomträngde hela menniskan, alla hennes krafter och egenskaper, lemnande intet oförstördt. Åfwen det af naturen häfta, är af synden förgiftadt. Sådant tror dock ingen, förrän han försökt det. Se allenast på werlden! Hon will icke höra något dylikt. Och de som waknat till besinning — tänk, hwad möda de hafwa för att ur sig sjelfwa framskaffa något godt. Det måste ju ändå finnas der i djupet någon förmåga till rätt ånger, upprightighet, allwar m. m., menar man, och om blott lagen satte riktig skräck i samvetet, så skulle man nog blifwa rätt uppriktig, allwarlig och ångersfull. Men nej, det går icke och kan icke gå, ty allt fött är ända ner i grunden förderswadt. De som försökt det, de weta ock, att hwarje försök slutade så här: Synden fick lif igen, och jag blef död.

15. Och nu, när sådan förödelse skedde, hwad gjorde Gud? Swar: Hans hjerta brast Honom af förbarmande, och Han sände sin enfödde Son ut för att frälsa syndare. Hans rätfärdiga wrede brann väl öfwer synden, men i menniskan såg Han ännu barnet, som det gällde att rädda undan synden och deþ frukt — döden. Barnaskapets ande i vårt hjerta war ett — den flydde i falset; faderaskapets ande i Guds hjerta war ett annat — den funde icke rubbas. Så älskade Gud werlden. Hade hon genom falset försatt sig i det tillstånd, att Guds rätfärdighet blifvit för henne en förtärande eld, så war det hans werk att upprätta henne ur detta tillstånd samt återgiswa henne den rätfärdighet, hvarigenom den ursprungliga enheten mellan Honom och henne funde återställas till hennes salighet. Beslutet derom fattades i Guds ewiga råd "före

werldens grundläggning", förkunnades genom profetian under hela gamla testamentet samt utfördes i tidens fullbordan. "Han hafwer ofz utwalt i Kristus före werldens grundläggning" (Eph. 1). "När tiden war fullbordad, sånde Gud sin Son, född af qwinna." Denna tids fullbordan är det nu ängelen förkunnar Josef.

16. Men hwad wittnar nu Skriften om denna frälsning? Swar: "Herren fastade våra synder på Honom" (Ez. 53). "Sv Guds Lam, som bär werldens synd" (Joh. 1: 29). "Honom som af ingen synd wiste, Honom har Gud gjort till synd för ofz" (2 Cor. 5: 21). I gamla testamentet war detta förebildadt derigenom, att wid offer genom handpäläggning och bekännelse synden likasom lädes på offerdjuret. Men så snart Herren war gjord under synden, war Han ock gjord under lagen och förbannelsen (Gal. 4: 4). Så wittnar ock Esaias: "Näpsten ligger på Honom" (Ez. 53) och Paulus: "Han blef en förbannelse för ofz" (Gal. 3: 13). Ty der synden war, der war genast lagen med döden och fördömelsen. Sådant se wi ock i werkligheten, när Han wändas och swettas blod i Gethsemane, när Han försfästes, ofwergifwes af Gud och dör. O, det är idel under! Han, som ingen synd har, bär dock werldens synd så werkligt såsom sin, att Han ock drabbas af syndens lön, döden!

17. Men widare: hwad utträttar vår Herre Jesus dermed? Swar: "Han har offrat våra synder i sin lekamen på träd" (1. Petr. 2: 24). "Kristus är en gång offrad till att borttaga mång mans synder" (Ebr. 8: 28). "Han har genom sig sjelf werkställt vår rening från synderna" (Ebr. 1: 3). "På den dagen warden I rena gjorda från alla edra synder" (3 Mos. 16). Och då apostelen i Ebr. 10 jemför Kristi offer med gamla testamentets offer, säger han om deras åtskilnad, att dessa icke kunde borttaga synder, alltså att detta war, hwad Kristi offer uträttade, borttaga synder — werldens synder på en dag. Och i 1 Joh. 3: 5 heter det: "I weten, att Han war uppenbarad, på det Han skulle borttaga våra synder". Men har nu Gud sagt detta, ho will då säga deremot? Begriper jag det icke, hwad mer? Detta är en sak, som jag är satt icke till att begripa utan till att tro. Guds hemligheter

är nu detta hans folk, alla utan undantag, som äro komna af Adams syndiga rot. Dessa twå egenkaperna: födelsen af Adam och syndaförderwet, äro de, genom hvilka jag hör till det folk, som Herren frälsat. Dersöre är det mycket dåraktigt, när wi låta sfrämma os af sådana anfäktningar som denna: Hwem wet, om du hör till det folket, som Herren har frälsat, eftersom du är så djupt fallen o. s. w. Der borde wi ju swara: Gå bort satan, ty will du bewisa, att wi icke höra till det folket, då måste du först bewisa, att wi icke äro syndare, eller att wi icke äro af Adam; men förehåller du os våra synder, då blir sacken riktigt wiß, nemligen att wi äro af det folket, som frälfstes i Kristus.

21. Slutligen må dock märkas, att det heter: frälsa från synder. Märk, att det heter icke allenast: frälsa från döden, djeswulen, Guds wrede eller dylikt, utan här som öfverallt från synden. Ty wäl är klart, att när wi äro frälfsta från synden, äro wi dermed dock frälfsta från syndens lön, döden, Guds wrede, djeswulen o. s. w. Ty huru skulle syndens lön kunna vara der, hwarest synden är borta? Men det att vara frälfst från synden säger något mer. Hette det blott, att Kristus frälfste os från Guds wrede och döden, då skulle wi i Kristus endast hafwa en sådan Frälsare, genom hvilken Guds wrede weke från os, medan wi dock wore qvar i våra synder. Men då wore wi sannerligen icke frälfsta, icke med Gud försonade. Dersöre heter det: frälsa från synder. Lika werkligt som Adam bragt os i synd och genom synden i döden, lika werkligt har Kristus frälfst os från synden och genom denna frälsning från synden äfwen frälfst os från döden. Det ena följer med det andra. Här gäller full motsvarighet: Har det i Adams fall kommit till synd och död för hela slägtet, så har det genom Kristi lydnad kommit till rättfärdighet och lif för hela samma släkte. Och såsom, i följd af det förra, hvor och en, som födes af Adam, genom sjelfwa födelsen utan någon sin egen gerning är delaktig af hans synd och död, så är dock i följd af det sedanare hvor och en, som tror på Kristus, genom sjelfwa denna tro utan någon sin gerning delaktig af Kristi rättfärdighet och lif. Sådan är "nådens och gäswans fullhet". Genom synden

har döden kommit till konungawälde öfwer os, genom Kristus äro alla de, "som undfått nådens och gäfwans fullhet till rätsärdighet", komna till konungawälde öfwer döden, så att han icke skall kunna underlägga sig dem. Ja; den lekamliga döden skall för dem icke vidare vara död utan allenast en sömn och stilla slummer, såsom Herren säger: "Lazarus, vår wän, sofwer" (Joh. 11).

22. Men icke det allenast. Churu wi tro på vår Herre Kristus samt genom denna tro alldeles otwifweltigt äro delaktiga af hans rätsärdighet och lif, måste wi dock ännu känna uti os allehanda synd och orenlighet. Ty såsom wi ofwan sagt, har Adams synd uti vår natur lemnat en syndig rot, hwilken alldeles genomträngt, orenat och förderf wat hela vår warelse och alla deß kras-ter. Och vår frälsning från synden skulle icke vara fullständig, om wi icke blefwe förlossade äfwen från detta inneboende förderf. Men så war Guds ewiga råd, att Kristus skulle genom sin rätsärdighet bota all den skada, som Adam genom sin orätsärdighet åstadkommit. Dersöre råder och i detta stycke full motsvarighet mellan Adam och Kristus. Har genom Adams synd ett syndens gift genomträngt och orenat hela den menskliga naturen, såsom wi nyß sagt, så är och uti hvar och en, som tror på Kristus och född är af Honom, genom Kristi rätsärdighet ett rätsärdighetens frö insådt, "en Andens förstling", nemligen detta "nya sinne", denna "ande, uti hwilken ingen falskhet är", denna "nya menniska, som efter Gud skapad är", hwilken strider emot den från Adam ärsda syndiga naturen, den "gamla menniskan", till deß wi, från henne fullkomligt förlossade, skola, uti hela vår warelse rena och heliga, "skina såsom solen i vår Faders rike", ewigt prisande Honom, genom hwilken wi wunnit en så fullständig frälsning, Honom, som dödad är och igenlöst os åt Gud med sitt eget blod.

23. Sådant blir os nu förkunnadt genom denna ängelens predikan, på det wi med en wiß och fast tro måtte hålla os derwid såsom wid vår salighetsklippa. Ty af detta, som os säges, förnimmes litet eller intet uti os. Efter vår egen känsla äro wi ännu intet annat än syndare, och os tyckes, att synderna ännu ligga

på os, så att wi ofta äro i fruktan för Guds wrede och den ewiga döden. Där före måste det och alltid blifwa strid emellan tron och känslan. Tron håller vid ordet, och känslan drager derifrån. Vilja wi nu blifwa beståndande, så är af nöden, att wi dagligen öfwa os i ordet samt bedja Gud om en rätt enfaldighet, till att hålla ordet, såsom det står skrifvet, nemligen: att våra synder äro en gång lagda på Guds Lam samt af Honom borttagna och fastade i hafwets djup. Ty detta förblifwer i alla fall det säkra. Släppa wi åter ordet, då hafwa wi icke vidare någon säker grund att stå på utan måste samla i mörkret. Ty äfwen de skarpsinnigaste mänskotankar funna icke trösta samvetet emot synden och döden. Nej, der gäller allenast detta: **Huru säger Gud?**

24. Med afseende på detta frälsningswerk säger nu ock ängelen, hwad detta barnet skall heta, nemligen **Jesus**. Detta är ett hebreiskt namn, som på vårt tungomål betyder: Frälsare. Uti detta namn hafwa wi därför en ständig påminnelse om hans rätta werk. Fördenksfull borde wi ock icke någonsin funna nämna det namnet utan fröjd, ty för hvarje gång wi säga det, bekänna wi, att wi äro frälsta från våra synder, eftersom det ju war just för den sakens skull, Han skulle hafwa det namnet. Men har Gud warit så angelägen, att wi skulle ständigt föra en sådan bekännelse, att Han ock gifvit sin Son ett sådant namn, som i sig skulle innessluta denna bekännelse, då funna wi ock förstå, att det är Honom angeläget, att wi äfwen tro det, som bekännelsen innehåller. Icke som skulle Han behöfwa vår tro, men för färlekens skull, efter hwilken Han will vår salighet, är det Honom angeläget. Men om nu Gud icke allenast med nöd tillåter os att tro, utan ock till den grad will och är angelägen om, att wi tro, ja, angelägen, att Han ock lagat så, att wi aldrig skulle funna nämna hans Sons namn utan att med det samma uttala det, att wi äro frälsta från synden, hwad är det då annat än en stor skam, att wi ännu ofta gå så, som wore icke en bokstaf af allt detta sannt, att wi gå ängsliga, som wille Han i stället fördöma os, der wi dock borde vara fulla af fröjd och jubel, wetande, att så visst Gud

icke har sändt sijn Son för att bedraga werlden, så är det orubbligt säkert, att wi äro frälsta från våra synder. Dersöre sade ock ängelen wid detta barnets födelse: "Si jag hådar eder stor glädje!" Och med honom föll hela änglaskaran in och sjöng: "Åra ware Gud i höjden!" O, låtom oss då sjunga med, ty "os är födt det barnet, os är den Sonen gifwen", hwars hela werk war att frälsa syndare.

25. Till att ytterligare bekräfta detta anför evangelisten en profetia ur profeten Esaias, sägande: Detta är allt! skedt, på det fullbordas skulle det af Herren sagt är genom profeten, som sade: Si jungfrun skall blifwa hafwande och föda en Son, och de skola kalla hans namn Emmanuel, det är så mycket sagt: Gud med oss. Att evangelisten anför sådana profetior, (såsom han ofta gör) det gör han icke allenaft för att i allmänhet wisa sannfärdigheten af Guds löften, utan ännu mycket mer för att göra oss rätt wissa, att denne Jesus just är den i gamla testamentet utlofwaude Frälsaren, så att wi icke behöfwa förbida någon annan. Och på det man icke skulle kunna taga miste på personen, woro i gamla testamentet sådana tecken utsatta på Honom, som skulle vara Messias, att dessa tecken icke träffa in på någon annan än Jesus. Men bland dessa tecken är födelsen af jungfrun ett det wiktigaste. Derjemte gifwer oss evangelisten här den lärdomen, att wi uti allt, som rörer vår salighet, må se till, att vår tro hwilar på wissa och tydliga Guds ord. Såsom ock Lucas berömmar innewånarna i Berea för det, att de, när Paulus predikade, ransakade hwar dag i Skrifsterna, om det ock så hade sig, som Paulus sade, ändock Paulus war en Herrens apostel.

26. Men att profeten säger, att Sonens namn skall vara Emmanuel eller "Gud med oss", dermed betecknar han efter evangelistens uttydning, att denne Sonen ock skall till sitt wäsende vara sann Gud. Ty till detta werk, att frälsia från synder, dugde ingen annan, hwarföre ock åter i sin ordning detta werks fullbordan aflägger wittnessbörd om Herrens Jesu sanna guddom. Men är vår

frälsning den ewige Gudens eget werk, då funna wi sannerligen tryggt sita derpå, att den är säker, att den håller att lefwa och dö uppå, och det äfwen för de största syndare. Ty wäl funna våra synder vara grufliga, men som ett stoftgrand mot hälleberget äro de emot det werk, som Gud gjort till vår frälsning. Så funna wi ock deraf, att Gud gjort det, weta, att det är ett helt och fullständigt werk, uti hwilket intet fattas. Dersöre lyder ock fallelseropet: Allt är redo. Här behöfves nu intet annat, än att alla utarmade syndare blott höra och tro budskapet, samt lägga sig till ro på den säkra grunden. Ingenting kan vara däraktigare än att icke tro det werk, som, ehwad wi tro eller icke, i alla fall är gjordt och gäller ewinnerligen. Den som hölle på att drunkna och kunde komma på fast land, men icke vågade stiga derpå af fruktan, att landet då ock skulle sjunka, han wore ännu icke så däraktig som den, hwilken håller på att förgås i sina synder och hör evangelium om frälsningen, men icke vågar sita derpå af fruktan, att det icke skall hålla att bärta honom. Ty de werk, som Gud efter första artikeln gjort, skola hafwa sin yttersta dag, skola förwandlas och göras om, men andra artikelns werk är ewigt, samt dersöre mer att sita på. Berg och högar skola wika och falla — och dock tyckes den hafwa bygt bra säkert, som lagt grunden på berget — men Guds fridsförbund skall icke förfalla — o hwadan kommer då all ovißhet om denna grundens säkerhet?

27. När nu Josef waknade, gjorde han, som ängelen hade besallt, och tog Maria sin hustru hem till sig, hwari han gifwer oß ett skönt föredöme af en enfaldig tro. Just så skulle wi förhålla oß med Guds ord. Huru orimligt det än må ljuda för våra öron — blott tro och lyda. Var viß: Josef har af ängelens predikan icke begripit en enda bokstaf utan har lemnat den saken åt Herren Gud, viß att, som Herren Jade, så war det. Sammalunda höra ock wi låta all vår flokhet, ära, gods och lif fara för Guds ord, om Herren låter det komma dertill. Hans ord skall icke swika. Nej, det skall wäl ända in i det yttersta så se ut så, som wore ordet om intet, men när det gäller utgången, skall det ändå behålla seg-

ren. Aldrig har ordet sett så förloradt ut, som när Herren hängde på korset, när Han, som var det lefsvande, personliga Ordet, af Gud öfvergifwen böjde ned hufvudet och gaf upp andan. Hvar wro då alla Guds löften? Endast en röftware war i stånd att den stunden tro, det Jesus war Herren, men se, om icke ordet wann en herrlig seger ändå, lärjungarnas otro till skam! Jo! hwoad wi hafwa i Guds ord, det hafwa wi säkert. Jag hörde en gång en af mina bekanta säga: "Den, som lägger sina penningar i jordegendom, får väl liten ränta men har dem säkert till, ty bryter fienden in i landet, så kan han bränna och röfwa allt annat, men jordstycket måste han låta ligga, der det ligger". Men ännu mycket mer må wi säga, den som lägger sin tro i Guds ord, han har en säker egendom; allt annat: sköna tankar, fromma känslor, böner och goda gerningar hålla intet i anfäkning och fållningen. Men när fållningen gått öfwer och sköflat all min herrlighet, då skall jag ännu alltid se, att den icke funnat wända ut och in eller upp och ned på en enda hokstaf i min Guds ord. Ja, det är tryghet, det och intet annat.

28. Widare berättas: Och Josef kände icke Maria, till deß hon födde sin förstfödde Son. Här hafwa många funderingar warit, huruvida Maria sedan har haft några barn med Josef, eller om Jesus warit hennes ensfödde Son. De, som hafwa hållit det sednare, hafwa menat, att med "Jesus bröder", som omtalas i evangelium, menas Josefs barn i ett föregående gifte, eller också Jesus kusiner. Men förutom att ett sådant antagande är godtyckligt samt strider emot den regeln, att man alltid bör fatta ett ord i deß egentliga mening, dereft icke något är, som gör en awwikelse derifrån nödwändig, så har denna åsigt utgått från föreställningen om äktenskäpet såsom något orent och oheligt. Men enär detta går twert i strid med Guds ord, så hafwa de grundligaste bibeltolfare blifvit wid ordens egentliga mening. *) Äktenskä-

*) Afgörande är och det ordet förstfödd. Ty väl kan det om den ännu ende sonen sägas, att han är förstfödd (2 Mos. 13: 2; 22: 29; 4 Mos. 18: 15), såsom och wi pläga säga, att de eller de makarna hafwa fått sitt första barn, der och ännu icke något mer barn är, men då säges

pet är en god och Gud behaglig ordning, af Honom sjelf inrättad och belagd med det budet: "Waren frukt-samma, föröken eder och uppfyllen jorden". Men är äktenskapet en Guds ordning, då har Maria icke warit för helig att blifwa deri; och är det Guds bud om äktenskapet: "Waren fruktamma", då har icke Maria warit för helig att lyda Guds ord och bud, hwilket wore en påf-wiss helighet och den största ogudaktighet. Fördensfull böra wi fasthellre i detta exempel se, huru Gud så ärar det äkta ständet, att Han ock icke låter sin ensödde Sons moder förblifwa jungfru utan till och med genom sin ängel låter säga, att hon skall vara Josefs äkta maka. Dersöre är det ock i sjelfwa werket endast en Gud mis-haglig sjelffromhet man welat pådikta Maria, när man menat sig framställa henne riktigt helig och ren. Ty hwad Gud har inrättat och besallt, det är rent; hwad menniskor utom Guds ord hålla stort och herrligt, det är idel orenlighet, äfwen om påfwen och hela werlden falla på knä dersöre.

29. Detta må nu i all forthet och enfaldighet vara en sammanfattning af textens hufwudlärdomar. På många ord kommer det icke an, utan derpå hänger det, hwad nyttta wi af ordet skola hafwa, att wi bedja Gud om öppna öron och hjertan. Då skall detta korta ordet: **Han skall frälja sitt folk från deras synder, gifwa nog att lefwa på äfwen midt i döden.** O Herre Gud, dig ware ära och pris för den stora julfröjden! Gjut din Helige Ande i våra hjertan, att wi måtte kunna rätt infämma i änglarnas lofsång samt i kraften af den himmelska fröjden löpa dina budords vägar. Amen.

detta alltid med afseende derpå, att andra barn framdeles kunna komma efter. Men har detta barnet förblisvit det enda, då kan en, som efteråt (såsom här Mattheus) berättar om bes födelse, icke salla det förstfödt utan blott ensöd. Kallar dersöre en sådan berättare ett barn förstfödt, då har han ock uttryckligt sagt, att efteråt hafwa andra blisvit födda.

K:o 6.

Annandag Jul.

Text: Matth. 2: 13—18.

När de wisa männen woro bortsarna, sì då uppenbarades Herrens ängel för Josef i sömnen, sägande: Stå upp och tag barnet och dess moder till dig och fly in uti Egypti land, o. s. w.

1. Denna berättelse framställer för oss ett exempel af verldens fiendskap och wanmakt emot Herren Kristus och hans rike. I de föregående verserna berättas nemligen, huru de österländska wisa kommit till Jerusalem och frågat efter den nyfödde Iudakonungen, hwars stjerna de hade sett i Österlandet. Öfwer denna fråga blef hela Jerusalem bestört och framförallt Herodes. Nu gällde det för honom att skaffa den nyfödde konungen ur vägen. Fördensfull, när han af de skriftlärda fått weta, hvor Kristus skulle födas, fallade han hemligen de wisa männen och sade: "Faren till Bethlehem och bespörjen granneligen efter barnet; och när I det finnen, så sägen mig det igen, att jag kan och komma och tillbedja Honom". Sålunda synes honom allt vara wäl ställdt, de wisa männen ana intet ondt utan mena, att Herodes är en from man, som och wäntar efter Israels tröst, medan Herodes redan förnöjes i tanken att snart hafwa den nyfödde Herren i sitt wåld för att antwarda Honom i döden. Men han tänker icke uppå, att och eft annat öga är med i denna sak nemligen Guds, och att här gäller profetens ord: "Besluten ett råd, och der warder intet utaf".

2. När nu de wisa männen woro färdiga att återvända från Bethlehem, efter att hafwa funnit Jesus, fingo

de en uppenbarelse, att de icke skulle komma igen till Herodes, hwarföre de foro en annan väg hem i sitt land igen. Men när de woro bortfarna och Herodes såg, att han war bedragen af dem, då förgrymmades han grufligt samt lät mörda alla gossebarn i Bethlehem och kringliggande trakt, hwilka woro twå år eller derunder, wif att Herren då skulle träffas af döden. Sålunda se wi, huru Herren alltfrån begynnelsen af sitt lif har warit utsatt för de ogudaktigas förföljelse. Ty eftersom Han är kommen för att nederstå djefwulens gerningar, måste ju djefwulen uppbjuda all sin makt för att bringa Honom om lifwet. Dersöre jagar han denne Herodes till ett sådant förfärligt barnamord. Herodes lånar sig och willigt der till samt tillfredsställer dermed allenaft sin egen lust.

3. Såsom all skrift, så är och detta skrifwet of till lärdom. Ty såsom Herran war, så äro och wi i denna werlden. Har hussbonden bliswit räknad för Beelzebub, då kunna och hans tjenare icke hafwa annat att wänta. Dersöre säger och Herren till sina lärjungar: "I werlden hafwen I twång", samt bereder dem på, att de skola bliswa försmädade, förföljda, beljugna, ja beröswade gods, åra och lif, dersöre att de tillhöra Honom. Hwilket och hela den eftersöljande tidens historia allt intill denna dag har bekräftat. Ty ehuru hans rike icke alls stöter ihop med denna werldens riken, utan är ett andligt rike, som bjuder menniskorna syndernas förlåtelse, frid med Gud, ewigt lif och salighet och detta allt utan penningar och för intet, ehuru det, hwarhelst det annammas, intet annat gör än upprättar, rättfärdigar, pånyttsöder, helgar och saliggör syndare, gifwande dem seger öfwer synd, död, djefwul och allt ondt, ehuru det och i utwertes måtto medfört otalig nyttja, såsom skilnaden emellan de kristna länderna och hednoländerna i alla afseenden visar, ehuru det alltså är ett rike, som borde öfwer allt wälsignas och wälfornas; så är det likwäl öfverallt ett motsagdt och förföljdt rike, och deß förkunnare måste nöja sig med att icke allenaft betraktas såsom dumma, swärmiska, öfwerspända, utan och såsom bedragare, de der för egen winnings skull i menniskors hjertan ingjuta ett dödligt förgift till otaligas skada och förderf. Det ser ut, som om werlden icke

wille låta göra sig godt. Och wore icke Guds godhets, tålamods och längniodighets rikedom så outtömlig, som den är, wore werlden längesedan förgången. Men nu är denna kärlek sådan, att sedan Han offrat sin enfödde Son till försoning för werldens synd, har Han ock befallt, att denna frälsning skall förkunnas i hela werlden, ja att den förkunnelsen skulle begynnas just i den staden, som dräpits Herren. Will man nu annamma den, så blir der glädje i himmelen, will man icke annamma den, så har Gud år efter år tålamod och bidar och trugar, icke ak- tande det, att för den sakens skull millioner af hans be- kännare fått sätta lïfwet till. Nej! Han är färdig att gifwa ut allt, om Han dermed kan göra syndare saliga.

4. Här må nu billigtvis frågas, hwadan en sådan fiendskap emot Herren kommer. Och då hafwa wi det säkra och tydliga swaret af Herren sjelf i Joh. 3: "Detta är domen, att ljuiset är kommet i werlden och menniskorna älskade mer mörkret än ljuiset, ty deras gerningar woro onda. Ty hwar och en, som illa gör, hatar ljuiset och kommer icke till ljuiset, att hans gerningar skola icke warda straffade.

5. Kristi rike är ett rättfärdighetens och nådens rike. Hvarhelst det derföre tränger fram, kan det icke annat än straffa all synd och ogudaktighet. Stadnade det nu wid att straffa endast yttre, gröfre brott, hwilka ock förnüstet straffar, så blefwe det wäl någorlunda tåldt, såsom ock erfarenheten wisar, att predikanter, som hålla sig till ytan, fritt och utan tadel få dundra så mycket de wilja. Men när Guds rike icke låter derwid bero, icke heller nöjes med det utwertes lefvernets förbättring utan tränger inåt hjertat, straffande äfwen deß fördoldaste tankar och lustar, ja ännu mer straffande för synd det, som hela werlden anser icke blott oskyldigt utan ock godt och rättfärdigt både för Gud och menniskor, då reser sig fiendskapen. Ty den naturliga menniskan will wäl gerna, att man märker och för ut sådant, som kan tjena till hennes berömmelse, men märker man och sätter henne under ögonen hennes synder — gör man det i aldrig än så stor wälmening, skall man dock mycket sällan kunna göra det, utan att i hennes hjerta skall uppstå förtrytelse.

Det bewisar hon ock sjelf. Ty denna werldens barn säga hwarandra icke sanningen. Ansigte mot ansigte äro de wänliga och hala, men bakom ryggen på hwarandra låta de annorlunda. Och hafwa de till den eller den en sådan wänsskap, att de för hans egen skull gerna wille, att han måtte rätta det eller det, så säga de: "O! att någon wille säga honom det"! men så töres ändå ingen, eller göra de det med häfwan, ty alla weta de, att bland dem sanningen är hatad, så snart den straffar. Ja! derhän går detta hat, att när de råka i wredesmod och wilja förbittra och reta hwarandra, då "säga de hwarandra sanningen", såsom det heter. Tänk, hwilket klart wittnesbörd de dermed aflägga på sanningen af Herrens ord: De hata ljuset.

6. Dersöre måste Kristus och hans rike alltid wänta bitterhet, eftersom det straffar så närgående. Att det måste wara synd att stjäla, röfwa, mörda o. s. w., det wet ock werlden. Men här kommer Guds rike, dömer ock såsom syndig gerning det, att man har begärelse i hjertat, att man icke älskar sina owänner, icke wälsignar dem, af hwilka man blir bannad, icke beder för dem, af hwilka man lider skada och förföljelse, att man älskar werlden och de ting, som i werlden äro, ögonens begärelse, föttets begärelse och ett högfärdigt lefwerne o. s. w. Ja! äfwen den aldra högsta och bästa natursfromhet faller under des dom, så att äfwen de, som lägga sig mycken winning om gudaktighet och gudaktighetsöfningar, samt deri hafwa sin tröst, måste, der Kristi rike går fram, höra sin fromhet dömas såsom styggelse för Gud. Sådant kan den naturliga menniskan icke lida. Ty hennes art och beskaffenhet efter syndafallet är sådan, att hon icke will blifwa straffad. Ja, ju större hennes egen rättfärdighet är, desto häftigare blir hennes fiendskap mot Kristus.

7. Sådant se wi med egna ögon i den evangeliska historien. Hade Herren Kristus städnat derwid, att Han hade fördömt publikaner, sköfor, Herodes, Pilatus och alla hedningar, så hade man snart welat göra Honom till öfwersteprest. Men nu wände Han sina wapen emot de aldra bästa och frommaste, mot fariseer och skriftlärda, de der ansågos för synnerliga helgon, lät dem

weta, att Gud aktade deras helighet för skrymteri och att de med alla sina gudstjenster woro helvetets barn och af den fadren djefwulen. Kom så dertill, att Han predikade fri nåd för publikaner och sköfor, som bekände sina synder. Det allt wille man alls intet lida, man måste skaffa Honom ur vägen. Emedlertid måste saken hafwa ett heligt utseende. Dersöre heter det, att Herren förfördé folket, dresf lösaftig lära, upplössade lagen, släppande syndare fram till nåd, medan Han fördömde goda gerningar och ett heligt lefwerne. Si, der kunde det ju icke vara annat än till Guds synnerliga behag, att man bragte Honom om lfwet, emedan det ju war bättre, att en man dödades, än att hela folket förginges.

8. Dersöre böra de, som tro på Herren och bekänna hans namn samt dersör blifwa förföljda, icke förundra sig, som wederfores dem något nytt. Här ser man t. ex. en hustru, som blifvit föremål för sin mans bitterhet, blott dersöre att hon nu will tillhöra Kristus, der ett barn, som för samma orsaks skull i sitt hem måste utstå otaligt lidande -- aef förundren eder icke! Det är intet nytt. Ja, i hwad ytterre ställning du än må befinna dig, och i hwad form förföljelsen än må framträda, wet, att du icke är allena, nej, tusenden och åter tusenden hafwa lidit och lida och skola intill werldens sista dag lida det-samma. Dersöre när sådan förföljelse drabbar dig, säg fastmer: "Hwad är det, att jag skulle ondgöras deröfwer, att man beljuger, försmädar och förföljer mig? Skulle jag vara för god att sådant lida, när Herren har gått den vägen förut, när hans apostlar hafwa räknat det för en glädje att något lida för Jesu namns skull, när och Herren säger, att jag bör fröjdas deröfwer? Hjelpe mig Gud allenast, att jag måtte kunna des mer afts på mitt lefwerne och min umgängelse, på det jag icke måtte gifwa dem någon rättmärtig anledning att anklaga och förfölja mig".

9. Sålunda böra Herrens Jesu lärjungar upp-muntra sig sjelfwa och hwarandra, på det de icke måtte blifwa försagda, icke heller förbittrade. Hwilket annars ganska lätt sker, hwarföre man ser, huru här en för motståndet trötnar upp att följa och bekänna Herren, der åter en annan förbittras och smädar tillbaka, der han

dock efter Herrens ord skulle förlåta, älska och bedja för sina förföljare. Eller tänke allenast hvor och en efter, huru han sjelf gör. Se här Herrens exempel: "Fader, förlåt dem, ty de weta icke, hwad de göra!" Hwilket och Stephanus har efterföljt, bedjande: "Herre, räkna dem icke denna synden till!" Det är nu en gång så ställdt, att förföljelse måste wara, der Kristus är. Se här på Maria. Medan hon war en ensam jungfru i Nazareth, antastade henne ingen. Men när hon har aflat och födt Kristus, si, då wederfares henne genast, hwad Simeon säger: "Ett swärd skall och gå igenom din själ"; då wet hon i förstone knappt, hvoru hon skall få bo, blott för det att hon har detta barnet Kristus. Så säger och Paulus: "Wi warda dödade hela dagen, wi warda räknade såsom slagtefår". Sammalunda se wi och här, huru många oskyldiga barn måste sätta lfwet till, endast emedan Herodes misstänker, att Jesus är ibland dem. Annars hade han wäl låtit dem lefwa.

10. Men säger någon, det borde wäl wara annorlunda nu, när kristendomen så många hundra år warit predikad bland vñ. Och wisserligen funde så tyckas. Men menniskohjertat förblifwer sig alltid likt, der Kristus icke blir annimad. Fiendskapen kan wäl på olika sätt framträda under olika tider, men i hjertat bor den alltid lika bitter. Qwinnans säd och ormens säd funna icke hafwa frid inbördes. Ser man och på den tid, som nu är, så utgjutes så wäl offentligt som enskildt, såwäl i tal som i skrift, en sådan bitterhet emot Kristus och hans bekännare, att man undrar, om det någonsin skett wärre. Skall någon wara "bildad", så måste han framför allt funna sätta sig öfwer Guds ord, wara likgiltig för sin själ, funna le åt allt tal om den dom, som stundar, samt såsom en pest förbanna dem, som icke wilja följa med och befördra "den nya upplysningen" utan ännu warnande höja sin röst, pekande på det ord, som blifwer ewinnerligen. Ack, det blifwer icke bättre, twertom säger Guds ord, att i den yttersta tiden skall hafwa sådan grym förföljelse, som aldrig förut warit. Det skall hafwa slutet på den wisa, som hela werlden sjunger om menniskohjertats fortgående förädling. Och deråt artar det sig allaredan,

då i allt widsträcktare kretsar den läran tränger fram, att menniskan i sjelfwa werket intet annat är än ett djur, en förädling af apan. Var wiž: sådan djurisk lära har sin djupaste rot i ett djuriskt sinne, och der detta tager öfwer hand, der skall Guds ords beskrifning på den yttersta tiden icke befinnas öfwerdrifwen.

11. Dersöre skola de, som tro på Herren Jesus, tacka Gud, att de icke här hafwa någon varaktig stad, men aldrig wänta, att det skall gå dem annorlunda än efter Guds ord, som säger: "Alla de, som gudeligen wilja lefwa här i werlden, de måste lida förföljelse". Ty om de än icke göra något ondt, så skall det icke hjälpa dem. Det är icke deras onda gerningar, som werlden will åt, utan den Herren, som bor i dem och som de bekänna. Alltså skola de göra sin slutsats sålunda: "Herren hjelpe mig att blifwa beståndande; det kan nu icke annorlunda ske, än att Guds ord måste hafwa rätt, att wägen till Guds rike går genom bedröfwelse; dersöre är här intet bättre råd än hafwa tålamod och blifwa stilla. Gud öppne fiendernas ögon och löse dem ur djeſwulens band".

12. Och så mycket mer skäl till sådan stillhet samt fortfarande i kärleken och bekännelsen hafwa de af följande omständigheter. Först hafwa de ju sjelfwa en tid varit motståndare och fiender, så att de, som före dem varit kristna, måst lida deras bitterhet. Si då böra de ju, när nu andra smäda dem, säga: Nuwäl, hwarföre skulle jag icke lida det af dem, när andra förr hafwa måst lida det af mig? För det andra äro bland dem, som förfölja, sådana, som icke weta, hwad de göra. Men för sådana skulle de efter Herrens exempel från korset bedja: "Fader, förlåt dem det". För det tredje äro bland förmädarena äfwen sådana, som snart skola blifwa Guds barn, ja uti hwilkas samweten Guds Andes werk kanske redan begynt, så att till och med deras häftighet står i mycket nära sammanhang med den orp, som är wäckt i samweten. Men sådana böra wi ju icke genom föräkt, bitterhet o. s. w. stöta bort, utan twert om genom stilla tålamod och brinnande kärlek hjälpa till att "samla glödande kol" på deras hufwud (Rom. 12: 20), på det de desto snarare måtte omvända sig. För det fjerde: hwad

angår dem, som är förhårdade, illwilliga förföljare, så wet, att dem skall Gud — vår wrede och bitterhet förutan — döma, såsom Paulus säger: "Hämnens icke eder sjelfwa utan lemnen Guds wrede rum". Men så länge Gud har tålamod med dem och gifwer dem nådetid, äro icke heller wi för goda för att dock hafwa tålamod. Det är dock egentligen Honom deras fiendskap åsyftar; och för öfrigt, huru arg och bitter åfwen mot bättre wetande din fiende må vara, glöm dock aldrig, när du ser på eller talar om eller handlar med honom, att Guds Lam åfwen burit hans synder, samt låtit sitt blod flyta till hans frälsning. För det femte kom ihåg, att denna tids wedermöda icke är att förlifna vid den herrlighet, som på os uppbaras skall, ja, att vår bedröfwelse, den dock timlig och lätt är, föder af sig en ewig och öfwer all mätta wiktig herrlighet. Herren ser de finas jämmer, Han styr lidandet och säger: "Hittills skall du gå men icke widare", ja, Han skall dock wedergälla det. "Si wi hålla dem saliga, som lidit hafwa", säger Jakob, och Paulus säger: "Det är ett fast ord: lida wi med, så skola wi med regera, dö wi med, så skola wi med lefwa".

13. Uttermera är af denna text att lära, huru alldeles fåfängt allt fiendens raseri är. Herodes tänker wäl, att han här gör sitt werk grundligt, men Herren begabbar honom. Ty innan han ens hinner begynna sitt werk, har Herren Gud genom en ängel befallt Josef att med Maria och barnet fly in i Egypten. Der störtar sig alltså Herodes i gräsligt brott, winner icke, hwad han will dermed, utan ådrager sig allenast en gruslig skuld och fördömelse. Ja, det är så långt ifrån, att han skulle härmad kunna förhindra Guds rike och werk, att han twertom, utan att weta det, allenast bidrager till uppfyllelsen af profetiorna. Ty der står i Hos. 11: 1: Utur Egypten har jag fallat min Son, hwilka ord efter Matthei uttydning äro sagda af profeten om Israel såsom förebild till Kristus, samt derföre syfta på Honom. Sammalunda heter det i Jer. 31: 15: I Rama wardt hörd en röst, stor flagomål, gråt och mycket skräck; Rachel gråter fina barn och will icke låta hugswala sig, ty det var ute med dem. Så grundligt bringar Herren Gud

sir*a* fiender på skam. Detsamma finna wi ock sedan i brälsarens historia. Judarna och synnerligast deras fariseer och skriftlärda och öfwerste prester gafwo sig icke, förrän de fingo Herren upp på forset. Men icke wiste de då, att de allenast fullbordade det, som Gud beslutit och förutsagt, att det skulle ske. Men så begabbrar Gud sina fiender. När de wilja förstöra, måste de vara hans rike till tjenst samit med sina gerningar bewisa, att det ord, som de smäda, är den ewige Gudens wissa ord. Tänk så besynnerligt! Allt deras arbete att fullkasta Guds ord måste till sist tjena som bekräftelse på detta ords sanning! Det tro de wisserligen icke sjelfwa.

14. Detta är nu äfwen oþ till en stor och helksam lärdom. Ty understundom ser det ganska bekymmersamt ut för Guds rike. I den närvarande tiden är ock en allmän förbidan af allvarssamma omstörningar, som ofelbart anses stunda både på det andliga och werldsliga området. Nuwäl, hwad hafwa då wi att wänta, som tro på Herren Jesus? Swar: ingenting annat än detta: Guds ord och löfte skall bestå. Och komme för resten, hwad komma kan, när likwäl Herrens ord blir fast, så frukta wi oþ icke, eller hafwa åtminstone intet skäl att frukta. Ho kan skilja oþ från Kristi kärlek, säger Paulus, bedröfwelse eller ångest eller förföljelse eller nakenhet eller swärd? Tron är wäl ännu icke så stark, att wi fatta ordet så wist, men ehwad tron är starkare eller swagare, så blir ordet detsamma ändå. Står jag på ett hälleberg och mina ben äro swaga, så wore det ju dåraktigt, om jag började frukta, att hälleberget skulle wackla. Nej, der måste jag i känslan af min swaghet säga: Gud ware los, hälleberget står dock icke på mina ben. Men hällebergen äro icke på långt när så jäkra som Guds ord. Häröm mer i nästa predikan.

15. Men, säger någon, kunde då Gud icke genom sin allmäkt förfkona sina barn för mycket af det, som de nu lida? Sålänge man ännu icke lidit något synnerligt, wet man icke mycket af denna fråga, men de som sitta riktigt hårdt i Herrens pref, de skola weta, huru denna fråga t. o. m. kan komma det att swartna för deras ögon, så att de äfwen undra, om der werkligen finnes

någon Gud, som, frågar efter dem. Men här måste vi stadna. Ho, som will intränga i Guds enskilda rådskam-
mare, tager sig en öfverdådig ting före. Hwad jag gör,
wet du icke nu, härefter skall du det få weta — det är
det enda besked Herren gifwer. Se här, hwem kan be-
gripa, huru det hänger ihop med Guds rättvisa försyn,
att Han låter dessa många barnen i Bethlehem samt
deras fäder och mödrar oflyldigt lida, då Han ju hade
makt att i ett ögonblick krossa Herodes? Säkert hafwa
och många af dessa fäder och mödrar, bland hwilka utan
twifwel några warit troende, warit nära att lida skepps-
brott på sin tro och fråga: Hvar är nu din Gud? Men
här måste vi lemna saken åt vår Herre Gud allena och
säga: "Churu jag icke förstår din regering, tror jag dock,
att du regerar wäl". Det är nog, att vi hafwa hans
wissa ord, som säger: "Dem som hafwa Gud kär, tjenar
allting till det bästa"; och åter: "Tag will göra dig utko-
rad i bedröfwelsens ugn" (Ef. 48: 10); och åter: "I liden
bedröfwelse, hvar så behöfwes, på det eder tro skall rätt-
sinnig och mycket kostligare besunnen warda än det för-
gängliga guld, som pröfwas i eld, till lof, pris och ära,
när Kristus Jesus blifwer uppenbar" (1 Petr. 1: 7). Hör,
hwad det är fråga om, nemligen att "göras utforad", att
vår "tro må blifwa rätt kostelig", och detta till "Herrens
Jesus lof och ära" i hans uppenbarelse. Och wift bekräftas
det af erfarenheten, att den myckna bedröfwelsen är egnad
att wända sinnen åt himmelen, att drifwa själen närmare
Jesus, att ju mer och mer lära henne att med längtan
och glädje se fram mot den dag, då Jesus skall komma.
Men när så är, må wi då icke stöta ofz derpå, att med-
let är bittert, att vi icke begripa det. Låtom ofz fast-
mer berömma ofz i bedröfwelsen och hålla ut och weta,
att sedan wedergäller Han en fridsam rätsärdighetens
frukt åt dem, som deri öfwa de äro.

Ta, Herre Gud, lägg du gerna bedröfwelse på ofz,
allenast du gifwer ofz nåd att bärta den med tålamod.
Herre Gud föröka ofz tron och kärleken för vår Herres
Jesus Kristi skull. Amen.

X:o 7.

Söndagen efter Jul.

Text: Matth. 2: 19—23.

Men när Herodes war död, så då uppenbarades Herrens ängel för Josef i sömnen i Egypti land o. s. w.

1. Vi hafwa uti förra predikan sett, hurudan werldens fiendskap är emot Herren Kristus och hans rike, hwilket warit os föremåladt i Herodis grufliga ogerning. Å andra sidan hafwa wi ock der sett, huru Gud bringar den grymme tyrannen på skam. Här i denna text, hwilken utgör fortsättningen af den förra, hafwa wi ingen ny lärdom utan endast ett upprepande af hwad wi uti förra predikan sett, nemligen huru Gud håller hand öfwer sin Son samt drager försorg derom, att hans ord och löfte skall gå i fullbordan. Detta är ju ock en lärdom, som wi alla dagar behöfwa. Ty är det blott wiſt, att Guds ord håller, då har det ingen nød för dem, som åro i Kristu Jesus. Werlden står i det förhållande till Guds ord, att hon wet, att hon är förlorad, om Guds ord är i alla delar wiſt och icke låter jemka med sig; men Guds barn hafwa det så, att om blott Guds ord i alla delar är sannt och gäller dem, då behöfwa de icke mer. Deraf äro de ockſå rädda om orden i Skriften och låta sig heldre af denna werldens wisa anflagas för inskränkhet, fiendskap mot upplysning o. s. w., än de gifwa bort något af det ord, hwarpå deras lif hänger. Deraf kommer ock deras dagliga bemödanden att ju mer och mer befästas i ordet. De fäんな, att om ordet ryckes undan dem, så hafwa de intet widare att stå på. Såsom David säger: "Om ditt ord icke hade warit min tröst,

”så wore jag längesedan förgången i mitt elände”; och Petrus: ”Herre, till hwem skola wi gå, du hafwer ewiga lifwets ord.”

2. Men hwad är det då, som gör, att det för Guds barn är så svårt att hålla Guds ord för wiſt? Swar: Det gör förnämligast djefwulen, hwilken går omkring såsom ett rytande lejon och söker, hwein han uppsluka må. Och han wet, att om han blott kan rubba de kristna från Guds ord, så har han wunnit allt, medan han deremot ingen väg kommer, när de hålla fast wid detta ord. Och redan i paradiset se wi honom bruks denna frigskonſt, nemligen rubba själen från Guds ord, såsom han sade: ”Skulle Gud hafwa sagt?” Det samma wiſar ock erfarenheten. Håller själen allena hårdt wid Guds ord, wiſt kan hon så göra de aldra gruſligaste erfarenheter, men wid lif blifwer hon dock alltid. Släpper hon åter ordet, då ser man henne snart i werldens wäſende finare och gröfre igen. Ja, hwarhelsſt du ser en kristen affalla, kan du weta, att djupaste grunden är: att han låtit rubba sig från ordet. Icke det eller det syndafallet har gjort det — nej, det djupaste syndafall kan botas, der dock själen blir fast wid ordet, såsom Petri falls exempel wiſar. Men släpp ordet, och ingenting skall sedan kunna hjelpa. Se deraf är lätt att förstå, hwarför djefwulens frigskonſt går derpå ut att föra de kristna bort ifrån ordet.

3. Men weta då icke de kristna, att djefwulen är lögnens fader, så att de kunna förafta hans ingifwelser, såsom man föraftar andra lögner? Det tyckes wäl, som skulle de det, och de äro wäl i öfningen dermed, men här äro ännu twå omständigheter, som göra, att hans ingifwelser äro så orovande. Först och främst witnar deras samwete om daglig synd, hwilken gör, att de känna sig hafwa wäl förtjent, att Gud öfvergifwer dem. Nu weta de wäl efter ordet, att Gud icke skall handla med dem efter deras synder eller wedergälla dem efter deras mifgerningar, men af det wetandet will icke mycket komma ned i hjertat. Så snart det riktigt kommer till stycket, tycka de, att det är ett serskildt undantagsförhållande med dem. Då wända sig deras ögon än hit än dit,

undrande och fulla af bekymmer, såsom tänkte dock Gud något helt annat, än Han säger.

4. Wore icke denna samwetets nöd, så skulle djefwulens ingifwelser aldrig oroa oss. Såsom och de heliga's exempel visar, hwilka, så snart samwetet blott warit lösgjordt, hafwa jublat, huru Herren än låtit fienderna handtera dem. Så säger David: "Herren uppfyller mig med tröst och gör mig ung och frisk såsom en örn" (Ps. 103). Och Paulus: "Jag är i utsäglig glädje i all vår bedröfwelse" (2 Cor. 7: 4). Och att detta icke har warit ord allenast, det funna wi se på de heliga's lif. Paulus har blifvit stenad, stupad med ris samt lidit allehanda mifhandel och slutligen lidit döden. Men när hans samwete warit genom nåden fritt och rent, så har han lidit det allt med glädje samt twekat i walet mellan att blifwa här eller skiljas hädan. Ja, när han tager afsked af de ephesiska biskoparna samt omtalar för dem, att den Helige Ande i alla städer betygar och säger, att bojor och bedröfwelse stå honom före, då talar han ännu om att "fullkomna sitt lopp med glädje" (Apg. 21: 23 f.). Detsamma visa alla helgons exempel än i dag. Att, är blott deras samwete genom Jesu blod ledigt och rent, då funna de säga med David: "Jag ligger och sovver och waknar upp, ty Herren uppehåller mig; jag fruktar mig intet för många hundrade tusen, de som lägga sig emot mig alltomkring" (Ps. 3). Ja, då will det och gerna blifwa så, att de med David i förmätenhet säga: "Jag skall aldrig omkull ligga". O ja, då är det ingen konst att funna trotsa synden, döden, djefwulen och all helwetets makt, såsom äfwen de heliga martyrer's exempel visar.

5. År deremot samwetet i nöd för syndens skull, då tyckes djefwulens rytande vara blott den rättfärdige Gudens röst. Då säger man snart med David i sin häpenhet: "Jag är bortdrifwen från dina ögon" (Ps. 31: 23); då undrar man i hjertat, om Herren förgätit att vara nådelig och tillhyft sin barmhertighet för wredes skull (Ps. 77: 10). Man läser wäl ännu allehanda evangeliska språk, men ser dem omgärdade af så många wilfor och förbehåll, att man aldrig kommer åt dem, medan deremot alla domsord passa så precis, som wore

de icke skrifna för någon annan. Sådant hafwa wäl och de heliga apostlarna fått erfara på långfredagen och dagarna derefter. Ty i deras samweten har sannerligen brunnit en eld, då de besinnat, huru de med sin tråta, sin sömn, sitt flyende o. s. w. hade försyndat sig. När de nu sågo Herren piskas och naglas wid korset, och djefwulen kom dertill och sade: "Der hafwen I det! Att Han är tagen ifrån eder, det hafwa edra synder förskyllt", icke war det underligt, att sådant lät såsom Guds ord, så att de glömde allt, hwad Herren hade talat med dem om sin uppståndelse. Hade deremot deras samwete warit ledigt från synd, så hade de wäl haft någon besinning och sagt: Nu wäl, wi wilja icke jämra oþ förr än efter tredje dagen, då wi få se, om hans ord håller, ty Han har sagt, att Han skall uppstå. Men nej, samwetet betager dem all sans.

6. Härtill kommer nu ock den andra, redan antydda omständigheten, som gör, att Guds barn så lätt af fienden i nödens tid låta sig rubbas från tilliten till ordet. Men denna omständighet är, att Gud werfligen synes handla så, som hade Han öfvergifvit själen. Och då ställer sig saken jemte det förra så här: Gud måste uppenbarligen vara rättfärdig; nu synes emellertid tydligt, att det icke går mig efter Guds ord och löfte; dersöre måste detta löfte icke gälla mig. Dertill säger då samwetet: Det hafwa dina synder förskyllt. Kommer så djefwulen och predikar: Dersöre ser du nu, att din sak är förlorad. Men hwad nöd deraf kan bli swa, derom wittnar de heligas exempel. Såsom David säger: "Jag ryter, men min hjelp är fjerran", och åter: "Jag ryter för mitt hjertas oros skull".

7. Dersöre måste man med all noggrannhet aftsäga på den heliga Skrifts exempel, hwilka wisa oþ, att Herren alltid förer sitt ord igenom men på wägar, som synas leda långt derifrån. Såsom Han ock säger genom Esaias: "Jag skall leda dem på wägar, som de icke weta, och föra dem på stigar, som de icke känna." Men det gör Han, på det de icke måtte sätta tröst på föttet. Lofwar Han befrämja en sak och wi komma deran med våra föttsliga ögon för att se, huru Han gör, då få wi se, huru Han wänder den saken ryggen och låter djefwulen husera, som wore den öfwerlemnad honom i wåld. År

man då icke öfwad i Guds ord, så att man känner hans sätt, så kan man icke förstå annat, än att allt är förloradt. Fördensfull är helsosamt att märka, att knappt några exempel äro i Skriften, der icke Gud vid uppfyllandet af sina löften handlat så besynnerligt, att de heligas förnuft har måst förtwifla.

8. Du ser nu här i denna texten, hwad under som sker med Josef och Maria. Käre, tror du icke, att de hafwa tänkt, att det skulle blifwa något stort deraf, när de fått ett så märkwärdigt barn? Men se nu! Först skall barnet födas i ett stall; och kan då vara det, men när österländska wisa warit der, tillbedit Honom och gifvit Honom guld, rökelse och myrrham, och hela Bethlehem är i uppståndelse af idel förundran, och Josef väl redan i sitt hjerta tänker: "Nu börjar herrligheten", si då uppenbaras i sömnen en ängel för honom och befaller honom stå upp och fly in i Egypten, emedan Herodes annars skulle dräpa barnet. Så gifwer han sig då ändtligent åstad, men o hwad hans hjerta skall hafwa brusat och tänkt: Skall Gud behöfwa fly för Herodes? När han nu en tid warit i Egypten, då uppenbaras Herrens ängel igen och befaller honom åter fara in i Israels land, emedan Herodes, som farit efter barnets lif, nu var död. Alltså wänder Josef åter och ämnar då sig ned i Davids stad, Bethlehem, ty hvor skulle Davids son bo om icke der? Men när han kommer in i Judeen, får han weta, att Archelaus, Herodes son och kanske grymmare än fadren, regerade der. Så träffar honom åter en stöt, och han måste återvända till sin gamla bostad, det föraktade Nazareth. Men icke tänkte han då, att sådant måste ske, på det att ett Guds ord måtte uppfyllas: Han skall kallas Nazarens. Men så gör Gud; när wi tycka, att Han handlar med os helt annorlunda, än ordet lofwar, då är det juft något ord och löfte, hwars uppfyllelse är i görningen. Må wi allenast bida, så skola wi få se det.

9. Sådan Guds underliga regering skåda wi och öfverallt uti hans helgons exempel. Se på Johannes döparen. Der woro de aldra utomordentligaste löften förenade med hans födelse. Ja, gamla testamentets profeter hade färskilt profeterat om honom. Hwem skulle

nu icke hafwa wäntat något stort? Och stort blef det wäl, men icke efter menniskors sätt. För menskliga ögon syntes ingen motswarighet till de stora löftena. Klädd i en mantel af kamelhår, lisenärande sig med gräshoppor och wildhonung måste han predika i öknen samt ändtligent efter en mycket fort werksamhet lastas i fängelse för att lida en neslig död. Tänk, när man med detta sammanställer, hwad Herren säger: att af qwinna ingen war född, som war större än Johannes döparen, samt besinnar, att det just är på Johannes embete och werksamhet, som dessa ord syfta, wiht blifwer det besynnerligt.

10. I gamla testamentet finnas ock många dylika exempel. Abraham hade på sin ålderdom fått det löftet, att han skulle blifwa till ett stort folk, och att i hans säd alla slägten skulle blifwa wälsignade. Men tjugufem år fick han wänta, innan Isak föddes. Tänk, hwad det måste hafwa sett mörkt ut. Å ena sidan Guds löfte, å andra sidan barnlöshet, medan det för den tilltagande ålderdomens skull blef ju mer och mer för hvarje år omöjligt att hoppas på afgörd. Och sedan, när han har en son, får han Guds besallning att offra densamma. Der såg ju allting ut så, som hade Herren Gud förgätit sitt ord och löfte. Men nej, det war blott hans underliga regering med den fära Abraham. Under allt detta war det dock afgjordt, alldeles afgjordt, att löftet skulle gå i fullbordan.

11. Detsamma skåda wi ock i Davids historia. Han war från början en ung from herde. Kommer så Samuel, profeten, och smörjer honom på Guds besallning till konung. Der hade då herrlighet warit att wänta. Men i deß ställe kommer nu David i sådant elände och sådan wedermöda, att han aldrig warit utsatt för något dylikt. Nu måste han fly, gömma sig i öknar och bergskrefvor, alltid uti dödsfara, wetande, att Saul och hans män gingo efter hans lif. Der måste det då hafwa ljudit i hans hjerta: Hvar är nu din Gud? Då har det wäl ock warit, såsom han skrifwer: "Jag ryter, men min hjelp är fjerran." Då har han wäl ock mången gång undrat, om icke Samuel war en falsk profet, eftersom Gud icke alls synes tänka på att uppfylla det genom profeten gifna löftet. Ty här låg för de naturliga

ögonen uppenbart något helt annat än den konunga-wärdighet, som ordet lofwaude.

12. Korteligen, hwarhelsst man ser i den heliga Skrift, skall man alltid finna, att Herren handlat underligt med sina helgon, ja så underligt, att allt förnuft råklat i mörker och måst förtwifla, och att endast den ensalldiga, orimliga tron funnat hålla ut, såsom det heter om Abraham, att han icke twiflat i otro utan bliswit stark i tron, hållande sig derwid, att Gud, som hade lofwat, åswen war mäktig att göra, hwad han hade sagt.

13. Sådant är nu, såsom wi ofwansöre sagt, skrifwet icke för deras skull eller dem till pris utan Gud till ära och os till lärdom, på det wi deraf måtte finna, hwad tron är, huru hon föraftar ögonens wittnessbörd samt håller sig allena wid Guds ord, till deß hon winner seger. Dersöre böra wi sluta så här: Har Gud handlat underligt med de sina förut, ho äro då wi, att wi skulle hafwa annat att wänta? När dersöre det kommer öfwer os, skola wi icke förtwifla utan säga så: Si nu är det alldes kommet, hwad jag wäntade, och är mycket mörkt, såsom jag af Skriften ser, att det har warit för helgonen. Så will jag ock med Guds hjelp bida, tills mörkret hafwer en ände, såsom de heliga det hafwa gjort. Will nu djefwulen komma dertill, såsom han ju skall göra, och säga: Si, det är dock ett annat förhållande med dig; hwem har sagt dig, att du är en af de heliga, så att du skulle drifsta att räkna dig till dem? då måste jag swara: Min helighet är det, att jag håller mig till min Herre Kristus, hwilken försonat mig med Gud, och någon annan eller bättre helighet har icke heller Abraham, David, jungfru Maria eller någon annan haft.

14. Men hwarför handlar då Gud så underligt med de sina? Swar: Det gör Han dersöre, att wi så behöfwa. Ad, wore wi allenast så bestäffade, att wi kunde utan skada hära det, att allting ständigt wore ljust och ljufligt, war wi: Herren skulle då icke heller leda os i några mörka dalar. Lika wiht som en moder icke skulle slå sitt barn, om hon blott kunde slippa, lika wiht skulle då ock Guds barn vara utan wedermöda.

Men nu går det icke an, att wi åro utan aga. Åro wi utan aga, hwari alla heliga warit delaktiga, då åro wi icke barn. Men åro wi barn, så följer dermed genast agan. Och hon swider — swider ofta grufligt, synes wara till sorg, men i den samma är det Gud bjuder sig till of som till barn. Dersöre borde wi under slagen icke ropa: "Ack Herre, har du då alldes förgätit mig?" utan: "Si, Herre, du tänker dock på mig och will wara min fader".

15. Men hwartill wi behöfwa sådan tuftan, det kunna wi tillfyllest lära både af Guds ord och vår egen erfarenhet. Wi behöfwa densamma både för tron, för kärleken och för hoppet. Ty det är med dessa stycken så, att om de icke blifwa öfwade, twina de och dö ut.

16. Huru wi för tron behöfwa tuftan, det säger Petrus: "På det eder tro må kostligare befunnen warda än det guld, som pröfwas med eld." Ty af naturen hänga wi med våra ögon wid de utwertes tingen och tro icke gerna längre, än wi se med ögonen eller kunna finna rimligt med vårt förstånd. I det lekamliga hafwa wi god tro på Guds löften om dagligt bröd, och hwad dertill hör, så länge wi blott hafwa penningar, gifna inkomster och säkra utsigter. Men tryter allt sådant, då gäller Guds löfte intet eller nästan intet. Ja, tusen riksdaler, insatta i en bank eller utlånade på "säker hand", göra hjertat med afseende på den närmaste framtiden wida wissare och lugnare än Guds löfte. I det andliga tro wi äfwen wäl, så länge wi känna of uppfyllda af fromhet, Guds fruktan, tro, bön, kraft. Men blir nu i stället detta omvänt, så att jag får erfara idel sömn, död, wanmakt, si då gäller Guds löfte mycket litet, och det synes mig, som wore dock min egen fromhet en säkrare grund attstå uppå än Guds löfte och tillfägelse. Men sådant kan Herren Gud icke låta hafwa sin gång i fred, ty då ledde det till döden.

17. Dersöre måste Han här skaffa hjelp. Och när det icke gör tillfyllest, att Han talar med of i sitt ord, då är intet annat åter, än att Han låter riset komma i gång, så att allehanda wedermöda störtar öfwer of, solen wändes i mörker och intet annat blir qvar än ordet allena. Der öfwas då tron och twingas, ehwad

man will eller icke, att släppa det, som är för ögonen, samt se allenaft på det, som står skrifwet. Det ser wäl under hettan icke så ut, som skulle tron hålla på att förkofras, utan twertom, såsom hölle den på att gå under. När lekamliga bekymmer störta öfwer en, då heter det: Huru skall jag kunna tro, då allt, som är, wittnar emot ordets fanning och wisar tydligt, att Herren icke frågar efter mig? När jag får känna mig andligen fall, förströdd, ja alldeles som obotlig och död, här och der äfwen ser, huru syndens lag, som är i mina lemmar, griper mig fången, så att jag icke gör, det jag will, utan det jag hatar, då will det genast heta: Si det är ute med mig! Huru skulle jag kunna tro Guds nåd, då allting inom mig wittnar, att jag har ingen del eller lott i det ordet? Det synes det alltså, som wore tron på wägen till undergång. Men det är icke så. Hwad som håller på att gå under, det är den tro, som står på hwad jag inom och omkring mig förnimmer; men just på den wägen är det den tro tillwerer, som står på Guds ord allena.

18. Det är nu alltför wanligt, att wi äro i willfarelse i den frågan, hwad en stark och en swag tro är. Øh synes den tro vara stark, som är hurtig och frimodig samt fröjdas och jublar, när allt är ljust och klart och inga synnerligen mörka dalar möta i vår wäg. Men sådan är icke den starka tron. Nej, det är den starka tron, som, när allt är mörkt och öde, likwäl håller ut på Guds ord, föräktar ögonens wittnessbörd och hela werlden samt säger: "Likwäl blifwer jag wid ditt ord, min Gud; det är ju omöjligt, att det skulle gå annorlunda, än som lofwardt är." Sådan tro allena är det, som öfwerwinner werlden, synden, döden, djefwulen och allt ondt. Ty huru will jag annars bestå, när döden kommer för att ställa mig inför Guds domstol? Kan jag då icke hålla mig wid ordet, så måste jag förtwifla. Men är jag genom nöd öfward, så att jag wet, att ordet håller, när bergen brista, då skall jag hålla ut och winna seger.

19. Så är nu och allehanda kors och lidande af nöden för kärlekens öfning. Ty hwar sådant kors icke wore, der skulle det egna jaget wera så, att ingen rätt-

skaffens färlef funde ega bestånd. Men der forset kommer, der blir den gamle Adam tuftad och dödad och själen så förödmjukad, att hon kan i sanning älska. Ty endast wid en rätt ödmjukhet kan en rätt färlef bestå, och endast i den mån själen blir ringa i sina egna ögon, endast i den mån kan färleken tillwera. Hwar före du och alltid skall finna, att de, som äro mest tuftade, äro och de, som äro mest starka och uthålliga i färleken. Hwad är och i grunden orsak dertill, att så mycket afund, ond misstanke, förtal, ohjelpsamhet och annat sådant kan finna rum hos kristna, om icke det, att de ännu äro för litet tuftade samt tycka för mycket om sig sjelfwa? Ty det är wisst; tyckte du allenaft rätt illa om dig sjelf, så skulle du icke heller känna dig så lätt förnärmad eller sårad, när du såge din broder synda och fara wilse. Du skulle då wid en sådan syn endast säga: "Ack, det är intet i jemförelse emot hwad jag sjelf är." Dersöre skall man och alltid finna den inbördes endrägten, färleken och friden mest innerlig och brinnande i sådana församlingar, öfwer hwilka de hårdaste wädren gå. Ja, tänke allenaft hwar och en efter, hwilken har erfariit, hwad det är att stå hårdt för trons skull! Medan man är i sådana trångmål, då kan man tycka, att en kristen är något så stort, att man spritter wid åsynen af en sådan. Ja att så likasom stjäla sig till att tala en stund med en sådan, är en outsäglig glädje. Der åter intet trångmål är, der kan lätt en sådan mättnad och likgiltighet inträda, att man kan se Guds barn gå fram och tillbaka, liksom wore det träd, tänker icke derpå och ser intet stort deri, att de äro Guds söner och döttrar, ja kan i sitt sinne låta allehanda obetydigheter råda mer, så att man känner olyst wid deras åsyn.

20. Nu kan väl tyckas, som skulle den inre tuftan, hwilken sker genom den tilltagande syndakändomen, ensam vara nog till att uträcka det samma. Och sannt är, att utan sådan syndakändom hjälpa inga hårda utwertes wäder — sådana kunna då endast liswa och underhålla partifärlef men icke den rätta färleken. Men äfwen der den inre tuftan är, visar dock erfarenheten, att den icke gör tillfyllest, utan att äfwen de yttre storm-

wädren wäl behöfwas. O lätte wi oþ blott inwertes tuftas genom ordet så, som Gud will, wi skulle då slippa de yttre stormarna. Men nu äro wi, äfwen sedan wi blifvit kristna, behäftade med en sådan natur, att om icke då och då en utwertes storm väcker oþ upp, börja både tron och färleken snart att blekna. Derom behöfwer icke mycket ordas; de kristna fänna det sjelfwa.

21. Men äfwen för den allmännliga färleken är sådan utwertes storm af nöden. Der werlden hwarken säger med eller mot, der will färleken alldeles qväfwas, och man wet icke ordet af, förrän man går midt ibland menuisskor utan att besinna, att de äro dyrt köpta, samt att de i sin otro swäfwa i ständig dödsfara, man umgås med dem så, som wore allt wäl. Men se blott, när werlden sätter sig upp och börjar rasa! Der blir genast lîf i färleken, och ju mer hon strider deremot, destomer tilltager detta begär att winna själar för Kristus, desto större, är och glädjen öfwer hwarje själ, som winnes. Deruti bewisar och den rätta färleken sin art så olika den väkta, hwilken för motståndet öfvergår i bitterhet.

22. Så är nu och ändtligent för hoppet en sådan wedermöda af nöden. Ty af naturen drages vårt hjerta till jorden och de ting, som äro på jorden, så att wi se efter mammon, efter goda dagar, beqwämlighet, wällefnad och annat sådant. Ja, der kan och blifwa ett sådant jordiskt sinne, att wi börja prisa dem lyckliga och afundas dem, hwilka hafwa mycket af denna werldens gods, funna hafwa allt fint och förträffligt, lefwa godt o. s. w. O, det är ett förfärligt sinne detta, hwarigenom umgängelsen i himmelen förhindras och herrlighetens hopp förlorar för själen sitt wärde. Skall nu der icke blifwa försoffning och död i färleken till werlden, så måste riset i gång. Hjälper och icke ordets inwertes tuftan, då skall och en utwertes storm snart uppstå, så att wi snart skola ledsna vid denna werlden och hennes uselhet samt börja rikta våra ögon mot himmelen och säga, icke: ach, wore jag rik o. s. w. utan: ach, den som blott wore borta från allt detta och wore wäl deruppe! Dersöre ser man och, huru i apostlarnas tid der ständigt har warit ett lefswande, friskt, wiqt och

herrligt hopp, såsom och alltid i förföljelsetider. Och se ännu i dag: hwilka äro wäl de, som mest med hjertat umgås i himmelen och mest förakta denna werlden? Månen det icke äro de Guds barn, hwilka mest warit i bedröfwelssens ugn? Ju djupare natt, desto flarare synas stjernorna på himmelen, och sammalunda: ju mer genom allehanda mörker och storm tuftad en kristen blir, desto herrligare blir för hans hjerta salighetens hopp. Wälgång drar nedåt, wedermöda drar uppåt, der Kristus bor i hjertat.

23. Korteligen: för hela det kristliga liewet är det godt, att Gud låter allehanda hårda wäder öfwer de fina gå. Såsom Paulus och säger, att bedröfwelße werkfar uthållighet, uthålligheten werkfar bepröfning, bepröfning hopp. Hvilket äfwen erfarenheten på det tydligaste bekräftar. Ju mer en soldat warit i elden, desto mer uthållig, bepröfwad och i hoppet om seger fast är han. Och sammalunda här. Werlden och djefwulen tro wäl, att de skola trötta ut Guds barn; och walde de för det ändamålet den wägen att icke röra dem, så skulle det lyckas bättre. Men när de ansätta dem med allehanda stormar inwertes och utwertes, då göra de dem blott desto mer uthålliga och segerwissa. Ty ju mer de blifwa dödade i sig sjelfwa, ju mer allt hopp på något i dem eller i werlden tillintetgöres, desto mer hårdt hålla de sig till Herren Kristus. Men ju närmare de tränga sig intill Honom, desto mer wissa, starka och ovikeliga skola de blifwa. Deraföre må man icke för mycket bedja mot bedröfwelße och nød. Ty om än den utwertes menniskan deri ju mer förgås, så warde dock den inwertes ju mer och mer föryhad. Utan så bör man förhålla sig: Will Gud en tid gifwa dig goda dagar, så bed, att Han icke måtte låta dem räcka för länge, så att du tilläfwentyr blir försoffad; låter Han oväder komma, så bed, att Han icke må låta dig frestas öfwer förmåga, utan att Han må gifwa dig nåd att blifwa qvar på ankargrunden.

Ta, Herre Gud, sköt oþ du så, som wi behöfwa det! Krossa allt eget i oþ, på det att du allena må blifwa stor! Amen.

N:o 8.

Nyårsdagen.

Text: Luc. 13: 6—9.

Sade Jesus ock denna liknelsen: En man hade ett sifonträd planteradt i sin wingård, och han kom och sökte frukt derpå och fann ingen o. s. w.

1. Med denna liknelse will Herren på det innerligaste warna alla dem, som sovwa i sina synder och föräcka hans nåd. Det är här ett wäckesserop, uti hwilket Han likasom sträcker sig efter dem för att rädda dem, om de ännu wilja låta sig räddas. Ty här uttalar Han klart och bestämdt, icke blott hwad dom som hänger öfwer dem, dereft de icke omvända sig, utan ock huru Han allenaft tänker derpå, att Han måtte fräffa dem.

2. Med wingården menas nu närmast det Guds rike, som Gud hade upprättat bland sitt gamla förbundsfolk. Ty detta folk hade Han uttagit från alla andra folk, gifvit det sitt ord, inrättat ibland det en skön gudstjenst, forteligen gifvit det allt, som war egnadt att göra det samma till en skön Herrens lustgård på jorden. Dersöre är ock denna liknelse först sagd till Iudarna. Dock gäller den äfwen oþ och det mycket mer än dem, emedan Gud bland oþ i ännu högre mening planterat sin wingård, ty wi hafwa sjelfwa wäsendet och fullbordan af det, som Israel hade blott i löften och skuggbilder. Oþ har ju Herren i sitt ord uppenbarat hela sitt frälsningsråd. Nåden och sanningen är kommen genom Jesus Kristus.

3. Att wi äro planterade i Herrens wingård, betyder dersöre, att Han låtit oþ födas bland ett sådant folk, hwilket Han gifvit sitt ord och uppenbarelse, hwari Han beredt oþ tillfälle att lära känna Honom och hans Son samt derigenom fatta ewigt lif. Och tänk allenaft efter, huru Han har låtit sin nåd öfwerflöda öfwer dig, huru Han låtit dig komma till det heliga dopet, huru Han gifvit dig tillfälle att höra och läsa hans ord, ja

gifwit dig i händer sin heliga Skrift, dukat för dig sitt nådebord, och öfwer allt detta gifwit dig nådedag efter nådedag, på allehanda sätt ropat efter dig, trugat och nödgat dig, sägande: "Kom, ty allting är nu redo." Ja, tänker du nogare efter, skall du utan twifwel finna, huru du nu den gången, nu en annan gång i ditt inre fänt den käre Herrens flappande och hört hans rop: Låt upp! Låt upp!

4. Så kommer då Herren likasom år efter år för att se, hwad frukt alla dessa hans wälgerningar och all denna hans nåd skaffat uti dig. Ty det att du är planterad uti hans wingård, det gör dig ännu icke salig. Att stå uti hans wingård såsom ett ofruktbärande, ett dödt träd, det är icke salighet. Du har i detta tillstånd ännu salighetens dag, salighetens medel, tusen sinnom tufsen salighetstillsädden, men salig är du lika litet som den är rik, hwilken eger alla tillfället och alla medel att förvärfwa rikedom, men icke gör sig dem till godo.

5. Dersöre är det nu en gruflig blindhet och djefwulens förförelse, när själar gå och mena, att allt är wäl beställdt dermed, att de "äro kristna", hafwa och höra Guds ord o. s. w., ja kanske funna och med ett värt intresse resonnera om religion, om åtskilliga läromeningar m. m. Såsom och Judarna berömde sig deraf, att de woro Abrahams barn, att de hade den rätta uppenbarelseren och gudstjensten. Nej, det är så långt ifrån, att allting skulle vara wäl med det, att och Skriften tydliggen lärer, att sådant allenast är orsak till en desto grufligare dom, dereft det icke blir i tron annammadt till omvändelse och salighet. Den åt hwilken mycket är gifvit, af honom skall och mycket blifwa utkräfadt. Dersöre skall och Judarnas dom blifwa svårare än hedningarnas, de kristnas dom svårare än Judarnas. Der den största nåd marit uppenbarad och försmådd, der drabbar alltid det svåraste we.

6. Sådant lärer Herren Jesus der, hwareft Han ropar we öfwer de städer, i hwilka Han gjort sina mest krafter, samt låter dem weta, att det skall blifwa för Sodom och Gomorrha drägligare på domedag än för dem. Du må dersöre berömma dig, så mycket du will,

inföfwande ditt samwete dermed, att du är döpt, heter en kristen, hör Guds ord, går till nattvarden m. m., men wet, att under allt detta hwilar öfwer dig ett we, ett we af Herren, ett we förfärligare än det, som bragte eldregnet öfwer Sodom. Och tror du det icke, så hwilar det blott desto säkrare och wissare öfwer dig.

7. Fördensfull är det af nöden, att wi wäl besinna, hwilket allwar der är uti, att Han kommer och söker frukt på de i wingården planterade träden. Säg, hwad finner Han på dig? Du firar nu ingången af ett nytt år. Ställ dig då inför Herren, beskåda dig i ljuset af hans ord och gör allwar af den frågan: Har den nåd, som Herren hittills bewisat dig, burit någon frukt uti dig? Huru har det förflytta året gått? Har det gått hänt med den underrättelsen, att du gifwit ditt hjerta åt Herren? Eller med den underrättelsen, att du ännu soffwer i synden, att all Guds nåd warit på dig försäpplid, att du ännu wandrar emot den ewiga döden?

8. Du swarar till äfventyrs: "Man skall wäl tro, att Gud är nådig. Det är ju icke möjligt att vara fullkomlig heller" o. s. w. Men hwad will du med sådant tal? Kan det vara din mening att med sådant sopa öfwer ditt verkliga tillstånd och bedraga dig sjelf — bedraga dig sjelf och göra det med fullt uppsåt, och det i en fråga, som rör din ewiga wälfärd? Frågan är nu icke den, om Herren är nådig, utan den: om ock den nåd, som Herren slösat öfwer dig, blifwit dig till lif. Ty har du försummat den, då ropar hon we öfwer dig, och det desto förfärligare we, ju större hon blifwit dig bewisad. Akta dig derföre att slingra dig undan, ty att slingra sig undan ransakningen, det är att med säkerhet slingra sig ned i döden. Wet, att när Herren drager dig till rätta, så sker det för din frälsning. Derföre är ock hwarje undandragande ett undandragande till förtappelse.

9. Men du swarar fanske: "Jo, Gud ware lof, jag har börjat ett nytt lif, öfvergifwit synden, gjort en allwarlig bättring samt genom Guds nåd kommit till en rätt tro, så att jag nu kan hoppas, att Gud skall vara mig nådig". Men har du ock fått Anden, sedan du blef troende? Eller har du tänkt efter, om du till äfventyrs

genom detta allenast blifvit en farisé? Du swarar kanske: "Fordrar då icke Gud en rätt bättring och tro å vår sida såsom wilkor för sin nåd?" Käre, det är nu icke frågan, utan frågan är denna: År du ock född på nytt, så att du kan sjunga Pauli sång: "Jag lefwer, dock icke nu jag, utan Kristus lefwer i mig?" Men, att så länge bättring och tro för dig ännu icke blifvit annat än lagbud, lydnadsplichter, på hwilka Guds nåd beror, så länge är du med all din fromhet en farisé. Och sådan fromhet är det icke Herren ser efter, då Han ser efter frukt.

10. O att vi här funde ropa till alla sådana själar — dessa ofta välmenande men bedragna själar, hwilka hafwa kommit in i en wiß andlighet, men ständnat i sin egen bättring, tro, gudaktighet o. s. w. Vi wille säga dem: Hwad som har skett med eder, det är icke ett Guds werk till salighet, nej, allenast en försörelse, genom hvilken I endast hafwen kommit öfwer på en annan sida af den breda vägen och intet vidare. Det är gudaktighetsgerningar I hafwen företagit eder — men lißwet fattas, lißwet i Guds Sons tro. Nya gerningar, hättre gerningar äro der wiß, det erkännes, men I ären icke dödade från lagen och hafwen derföre icke funnat blifwa lefwande gjorda i Kristus. Dersöre har det ock ständnat i gerningar. Gud öppne i tid edra ögon.

11. Gifwe Gud hwar och en nåd att ständna inför en så allvarlig text som denna! Det är ju en gruslig sak, att Guds wingård står full af träd, hwilka äro döda, ofruktbara träd. Menniskor, dyrt köpta med Guds Sons eget blod, öfwerhöljda af otaliga Guds nådewälgerningar, gå der om hwarandra, höra de allvarligaste domar öfwer hwar och en, som lefwer i synden, höra ock de hjertligaste näderop, så den ena nädedagen efter den andra, alltid med den nya påminnelsen: I dag är frälsningens dag, o att du käuna funde den tid, hwari du sökes — men förakta det alltsammans, söka, hwad världen tillhörer, gifwa sina arma själar till spillo, såsom wore de af alls intet värde, eller som wore icke ett enda Guds ord sanning. Käre, du som läser detta, hwem är du, hwad säger du om dig sjelf? Du tycker kanske, att detta är rätt och sannt, men huru är det med dig?

Huru har du, just du det i detta stycke? Ty dermed är du icke hjelpt, att du tycker, att ordet är rätt, att du ryser för dem, som groft begabba det — nej! har det ock blifvit dig till lif — det är frågan.

12. Ty det är nu den frukt, som Herren söker: icke den eller den gerningen utan sjelfwa lifwet. Såsom hela sammanhanget visar, att det här icke är fråga om några serskilda gerningar, ja icke ens de goda gerningar, hwilka af tron följa såsom frukter, utan just om detta, huruwida den nåd, som Herren bewisat dig, fått på dig bewisa sin lifgifwande och frälsande kraft. Såsom ock Paulus i Rom. 1: 13 fallar det den frukt, han will skaffa, att han må blifwa genom sin predikan medel till syndares omvändelse. Sammalunda säga ock wi, att evangelii predikan på den eller den orten burit en herrlig frukt, och mena dermed, icke att folket der börjat lefwa annorlunda eller göra andra gerningar än förr, utan det att predikan börjat skapa lif.

13. Huru det nu rätteligen skulle gå med sådana, som förakta Guds nåd, om dem skulle ske efter deras förtjenst, det lärer vår text, då wingårdens egare säger till sin wingårdsmän: Hugg detta trädet bort. Och han tillägger: Hwarefter shall det stå och förhindra jorden? Ty icke nog dermed, att en sådan för egen del förakta Guds nåd, står han äfwen andra i vägen, i det han genom ord och exempel förförer andra till samma förakt eller stärker dem i deras säkerhet. Såsom isynnerhet är att se på föräldrar, hwilka förakta Guds nåd samt draga sina barn med sig i samma säkerhet. Hvilket nu är uppenbart för allas ögon. Ty nästan ehvar man stiger in i ett hus, shall man finna ett sådant wäsende: mycken omsorg om lekamlig utkomst och timlig lycka, mycken ömhet om barnens lekamliga wäl, men sömn och död i andlig mätto, död för Gud, ja oro och ansträngning att släcka, om Gud börjar tända eld i något af barnen. Och tänk nu, hwad kan vara mer rättwist, än att det trädet hugges bort? Om du sjelf hade en tjenare, öfwer hwilken du läte all godhet öfwerflöda, och han i stället för att tacka dig, icke allenaft föraktade din godhet utan äfwen förförde dina barn till att förakta densamma och

fålunda droge deras hjertan ifrån dig till det, som wore emot din wilja och som tydligent ledde till deras förderf, wist skulle du göra dig af med den tjenaren, och ingen skulle anklaga dig för att handla orätt deri.

14. Si sammalunda skulle och här ske med dig, om Gud wille handla med dig efter din förtjenst. Men sådant är icke hans hjerta, hwilket här afmålas deri, att wingårdsmannen beder, att detta trädet måtte få stå ännu ett år. Och hwad är det wi wäl se för våra ögon? Få icke de ofruktbara träden stå år efter år? Har icke du fått stå allt härtill? Du är kanske syratio, femtio, sextio år, ja, derutöfwer — huru länge har du fått stå? Huru många äro de, hwilka du warit till hinder? Huru många äro wäl de, hwilkas blod skall warda krasadt ur din hand? Och ännu låter Gud dig stå, ännu will han kanske ett år wänta på din bättning. Ännu will han "grafla och göda" omkring dig, om du så kunde bärta frukt.

15. Men att wingårdens egare bjuder att hugga trädet bort, då deremot wingårdsmannen beder för det samma, det är icke så att förstå, som hade Herren Jesus en större kärlek till syndare, än Fadren har; utan det är allt taladt allenast i bild för att afmåla, huru det längesedan skulle hafwa gått of, dereft Herren handlat med of efter vår förtjenst, äfwenså huru det allenast är hans långmodighet och barmhertighet som gör, att wi ännu icke äro bortkastade. Ty Fadren hafwer intet annat sinne än Sonen, såsom Herren säger: "Den mig ser, han ser Fadren". Hwad dersöre Sonen beder för of, det är icke emot Fadrens egentliga wilja såsom för att afwända den samma, utan det beder han allt ofwerens med Fadrens wilja, som är att förbarma sig ofwer syndare och hjälpa dem. Såsom och Herren säger: "Sonen gör intet annat än det, som han ser Fadren göra".

16. Men att grafla och göda omkring trädet, dermed menar Herren att göra allt, som kunde vara egnaadt att bringa trädet till att bärta frukt. Och hwari detta består, det visar erfarenheten, om wi allenast se efter, hwad Herren gör. Ty medan Herren gifwer nådetid, söker han och själen på alla sätt. Dels ropar han efter henne utwertes genom sitt ord, uppenbarar för henne

genom lagen hennes olyckliga belägenhet samt den dom, som hwilar öfwer henne, öppnar uti evangelium sitt hjerta för henne, bjuder och trugar henne: Rom, ty nu är allting redo! Dels besöker Han henne inwertes, klappar på hennes hjerta och säger: Låt upp, låt upp! Min son, min dotter, gif mig ditt hjerta! Så låter Han och allehanda nød, sorg och bekymmer komma öfwer själen, på det hon måtte lära gifwa akt på ordet. Här tager Han från den ena hans egodelar, från den andra hans maka, barn o. s. w. Korteligen: der är å Herrens sida ett ständigt arbete med hwarje själ för hennes frälsning.

17. Sådant måste också hwar och en erkänna, om han blott will tala sanning. Ty huru förhärdad du än må vara, wet du likvälv, att Herren gång efter annan klappat på ditt hjerta och talat med dig så, att du funnat tydligt märka, att det warit Han. Du har haft stunder, då du känt, att det warit illa med dig, och att det warit nødwändigt för dig att wända om; du har haft stunder, då Herrens kärlek rört ditt hjerta och ljufligt lockat dig att komma, då du känt, att hela werlden intet haft att bjuda dig, som kunde jemföras med Herrens Jesu kärlek, intet som kunde gifwa dig en sann frid. Huru lugn du än utwertes må ställa dig, har du dock stunder, ensamma stunder, då du är orolig i ditt inre öfwer din ställning. Si det är alltsammans Herrens grafwande och gödande omkring dig till din egen salighet, såsom nu redan är sagt. D att du wille bestämma det! Hwarföre will du nødwändigt dö, när Herren wille, att du skulle lefwa? Hade Herren lemnat os utan hjelp i vårt syndaelände, då wore vår ställning förfärlig, men wida förfärligare är dens ställning, som har fått en Frälsare men det oaktadt sjelfwiljande går bort i ewig död.

18. Ty hwad slutet ändtligen skall blifwa för dem, som förakta Guds nåd, hans grafwande och gödande, det är också här med tydliga ord sagt. Den dag skall komma, då det ofruktamma trädet skall huggas bort. Så säger också Johannes döparen: "Nu är ytan satt till roten på trädet; hvarf och ett träd, som icke bär god frukt, skall afhuggas och lastas i elden". Men hwad för en eld der menas, det kunna wi förstå, när wi

höra, huru Herren en gång skall visa dem, som icke trott på Honom, bort uti ewinnerlig eld, som är beredd åt djeswulen och hans änglar. Och åter säger Han: "Der deras mäst icke dör och elden icke utsläckes". Det är allwarliga och bestämda ord af Honom, som sjelf engång skall döma. Huru mycket du än må bemöda dig för att slå ifrån dig sådana ord, så stå de der ändå; när du icke tänker derpå, hwilar deras dom öfwer dig, och när du en dag lägger dina ögon tillsamman för att gå från denna werlden, då skall den dom, de uttala, möta dig. Och we då — we — we! Arma själ, hwart tager du vägen?

19. Gifwe Gud, att hwar och en, som ännu lefwer i sina synder, wille wakna upp rätteligen. Det kan dock icke af menniskotunga uttalas eller af menniskoförstånd fattas, hwad det är, att en menniskosjäl går ewinnerligen fötlorad. Tänk, hwad ångest och qwal att blifwa bortkastad utan hopp om ändring, utan möjlighet att återvända! Och detta allt medan man wet, att under tjugu, femtio, sjutio år stod nådens dörr öppen, och man var bjuden att komma, hade och funnat komma, hade och förorsakat glädje i himmelen för Gud och hans änglar genom att komma! Att ewigt, hopplöst dela de onda andarnas lott och weta, att man hade funnat vara ewigt salig — det är fördömelse. Och i den skola alla de en gång störta, hwilka icke hafwa hyllat Sonen, de må nu för öfrigt hafwa warit aldrig än så redbara werldsmenniskor eller nitiska werkhelgon. Sådan är Skriften's dom. Huru mycket än werldens wisa må rasa deremot, skola de dock, när den yttersta dagen kommer, icke hafwa funnat ändra en prick i densamma. Och de som satt sin lit till de wisas wisdom, we dem på den dagen! Nu kan man få höra dem jubla, men då skall vara gråt och tandagnislan. Så säger Gud.

20. Men der någon waknat till besinning och börjat fråga efter vägen till lifvet, der bör och en sådan märka, hwilken tröst som ligger i denna text. Det är ju det wanliga förhållandet, att sådana själar nu hörja frukta, att Herren icke skall widare wilja förbarma sig öfwer dem. Ty uti all wår natur ligger alltid den tanken, att Herren skall handla med os efter våra ger-

ningar. Och nu låter det så här: "Så och så länge har jag gått och stridit emot Herren; för allt hwad Han flappat på mitt hjerta, har jag föräktat Honom, tjenat synden och werlden, och det icke ometande, nej, emot bättre metande har jag sjelfwiljande förhärdat mig — och nu skulle jag tänka, att Herren skulle förbarma sig öfwer mig och, sådan jag är, förlåta mig alla mina synder." Men tag nu inför denna Herrens liknelse ditt förfuist till fånga och se efter, hwad här står. Att du nu kommit uti denna själanoöd, hwarpå kan det bero? År det du sjelf, som bragt det derhän? Nej, hade det berott på dig sjelf, så hade du otwifweläktigt sofwit än i denna stund lika fött som förr. Men mårne det då är djefwulen, som wäckt dig ur din dödssömn? Nej, berodde det på honom, så länge du redan längesedan i den ewiga döden. Men hwarpå beror det då? Swar: endast derpå, att Herren grafsvit och godt omkring dig med uttröttligt tålamod är efter år. Men nu, tänk efter! Sedan Han sålunda haft tålamod med dig och låtit dig stå samt graft omkring dig alla de år, då du trampat hans nåd under dina fötter, förqwast hans näderörelser och mot bättre metande tjenat synden, skulle Han nu, sedan du waknat upp, hugga dig bort? Kan du werkligentänka sådant om Honom? Nej, har Han frågat efter dig den stund, du icke frågade efter Honom, då skall Han förwissso icke wända dig ryggen, när du nu börjat ropa efter Honom.

21. Fördensfull skola sådana själar icke döma efter eget tycke utan efter Guds ord. Nu framställer sig Gud uti ordet såsom en fader. Så har man aldrig hört, att en fader, hvilken i många år hade tålamod med en son, som föräktade och trotsade honom, att en sådan fader sedan stängde dörren för sin son, när denne ändtligen kom och ville bekänna sina synder samt få förlåtelse. Och nu skulle Gud vara sämre än en jordisk fader, som dock ond är? Tänk, du skulle så handla, som nu sagt är, emot din son, och mot Gud skulle du bete dig alldeles så, som saade du: "Ack, om Gud blott wore så god som jag!" Det är sannt: du säger icke så, ty det wore för groft, men hwad annat än detta ligger wäl uttryckt deri, att du nu står skygg och båfvar tillbaka för Honom, när du dock wet, att din egen son icke skulle

behöfwa så göra inför dig? Är det icke verkligen så, som såde du rent ut: "Jag är ändock bättre än Gud; så och så skulle jag göra mot min son, men så god kan Herren Gud omöjligt vara". Tänk, hwilken wacker bekännelse! Och likväl tycker du kanske, att sådant beteende är ödmjukhet samt hörer till en sann bättning! Ty så långt kan blindheten gå — ja, så långt att ock många rent af lära, att det är lösaftigt att tro, att Gud skulle vara lika snar som en mensklig fader att förbarma sig och förlåta. Gud öppne os ögonen.

22. Så ligger ock i denna text en wäl behöflig tröst för sådana kristna föräldrar, hwilka se sina barn wandra på den breda vägen. De hafwa nemligen här den trösten, att Herren skall göra allt, hwad göras kan, för deras barn. O det är en underlig ställning detta: att ståder såsom fader eller moder och se sina barns hjertan ju mer och mer wika bort ifrån Herren; bedja, förmana, truga och se det alls intet hjelpa; slutligen ock gå med den anklagelsen, att man sjelf genom allehanda försummelse och synd bär en god del af skulden dertill, att de wikit bort från Herren. Då behöfves sannerligen den trösten, att ännu Herren skall försöka allt för deras barns räddning. Jemt så mycket bättre Gud är än du, jemt så mycket mer angelägen är Han ock om deras frälsning. War wiż: Han skall ock icke försumma att söka dem, ware sig med utwertes eller inwertes fälselse, ware sig med hårda slag, bitter nød eller annat, som kan tjena dem till uppwäckelse. Är det någon möjlighet, icke skall Han lemna den obegagnad. Hans embete, ja än mer: hans hjertelust är att igenhemta det förföllade.

23. Slutligen må ock här ur denna texten de taga en lärdom, hos hwilka ordet burit den wäsendtliga frukten, att de blifvit födda på nytt. Ty ehuruwäl texten icke närmast handlar om de frukter, hwilka följa af tron, såsom wi oswansöre sagt, gifwer den dock äfwen de trogna en kraftig förmaning att ransaka sig sjelfwa, just med afseende på dessa frukter. Ty Herren ser ju äfwen efter dessa frukter, och hwad wigt Han lägger på dem, derom wittnar hela Skriften, synnerligen Joh. 15, der Herren talar om, hwad Han will göra med sådana

grenar, som icke bär frukt, nemligen afhugga och bortfesta. Ty der grenen upphört att bär frukt, der är sådant ett tecken, att hans förra lifsgemenskap med trädet upphört; men der denna gemenskap upphört, der är under all ytter munnens bekännelse idel död.

24. Med goda frukter menas allt det, som framgår ur tron på Herren Jesus. Dessa frukter kallas Skriften med ett gemensamt namn helgelse. Såsom apostelen säger: "I hafwen eder frukt, att I heliga varden", och åter: "Faren efter helgelse" (Ebr. 12: 14). Men sådan helgelse består icke blott i några utwertes gerningar, såsom somliga, när de walknat till någon besinning, företaga sig att göra allehanda goda werk, späka sin lekmän, lägga bort wissa synder, öfwa allehanda gudaktighetsgerningar o. s. w. Nej, helgelsen är framför allt en inre förwandling till Herrens Jesu sinne, hwilken förwandling förnämligast framträder uti detta för Guds barn utmärkande begär att ju mer och mer blifwa inplantade och tillverxa och blifwa rotade i Honom, ju mer uppfyllas af Hans kärlek, ju mer kraftiga blifwa att i alla stycken efterfölja Honom. Gerningar, som utwertes äro efter Guds bud, funna fariseer och göra; en evangelisk bekännelse i munnen funna och lösaltiga skrymtare föra, men detta Herrens Jesu sinne det kan endast Anden werka hos dem, som lefwa i tron på Herren Jesus.

25. Der nu genom tron sådant Jesu sinne är, der gifwer det sig och straxt tillkänna uti allehanda goda gerningar, hwilka äro goda juft derigenom, att de härflyta ur detta sinne, samt utgöra endast bewisningar af det-samma. Sådana gerningar äro dock först inre, såsom apostelen säger: "Andens frukt är kärlek, fröjd, frid, långmodighet, mildhet, godhet, trohet, saktmodighet, kynskhet" o. s. w. (Gal. 5: 22 ff.) Och åter: "Så kläden eder nu såsom Guds utwalda, heliga och älskade, i hjer-tats barmhertighet, mildhet, ödmjukhet, saktmodighet, lång-modighet" o. s. w. (Col. 3: 12). Och så säger Herren: "Vären af mig, ty jag är mild och ödmjuk af hjertat" (Matth. 11: 29). Der hör du, huru Herren framförallt ser efter de inre gerningarna, såsom uttryck för det rätta sinnet. Men der dessa äro, der måste de dock framträda i wandeln, hvaraf för det andra följa utwer-

tes gerningar såsom nödwändiga uttryck och bevisningar af de inre. Ty der någon wille berömma sig af ödmjukhet men före under tiden efter att i allt få vara den främste; der någon berömde sig af barmhärtighet och wille dock icke låta sig vårda om dem som äro i nöd; der någon berömde sig af saktmodighet och kunde dock icke fördraga, att någon gjorde honom något emot o. s. w., der woro ju sådan berömmelse falsk. Ty ehuru sinnet icke är detsamma som de utwertes gerningarna, och ehuru de utwertes gerningarna kunna vara utan det rätta sinnet, så kan dock icke sinnet vara utan de utwertes gerningarna. Deraf säger ock Herren: "Af deras frukt skolen I känna dem".

26. Sådana frukter will nu Herren finna hos de fina. Såsom wi derföre se, huru Han och hans apostlar med allt allvar förmana dem dertill. Ty uti de kristna är begyndt och grundlagt ett nytt lif, hwilket ock derföre bör bewisa sig uti ett nytt lefwerne. Om wi nu lefwa i Anden, säger Paulus, så låtom oþ ock wandra i Anden. Det wore ju något förskräckligt och orimligt, att de, som lefde i Anden, skulle wandra efter köttet. Deraf må ock hwar och en, som tror på Kristus, pröfwa sig sjelf, huru det är med honom i denna del, samt se dertill, att han alltid må finnas i öfning och tillwert. Men hwar han märker, att det brister, der må han icke akta sådant ringa utan fly dermed till forset för att finna förlåtelse samt undså nåd och kraft att ju mer och mer afsläda den gamla menniskan samt renas sig från all köttets och andens besmittelse. Si, wore sådan öfning flitig ibland oþ, så skulle Herren slippa se och höra så mycken färlekslöshet, otrohet, parti, kif och annat sådant, som Han nu måste se. O kära wänner, wi, så många som genom Guds nåd äro komna till Herren Jesus, låtom oþ icke förtröttas att ropa efter nåd att lefwa i hans eftersöljelse, som dog för vår frälsning.

Ta, Herre Gud, du ser, huru jäammerligt det är med oþ. Förbarma dig öfwer oþ! Haf ännu tålamod och trötna icke! Hjelp dem, som sofwa i synden, att besinna, hwad deras frid tillhör, och dem som tro på dig, hjelp dem besinna, hwad ett rätsinnigt wäsende är i Jesus. Amen.

N:o 9.

Söndagen efter Nyårsdagen.

Text: Matth. 3: 11, 12.

Jag döper eder i watten till bättring, men den ester mig kommer, är starkare än jag, hwilken skor jag icke är wärdig att bära o. s. w.

1. Alla fyra evangelisterna omtala dessa Johannis ord. Ty denna Johannis predikan har warit öfvermåttan wiktig, emedan hon har innehållit hans wittnesbörd om Kristus och det förhållande, hwari han stod till Honom. Men att wittna om Kristus, det war hela ändamålet med hans sändning, såsom han sjelf säger: "På det Han skulle wara uppenbar i Israel, fördenfull är jag kommen till att döpa med watten" (Joh. 1: 31). Detta wittnesbörd har Johannes derföre många gånger upprepat, såsom wi t. ex. i Joh. 1: 26 ff. se, huru han vid ett annat tillfälle upprepat nästan de samma orden, ja, huru han i Joh. 1: 30 åberopar sig derpå, att han förr afslagt ett sådant wittnesbörd. Ty det är nu en rätt predikares werk, att han icke allenaft en eller twå gånger wittnar om Kristus, utan att han upphörligt fortsätter dermed. Ty äro der ock många, som blifwa mätta på det wittnesbördet och tycka sig deri redan wara utlärda, så att de wilja höra något annat, så bör han dock icke låta sig deraf röras. Nej, wittnesbördet om Kristus är summan af all predikan. Och säger någon: Detta hafwa wi redan hört tusen gånger, så wilja wi swara: Käre, låter Gud mig predika ännu tusen gånger, så skall du wäl få höra det tusen gånger till.

2. Om, såsom det är sannolikt, Lucas i 3: 16, 17 beskrifwer samma tillfälle som Mattheus i vår text, så få wi hos Lucas upplysning om närmaste anledningen till dessa Johannis ord. Det heter nemligen der, att dessa

ord utgjorde Johannis swar på folkets undran, om han icke war Kristus. Sådan folkets undran wille och funde Johannes icke lida. Efter naturen skulle han wäl hafwa fröjdats deröfwer, att han blef så firad och ansedd, men uti honom regerade Herrens Ande. Och Herrens Ande är en sådan ande, som ropar: Icke oþ, Herre, icke oþ utan ditt namn gif äran.

3. Dersöre är ock detta lärorikt, emedan det visar, å ena sidan huru folket är benäget att fästa sig vid redskapet, å andra sidan huru Johannes kämpar deremot. Såsom ock ännu i dag sker, hwarheldft evangelium predikas, att menniskors hjertan hänga wid dem, som predika, upphöja och rosa dem. Hvarmed de göra mycken skada och förhindra Guds werk. Ty äfwen de aldra häfta predikanter hafwa kött och blod, så att de icke alltid kunna bewisa den ödmjukheten, som Johannes här, utan der will wid deras hjertan alltid klibba något qvar af det beröm, som de oförståndiga ösa öfwer dem. Hwadan alltså följer, att Herren Gud måste se dertill samt med allehanda bittra och skarpa medel skrapa det bort, som klibbade wid. Och måste således evangelii predikanter mycken bitter malört dricka för deras skull, som woro oförståndiga. Ja, Gud allena wet, huru många, som till följd af sådant beröm rent af andligen somnat in eller warit så illa deran, att Herren af nit om deras frälsning genom långvarig sjukdom eller annat måst rent af sätta dem afsidet ifrån det werket att predika. Gud gifwe, att de kristna en gång rätt lärde att akta härpå, så att de förbarmade sig öfwer de arma predikaterna och icke lade sådana stötestenar i deras wäg dem till fall och Guds rike till skada!

4. Men så mycket mer borde de akta härpå, som de med sådan widhängsenhet göra äfwen sig sjelfwa mycken skada. Ty der man sålunda hänger wid en menniska, synnerligen en predikant, der will ock wanligen ens frid blifwa beroende af densamma, af hans omdöme och beteende; der beröfwar man sig sjelf förmågan att efter apostelens ord pröfwa allt och behålla det godt är, upptändes af partiskt nit, såsnart man hör någon anmärkning göras mot hans predikan, såsom wore

icke allt guddomligt och rätt; der beröfwar man sig och mycken wälsignelse af Guds ord, i det sådan widhängsenhet gör, att man aldrig tycker, att Guds ord är så kostligt och godt, som när man får höra det af just den predikanten, att man tycker, att det är torrt och tomt efter Guds ord, om den predikanten är borta o. s. w. Der uppstå då partier, slitningar, hårda domar, onda misftankar och mycket annat elände, hwarigenom friden och färleken läder afbräck. Ja, att och genom sådan widhängsenhet en menniska kan hindras från att komma till Kristus, det bewisa många Johannis lärjungar, hwilka trots allt, hwad Johannes pekade på Kristus såsom Guds Lam, dock hängde så wid Johannes, att de, när Herren började göra lärjungar, kommo till Johannes och flagade mislynta deröfwer. Hwilket wäl otwifweläktigt äfwen nu sker, så att mången anser sig hafwa gjort undan den frågan: "Är du född på nytt?" med det, att han tycker så obegripligt mycket om den eller den predikanten. Korteligen: Gud allena ser all den själaaskada, som sker derigenom, att menniskor förgäta, att allt kött är hö. Men oþ bör sådant lära att bedja Gud om nåd att funna hembära allt los åt Honom, som allena är wärdig att hafwa los och pris och ära och starkhet.

5. Så böra ock de, som predika, af Johannis exempel lära sig den rätta ödmjukheten, så att de funna awisa sådana, som berömma dem. Ty börja de blott höra på deras beröm en gång, så skall det icke länge dröja, förrän de börja lyhöra efter deras beröm, ja ock i sin predikan blifwa beroende deraf. Fördenskull gäller det här för dem att flitigt bedja om Herrens fruktans ande, på det de icke måtte blifwa förderswade. Det skall wäl kosta på att häri kuwa den gamle Adam, som ju älskar beröm, men här gäller ett af de tu: antingen riswa ut det öga, som är till förargelse, eller ock blifwa försöffad och somna bort i andlig död.

6. Nu är ock här att höra, huru Johannes förklarar sitt embete. Jag döper eder i watten till bättning, säger han. Der skiljer han sin döpelse från Kristi döpelse. Såsom wi ock finna, huru apostelen Paulus sålunda skiljde Johannis och Kristi döpelse, att han lät

med Kristi döpelse döpa dem, som redan woro döpta med Johannis (Apg. 19). Johannis döpelse har warit en döpelse i watten, hwilken icke meddelat den Helige Ande utan allenaft betecknat och på ett finnebildligt sätt framställt den bättring, som han predikade.

7. Men om en rätt bättring är af nöden, att man wet, hwari den består, hwaraf den kommer och hwad deß ändamål är. Först måste då hwar man weta, att hon icke består deri, att en menniska börjar utwertes lefwa bättre än förr. Sådant är allenaft en borgerlig bättring, hwilken gäller blott för detta liewet, såsom att en drinkare upphör att supa, en swärjare att swära o. s. w. Så består nu icke heller bättringen deri, att man börjar göra gudaktighetsgerningar såsom att läsa Guds ord, göra böن, gå till nattwarden o. s. w. Nej, allt detta kan göras, utan att ännu en skymt af den rätta bättringen är för handen. Ja, allt detta kan göras på ett sådant sätt, att derigenom den rätta bättringen på det aldra kraftigaste förhindras, nemligen när menniskan stadnar med sin tröst i denna sin egen gerning, jemförd med hwad hon förr gjort, samt hwad många andra ännu göra. Hvilket dock ofta sker. O det är ett för många hemlighetsfullt förhållande detta: här har en menniska på all werldens vis gått såsom en syndens slaf, men öfwerbewisad om det syndiga deri, wänder hon om från det ogudaktiga wäsendet, börjar öfwa Guds ord, böñ och all gudaktighet — skulle nu icke detta vara bättring? Vi swara: Det är andra gerningar, bättre gerningar men icke bättring.

8. Den rätta bättringen är förändring af hela sinnets riktning, i det menniskan från att söka det, som tillhör werlden, börjar söka Herren. Sådan sinnesändring sker derigenom, att hon får lära känna sin synd. Ty så länge synden icke är känd, lefwer hon fritt och ledigt efter hela werldens lopp. Se allenaft på den stora hopen! Hwad är det, som drifwer och jagar den, som uppfyller deß hjerta och sinne? Intet annat än det, som tillhör denna werlden: ögonens begärelse, föttets begärelse och ett högfärdigt lefwerne. Att de hafwa någon odödlig själ, det wilja de icke weta. Nej, lefwa här så

godt, så beqwämt, så sorgfritt som möjligt, funna kläda sig som andra eller bättre än andra o. s. w., det är summan af werldens wäsende. Men döden och domen, som förestår, derpå skall man icke grubbla, heter det. Ja, kommer tanken derpå, så tröstar man sig dermed, att man lefwer fromt och årbart. Att man ju kunde lefwa bättre, det nefkar man icke, men så skall man ju tro Guds nåd, heter det, och derpå slumrar man så godt, ja, sofwer i all sköns ro dödens, den andliga dödens djupa, tunga sömn. O det är en hemsk syn.

9. Si der kommer Guds ord, själen waknar upp, ser sitt syndaelände och den fördömelse, på hwars brant hon går. Der blir nu annat af, der blir en nöd öfwer synden, en nöd, som hon aldrig förr känt, och ett rop efter nåd och barmhertighet, hwilket rop aldrig förr uppstigit ur hennes hjerta. Sådan syn är för werlden besynnerlig, men för Gud, hans änglar och trogna kostelig. Ty der är nu sorgen efter Guds sinne. Tänk, när den förlorade sonen i fremmande land har förtärt alla sina egodelar och står der alldeles utblottad och naken utan hjelp, utan råd, förnedrad och förlorad med hjertat fullt af detta rop: "Ack, att Herren Gud ännu wille förbarma sig öfwer mig" — då är sannerligen den rätta bättringen å färde. För honom sjelf synes detta wist icke vara bättring: nej, der är ju icke annat än öfwerflödande synd. Men se nu, hwad denna öfwerflödande synd gör, huru hon pressar och drifwer hjertat till Herrens Jesu kors att ropa efter nåd. Och är icke det sinnesändring? Eller har wäl hans sinne förut warit riktadt åt det hållet? Nej, detta är en alldeles ny riktning.

10. Detta är ock den rätta bättringens wäsendtsliga åtskilnad från den falska. Ty i den falska bättringen stårnar menniskan i sina gerningar och finner tröst deri, att det blir bättre med henne. Der går allt så regelmessigt och jemt. Först är der ånger en tid med bön och kamp och förkrosselse. Sedan när denna blir riktig, följer rättighet att tro syndernas förlåtelse. I den rätta bättringen går det alldeles sönder med allt, hwad ånger, bön, kamp eller annat må hetta, så att ingen annan utväg gifwes än ropa efter nåd. I den falska bättringen är ingen

ny finnesriftning utan allenast ett nytt utseende på den gamla. Ty under den gamla finnesriftningen gör man också alltid något för att tillwinna sig Guds nåd, såsom ju ingen är så ogudaktig, att han icke tycker sig haft något godt att hwila vid. Nu, när man börjat "göra bättring", gör man blott mer än förr, andra och bättre gerningar än förr, med större allvar än förr, forteligen, såsom sagt är, der är ingen ny finnesriftning utan blott ett bättre utseende på den gamla. I den rätta bättringen åter blir det så förloradt med allt, hwad jag skulle göra och vara, att jag måste öfvergifwa hela den vägen. Dersöre slutar också den falska bättringen dermed, att jag tycker mig nu vara kommen derhän med min ånger, att jag har rättighet att tro evangelium; den rätta bättringen deremot slutar dermed, att nu allt är så förloradt, att jag har ingen annen utväg än att fasta mig på ren och fri nåd.

11. Men hwad denna bättrings ändamål är och icke är, det är också af Guds ord uppenbart. För det första är desse ändamål icke att beweka Gud eller göra Honom nådig, såsom skulle något sådant behöfta ske. Nej, Herren Gud i himmelen är utan all vår bättring, ånger, bön, eller hwad det vara må, så brinnande i barmhärtighet och kärlek mot syndare, att Han också sändt sin enfödde Son ända in i döden för att uppsöka dem och föra dem hem. Dersöre är det en gruslig blindhet, när uppväckta själar gå och arbeta för att göra en sådan bättring, som månde göra Gud nådig mot dem — för att icke tala derom, hwilken stenblindhet det är, när sådant rentaf läres och predikas såsom bättringens ändamål. Tänkom os en förlupen son, på hwars uppsökande fadren bekostat allt, hwad han egde! Tänkom os, att de, som äro sånda för att söka honom, anträffa honom stadd i yttersta nød, och han nu fölle på den tanken, att det icke wäre öfwerensstämmande med hans faders wärdighet att mottaga honom, sådan han wäre, utan att han måste först göra det och det till att beweka fadren, innan han finge komma. Vift skulle man säga, att det wäre en besynnerlig son. Så skulle också aldrig någon göra. Och den som komme och wille lära sonen sälunda: det är rätt, att

du väntar; utan att du gjort en riktig bättring, will icke fadren mottaga dig, och tror du desförutan på hans nåd, så tror du lösaftigt och för tidigt o. s. w. — Visst skulle man undra, hwadan den läraren wore kommen, ty från fadershuset funde han icke vara.

12. Fördensfull kan knappt något större bewis på vårt naturliga mörker gifwas än det, att vi, trots allt hwad den käre Fadren har sagt och gjort, likväl alltjemt gå med falska föreställningar om Honom, stundom föreställa oþ Honom, såsom den der alls intet godt hafwer i sinnen emot oþ, stundom åter såsom den der väl will vara oþ nådig och göra oþ godt, dock icke utan att vi med vår bättring, bön, ånger o. a. d. beweфа Honom dertill. Ja, efter vårt naturliga mörker föreställa wi oþ saken så, att Herren Kristus är mycket bättre sinnad emot oþ än Fadren, alldenstund Han icke så som Fadren behöfwer blidkas eller bewekas för att kunna vara oþ nådig. Deraföre wet och hvor och en kristen, huru hjertat alltjemt på hedningarnas vis will förwilla sig i det arbetet att beweфа Gud till nåd, hwilket i botten intet annat är än en förnekelse af allt, hwad Gud har gjort och talat.

13. För det andra är icke heller det bättringens ändamål att göra syndaren wärdig Guds nåd, såsom skulle något sådant kunna ske. Sådan tanke är en gruslig blindhet, hwilken beror derpå, att menniskan icke känner sig sjelf, likasom den förra blindheten beror derpå, att hon icke känner Gud. Och dock är det en blindhet, som widlåder alla wäckta själar. Ty uti oþ ligger ända ner i djupet af vår warelse inrotad en inbillning om någon kraft, som skulle bo i oþ och blott behöfwa bringas i användning genom lagens hotelser med straff eller det hopp, som evangelium gifwer om nåd, sedan man först blifvit wärdig dertill. O hwad själar här arbeta och möda sig! Visst säga de icke i orden, att de wilja göra sig sjelfwa wärdiga. Nej, det wore för groft taladt, men i hela sitt beteende säga de det. Ty alltjemt är det detta, som regerar dem: Nu, sådan jag nu är, kan jag omöjligt få komma; nej, jag måste först blifwa annorlunda, först få mer allvar och kraft o. s. w. Men hwad är detta annat, än om själen sade rent ut: jag måste först

göra mig wärdig till Guds nåd, innan jag får komma. Deremot är det bättringens ändamål att drifwa själen till Jesus för att taga nåd. Fördensfull ser man dock, huru den rätta bättringen alltid slutar dermed, att själen får icke blott se sig uwärdig utan dock rent af förlorad, så att hon "liggande i sitt blod" måste stoppa öronen till för allt tal om att blifwa wärdig eller bewecka Gud samt allenast ropa: "Gud, miskunda dig öfwer mig syndare", och taga nåd vid förset, såsom den der ännu är en wanmäktig slaf under synden.

14. Härav skall man dock funna förstå, hwad rätta meningen är med en riktig bättring. "När skall jag weta, att jag har den ånger och bättring, som är nödwändig för ett rätt omfattande af nåden?" — det är en fråga, som merändels gör wäckta själar otaliga bekymmer. Och icke allenast det. När man under wandringen med Jesus kommer i långvarigt mörker, då heter det: "Kanske är felet att söka deri, att det aldrig hos mig warit någon rätt bättring; jag har kanske allenast tagit Guds nåd utanpå o. s. w." Mot sådana bekymmer måste man dersöre märka, att bättringen är "riktig" just då, när jag så fått se min uselhet, att jag icke kan stadna i mig sjelf eller mitt eget werk utan måste öfvergifwa allt, ja t. o. m. min bättring för att taga nåd för nåd — bara nåd. Ty märk, det war ju alltid bättringens ändamål, icke att du skulle stadna i dig sjelf, utan att du skulle komma till Kristus, icke att du skulle få en sådan tröst som detta: "Att jag är en kristen, det wet jag Gud ware lof wiſt, ty med mig skedde en så och så beſtaſſad bättring" — utan att du skulle få en sådan tröst: "Huru det gått med mig, det wet allena Gud; som jag tycker, har allt gått så oriktig och står allt så bedröfligt till, att jag icke wet mig annat råd än att hålla mig wid Herrens Jesu kors". Det är icke bra der, hwareft tron icke med begge fötterna står på Kristus utan med ena foten på medvetandet om en grundlig bättring. Ty wet, den bättring som syntes dig så grundlig, att du i densamma fann fäste för din ena fot, den war aldrig sådan den skulle vara. Men den bättring, hvari du förlorade allt fotfäste och det så, att du icke heller efteråt funnat finna något stöd eller någon hjelp för din frid i

medvetandet om din bättrings riktighet, den war Guds werk. Ty genom den kom du hel och hållen på Kristus.

15. Sådan bättring werkas af Guds lag, hwilken genom sina bud gifwer synden lif. Der börjar då mennisken en förtwiflad kamp med synden, tänker till att öfwerwinna henne, hoppas, strider, faller, hoppas igen, wäntar Guds hjelp att komma upp och wet icke, att det är Guds wilja, att det skall gå ned. Huru derwid sfer, beskrifwer Paulus i Rom. 7. Då han war utan lag, då lefde han, ty då war synden död. Men när lagen kom, då waknade synden till lif. Tänk, hwem skulle hafwa trott, att icke lagens ändamål war att dämpa synden? Ty så låter det ju på honom, och förnuftet kan aldrig annan tanke fatta om honom, såsom ännu är att se på dem, som äro under lagen. Ty dessa tänka alltid, att hela felet sitter deri, att de icke taga lagen med riktigt allwar, och att om de blott det gjorde, så skulle han nog gifwa dem makt öfwer synden eller åtminstone öfwer syndautbrottet. Ja, det är färnan i de fariseers lära, och det är deras hufwudbeskyllning mot dem, som predika evangelium, att de misshandla Guds heliga lag, då de lära, att lagen icke är dertill gifwen, att han skall hämma och dämpa synden, utan att han skall uppwäcka och stärka henne. Såsom nu nämnda Pauli erfarenhet visar, att på honom lagen hade den werkan, att synden fick lif och han blef död d. ä. förlorad på all den fromhet, som han förr inbillat sig hafwa. Paulus hade wisserligen hört lagen förr, wiste den väl utantill och skulle väl hafwa förargats på den, som sagt honom annat. Men det war allt endast i hufwudet. Dersöre trodde han ännu lagen om kraft öfwer synden. Men när lagen angrep hjertat, då fick han ett annat förstånd, då fann han, att lagen war syndens kraft, genom hwilken synden fick en alldelens öfwerwäldeande makt med honom. Ty då fick synden icke dödsstöten utan twetom tillfälle af lagen, uppwäckte i honom all begärelse, beswek honom och drap honom dermed. Så gick det med Paulus, när han blef bekant med lagen. Så går det ock öfwerallt der, hwareft man icke blott hört sägas utan ock werkligen upptäckt, att man är en syndare.

16. Bidare höra wi här, huru Johannes wittnar om Kristus. Ty det hörer framförallt och såsom det wäsendtliga stycket till hvarje predikans werk, att hon wittnar om Kristus. Hwad dersöre Johannes warit såsom bättringspredikant, det har han warit derigenom, att han med sin bättringspredikan wisat och drifwit till Kristus. Ja, der detta icke ser, der är all bättringspredikan i grund förfelad. Der funna syndare blifwa förskräcta, lagbundna o. s. w. men någon bättring blifwer der aldrig af. Dersör är det en förskräcklig blindhet, när man menar, att en kan vara en rätt bättringspredikant utan att predika Kristus — ja när man menar sig predika en allwarlig bättring, medan dock predikan icke så mycket går derpå ut, att blifwa själar till Kristus, som fastmer att acka dem, att de icke "för snart" eller "för lätt" måtte komma till Honom. Sådant måste dock ofta heta en grundlig predikan. Men huru själar derigenom blifwa bedragna, det ser Gud. Det är grufligt att se själar år ut och år in finna sig wäl och känna sig uppbyggda af en sådan predikan, der hufwudsumman går ut på att wisa dem till sig sjelfwa samt att wäl wakta dörren till nådestolen, att den icke må komma för widt upp. Den uppbyggelse, de deraf hafwa, är ingenting annat än det, att de derigenom blifwa stärkta i sin falska gudaktighet. Ty åter och åter är det det, som gifwer dem tröst och uppbyggelse, icke att Jesus är syndares frälsare, utan predikan om det allwar, den kamp, den redslighet o. s. w., som fordras för att gå in genom porten. I den predikan tycka de sig känna igen sin egen bättring; och bättringen — den är deras egentliga frälsare, ty all den tröst, som de hafwa i Kristus, beror ytterst på deras bättring. Kommer nu in i en sådan hop evangelium och börjar lösgöra själar, då förskräckes man derwid, kallar det lösaltig willfarelse, som föraktar en rättskaffens bättring, släpper syndare fram till nåden raka vägen och aktar icke en rätt nådens ordning o. s. w. D huru långt är icke detta ifrån det Johannis sinne, som, när han såg syndare komma till Jesus, sade: Min glädje är nu fullkommen.

17. Men när Johannes jemförer sig med Kristus,

säger han, att Herren är så mycket större än han, att han icke är wärd att lösa upp hans skorem eller bärta hans skor, hwilket göromål alltid tillkom de ringaste slafwar. Deruti är nu en wiktig lärdom, alldenstund Johannes här framställer Herren Kristus såsom den rätte predikanten, för hwilken alla andra predikanter måste böja sig. Och visar han osz dermed, huru wi böra hålla osz intill Honom samt efter hans ord döma allt, så att wi icke lita på menniskor, huru stort ljus och anseende de än må hafta. Såsom han ock annorstädes säger: "Den af himmelen är, han är öfwer alla, men den som är af jorden, han är af jord, och af jorden talar han" (Joh. 3). Menniskor funna vara goda till att visa mig på Kristi ord, att utlägga och förklara dem, men längre duga de icke, på deras ord får jag icke sätta mitt lif, om de än äro andliga. Fär hwad de än må säga, måste jag alltid höra, om det också är skrifwet i Guds ord. Annars gör jag menniskor till mina gudar, hwaraf följer parti och allehanda förderf. Så skall ock detta lära, huru wi böra fly alla sådana lärare, hwilkas arbete går derpå ut, att de måtte winna själar icke för Kristus utan för sig och någon sin serskilda älsklingsmening. Om de än sykas mycket andliga, så fly dem likwäl!

18. Men om skilnaden mellan sin och Kristi döpelse säger han, att, medan han sjelf döper i watten, döper deremot Herren i den Helige Ande. Ty Johannis döpelse har icke funnat gifwa den Helige Ande, hwilken deremot följer med Kristi döpelse. Deraföre heter ock denna döpelse ett nyfödelsens bad, alldenstund i det samma den Helige Ande werkfar till menniskans förnyelse. Så fallas det ock fördensfull ett syndernas astwående, jåsom Anania sade till Saulus: "Stå upp och låt döpa dig och astwådina synder" (Apg. 22: 16), och såsom Petrus sade: "Hvar och en af eder låte sig döpa i Jesu namn till syndernas förlåtelse" (Apg. 2: 38). Derom säger ock Paulus till de kristna i Corinth: "I ären astwagna, I ären helgade" (2 Cor. 6: 11), och till dem i Ephesus: "Kristus hafwer gjort församlingen ren i wattnets bad genom ordet" (Eph. 5: 26). Wäl ser dopet ringa ut, dock är deri genom ordet en stor, guddomlig kraft. Ty det ord,

som Gud har talat deröfwer, blifwer icke fåfängt, åfwen om mitt förstånd står stilla.

19. Dersöre höra wi med rätta högt skatta och prisa vårt dop samt besinna, huru wi derigenom hafwa fått insegel och pant på vår förlofning, äro deri sammanbegragna med Kristus, inplantade i Honom och dermed delaktiga gjorda i all den salighet, som hör Honom till. Dersöre bör jag berömma mig och säga: "Jag är, Gud ware lof, döpt till Jesus Kristus. Och har jag än illa farit med mitt dop, så har dock Herren icke återtagit det utan tänker wäl på sitt förbund. Wacklar jag, så wacklar dock icke hans werk, faller jag, så står dock Han". Fadrens hus faller icke för det, att sonen går bort. Har jag än warit en förlorad son, så har jag dock warit son, med frihet att wända igen till min barnalott. Och att nu, sedan Fadren många år wäntat på mitt återvändande, att nu stådna och frukta för, att jag icke skulle få återvända, det är dåraftigt. Om man finge höra talas om en fader, som wägrade sitt wilsefördra barn att återvända till sitt hem, då skulle alla, som hörde det, säkert tycka, att det var en onaturlig fader. Men tänk, hwad skam det är och dock hur ofta det sker, att wi tänka of Gud såsom en sådan fader.

20. Men hwad Johannes menar med tillägget: och med eld (Han skall döpa eder i den Helige Ande och i eld), derom hafwa twenne meningar warit. Somliga hafwa ansett elden såsom en bild af den Helige Andes renande och helgande kraft. Men då borde det stå: med den Helige Andes eld, och icke med den Helige Ande och med eld. Dersöre hafwa andra warit, hwilka med denna eld hafwa förstått fördömelsens eld samt i detta uttryck alltså sett detsamma, som i nästa vers förklaras, när der heter: Och Han hafwer sin lastesköwel i sin hand, och Han skall rensa sin loge, och Han skall församla sitt hwete i ladan, men agnarna skall Han uppbränna i ewinnerlig eld. Johannes skulle då med de tillagda orden: "Han skall döpa eder med eld", mena, att de, som icke omfatta Kristi predikan, skola bortkastas af Herren i den ewiga elden, såsom agnar uppbrännaas wid sädens rensning. Denna mening synes dock af sammanhanget vara den sannolika.

21. Deraföre will Johannes med dessa ord desto ifrigare mana sina åhörare, att de måtte känna den tid, deri de sökta wara. Såsom vi ock weta, huru hela Skriften bjuder syndare att wända om, finna nåd och få barmhertighet, men ock allwarligt låter nådens föräktare weta, hwad gräslig dom dem förestår. Adt att hvar och en besinnade det. Ty huru mycket werlden än förnekar, ja begabbar denna sak, så kommer den ändå. Med sitt förnekande kan hon uträcka det, att hon går trygg på wägen dit, men aldrig det, att icke hennes wäg skulle leda dit. Nej, war wi, huru trygg och glad du än må wandra, när din wäg är slut, då skall du finna dig författ i ewig eld, ifall du icke har trott på Herren Jesus. Du kanske ler åt det talet, men så se, huru mycket af det leendet är qvar, när stunden kommer och du står vid ingången till ewigheten! Du skall dock engång stå der.

22. Men om dem, som hafwa trott, heter det, att Herren skall insamla dem i sin lada såsom hwete. Med denna lada menas den ewiga herrligheten. För dem skall den dagen blifwa en salig dag. Den synd, som här tryckte och plågade dem, från den skola de då vara ewigt fria. Den helighet, hwarefter deras hjertan här trådde, den skall då vara ewigt fullkommen, ty de skola vara Herren lika. De skola då få se, hwad de här trodde, se Gud och Lammet, stå för hans thron till att i ewighet prisa Honom. Der skall ingen gråt mer vara, ingen sorg, ingen död, ty det första är förgånget, och der är ingen synd mer.

23. Sådant må nu billigtvis vara egnadt att uppmuntra våra hjertan, på det wi icke måtte förtröttas eller sätta oß ned att hwila i denna werldens grus utan löpa, såsom de der hafwa brådt om. Det kommer allt, såsom Herren har lofvat, och det kommer snart. Deraföre låtom oß alltid vara, såsom de der wänta. Men den som hafwer detta hopp, säger apostelen, han rene sig, såsom Herren Kristus ren är. Ja, Herre, rena oß du genom din Helige Ande, hjelp oß aflägga all köttets och andens besmittelse samt ju mer och mer likna dig, alltid så sinnade, såsom de der wänta och weta, att du kommer snart! Amen.

N:o 10.

Trettondedag Jul.

Text: Matth. 12: 15, 21.

När Jesus det förnam, gick Han dädan. Och Honom följde mycket folk, och Han gjorde dem alla helbregda o. s. w.

1. Evangelisten Mattheus anför här, såsom vi se, en profetia ur Es. 42 kapitel, ställer så denna profetia tillsammans med Jesu gerningar samt bevisar dermed, att Jesus är den, om hvilken profeten talar på det anförda stället. Ty derpå har för Mattheus legat all makt, att han måtte visa, att Jesus af Nazareth var just den Messias, som Gud hade utlofvat. Så gifver han också dermed ett föredöme, huru vi böra bedöma alla andliga företeelser, nemligen så att vi ransa från Skrifternas och se efter, huru Gud der har talat. Ty i andliga ting är allt mänskligt omdöme ovisst; Guds ord allena gäller.

2. I de verser, som gå närmast före vår text, berättas, huru Herren botade mannen med den borttvinade handen. Emedan Han nu gjorde detta på en sabbat, så förargade det på det aldra högsta Judarnas fariseer. Såsom som skulle Guds bud hafta legat dem så synnerligen om hjertat, ty då hade de ju wetat, att det var lofligt att göra godt på sabbaten, utan det var dem angeläget, att kunna beslä Herren med synd, emedan de då alltid hade en förewändning för sin otro. Ty hade Han synd, så kunde Han icke vara Messias. Och nu hade de här ett tillfälle. Herren höll icke Guds bud om sabbaten, alltså gjorde Han synd, och när de då blefwo förtörnade öfwer hans synd, så woro ju de dermed ett fromt folk, ty att wredgas på synden det är att hafta nit om Guds lag, och det är fromt. Sålunda förskapar sig djefwulen

till en ljusets ängel. Hvilket vi dock ännu se. Ty icke blott werlden söker efter synd hos de kristna, ja ljuger äfven på dem allehanda synd, allt för att finna en föreväning för sin otro, utan dock Moše lärjungar göra samma lunda emot dem, som prisa och hålla sig vid Kristi evangelium. De söka synd på dem, och hvor de finna någon, eller tro sig finna, der råka de i nit samt framstå derigenom för sig sjelfwa såsom ett fromt folk, som har nit om Guds lag, hvilket ju är heligt och godt.

3. När emellertid Herren tillstoppade deras mun och uppenbarade deras skrymteri, blefwo de desto bittrare. Ty ingenting förbittrar den ogudaktige mer än det att blifwa swarslös och höra sin fromhet dömas såsom skrymteri. Deraf lade dock här fariseerna råd om att förgöra Herren. När Herren sådant förnam, gick Han dädan. Icke så som hade Han warit rädd, men hans tid war ännu icke kommen. Han hade väl dock genom sin allmäkt funnat hålla fienderna tillbaka, men det war emot hans embete att bruка våld. Han gick då heldre ur vägen för sina fiender. Hvarmed Han dock lemnar os en efterdömelse, huru wi böra hvarken förskräckas för eller bruка våld emot fienderna, utan frimodigt predika och bekänna, men hvor det icke hjälper, allenast gå ur vägen för dem. Synas de dock derigenom winna en triumf, så bör det icke mycket bekymra os. Deras triumf skall blifwa kort. Gud öppne dem ögonen!

4. Och Honom följde mycket folk. Men af dem, som följde Honom, woro endast få, som i sanning trodde på Honom. Ty det wederfors Herren då det samma, som nu wederfares hans evangelium. Hvarhöldst evangelium går fram, drager det till sammans stora folkskaror. Många rusa dertill af nysikenhet, andra af lust att finna något, som de kunde smäda o. s. w. Här war dock ytterligare den orsaken, att Herren botade de lekamlien gen sjuka. Korteligen: huru glädjande det i ett afseende än må vara, att evangelium upprör stora folkskaror, så må man dock dock icke vara blind för skuggsidorna deraf. Der inblandar sig mycket, som är orent. Alltid äro de få, som äro rätta lärjungar. Deraf må man väl wid åsynen deraf glädjas men glädjas med båfwande. Sådant

är och nödigt att besinna. Ty annars kan man låta sig af de stora skarorna hänsöras till att se allting ljus, hvaraf lätt följer, att när mörkret börjar framträda, man förargas, så att man blir oförmögen att se och fröjdas öfwer det ljus, som verkligen är deri.

5. Och Han gjorde dem alla helbregda, nemligen så många, som woro franka. Deri bestodo och hans flesta underwerk, att Han botade de sjuka. För folks nystenhetens skull gjorde Han intet underwerk, utan närheldft Han gjorde något, affåg det alltid menniskors gagn, först det att de skulle tro på Honom, sedan och deras lekamliga gagn. När man frestade Honom, begärande tecken, då afvisade Han sådana, men var någon nödställd, som behöfde och begärde hans hjelp, då stod Han alltid till tjenst; ja stundom förefom Han all deras bön, såsom Han t. ex. gjorde med den sjuke i Bethesda. Och alla, heter det, att Han hjälpte. Det står icke: "De wärdiga", utan "alla" — detta wälsignade ord, som till ett sammansluter menniskor af alla slag samt upphäfwer all åtskillnad emellan dem blott för denna likhetens skull, att de begärde och behöfde Honom. Hvilket och är öfver skrifvet till lärdom, emedan det nu sammalunda går. Ingenting kan vara mer emot evangelium än åtskiljande på menniskor inför Herren efter deras egen fromhet eller wärdighet, så att man tänker: Den och den will wäl Herren höra och hjälpa, ty han är from, men mig kan Han intet fråga efter. I sådant ligger icke ödmjukhet utan twertom: man gör sig egna tankar om Herren och sätter dem öfwer Guds ord, hvilket är en grof synd, om hon och ofta påtager sig ett wackert ske.

6. I affeende på vår andliga nöd gifwer öf detta och wiktiga lärdomar. Ty såsom den lekamliga sjukdomen är en följd af och derigenom äfwen ett uttryck för synden, så är och det, som Herren gjorde med de lekamliga sjuka, en anvisning om, hwad Han gör och will göra i den andliga nöden. Såsom du ser, att Han icke gör någon åtskillnad på sjuka, icke annammar en och tillbaka visar en annan, så skall du och weta, att Han gör med syndare; alla äro bjudna, alla wälskomna, ingen skall tillbaka fastas, ty Han säger sjelf: "Den till mig kommer, honom fastar jag icke ut." Och såsom du ser, att Han icke wi-

fade de sjuka till att göra några egna gerningar för att derigenom blifwa helbregda, utan Han säger ett ord eller tager på dem och gör dem derigenom sjelf helbregda, alltså will Han och i andlig måtto göra med syndare. Dersöder wissar Han ingen till att företaga det eller det, hålla de eller de reglorna, utan hvor någon är, som kommer med det ropet: Gud misskunda dig öfwer mig syndare, der säger Han ett ord: Dina synder äro dig förlåtna, och dermed botar Han. Dersöder är det en stor dårskap, när själar på eget bewåg företaga sig allehanda reglor och gerningar för att komma till nåd. Men en gruflig förwilelse är det, när själar, som efter allehanda fruktlösa företag blifvit genom evangelium botade, mena, att de der företagen woro den väg, på hvilken de kommit till botning, medan de i stället warit en omväg, som hindrat dem att förr komma dertill. Ta, stundom hörer man det af själar, för att icke säga af lärare, framhållas såsom någon berömmelse, att de så och så många år gingo under lagen, alldeles som låge deri något bewis på deras bättrengs grundlighet, då de deremot borde weta, att för hvorje år de gått under lagen, hafwa de föräktat Kristus, hvilket hvarken är Andens werk icke heller hör till bättrengens grundlighet.

7. Och Han hotade dem, att de icke skulle uppenbara Honom. Sådant gjorde Herren dels för sin egen skull, emedan Han icke ville mot sig uppreta de öfwersta fiendskap, förr än tid war, dels för de botades och hela folkets skull, hvilka lätteligen så fäste sig wid de lekamliga wälgerningarna, som Han gjorde, att de i Honom icke sågo något mer än en sådan lekamlig undergörare. De lekamliga undergerningarna, som Herren gjorde, assågo förnämligast att vara bewis derpå, att Han war Kristus, Guds Son, werldens frälsare. Men när de tillika, såsom vi förr sagt, nästan alltid medförde något lekamligt gagn, så fäste sig folket wid det sednare så, att det förbisåg det förra. Hvilket Herren sjelf säger till folket, som sökte Honom, sedan Han hade spisat de fem tusen männen. "J söken mig, säger Han, icke dersöder att J hafwen sett tecnet, utan dersöder att J hafwen ätit af brödet och ären wordna mätta." Men sådant wille Han undwika. Dersöder så wist som Han sjelf, när det gällde att bewisa, hvem

Han war, åberopade sig på sådana sina gerningar, så wiſt förbjöd Han dem, som Han hulpit, att utropa samma gerningar, såsom wore de det wäsendtligaste, som kunde sägas om Honom.

8. Häröm anförr nu Mattheus ett språk ur Esaias, dock icke alldeles efter orden utan efter meningen. Han will dermed wisa, huru redan uti gamla testamentet det war förutsagdt, att Kristus, när Han komme, icke skulle fara fram med buller och stridsrop, såsom när en jordisk konung uppträder för att upprätta eller eröfra ett rike, utan att Han skulle uppträda stilla, såsom det heter: "Han skall icke kifwa eller ropa, och hans röst skall man icke höra på gatan." Men profetens ord innehålla en rikedom, som går wida utöfwer det närmaste syfte, hwari Mattheus här anfört dem, såsom och ofta annars är fallet (t. ex. Matth. 8: 16). Deraföre wilja wi och här betrakta dem ord för ord.

9. Si min tjenare, den jag utvält hafwer, heter det först. Dermed framställes Kristus, såsom den der tjenar Gud, d. ä. utför hans werk och befällning. Icke så som behöfde Gud för egen del någon tjenst, men för det werket att frälsa den fallna werlden behöfde Han en tjenare, som utförde det åt Honom. Derom heter det: "Si jag will låta komma min tjenare Zemā — och skall borttaga deſ lands synder på en dag" (Zach. 3: 8, 9). Och åter: "Genom sin kunskap skall Han, min tjenare, många rättfärdiga göra, ty Han bär deras synder" (Ez. 53: 11). Och åter: "Det är en ringa ting, att du är min tjenare till att upprätta Jacobs slägter och igenföra det förskingrade i Israel, utan jag hafwer och gjort dig till hedningarnas ljud, att du skall vara min salighet intill werldens ände" (Ez. 49: 6). Till sitt wäsen war Han wäl Gud, jemlik Fadren, men till sitt werk och embete war Han Guds tjenare för vår frälsnings skull (Phil. 2: 7). Ty då wi föllo i synd, då brast Fadrens hjerta, och Han sade: "Det skall blifwa min sak att frälsa det förlorade barnet; och du, min enfödde Son, skall vara min tjenare till att utföra det werket åt mig". O det är en öfwerwinnelig salighet att weta, att vår frälsning är den ewige Fadrens werk. Han har besluttit det, Han har och utfört det genom denne medelpersonen, sin tjenare Jesus. Ty så är

skade Han det fallna barnet. Också se wi, med hwilket allwar Herren Jesus öfverallt betonar, att det är Fadrens werk Han utför i allt, det Han gör.

10. *Min käraste, i hwilken min själ hafwer ett godt behag.* Dermed uttalar Herren Gud det färleksförhållande, som eger rum mellan Honom och hans enfödde Son. Detsamma utropar och Fadren wid hans dop: "Denne är min käre Son, i hwilken jag hafwer ett godt behag" (Matth. 3: 17), så och wid hans förklaring (Matth. 17: 5). På denna färlef åberopar sig och ofta Sonen, ja denna färlef gör Han till ett mönster och en bild af Fadrens färlef till de trogna, såsom Han säger: "Du älskade dem, såsom du och mig älskade" (Joh. 17: 23). I Honom är allt Fadrens wälbehag, hans person, hans werk, hans ord — allt, allt behagar det Fadren. När Han gör de sjuka helbregda, när Han ropar efter syndare, när Han predikar nåd för publikaner och sköfkor, när Han dör för sina owänner, när Han försäkrar en röftware om paradis — då har Fadren dertill ett godt behag. I Honom äro och de, som tro på Honom, föremål för Guds ewiga wälbehag. Ty iflädda hans rättfärdighet stå de heliga inför Gud.

11. *Jag skall sätta min Ande på Honom.* Derom heter det och: "På Honom skall hwila Herrens Ande, wissrets och förstånds ande, råds och starkhets ande, kunskaps och Herrens fruktans ande" (Ez. 11: 2). Och åter: "Herrens, Herrens Ande är med mig, dersöre att Han hafwer smort mig" (Ez. 61: 1). Honom war gifwen Herrens Ande utan mått (Joh. 3: 34). I synlig måtto bekräftades och detta wid hans dop. Genom Honom allena gifwes dersöre den Helige Ande åt syndare. Ehwad en menniska må företaga sig utom Christus, bär det allt den öfverskriften: "Det som är födt af kött, det är kött". Dersöre stå och alla werkhelgon stumma wid den frågan: Hafwen I och fått Anden, sedan I trodden? Ty eftersom de aldrig i sanning kommit till Christus, så weta de i sin erfarenhet intet af den Helige Ande, och hwad de falla Andens nådewerk i sig, det är allenast egna werk, hwarmed de welat tillkämpa sig Guds nåd. Dersöre sakna de och måste sakna all erfarenhet af det, som Paulus säger: "Guds Ande witnar med vår ande, att wi

äro Guds barn" (Rom. 8: 16). Endast i Jesus är den Hellige Ande; endast der Herren Jesus går fram i evangelium, är Anden werksam till syndares pånyttfödelse, och Han werkar allenaft derigenom, att Han wittnar om Jesus. Men hvor en annan predikan är, der må synas vara stor andlighet — Herrens Ande är förvisso icke der.

12. Och Han shall förfunna hedningarna domen. Därmed åsyftas den Guds dom, som Herren öfverallt af-funnar öfwer menniskor i sitt ord, hwarheldorf ordet går fram, och hwilken dom Han shall fullborda på den yttersta dagen. Ty på samma gång som Herrens werksamhet är en frälsande werksamhet, är den och en dömande werksamhet, och hans ord, salighetens evangelium, är tilska ett dömande ord. Ty hwarheldorf det går fram, dömer det öfwer hjertans tankar och uppsåt, rättfärdigar somliga och dömer andra till döden. Och det dömer utan skonsmål allvarligt och skarpt som ett tweeggadt svärd; det har ingen försyn för menniskors gerningar eller förtjenst eller stånd, utan dömer öfwer hög och låg, rik och fattig, ung och gammal, from och ogudaktig. Och desv dom är denna: "Hvilken som tror Sonen, han hafwer ewinnerligt lif, men den som icke tror Sonen, han shall icke få se lifvet, utan Guds wrede blifwer öfwer honom. Honom, som håller sig vid gerningarna, warder lönen räknad icke af nåd utan af pligt, men den som icke håller sig vid gerningarna utan tror på Honom, som gör den ogudaktiga rättfärdig, hans tro warder honom räknad till rättfärdighet." Det är den ewige Gudens egen dom, hwaraf icke en prick kan ändras.

13. Han shall icke kifwa eller ropa, och hans röst shall man icke höra på gatorna. Öfwer dessa ord aflägger Herrens hela lif den tydligaste förklaringen. Därmed menas icke, att Han icke skulle predika på gatorna, icke heller, att det icke skulle blifwa kif och rop efter hans predikan. Nej, helt annat wittnar historien. Twartom blef det ju öfwer allt kif, rop och ofrid, ja blodiga förföljelser efter hans predikan. Men det war icke Han, som kifwade eller ropade, det war icke Han, som rådde för det kif, som uppstod, eburu Han beskylldes derför. Han war mild och ödmjuk af hjertat, hans predikan war fri-

dens evangelium; när man reste sig upp emot Honom, gick Han ur vägen, och när hans stund var kommen, då gaf Han sig friwilligt i sina fienders väld samt lät sig ledas till döden stilla såsom ett lam, det till slagning ledes. Ropade Han någon gång, så var det icke stridens rop, icke wredens rop, nej, utan det öppna frälsarehjertats rop efter syndare. Så t. ex. heter det i Joh. 7: 37, att Jesus stod i templet och ropade, och hans rop var detta: "Hvilken som törstar, han komme till mig och drick."

14. Detsamma eger dock nu sin tillämpning. Kristi evangelium är icke kif och wrede, utan frid. Den det träffar sorglösa syndare, den ropar det: "Kommen, ty allting är nu redo." Den det träffar ett öfwer synden bedröfwadt hjerta, den ropar det: "Var wid godt mod, dina synder äro dig förlåtna." Den det träffar de fattiga, den ropar det: "Jag skall vara den usle och fattige nådelig, och de fattigas själar skall jag hjälpa." Den en är, som fruktar, att han icke skall blifwa emottagen, den ropar det: "Den till mig kommer, honom fastar jag icke ut." Hvar någon är, som dignar och icke wet, huru han skall kunna hålla ut, den ropar det: "Jag skall bärä dig intill åldren, och tilldeß du grå warder, jag skall göra det, jag skall upplysta, bärä och hjälpa, säger Herren." Är någon, som båfwar för döden, den predikar det: "Den som tror på mig, han skall lefwa, om han än död blefwe, och hvar och en som lefwer och tror på mig, han skall icke dö ewinnerligen". Korteligen: öfwer allt är detta evangelium ett fridens ord, ett budskap om godt, och de, som förkunna det, äro fridens budbärare, såsom det heter: "O huru ljufliga äro på bergen budbärarnas fötter, deras som frid förkunna, som predika godt, förkunna saligheten och säga till Zion: Din Gud är konung."

15. Och dock warder det öfverallt kif och rop, hvar denna predikan går fram; ja genom århundraden hafwa hennes spår drupit af blod. Herren som ser allt, o hvar jämmer och wedermödor Han skådat! Ja så nödwändig är denna strid, att och Herren säger: "I skolen icke mena att jag är kommen till att sända frid på jorden, jag är icke kommen för att sända frid utan swärdet." Men det är icke evangelium, som rår för den striden, ehuru det be-

skyldes deraf, utan orsaken till striden är denna: "Menniskorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gerningar varo onda" (Joh. 3: 18). Nu funna wi ju icke neka utan måste, Gudi flagadt, erkänna, att många, som vilja föra evangelii talan, göra det på ett bittert sätt, ett retsamt, kiffligt och föttsligt sätt samt derigenom uppwäcka strid, och en strid, hwilken de äro mycket snabba att räkna såsom evangelii försmädelse. Men sådana göra skada och åstadkomma, att evangelium får lida för deras skull, der de skulle hafta lidit för evangelii skull. Men äfwen der sådant icke är fallet, utan evangelium predikas i en saftmodig och stilla ande, i den brinnande kärlek, hvaraf Herrens hjerta öfwerflödar, äfwen der blir strid och rop, ja det kan icke annorlunda vara; evangelium är ljus och menniskorna älska mörkret, ty deras gerningar äro synd, men synden trivs icke i ljuset, emedan hon icke will blifwa straffad.

16. Fördensfull böra de, som predika evangelium, med all flit aftska på Herrens exempel, så att de wandra i hans fruktan och icke genom sin egen föttslighet, kif och rop skämma bort den heliga sak, som Herren anförtrott dem. Men när den strid uppstår, som af evangelium kommer, då böra de ock se på Honom, så att de icke förskräckas eller, menniskor till behag, wika af från Guds ord efter menniskofunder. Ty så mild, stilla och saftmodig Herren war, när Han predikade evangelium för de fattiga, så bestämd och öfwerwinnelig war Han, när man stod hans predikan emot. Detsamma exemplet hafta ock hans apostlar efterföljt. Så har apostelen Paulus, när det gällt att winna själar, blifvit allom allehanda och gjort allt för att icke göra det af honom predikade evangeliet förhinder; men der werlden eller de fariseer rest sig upp emot evangelium, der har han efter Herrens föredöme hållit ut, kämpat en god kamp, funnat låta sitt liv, men icke uppgifwa en bokstaf af evangelii sanning.

17. Men widare heter det: Den rö, som krossad är, skall Han icke sonda bryta. Med dessa ord syftar profeten på Herrens Jesu förhållande till dem, som blifvit olyckliga öfwer sina synder. Dessa fallas ju med rätta krossade rör. Ty ett rör är ett ihåligt, swagt, skört

och bräckligt ting, som lätteligen sönderbrytes, och sådana äro ju de, hwilka i lagens ljus fått se sina synder. Förr syntes de sig ingalunda vara rör, nej fasta och väldiga och fulla af merg som cedrarna på Libanon. Att de haft synder, hafwa de wäl wetat men aldrig sett dem annorstädes än i toppen eller på bladen d. ä. i det utwertes wäsendet. Men der lagen kommit, der har den väldiga cedern blifvit förwandlad till ett på merg utblottadt, ihåligt rör. O ja, den som försökt, hwad det är, att stå utblottad på allt godt, all fromhet, all helighet, all förmåga att bätttra sig, att tro, att bedja, att öfwerwinna synden o. s. w. en sådan wet då båst, hwad det är för ett tal, när det talas om krossade rör. Ty såsom ett krossadt rör till ingenting annat duger än dertill, att man bryter det sönder och bortkastar det, alltså synes nu en sådan syndare vara alldelens förlorad. Han trodde ju, att han skulle kunna ångra sina synder åtminstone, men i stället är han såsom af sten. Hwad duger nu en sådan till annat än dertill, att Herren sönderbryter och bortkastar honom.

18. Märk derföre här, huru det heter om Herren, att Han icke skall så göra. Ty Han hafwer icke det sinne, som vi efter naturen inbillat oss, att Han skall hafwa, så att Han utväljer det dugliga och lemnar eller bortkastar det odugliga, utan twertom: hwad Han först ser efter, det är det odugliga, det till intet blifna, det som knappt synes wärdt, att man trampar derpå. Hvar Han finner sådant, tager Han det upp, far warligt dermed, tills Han lagat det och gjort deraf ett kosteligt färil sig till ära. Ty det är hans werk och rätta ära, att Han ser efter det nedriga i himmelen och på jorden, att Han hjälper syndare, så att Han förlåter dem alla deras synder och helar alla deras brister. Korteligen: Han är en sådan Herre, hwars like ingenstädes på jorden finnes. Ty medan jordens konungar se efter de stora och höga samt anse sin glans fördra, att de omgifwa sig med sådana, som äro herrliga och rika, så ser denne Herren efter "den usle och fattige" och ser sin ära och glans deri, att Han är omgifwen af många förbråfade rör, dem Han kan tjena och hjälpa dagligen och stundligen. Ty det är hans Faders wilja.

19. Detsamma säger nu profeten vidare genom den andra bilden: Och en rykande weke skall Han icke utsläcka. Ty med en rykande weke betecknas en sådan syndare, som börjat succa: Ack, att Herren Gud ännu wille misskunda sig öfwer mig syndare! Der är uti honom intet ljas, nej svart är han, och den, som rör vid honom, swärtar sig. Men der inne är en smula eld, en nöd som den Helige Ande uppwäckt, ur hvilken eld uppgår en rök, som väl för syndaren sjelf kan lufta illa d. ä. synas vara bara skrymteri, men som för Herren är en söt och ljuflig luft. Ty ingenting behagar Honom mer än det, att en syndare begärar Honom. Dersöre hwarest Han ser en sådan rök, der skyndar Han till med glädje, sätter handen för och blåser derpå med sitt heliga evangelium, tilldeß af den lilla elden blir en klar låga. Korteligen: Det är hans lust att förbarma sig och göra väl.

20. Dessa ord innehålla alltså den rikaste tröst för alla elända. Och denna tröst böra de dersör icke göra om intet, derigenom att de föreställa sig det såsom några goda egenhäraper, att vara förbråkad o. s. w. Såsom man ofta hör: "O att jag wore förbråkad ändå, men jag är icke ens det!" Si, der tänker man i sjelfwa werket: "Det måste vara en god egenhärap, som skall göra mig wärdig till Guds nåd, men den egenhärappen har jag ännu icke." Men sådant är falskt, och illa skulle det låta, om ett förbråkadt rör började berömma sig af eller se derpå såsom på en god egenhärap, att det wore trasigt. Dersöre är ett förbråkadt rör en sådan syndare, för hvilken allt är ute, derest icke Herren förbarmar sig. Likaså hör man ofta själar ropa: "O att jag dock wore en rykande weke, men jag är en weke, som icke alls ryker." Och så gå de der och undra, huru de skola blifwa rykande, på det de måtte finna nåd. Under tiden förstå de icke, att ju sådana der hjertats rop äro den rök, efter hvilken Herren ser. Den röken håller Herren dock vid makt, ty om de än försäkra, att hos dem är allt dödt, att ingen rök uppstiger ur dem, så tränga sig dock allt jemt tunga succar fram. Ja wille de än föresätta sig: "nu skall jag icke succa mer", så kunde de likwäl icke hindra det, att åter ur djupet ett rop uppstege: O att dock Herren wore mig nådig! Nej, de kunde icke hin-

dra sådan rök att tränga fram, ty Herren är tillstädés och blåser på den swaga elden inuti den swarta, mycket swarta weken.

21. Så skall nu Herren fortsätta sin regering på jorden, tills Han utsört domen till seger, såsom här widare står, nemligen den dom, som förut är omtalad, genom hwilken Han medelst sitt ord dömer öfwer allt fött, rättfärdigar somliga och fördömer andra. Detta är en dom, om hwilken der råder strid. Ty menniskor wilja icke underkasta sig den. Dersöre se wi ock, huru allt fött reser sig deremot. Ty det är en dom alldeles annorlunda beskaffad, än hwad menniskor eljest pläga döma, ty den fördömer alla dem, som hålla sig wid gerningarna, om de ock hafwa aldrig än så lysande gerningar att åberopa sig på, men rättfärdigar dem, som tro på Jesus, wore de än de grufligaste syndare. Hade Herren och hans apostlar rättfärdigat öfwerstepræsterna och fariseerna samt fördömt publikanerna, då hade hwar man sagt: Det är allt alldeles rätt, ty de förra äro fromma, de sednare deremot ogudaktiga. Men när nu domen lydde annorlunda, ja alldeles omvänt, så att för syndare förkunnades nåd, för de fromma åter död, då syntes ju sådant vara ett så uppenbart föräkt för goda gerningar och ett heligt lefwerne, att den predikan måste utrotas, skulle man ock derför nødgas skrida till blodiga gerningar. Och hwem wet icke, huru evangelium i alla tider fått hära den beskyllningen att vara en løs och förderflig lära, så att det synes vara alldeles rätt och godt, om någon har något ondt att säga derom. Och detta allt dersöre att det icke låter de fromma vara fromma, de wisa vara wisa, de syndare vara syndare, utan fördömer de fromma, gör de wisa till därar och benådar syndare. Sådant kunna ju icke de wisa och fromma finna sig uti. Har icke Gud befallt, att man skall vara from och göra goda gerningar? säga de. Hwad är då det, att denna predikan icke willåta sådana gerningar gälla för Gud? Ja, de arma syndare, öfwer hwilka evangelium predikar nåd, hafwa ock svårt att finna sig deri, att de så alldeles ogudaktiga skola rättfärdigas, så att de aldrig riktigt kunna hållas fast en så besynnerlig dom utan alltjemt äro benägna att fara efter någon egen wärdighet.

22. Dock här blifwer intet annat utaſ: man må förfasta eller annamma ordets dom, till seger ſkall den dock utföras. Och Herren ſkall regera, tilldeſ Han lagt alla ſina fiender ſig till en fotapall. När mēnſklig ſkarpsinnighet uttömt all ſin konſt och kraſt för att göra den domen om intet, då ſkola ännu ſåſom af begynnelfen de, hwilka icke hyllat Sonen, wara fördömda, huru ſtor fromhet de än annars bewisat, då ſkola ock alla ſyndare, ſom omfattat Sonen, ſta ſaliga för Gud i ewighet, huru jäammerliga de än warit, huru darrande i tron och ſkröpliga i leſwernet. Att ſtrida häremot, det är att ſtrida mot Guds ewiga nådewal, och den ſom faller och stöter emot denna ſtenen, han blifwer krossad. Till ſeger ſkall Kristi dom utföras — ja den ſkall det, och den dagen ſtundar. Saliga äro alla de, ſom tröſtat på Honom.

23. Och i hans namn ſkola hedningarna hoppas d. ä. på grund af hans namn ſkola hedningarna hafwa hopp. På grund af hans namn d. ä. på grund af det, ſom hans namn innebär. Emedan Han heter en fräſſare, ſå måſte Han ock wara det, annars wäre ju hans namn blott en lögn. Så ſkola wi på grund af dylika ord lära oþ att räfna. Alldeles ſåſom den ſjuke räfnar om läkaren: eftersom han heter läkare, ſå måſte han wara för de ſjuka, annars är den titeln en lögn. Och hedningarna ſkola hafwa hopp d. ä. icke blott Juſtarna, åt hwilka Han närmast war lofwad, nej hednawerlden ock har fått lika del med Guds egendomsfolk i den fräſſaren, ty i Honom ſkulle ju alla ſlägten på jorden wäſignade wara. Men det hopp, ſom de ſkola hafwa, är ſalighetens hopp, ty något mindre innebär ju icke hans namn. "Du ſkall wara min ſalighet intill werldens ända", hette det om Honom. Och det hoppet är ſäkert, ty det hwilar på en grund, ſom blifwer ståndande. Ty Herrens namn är ett fast ſlott, och är fäſtet vintagligt, då äro alla der innanföre lika ſkyddade, de ſwaga icke mindre än de starka; ja då äro inga ſwaga, ty deras kraſt är fäſtets wäldiga mur. Då kunna de ſwagaste barn le åt de wäldigaste ſkott. Ja, Herren ware lof ewinnerligen! Amen.

